

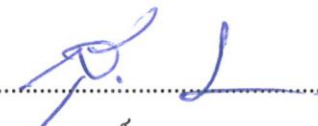
กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา
ในจังหวัดจันทบุรี

จเร พัฒนาผล

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
กุมภาพันธ์ 2561
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมคุษฎีนิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ ได้พิจารณา คุษฎีนิพนธ์ของ จเร พัฒนผล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมคุษฎีนิพนธ์

 อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
 (ดร.สมพงษ์ ปั่นหูน)

คณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์

 ประธาน
 (รองศาสตราจารย์ ชารี มณีศิริ)

 กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

 กรรมการ
 (ดร.สมพงษ์ ปั่นหูน)

 กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิมสวาสดี)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
 (รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ ... ๒ เดือน ... เมษายน พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีจากความกรุณาแนะนำและให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ผู้ควบคุมคุษฎีนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก และ ดร.สมพงษ์ ปั้นหุ่น ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ เดียววิเศษ ที่ได้กรุณาเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องมือให้คำชี้แนะที่มากด้วยคุณค่าเชิงวิชาการ และ นอกจากนี้ยังมี รองศาสตราจารย์ ดร.อานนท์ ไชยสุริยา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบปรับแก้บทคัดย่อภาษาอังกฤษ และขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ทุกท่านที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้คุษฎีนิพนธ์นี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร คณะครู นักเรียน ผู้แทนชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในพื้นที่วิจัยของการทำคุษฎีนิพนธ์ครั้งนี้

ขอเทิดพระคุณ แด่บิดา มารดา ครู อาจารย์ ในระดับต่าง ๆ ที่ได้ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่เยาว์วัยจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นนิติปริญญา เอก หลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่น IT 5/ 54 ภาคฤดูร้อนทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจช่วยเหลือกันด้วยดีเสมอมา มิตรภาพครั้งนี้ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งจนมิอาจลืมเลือน

จเร พัฒนาผล

54820005: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; ปร.ด. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: กลยุทธ์/ การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน/ โรงเรียนประถมศึกษา/ สพท./ สพฐ.

จร พัฒนาผล: กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา
ในจังหวัดจันทบุรี (STRATEGIES FOR DEVELOPING PUBLIC MIND OF PRIMARY
STUDENTS IN THE PRIMARY SCHOOLS AT CHANTHABURI PROVINCE)

คณะกรรมการควบคุมคุุณชีพันธ์: สุเมธ งามกนก, กศ.ด., สมพงษ์ ปั่นหุ่น, ค.ด. 324 หน้า.

ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนา
จิตสาธารณะนักเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี 2) พัฒนากลยุทธ์การพัฒนา
จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี และ 3) รับรองกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี
การดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวทาง/ วิธีการในการพัฒนาจิตสาธารณะ
นักเรียน และศึกษาสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน โดยสอบถาม
จากผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ
ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานระบบช่วยเหลือนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง
นักเรียนจากโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 390 คน ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี
โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน และจัดสนทนา
กลุ่ม (Focus group discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนา
จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ในสถานการณ์จริง โดย
ผู้วิจัยนำกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ไปทดลองใช้กับโรงเรียนบ้านชอยสองและ
โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 แล้วนำ
ผลการทดลองใช้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญ และขั้นตอนที่ 4 รับรองกลยุทธ์ที่
พัฒนาขึ้น โดยการประเมินความเป็นไปได้ของการนำกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา หลังจากได้ปรับปรุงกลยุทธ์จากการทดลองใช้

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ
โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของ
นักเรียน มี 4 แนวทาง ประกอบด้วย แนวทางที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

แนวทางที่ 2 ด้านการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะแนวทางที่ 3 ด้านการพัฒนา กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่ จิตสาธารณะ และแนวทางที่ 4 การส่งเสริมความเข้มแข็งของสภานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืนรวมทั้ง

2. กลยุทธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัด จันทบุรี ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ 16 กลยุทธ์ย่อย และ 64 กลวิธี ได้แก่ 1) กลยุทธ์การส่งเสริม นโยบายการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน 2) กลยุทธ์การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ จิตสาธารณะ 3) กลยุทธ์การพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะและ 4) กลยุทธ์ ส่งเสริมความเข้มแข็งของสภานักเรียน เพื่อปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

3. ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของผู้บริหารสถานศึกษาครูและศึกษานิเทศก์ ตัวแทนผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียในกลุ่มทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อคู่มือ กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

54820005: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; Ph.D. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: STRATEGIES/ PUBLIC MIND OF PRIMARY STUDENTS/ PRIMARY SCHOOLS/ EDUCATIONAL SERVICE AREA/ OBEC

CHARAY PATTANAPHOL: STRATEGIES FOR DEVELOPING PUBLIC MIND OF PRIMARY STUDENTS IN THE PRIMARY SCHOOLS AT CHANTHABURI PROVINCE.

ADVISORY COMMITTEE: SUMET NGAMKANOK, Ed.D., SOMPONG PANHOON, Ed.D. 324 P. 2017.

This research aimed to: 1) study management conditions that promote developing primary school students' public mind, 2) develop strategies for promoting the primary school students' public mind, and 3) validate the strategies for the students' public mind development. The research was conducted through 4 phases as follows: Phase 1) studying management conditions and ways to develop primary school students' public mind using questionnaire to examine 390 experts opinion. The experts consisted of schools directors, deputy school directors, teachers who serve as academic supervisors, teachers who serve as supervisors, education committee, and parents. Phase 2) drafting tentative strategies for primary schools students' public mind development through In-depth interviews with 12 educational experts and validating the draft by group discussion of 9 educational experts. Phase 3) trying out the strategies for students' public mind development in 2 primary schools (Bansoisong School and Anubanchanthaburi School) in Chanthaburi province. Phase 4) Evaluating the developed strategies for developing the primary school students.

The results were as follows;

1. The management conditions that promote developing primary school students' public mind was at a high level. There were 4 guidelines for developing students' public mind include 1)Promote policy to develop students' public mind, 2)Development of learning activities to integrate with public mental, 3)Development of activities to reduce learning time and add time to public mind, and 4)Strengthening Student Council.

2. The strategies created for developing primary school students' public mind composed of 4 strategies, 16 sub strategies and 64 techniques, they were; 1)promoting the strategy to develop students' public mind, 2) the strategy to develop learning activities with the integration of public mental, 3) the strategy of reducing learning time and add time to public mind, and 4) the strategy to strengthening student council to stimulate the sustainability of the students public mind

3. The mean score of the appropriateness of the handbook for develop students' public mind in primary schools as a whole was at a high level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉุ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
คำถามในการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
นโยบายและแนวทางการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่	
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	16
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพลังอำนาจและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	60
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความทุ่มเทในการปฏิบัติงานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	88
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	100
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	100
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	102
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	104

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	106
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	107
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	110
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	111
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	111
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	136
สรุป.....	136
อภิปรายผล.....	138
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	142
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	142
บรรณานุกรม.....	143
ภาคผนวก.....	159
ภาคผนวก ก.....	160
ภาคผนวก ข.....	162
ภาคผนวก ค.....	166
ภาคผนวก ง.....	183
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	196

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตปกครองของโรงเรียน.....	101
2 จำนวนข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และกลุ่มตัวอย่าง.....	102
3 คุณภาพของแบบสอบถาม.....	106
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้พลังอำนาจของผู้บริหาร โดยรวม.....	113
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้พลังอำนาจของผู้บริหาร ด้านการให้รางวัล...	114
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้พลังอำนาจของผู้บริหาร ด้านความเชี่ยวชาญ.....	115
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้พลังอำนาจของผู้บริหาร ด้านข่าวสารข้อมูล.	116
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้พลังอำนาจของผู้บริหาร ด้านพึ่งพา.....	117
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โดยรวม....	118
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างบารมี.....	119
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ.....	120
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการกระตุ้น เซวปัญหา.....	121
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านคำนี้มาถึง ปัจเจกบุคคล.....	122
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวัฒนธรรมองค์กร โดยรวม.....	123
15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวัฒนธรรมองค์กร ด้านความมุ่งประสงค์ของ โรงเรียน.....	124
16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวัฒนธรรมองค์กร ด้านการตัดสินใจ.....	125
17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวัฒนธรรมองค์กร ด้านความรู้ลึกเป็นส่วนหนึ่ง ของโรงเรียน.....	126
18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวัฒนธรรมองค์กร ด้านความไว้วางใจ.....	127
19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวัฒนธรรมองค์กร ด้านความหลากหลายของ บุคลากร.....	128

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความทุ่มเทในการปฏิบัติงาน โดยรวม.....	129
21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความทุ่มเทในการปฏิบัติงาน ด้านความรับผิดชอบ ต่องาน.....	130
22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความทุ่มเทในการปฏิบัติงาน ด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับงาน.....	131
23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความทุ่มเทในการปฏิบัติงาน ด้านการให้เวลา กับงาน.....	132
24 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....	133
25 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและกำลังสองของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ โดยใช้ สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ.....	133
26 ความแปรปรวนที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ.....	134
27 การวิเคราะห์หาปัจจัยที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อตัวแปรความทุ่มเทในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา (Y) โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน	134
28 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้พลังอำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	192
29 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	193
30 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร ตามความคิดเห็น ของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1	194
31 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเกี่ยวกับความทุ่มเทในการปฏิบัติงาน ตาม ความคิดเห็นของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	195

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	
---	---------------------------	--

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีแนวคิดในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 ก) และ การศึกษานับการพัฒนาใน 2 มิติ มิติแรกเป็นบทบาทพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาโลกยุคใหม่ ที่มุ่งพัฒนาคนพร้อมกับพัฒนาองค์ความรู้ เสริมนวัตกรรมที่เป็นการเพิ่มขีดความสามารถของประเทศมิติที่สองเป็นการศึกษาที่มีวิญญูณของตนเอง สถาบันต้องมีบทบาทชี้นำสังคมเป็นสถาบัน ภูมิปัญญาของสังคม รวมถึงการศึกษาในโรงเรียนต้องจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนมีผลการเรียน ที่พัฒนาขึ้นและมีจิตสาธารณะตามที่สังคมต้องการด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 ข)

ปัจจุบันศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม กำลังเป็นปัญหาอย่างมากในสังคมไทย ทั้งนี้ สืบเนื่องจากการพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมา มุ่งเน้นพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญผนวกกับ ความเจริญก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสารสนเทศ รวมทั้งการรับวัฒนธรรมจาก ต่างประเทศเข้ามาอย่างรวดเร็วส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจน ความไม่สมดุลระหว่างความเจริญด้านวัตถุและความเจริญด้านจิตใจของ ประชาชน ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนไทยในสังคมไทย ทำให้มีการปรับตัวด้านการแข่งขัน สูงขึ้น และมีค่านิยมทางด้านวัตถุมากกว่าด้านจิตใจ เกิดการเอารัดเอาเปรียบ มุ่งแสวงหา ผลประโยชน์ให้กับตนเองพวกพ้องมากกว่าส่วนรวม เป็นสังคมที่เกิดความสับสน เหลื่อมล้ำ แยกแยะ แบ่งฝักแบ่งฝ่ายและนำไปสู่ความถดถอย ขาดคุณธรรม จริยธรรม ขาดสมดุลทั้งจิตใจและ วัตถุโดยมีความโน้มเอียงไปนิยมวัตถุมากกว่าจิตใจ ดังนั้น ความสำนึกต่อส่วนรวมจึงลดน้อยลง ทุกวัน (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, 2551, หน้า 1-2)

จิตสาธารณะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสำนึกใส่ใจและพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในกิจการ สาธารณะรวมถึงความเคารพหวงแหนในสมบัติส่วนรวม ซึ่งมีใช่เฉพาะครอบครัว ญาติมิตร คนรอบข้างหรือชุมชนละแวกบ้านเท่านั้น หากคลุ้มถึงบุคคลอื่นที่ไม่รู้จักไม่เคยพบแต่ก็รู้อยู่ว่า เป็นส่วนหนึ่งที่ตนสังกัด (พระไพศาล วิสาโล, 2544, หน้า 15) จิตสาธารณะจึงมีความสำคัญ เนื่องจากการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมย่อมต้องมีความสัมพันธ์ มีการพึ่งพากัน หากคนในสังคม

ขาดจิตสาธารณะจะมีผลกระทบตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน ประเทศและระดับโลก ถ้าบุคคลขาดจิตสาธารณะจะสร้างความเดือดร้อนแก่ตนเองและคนอื่น ความสามัคคีในครอบครัว ลดลง เกิดการแก่งแย่งเกิดการทะเลาะเบาะแว้ง เกิดปัญหาการแบ่งพรรคแบ่งฝ่าย มีความเห็นแก่ตัว แก่งแย่งชิงดีชิงเด่น การเบียดเบียนสมบัติขององค์กรเป็นสมบัติส่วนตัว คุณภาพของงานลดลง ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนาเพราะต่างคนต่างอยู่ อาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูง ขาดศูนย์รวมจิตใจและขาดผู้นำที่ดี ส่งผลให้คนในชุมชนมองปัญหาของตัวเองเป็นเรื่องสำคัญกว่า ทำให้เกิดปัญหาการเอาใจเอาเปรียบจึงเห็นว่า จิตสาธารณะเป็นคุณธรรมของพลเมืองดีและเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาสังคม (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจอร์, 2543, หน้า 22-29)

ความสำคัญต่อส่วนรวมเป็นลักษณะหนึ่งของจิตสาธารณะ ซึ่งในปัจจุบันได้รับความสนใจอย่างยิ่งจากทุกภาคส่วนและทุกหน่วยงาน โดยแต่ละองค์กรให้ความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้ระบุถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรมและมีความรอบรู้ อย่างเท่าทัน และให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวทางการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ และมีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 10-11)

ปัญหาจากการขาดจิตสาธารณะในสังคมไทยมีอยู่มากมายซึ่งเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินจำนวนมากต่อส่วนรวมและสร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชนและสังคม ปัญหาการขาดจิตสาธารณะนับเป็นเรื่องใหญ่ที่สังคมไทยต้องร่วมมือร่วมใจกันแก้ไขปัญหาดังจะเห็นได้จากข่าวและเหตุการณ์ประจำวันที่ได้มีการนำเสนอผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นเช่น ปัญหาการทุจริตที่เกิดจากขาดความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและต่อหน้าที่การงาน ปัญหายาเสพติดที่เกิดจากความเห็นแก่ตัวของผู้ชายไม่คำนึงถึงปัญหาที่กระทบต่อส่วนรวม ปัญหาการทำลายสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน เกิดการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลกทำให้เกิดแผ่นดินไหว เกิดคลื่นยักษ์สึนามิ เกิดอุทกภัยครั้งยิ่งใหญ่ ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อชาติบ้านเมืองเป็นอย่างมากปัญหาวิกฤตเหล่านี้ คือ ความเสื่อมถอยทางด้านคุณธรรมจริยธรรม และจิตสาธารณะอันเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ตามระบบวิถีชีวิตที่ดีงามของคนไทย ซึ่งสอดคล้องกับ

สุริยเดว ทรีปาตี (2551, หน้า 15-16) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณภาพวัยรุ่น: กรณีศึกษานักเรียนสายสามัญ และสายอาชีพ พบว่า ชาวคนไทยได้ประเมินตัวเองว่า มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนน้อยที่สุด ซึ่งหมายถึง การขาดจิตสาธารณะ ชุมชนอ่อนแอไม่สนใจกันและขาดกิจกรรมส่วนรวม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้บั่นทอนในเรื่องความสามัคคีที่สอดคล้องกับผลการพัฒนาเกี่ยวกับคุณธรรม ด้านจิตสาธารณะที่ยังไม่ดีเท่าที่ควรในสถานศึกษาแม้จะได้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แต่ในสภาพความเป็นจริงการจัดกิจกรรมไม่บรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตร เช่น งานวิจัยของ นวลทา จินดาสุ (2550) ได้ศึกษาเรื่องจิตสาธารณะของนักเรียน: โรงเรียนบ้านปางท่าข้าม (ปงประชานุกูล) พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มี จิตสาธารณะต่ำ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุคนธ์ อมรอมฤตกุล (2551) ได้ศึกษาเรื่องจิตสาธารณะของนักเรียนในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

การขาดจิตสาธารณะ ส่งผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน ประเทศชาติและระดับโลก ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553, หน้า 8-11) ได้กล่าวถึงผลกระทบจากการขาดจิตสาธารณะ จะทำให้เกิดปัญหา ดังนี้ 1) ผลกระทบระดับบุคคล คือ สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น 2) ผลกระทบระดับครอบครัว คือ ความสามัคคีในครอบครัวลดน้อยลง เกิดการแก่งแย่งทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว 3) ผลกระทบระดับองค์กร คือ เกิดการแบ่งพรรค แบ่งพวกภายในองค์กร ความเห็นแก่ตัว แก่งแย่ง ชิงดีชิงเด่น การเบียดเบียนสมบัติขององค์กรเป็นสมบัติส่วนตัว 4) ผลกระทบระดับชุมชน คือ ชุมชนอ่อนแอขาดการพัฒนาเกิดอาชญากรรมในสังคมสูง ขาดศรัทธาร่วมจิตใจ เพราะคนในชุมชนมองปัญหาของตนเองเป็นเรื่องใหญ่ 5) ผลกระทบระดับชาติ คือ เกิดวิกฤตการณ์ภายในประเทศบ่อยครั้งและแก้ปัญหามิได้ ประเทศชาติอยู่ในสภาพแวดล้อม ล้าหลังเกิดการแบ่งพรรค แบ่งพวก เกิดการแก่งแย่งแข่งขัน เห็นแก่ประโยชน์ของกลุ่มตน และพวกพ้องเกิดการทุจริตคอร์รัปชัน และ 6) ผลกระทบระดับโลก คือ เกิดการสะสมอาวุธกันระหว่างประเทศเกิดการแก่งแย่งหรือครอบงำทางการค้าระหว่างประเทศ เกิดความขัดแย้งกันระหว่างประเทศ ซึ่งอาจนำมาซึ่งการล่มสลายของชาติต่าง ๆ ในโลกได้

การสร้างคนให้มีจิตสาธารณะจึงมีความจำเป็นและความสำคัญต่อบุคคล องค์กร สังคม ประเทศชาติและโลกอย่างมาก ถ้าปลูกฝัง ส่งเสริมหรือพัฒนาให้เด็กมีจิตสาธารณะด้วยวิธีการต่าง ๆ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวม รู้จักแบ่งปัน โอกาสในการใช้ของส่วนรวมให้กับผู้อื่น จะทำให้ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นลดลงกระทรวงศึกษาธิการในฐานะองค์กรหลักในการพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 1 ว่า คุณลักษณะของคนไทยทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก โดยคนไทยต้องเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตัวบ่งชี้ คือ กำลังกาย

กำลังใจที่สมบูรณ์ความรู้และทักษะที่จำเป็นเพียงพอในการดำรงชีวิต และพัฒนาสังคม ทักษะการเรียนรู้และการปรับตัวทักษะทางสังคม คุณธรรม จิตสาธารณะและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลกโดยมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องด้านต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนรวมถึงการรู้จักรักษาประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาธิการในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคนไทยยุคใหม่ โดยกำหนดเป็นตัวบ่งชี้หนึ่ง คือ การมีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมสามารถทำงานเป็นกลุ่ม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า 12) ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนด “จิตสาธารณะ” เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 1 ใน 8 ข้อ ที่สถานศึกษาต้องเน้น โดยสถานศึกษาต้องมีชั่วโมงให้เด็กทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ รวม 165 ชั่วโมง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 7) สอดคล้องกับคำขวัญวันเด็กประจำปี พ.ศ. 2554 ที่กล่าวไว้ว่า “รอบคอบ รู้คิด มีจิตสาธารณะ” โดยมีแนวคิดของคำขวัญนี้ว่า “รอบคอบ” เนื่องจากปัจจุบันมีทางเลือกที่จะรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อใหม่ต่าง ๆ มากมาย ชาวคนไทยต้องรู้รอบด้านจะได้ไม่ตกเป็นเหยื่อรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จนอาจทำสิ่งที่เกิดปัญหากับตนเองและสังคมได้ในอนาคต “รู้คิด” เมื่อชาวคนไทยเรียนรู้รอบด้านแล้วต้องรู้จักคิดใช้ชีวิตอย่างมีสติไม่ประมาท เด็ก ๆ ต้องรู้จักคิดให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่นด้วย “จิตสาธารณะ” สังคมต้องพึ่งพากัน เห็นได้ในยามมีภัยคนไทยเราช่วยกัน การปลูกฝังจิตสำนึกเช่นนี้จำเป็นอย่างยิ่งในสังคมโดยต้องเริ่มที่เด็ก ๆ ชาวคนไทย

การพัฒนาจิตสาธารณะเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาจิตใจเจริญตามทันเทคโนโลยี ซึ่งในการพัฒนาและปลูกฝังการมีจิตสาธารณะควรปลูกฝังตั้งแต่เด็ก จากทฤษฎีการพัฒนาการทางจริยธรรม (Moral development theory) ของ Kohlberg (1969) ที่กล่าวว่า พัฒนาการทางจริยธรรมมีลักษณะปฏิสัมพันธ์กับการรับรู้ทางสังคม กล่าวคือ พัฒนาการทางจริยธรรมมิใช่การรับรู้จากการพร่ำสอนจากบุคคลอื่นโดยตรงเท่านั้น การได้เข้าร่วมและได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองและของบุคคลอื่น ถือเป็น การสร้างจริยธรรมให้กับเด็กได้เป็นอย่างดีดังนั้น เด็กจะสามารถเรียนรู้เพื่อให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ตั้งแต่ช่วงวัยทารกจนถึงวัยผู้ใหญ่ ขณะที่ระบบการศึกษาของไทยในปัจจุบันมีความพยายามที่จะนำเรื่องคุณธรรม จริยธรรมเข้าไปในชั้นเรียน และแม้ว่าเกือบทุกโรงเรียนทั่วราชอาณาจักรจะนำเอาเรื่องจิตสาธารณะ การเสียสละเพื่อส่วนรวมเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนก็ปรากฏผลสำเร็จในส่วนของจัดการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนน้อยมาก ผลการพัฒนาเกี่ยวกับคุณธรรมซึ่งปรากฏด้านจิตสาธารณะที่ยังไม่เท่าที่ควรในสถานศึกษาแม้จะได้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ในสภาพความเป็นจริงการจัดกิจกรรม

ไม่บรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546, หน้า 80-87)

การบริหารการศึกษาเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งในการขับเคลื่อนให้ผู้เรียนเกิดหรือไม่เกิดจิตสาธารณะ ซึ่งการบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดประสิทธิผลที่คาดหวังได้ ทั้งนี้การบริหารสถานศึกษาที่มีกลยุทธ์ที่เหมาะสมจะเป็นเครื่องมือการบริหารการศึกษาที่มีระบบทิศทาง มีระเบียบแบบแผนที่ช่วยให้เกิดการตัดสินใจและการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพเป็นแผนงานหลักที่แสดงภาระงาน แนวโน้มของความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษาของตนเอง ปัจจุบันสถานศึกษามีการจัดทำแผนกลยุทธ์โดยเกิดจากกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อหาโอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) มีการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) และพันธกิจ (Mission) เป้าประสงค์ (Goals) มีการกำหนดภารกิจ (Assigned mission) และมีการคิดอย่างมีกลยุทธ์และเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบข้าราชการ, 2553)

การดำเนินการให้แผนกลยุทธ์เป็นแผนเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริงนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถเชิงกลยุทธ์เป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ และมีการบริหารการจัดการสมัยใหม่ คือ การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic management) ซึ่งมีประโยชน์ต่อองค์กร คือ 1) ช่วยกำหนดทิศทางขององค์กร (Set direction) ทำให้เกิดความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงและมีวิสัยทัศน์ต่ออนาคต สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ และทิศทางการดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม 2) สร้างความสอดคล้องในการปฏิบัติ (Harmony) โดยการให้ความสนใจกับการกำหนดกลยุทธ์การตรวจสอบ และการควบคุมกลยุทธ์ขององค์กร 3) สร้างความพร้อมให้แก่องค์กร (Provide readiness) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและการกำหนดกลยุทธ์ช่วยให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมและศักยภาพขององค์กร ตลอดจนอิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมที่มีต่อองค์กร ทำให้องค์กรมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงหรือความท้าทายของสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น 4) สร้างประสิทธิภาพในการแข่งขัน (Improve competitive efficiency) เพราะการจัดการเชิงกลยุทธ์ช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจในภาพรวม ความต้องการขององค์กรและความสามารถในการดำเนินงานขององค์กร ทำให้สามารถจัดลำดับความสำคัญในการดำเนินงานและเป้าหมาย ซึ่งจะช่วยให้มีการดำเนินงานอย่างเหมาะสมใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (ฉลอง ชาตรุประชีวิน, 2552, หน้า 7)

จากเหตุผลดังกล่าวประกอบกับปัจจุบันยังไม่พบว่า โรงเรียนในเขตจังหวัดจันทบุรี มีกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนที่ชัดเจน (อธยา บุญยรัตนเศรษฐี, 2554 อ้างถึงใน

สมคิด วงษ์สกุลพิน, 2558) จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าและพัฒนากลยุทธ์ การพัฒนา จิตสาธารณะที่มีประสิทธิภาพและเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้ได้ตามเป้าหมายและ ตัวชี้วัดด้านผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนา กลยุทธ์ดังกล่าวข้างต้นเพื่อให้โรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี ได้นำไปปรับใช้ในการพัฒนา จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผล

ดังนั้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษากลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนสำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี โดยใช้กลยุทธ์เป็นเครื่องมือในการบริหารเพื่อพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียนและการจัดกิจกรรมต้องให้ผู้เรียนมีจิตวิญญาณที่มีความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและสังคม โดยรวมมากขึ้นและมุ่งการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อ ส่วนรวม ไม่ทำลายเบียดเบียนบุคคล สังคม วัฒนธรรม ประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่ การพัฒนาสังคมที่สงบสุขและมีการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ของ โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนในจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อรับรองกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดจันทบุรี

คำถามของการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี เป็นอย่างไร
2. กลยุทธ์ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ควรมีรูปแบบเป็นอย่างไร
3. กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ระดับใด

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้สารสนเทศเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี
2. ได้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาและเป็นเครื่องมือในการบริหารการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี
3. สถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีบริบทและสภาพที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ที่ศึกษา สามารถนำกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะไปปรับปรุง และประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีจิตสำนึกต่อสังคมมีจิตวิญญาณเสียสละ รับผิดชอบต่อส่วนรวมได้ดียิ่งขึ้น

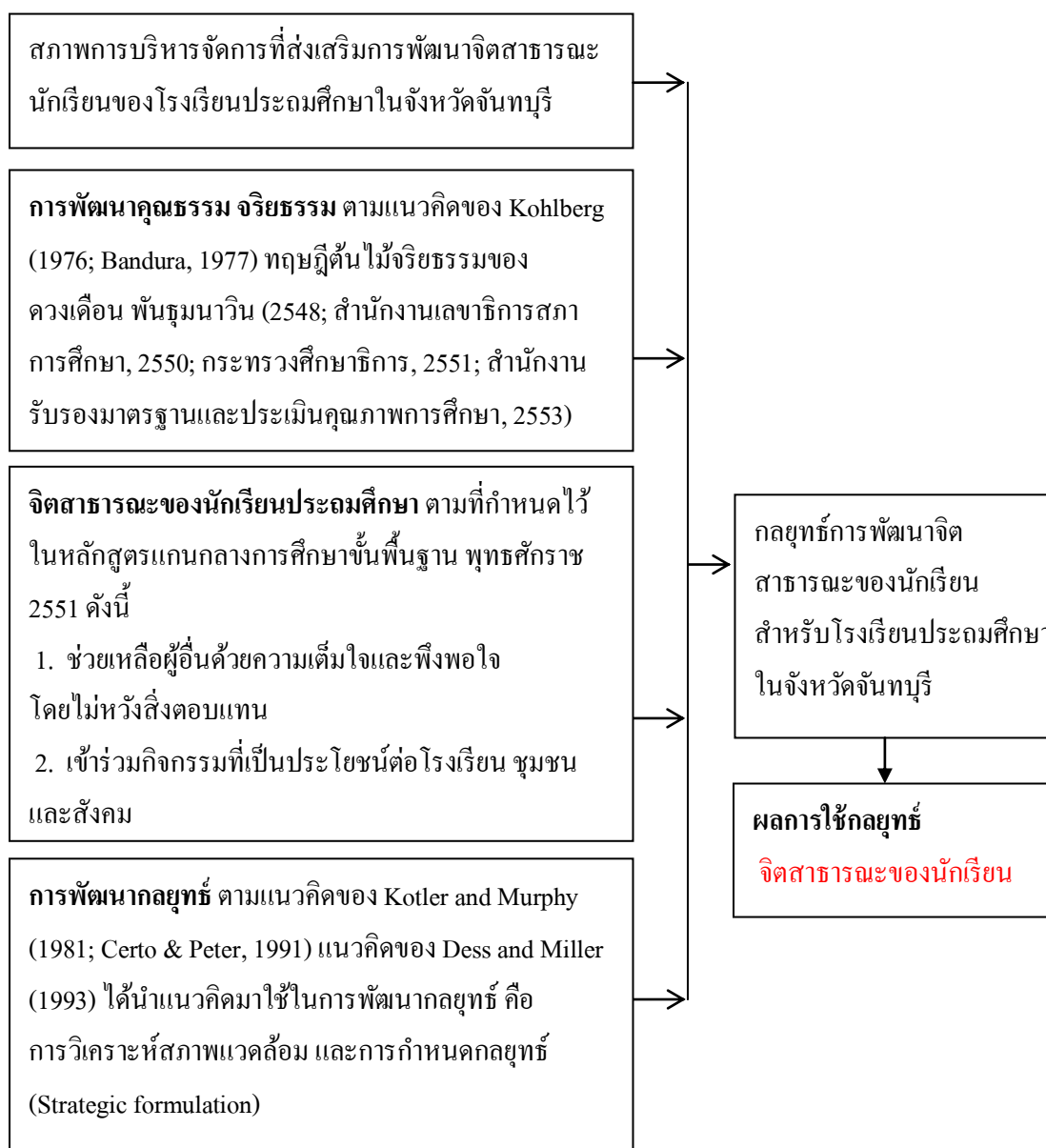
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ตามแนวคิดของ Kohlberg (1976; Bandura, 1977) ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมของ ควงเดียน พันธุมนาวิน (2548; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2553)
2. จิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งมีอยู่ 2 ตัวชี้วัด ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 ก, หน้า 45-47)
 - 2.1 การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ประกอบด้วย พฤติกรรมบ่งชี้ 3 ด้าน ได้แก่
 - 2.1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ
 - 2.1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังสติปัญญาด้วยความสมัครใจ
 - 2.1.3 แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่น ๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น
 - 2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม ประกอบด้วย พฤติกรรมบ่งชี้ 3 ด้าน ได้แก่
 - 2.2.1 ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ
 - 2.2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม

2.2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

3. การพัฒนากลยุทธ์ ตามแนวคิดของ Kotler and Murphy (1981; Certo & Peter, 1991) แนวคิดของ Dess and Miller (1993) ได้นำแนวคิดมาใช้ในการพัฒนากลยุทธ์ คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และการกำหนดกลยุทธ์ (Strategic formulation)

ภาพที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ในสถานศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปี พ.ศ. 2559 จำนวน 17,065 คน ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 196 คน
- 1.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 32 คน
- 1.3 ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 196 คน
- 1.4 ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 196 คน
- 1.5 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,124 คน
- 1.6 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 14,321 คน
- 1.7 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา และนักการศึกษา โดยเป็นบุคคลที่

ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งนักบริหารการศึกษา หรืออาจารย์สอนในภาควิชาการบริหารการศึกษา ในระหว่างปี พ.ศ. 2551-2558 จำนวน 33 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ในสถานศึกษา จังหวัดจันทบุรี ปี พ.ศ. 2559 จำนวน 390 คน ได้แก่

- 2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 38 คน
- 2.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 10 คน
- 2.3 ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 38 คน
- 2.4 ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 38 คน
- 2.5 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 96 คน
- 2.6 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 137 คน
- 2.7 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 33 คน และนักการศึกษา โดยเป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่ง

หรือเคยดำรงตำแหน่งนักบริหารการศึกษา หรืออาจารย์สอนในภาควิชาการบริหารการศึกษา ในระหว่างปี พ.ศ. 2551-2558 จำนวน 33 คน

3. กลยุทธ์ที่นำไปใช้ในสถานศึกษามีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับงานในสถานศึกษา ดังนี้

- 3.1 การส่งเสริมนโยบายด้านการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ของฝ่ายบริหาร
- 3.2 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ ของกลุ่มบริหารวิชาการ
- 3.3 การพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ ของกลุ่มบริหาร

วิชาการ

3.4 การส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อปลูกกระแสจิตสาธารณะ
อย่างยั่งยืน ของกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน

4. บริบทของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง

4.1 สถานศึกษามีการประกาศใช้นโยบายด้านการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

4.2 สถานศึกษามีการดำเนินการตามนโยบายกระทรวงศึกษาในการจัดกิจกรรม
ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

4.3 โรงเรียนบ้านชอยสอง เป็นตัวแทนกลุ่มทดลองให้สถานศึกษาขนาดเล็กและ
กลาง โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี เป็นตัวแทนกลุ่มทดลองให้กับสถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ
ในจังหวัดจันทบุรี

5. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนมกราคม พ.ศ. 2559-มีนาคม พ.ศ. 2560

นิยามศัพท์เฉพาะ

กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน หมายถึง การกำหนดแนวทางวิธีการ
ดำเนินงานและตัวชี้วัดในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีความชัดเจนเป็นระบบ มีเป้าหมาย
ที่ชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ

จิตสาธารณะของนักเรียน หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และ
ช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มี
ความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยแรงกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อ
แก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ประกอบด้วย
2 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน
ประกอบด้วย พฤติกรรมบ่งชี้ 3 ด้าน ได้แก่

1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ

1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังสติปัญญา ด้วยความสมัครใจ

1.3 แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่น ๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับ

ผู้อื่น

2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม ประกอบด้วย
พฤติกรรมบ่งชี้ 3 ด้าน ได้แก่

2.1 ดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ

2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม

2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตาม

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT Analysis หมายถึง วิธีการประเมินสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาทั้งสภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อนำมาวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคและสภาพแวดล้อมภายในเพื่อนำมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ โดยนารายละเอียด ทั้ง 4 ด้าน มาวิเคราะห์เปรียบเทียบและพิจารณาในภาพรวมเพื่อกำหนดเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External environment) หมายถึง การวิเคราะห์องค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่ C-pest

1.1 องค์ประกอบด้านสังคมและวัฒนธรรม (Soci-cultural factors: S) หมายถึง การวิเคราะห์ระบบการศึกษา ค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพและกระแสสังคมและชุมชนที่ล้อมรอบสถานศึกษา ความต้องการของชุมชน ปัญหาของสังคมหรือภัยการร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ

1.2 องค์ประกอบด้านเทคโนโลยี (Technological factors: T) หมายถึง การวิเคราะห์ในเรื่องรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติการศึกษา ภาคบังคับ มาตรฐานการศึกษา หลักสูตร นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานต้นสังกัดที่เป็น โอกาสหรืออุปสรรคต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

1.3 องค์ประกอบด้านเศรษฐกิจ (Economic factors: E) หมายถึง การวิเคราะห์ในเรื่องสภาพและแนวโน้มเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ภาวะทางการเงิน การว่างงาน อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่เอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

1.4 องค์ประกอบด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and legal factors: P) หมายถึง การวิเคราะห์ในเรื่องรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติการศึกษา ภาคบังคับ มาตรฐานการศึกษา หลักสูตร นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต้นสังกัดที่เป็น โอกาสและอุปสรรคต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal environment) หมายถึง การวิเคราะห์องค์ประกอบ 7 ประการ ได้แก่ 7Ss

2.1 องค์ประกอบด้านโครงสร้าง (Structure: S1) หมายถึง การวิเคราะห์เรื่อง โครงสร้างของสถานศึกษาถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา

2.2 องค์ประกอบด้านกลยุทธ์ (Strategy: S2) หมายถึง การวิเคราะห์ในเรื่องของ ทิศทางและขอบเขตของสถานศึกษาที่ได้ศึกษาและเก็บข้อมูลว่ามีความสอดคล้องและเหมาะสม หรือไม่เพียงใดและการบริการจัดการตามกลยุทธ์ของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์

2.3 องค์ประกอบด้านระบบในการดำเนินงานของสถานศึกษา (Systems: S3) หมายถึง การวิเคราะห์ระบบขั้นตอนการดำเนินงานภายในสถานศึกษาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็น ทางการที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพในด้านการพัฒนาจิต สาธารณะของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

2.4 องค์ประกอบด้านแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารจัดการ (Style: S4) หมายถึง การวิเคราะห์ในเรื่องรูปแบบระบบการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิพล ต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของสถานศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

2.5 องค์ประกอบด้านบุคลากรในหน่วยงาน (Staff: S5) หมายถึง การวิเคราะห์เรื่อง บุคลากรในเรื่องความพอเพียง เหมาะสมกับงานที่มอบหมาย หรือมีการจูงใจและพัฒนาบุคลากร ของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ในด้านการส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ

2.6 องค์ประกอบด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skills: S6) หมายถึง การวิเคราะห์ ในเรื่องความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาที่จะพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

2.7 องค์ประกอบด้านค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในหน่วยงาน (Shared values: S7) หมายถึง การวิเคราะห์แนวคิดร่วมกัน ค่านิยม ความคาดหวังของสถานศึกษาในด้านพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลมากำหนดกรอบความคิดในการดำเนินการวิจัยเบื้องต้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับจิตสาธาณะ
 - 1.1 ความหมายของจิตสาธาณะ
 - 1.2 ความสำคัญของจิตสาธาณะ
 - 1.3 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดจิตสาธาณะ
 - 1.4 การพัฒนาจิตสาธาณะในรูปแบบต่าง ๆ
 - 1.5 องค์ประกอบของจิตสาธาณะ
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธาณะ
 - 2.1 แนวคิดการบริหารเพื่อพัฒนาจิตสาธาณะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
 - 2.2 แนวคิดการบริหารตามแนวทางพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาจิตสาธาณะ
 - 2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงปัญญาทางสังคม (Social cognitive theory)
 - 2.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม (Moral development theory)
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาจิตสาธาณะของนักเรียน
 - 3.1 แนวคิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
 - 3.2 แนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
 - 3.3 แนวคิดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 3.4 แนวคิดตามการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561)
 - 3.5 แนวคิดในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำกลยุทธ์
 - 4.1 ความหมายของกลยุทธ์
 - 4.2 กระบวนการบริหารกลยุทธ์
 - 4.3 กระบวนการในการจัดทำกลยุทธ์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับจิตสาธารณะ

แนวคิดเกี่ยวกับจิตสาธารณะ มีสาระครอบคลุมในประเด็นดังต่อไปนี้

ความหมายของจิตสาธารณะ

คำว่า จิตสาธารณะ (Public mind หรือ Volunteer spirit) หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Public consciousness) เป็นคำใหม่ที่มีใช้เมื่อไม่นานมานี้และเป็นเรื่องใหม่สำหรับคนไทยซึ่งมีผู้ให้ความหมายของจิตสำนึกสาธารณะหรือจิตสาธารณะไว้หลากหลาย และมีการเรียกจิตสำนึกสาธารณะไว้แตกต่างกัน ได้แก่ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จิตสำนึกต่อสังคม จิตสำนึกต่อส่วนรวมจิตสำนึกสาธารณะสมบัติ เป็นต้น ซึ่งคำเหล่านี้มีผู้ให้ความหมายไว้ใกล้เคียงและมีความสอดคล้องกัน Mind การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า จิตสาธารณะ (Public consciousness) ซึ่งคำเหล่านี้มีผู้ให้ความหมายไว้ใกล้เคียงกัน ความหมายของจิตและสาธารณะมีผู้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

เดโช สวานานนท์ (2550, หน้า 55) ให้ความหมายของจิต หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่ตอบโต้ต่อสิ่งที่อยู่รอบตัวในอาการตระหนักรู้ สัมผัส ความรู้สึก ความคิด และการต่อสู้ดิ้นรนของตนเองได้หรือทำอะไรลงไปขณะมีอาการวูบ หน้ามืด ขาดสติยับยั้ง

จรรยา สุวรรณทัต (2550, หน้า 11) ให้ความหมายของจิต หมายถึง การรับรู้หรือการที่บุคคลรู้สึกในสิ่งต่าง ๆ การรับรู้หรือความสำนึกของบุคคลนี้จัดเป็นขั้นต้นของกระบวนการทางจิตใจหลายประเภท เป็นต้นว่ากระบวนการรับนวัตกรรมและกระบวนการเกิดทัศนคติ

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2551, หน้า 60) ได้ให้ความหมายจิต หมายถึง ผลที่ได้มาจากการประเมินค่าการเห็นความสำคัญ ซึ่งมีฐานอยู่ที่ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความเห็นและความสนใจของบุคคล

จากความหมายของจิตที่กล่าวมาสรุปได้ว่า จิตเป็นพฤติกรรมภายในอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่แสดงออกถึงภาวะจิตใจที่เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิด ความปรารถนาต่าง ๆ เป็นภาวะทางจิตตื่นตัวและรู้ตัว สามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าจากประสาทสัมผัสทั้งห้า เป็นสิ่งที่เกิดจากประสบการณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์ที่รวมตัวกันขึ้นและมีความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้นและประเมินค่าสิ่งเหล่านั้นออกมา กลายเป็นจิตสำนึก ส่วนคำว่า สาธารณะ (Public) เป็นคำที่มีความหมายกว้าง สามารถใช้ได้กับสิ่งของ บุคคล สถานที่และการกระทำ ซึ่งมีการให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้

สอ เสถบุตร (2530, หน้า 592) ได้แปลความหมายคำว่า Public เป็นภาษาไทยว่า สาธารณะ ซึ่งหมายถึง ที่สาธารณะ ชุมชน เปิดเผย การเผยแพร่สิ่งที่เป็นทั่วไป เช่น ถนนหลวง สิ่งที่เป็นของรัฐบาลและสิ่งที่เป็นของประชาชน

Sills (1972, p. 567) กล่าวว่า สาธารณะเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ราชบัณฑิตยสถาน (2542, หน้า 826) ให้ความหมายคำว่า สาธารณะ หมายถึง ทั่วไปเกี่ยวกับประชาชนและสาธารณะสมบัติว่า ทรัพย์สินส่วนรวมของประชาชน

จึงสรุปความหมายของคำว่า สาธารณะได้ว่า สิ่งของ บุคคลสถานที่และการกระทำที่เป็นของส่วนรวม ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะใช้ประโยชน์เป็นเจ้าของ หวงแหนในสิ่งเหล่านั้นร่วมกันเมื่อรวมกันว่า จิตและสาธารณะ จึงได้คำว่า จิตสาธารณะ (Public mind) ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553, หน้า 14) ได้ให้ความหมายจิตสาธารณะว่า การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบ คุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียนร้อย ประหยัด และมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

พระไพศาล วิสาโล (2550, หน้า 46) กล่าวว่า จิตสาธารณะในด้านพระพุทธศาสนา หมายความว่า ความสำนึกใส่ใจและพร้อมจะมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ รวมถึงความเคารพและหวงแหนในสมบัติส่วนรวม ซึ่งมีไม่เฉพาะครอบครัว ญาติมิตร คนรอบข้างหรือชุมชนละแวกบ้านนั้น หากคลุมไปถึงบุคคลอื่นที่ไม่รู้จัก ไม่เคยพบ แต่ก็รู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ตนสังกัด

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, หน้า 26) กล่าวถึงความหมายของจิตสาธารณะว่า จิตสำนึกสาธารณะหรือจิตสาธารณะ คือ การเห็นแก่ประโยชน์ของสังคมและประเทศโดยรวม ตัดสินในกระทำสิ่งใดต้องคำนึงถึงผลได้ผลเสียที่อาจเกิดต่อสาธารณะหรือผลกระทบต่อสังคมชุมชนทั่วไป เช่น คิดถึงเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม การร่วมประหยัดน้ำ

แทนคุณ จิตต์อิสระ (2550, หน้า 1) กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การเสียสละให้กับผู้อื่น

อัญชลี ยี่รักพันธ์ (2550, หน้า 22) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะ คือ การมีจิตใจที่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อเรื่องของส่วนรวมมีการใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างรับผิดชอบ การถือเป็นหน้าที่ในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม มีการแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สมบัติของส่วนรวมนั้น และการไม่ยึดสมบัติของส่วนรวมมาเป็นสมบัติของตนเองหรือของกลุ่ม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553, หน้า 14) จิตสาธารณะ หมายถึง จิตสำนึกเพื่อส่วนรวมเพราะคำว่า “สาธารณะ” คือ สิ่งที่มีได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด จิตสาธารณะจึงเป็นความรู้สึก การเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะในสิทธิและหน้าที่ที่จะดูแลและบำรุงรักษาาร่วมกัน เช่น การช่วยกันดูแลรักษา

สิ่งแวดล้อม โดยการไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ การดูแลรักษาสาธารณสมบัติ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ หลอดไฟฟ้าที่ให้ความสว่างตามถนนหนทาง แม้แต่การประหยัดน้ำประปาหรือไฟฟ้า ที่เป็นของส่วนรวมโดยใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ตลอดจนช่วยดูแลรักษา ให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากหรือช่วยกันแก้ปัญหา แต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวมใน คำว่า จิตสาธารณะ (Public mind) มีคำว่า “สาธารณะ” “PUBLIC” คน ประกอบด้วย P + U + B + L + I + C ซึ่งหมายถึง

1. Professional ทำงานแบบมืออาชีพ คนไทยทุกคนที่คิดใหม่ทำใหม่ จะต้องเป็นมืออาชีพ (Professional) รู้ลึกในหน้าที่ที่รับผิดชอบ รู้รอบในงานที่เกี่ยวข้องต้องพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา หาความรู้ใหม่เสมอ

2. Unity เอกภาพ ค่านิยมใหม่ต้องเป็นไปในทิศทางของความสามัคคีในหมู่คณะ ไม่กลัวกันได้หน้าหรืออิจฉาริษยากัน ควรจะกักการทำงานเป็นทีมเพราะการที่คนในองค์กรมีเอกภาพก็ยอมให้มีความแตกต่างได้ แต่อย่าแตกแยก

3. Believe ความเชื่อ คนไทยทุกคนจะต้องทำงานด้วยความเชื่อ เชื่อคำสอนของพระพุทธเจ้า เชื่อในสิ่งที่ถูกต้องแล้วยึดให้มั่น ถ้าคนไทยทุกคนขาดแล้วซึ่งความเชื่อ การทำงานก็จะขาดพลัง

4. Locally ภูมิปัญญาท้องถิ่น คนไทยทุกคนจะต้องเป็นผู้ที่เชื่อและศรัทธาในความเป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ของภูมิปัญญาไทย ลดความเชื่อทันสมัยนิยมลง (Modernization) Local wisdom ในด้านต่าง ๆ จะนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและเข้ากับบริบทของสังคมไทยทุกคนต้องเลิกดูถูกภูมิปัญญาของคนไทยระดับรากหญ้า แล้วหันไปสู่วิธีของการเรียนรู้ร่วมกันเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ในชุมชน

5. Integrity ความซื่อสัตย์ คนไทยทุกคนจะต้องยึดเอาความซื่อสัตย์เป็นที่ตั้งเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสังคม คิดดี ทำดีเพื่อชาติ งานทุกชิ้นจะต้องตรวจสอบได้ มีความโปร่งใส

6. Creative สร้างสรรค์ คนไทยทุกคนจะต้องคิดและทำงานที่สร้างสรรค์ พัฒนา นวัตกรรม (Innovation) ใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับสังคมต้องไม่หยุดนิ่ง ต้องมีความเป็นพลวัต ทั้งนี้เพื่อประชาชนและประเทศชาติ

วิทยากร เชียงกุล (2551, หน้า 253-258) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะ คือ การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

มนัสสา ชินูปการพงศ์ (2551, หน้า 38) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะ คือ การจุดประกายเพื่อให้คนทำประโยชน์เพื่อสังคม ตลอดจนการให้ความเอื้ออาทร ลดความขัดแย้ง และการให้ขวัญและกำลังใจต่อกันเพื่อสังคมเป็นสุข

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะว่า หมายถึง การกระทำด้วยจิตวิญญาณที่มีความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อคนอื่นและสังคมโดยรวม การมีคุณธรรมจริยธรรมและการไม่กระทำที่เสื่อมเสียหรือเป็นปัญหาต่อสังคมประเทศชาติ การมีจิตที่คิดสร้างสรรค์ เป็นกุศลและมุ่งทำกรรมดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คิดในทางที่ดี ไม่ทำลายเบียดเบียนบุคคล สังคม วัฒนธรรม ประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม การกระทำและคำพูด ที่มาจากความคิดที่ดี การลดความขัดแย้งและการให้ขวัญและกำลังใจต่อกันเพื่อให้สังคมโดยรวม มีความสุขสำหรับในภาษาอังกฤษได้มีการใช้คำที่ หมายถึง จิตสาธารณะอยู่จำนวนหนึ่งเช่นเดียวกัน โดยมีการให้คำจำกัดความและมีการกล่าวถึงลักษณะต่อไปนี้

Gutersloh (2003 อ้างถึงใน วรินทร์ บุญยั้ง, 2553, หน้า 135) กล่าวถึง จิตสาธารณะ หมายถึง จิตที่รู้สึกรับผิดชอบกับสังคมและทักษะของบุคคลในฐานะพลเมืองที่แสดงออกรับผิดชอบ ต่อสังคมท้องถิ่น มีลักษณะ 3 ประการ ดังนี้

1. ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน
2. ทำสิ่งที่สังคมเห็นว่าดีงาม
3. ความเต็มใจที่ทำประโยชน์เพื่อชุมชน

Bowes, Chaimers and Fianagan (1996 อ้างถึงใน วรินทร์ บุญยั้ง, 2553, หน้า 135-136) กล่าวถึง จิตสาธารณะ หมายถึง ความเต็มใจของส่วนบุคคลที่จะแสดงออกบทบาทในฐานะพลเมือง โดยมุ่งเน้นความตระหนักเอาใจใส่ต่อตนเองและสวัสดิภาพของผู้อื่น

Ti-Nan Chi (2010) กล่าวว่า Public consciousness เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิด ความยุติธรรมต่อสังคมเพื่อแสดงความเอาใจใส่ต่อสังคม

Allott (2002) กล่าวถึง Public mind ไว้ในบทความเรื่องกฎหมายและสังคมว่า ถ้าการคิด ทางสังคมเป็นปัจจัยหนึ่งของสังคมเสียแล้วความคิดทางสังคมก็เป็นระบบพลังทางสังคม และ โครงสร้างพื้นฐานทางสังคม และปรากฏเป็นประวัติศาสตร์ของสังคม Public mind ของสังคม เป็นส่วนหนึ่งของสังคมโดยสมบูรณ์

Lichtman (2004) กล่าวว่า Public mind เป็นรูปแบบของความหมายที่ถูกสร้างขึ้นจากรหัสกฎเกณฑ์และสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ถูกฝังลงในโครงสร้างของชีวิตทางสังคม เศรษฐกิจ ประวัติศาสตร์และการเมือง

ด้วยเหตุนี้เอง Public mind และ Public consciousness จึงมีความหมายใกล้เคียงกัน เสมือนเป็นคำเดียวกันซึ่งในการใช้คำดังกล่าวในประเทศไทยก็ได้ใช้ปนกันไป สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ใช้คำว่า Public mind จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะ ที่คนมีจิตสาธารณะพึงมี ได้แก่

1. การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
2. การเสียสละเพื่อสังคม
3. การรักษาสาธารณะสมบัติ

จิตสาธารณะ คือ การมีจิตสำนึกต่อสังคม การมีจิตวิญญาณ เสียสละ รับผิดชอบให้บริการรู้จักแบ่งปันความสุขกับผู้อื่นและเฉลี่ยความทุกข์จากผู้อื่น การทำงานให้สังคมรวมความแล้วก็คือ การมีพรหมวิหาร 4 โดยเฉพาะเมตตา การอยากเห็นผู้อื่นเป็นสุข กรุณา การอยากเห็นผู้อื่นพ้นทุกข์ และมุทิตา การอยากเห็นผู้อื่นเป็นสุขและได้ดียิ่ง ๆ ขึ้นนั่นเอง จิตสาธารณะเป็นความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์

สรุปได้ว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม มีการเสียสละเพื่อสังคม ไม่เห็นแก่ตัวและการถือเป็นที่ที่มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมและการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

ความสำคัญของจิตสาธารณะ

กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับการสร้างเด็กให้มีจิตสาธารณะเมื่อมองเข้ามาในระดับสถานศึกษา จิตสาธารณะนับได้ว่าอยู่ในความสนใจของนักการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องอย่างมาก โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 1 ว่า คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก โดยคนไทยต้องเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ตัวบ่งชี้ คือ กำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ ความรู้ และทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิตและการพัฒนาสังคมทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว ทักษะทางสังคม คุณธรรม จิตสาธารณะและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลกโดยมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องด้านต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนรวมถึงการรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 6) และเพื่อความมั่นใจว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวได้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในระดับสถานศึกษา จึงกำหนดไว้ในมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความสำคัญกับการมีจิตสาธารณะที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การรู้จักดูแลของส่วนรวม รวมถึงรู้จักการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ ถ้าบุคคลมีจิตสาธารณะบกพร่องมีน้อยหรือขาดไป จะส่งผลกระทบต่อหลายระดับทั้งต่อตนเอง ครอบครัว องค์กร ชุมชน ประเทศชาติ และมีผลต่อระดับ โลกตามมา (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร, 2543, หน้า 21-29)

ดวงเดือน พันธมนาวิน (2548, หน้า 77) กล่าวถึง การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมว่า เด็กช่วงแรกเกิดจนถึง 10 ขวบ เป็นช่วงที่เด็กมีความไวต่อการปลูกฝัง และส่งเสริมจริยธรรมและ วัฒนธรรมเป็นอย่างดีเพราะเด็กยังเป็น “ไม้อ่อนคั่งง่าย” ฉะนั้น การปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสม กับพัฒนาการทางร่างกายและ โดยเฉพาะเหมาะสมกับพัฒนาการทางจิตใจของเด็กจะเป็น การป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ได้มาก

สมพงษ์ สิงหะพล (2552, หน้า 16) กล่าวว่า จิตสำนึกเป็นความรู้สึกคิดภายในบุคคลและ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้โดยการเรียนรู้จิตสำนึก เมื่อเกิดขึ้นแล้วยากนักที่จะหยุด หรือหมดหายไปคนที่มี จิตสำนึกที่ดีจะประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับจิตสำนึกนั้น และใช้จิตสำนึกของตนเพื่อ ประโยชน์ต่อสิ่งต่าง ๆ ตามมา เช่น บุคคลที่มีจิตสำนึกด้านระเบียบวินัยจะไม่ขับรถผิดกฎจราจร บุคคลที่มีจิตสาธารณะจะไม่ขีดเขียนในสถานที่สาธารณะ

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553, หน้า 8-11) กล่าวว่า การที่คนมาอยู่รวมกันเป็นสังคมย่อมต้องมึ ความสัมพันธ์ในรูปแบบการพึ่งพากัน คนในสังคมซึ่งมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไป ถ้าคนใน สังคมขาดจิตสาธารณะจะมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว องค์กร อีกทั้งผลกระทบต่อชุมชน ระดับประเทศ และระดับโลก ดังนี้

1. ผลกระทบต่อบุคคลทำให้เกิดปัญหา คือ
 - 1.1 สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง
 - 1.2 สร้างความเดือดร้อนให้กับคนอื่น
2. ผลกระทบระดับครอบครัวทำให้เกิดปัญหา คือ
 - 2.1 ความสามัคคีในครอบครัวลดน้อยลง
 - 2.2 การแก่งแย่ง ทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว
3. ผลกระทบระดับองค์กรทำให้เกิดปัญหา คือ
 - 3.1 การแบ่งพรรคแบ่งพวกภายในองค์กร
 - 3.2 ความเห็นแก่ตัว แก่งแย่งชิงดีชิงเด่น
 - 3.3 การเบียดเบียนสมบัติขององค์กรเป็นสมบัติส่วนตัว
 - 3.4 องค์กรไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานลดลง
4. ผลกระทบระดับชุมชนทำให้เกิดปัญหา คือ
 - 4.1 ชุมชนอ่อนแอขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่สภาพชุมชนมีสภาพเช่นไร ก็ยังคงเป็นเช่นนั้น ไม่เกิดการพัฒนาและยิ่งนานไปก็มีแต่เสื่อมทรุดลง

4.2 อาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูงขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่นำไปสู่การแก้ปัญหา เพราะคนในชุมชนมองปัญหาของตัวเองเป็นเรื่องใหญ่ ขาดคนอาสาสมัครพัฒนา เพราะกลัวเสียทรัพย์สินกลัวเสียเวลาหรือกลัวเป็นที่ครหาจากบุคคลอื่น

5. ผลกระทบระดับชาติ ถ้าบุคคลในชาติขาดจิตสาธารณะจะทำให้เกิด

5.1 วิกฤตการณ์ภายในประเทศบ่อยครั้งและแก้ปัญหาไม่ได้ เกิดการเบียดเบียนทำลายทรัพยากรและสมบัติที่เป็นของส่วนรวม

5.2 ประเทศชาติอยู่ในสภาพล้าหลัง เนื่องจากขาดพลังของคนในสังคมเมื่อผู้นำประเทศนำมาตราการใช้ก็จะไม่ได้ผลเพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน

5.3 เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก เกิดการแก่งแย่งแข่งขัน เห็นแก่ประโยชน์กลุ่มของตนและพวกพ้อง เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน

6. ผลกระทบระดับโลกถ้าบุคคลขาดจิตสำนึกจะทำให้เกิดการเอาเปรียบระหว่างประเทศทำให้เกิดปัญหาในระดับต่าง ๆ ดังนี้

6.1 เกิดการสะสมอาวุธกันระหว่างประเทศเพราะขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน กลัวประเทศอื่นจะโจมตี จึงต้องมีอาวุธที่รุนแรง มีอานุภาพในการทำลายสูงไว้ในครอบครองเพื่อข่มขู่ประเทศอื่น ๆ และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นมักมีแนวโน้มในการใช้ความรุนแรงของแสนยานุภาพทางการสงครามในการตัดสินปัญหา

6.2 เกิดการก่อกวน แกล้ง แกร่งหรือครอบงำทางการค้าระหว่างประเทศ พยายามทุกวิถีทางเพื่อให้เกิดการค้าได้เปรียบทางการค้า ทำให้ประเทศด้อยกว่า ขาดโอกาสในการพัฒนาประเทศของตน

6.3 เกิดการรังเกียจเหยียดหยามคนต่างเชื้อชาติ ต่างเผ่าพันธุ์หรือต่างท้องถิ่น มองชนชาติอื่น ๆ เผ่าพันธุ์อื่นว่ามีความเจริญหรือมีศักดิ์ศรีด้อยกว่าเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ของตนเอง ถูกดูถูกหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อชาติอื่น

จากความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ ถ้าสามารถปลูกฝัง ส่งเสริมหรือพัฒนาให้เด็กมีสำนึกด้านสาธารณะด้วยวิธีการต่าง ๆ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวมมีการใช้สมบัติของส่วนรวมอย่างเห็นคุณค่า ใช้อย่างทะนุถนอม รู้จักการแบ่งปัน โอกาสในการใช้ของส่วนรวมให้ผู้อื่น เมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ปัญหาการทำลายสาธารณะสมบัติต่าง ๆ จะลดลง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์พวกพ้องก็จะลดน้อยลงและจะนำมาสู่สังคมที่พัฒนาขึ้น ดังนั้น การส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนควรเริ่มตั้งแต่การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน เพราะการพัฒนาตั้งแต่เยาว์วัย

จะทำให้เด็กซึมซับแต่สิ่งที่ดี ๆ และทำเป็นนิสัยตลอดไป จิตสาธารณะเป็นเรื่องการให้กำลังใจ
 พุทธชาติ ๆ ช่วยเหลือคนอื่นเท่าที่ทำได้ ไม่นิ่งดูตาย ใส่ใจความรู้สึกของคนอื่นบ้างก็เป็นจิตสาธารณะ

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดจิตสาธารณะ

การมีจิตสาธารณะเป็นสิ่งที่เกิดตามวิถีการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล สภาพแวดล้อม
 ต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชนและสังคม จิตสาธารณะอยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมทั้ง
 ภายในและภายนอก ดังนี้ (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม ลัญจร, 2543, หน้า 13)

ปัจจัยภายนอก หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวกับภาวะทางสัมพันธภาพของมนุษย์ ภาวะทาง
 สังคมเป็นภาวะที่ลึกซึ้งที่มีผลต่อจิตสำนึกด้านต่าง ๆ ของมนุษย์เป็นภาวะที่ได้อบรมกล่อมเกล่าและ
 สะสมอยู่ในส่วนของการรับรู้ที่ละเอียดที่ละน้อย ทำให้เกิดสำนึกที่มีหลายรูปแบบหลากหลาย ภาวะ
 แวดล้อมทางสังคมนี้เริ่มตั้งแต่พ่อแม่ พี่น้อง ญาติ เพื่อน ครู สื่อมวลชน บุคคลทั่วไป ตลอดจนระดับ
 องค์กร วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ กฎหมาย ศาสนา รวมทั้งภาวะแวดล้อมด้านสื่อสารมวลชน
 และส่วนที่กำกับสำนึกของบุคคล คือ การได้สัมผัสจากการใช้ชีวิตที่มีพลังต่อการเกิดสำนึก อาทิเช่น
 การไปโรงเรียน ไปทำงาน ฟังผู้คนสนทนากัน เป็นต้น

ปัจจัยภายใน หมายถึง การคิดวิเคราะห์ของแต่ละบุคคลในการพิจารณาตัดสินคุณค่าและ
 ความดีงาม ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและการประพฤติปฏิบัติ โดยเฉพาะการปฏิบัติทางจิตใจเพื่อ
 ขัดเกลادنตนเองให้เป็นไปทางใดทางหนึ่งโดยเกิดจากการรับรู้จากการเรียนรู้ การมองเห็น การคิดแล้ว
 นำมาพิจารณาเพื่อตัดสินใจว่า ต้องการสร้างจิตสาธารณะแบบใดก็จะมีฝึกฝนและสร้างสมสำนึก
 เหล่านั้น การเกิดจิตสาธารณะไม่สามารถสรุปแยกแยะได้ว่าเกิดจากปัจจัยภายในหรือภายนอกเพียง
 อย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะทุกสรรพสิ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน จิตสาธารณะที่มาจากภายนอก
 เป็นการเข้ามาโดยธรรมชาติกระทบต่อความรู้สึกของบุคคลแล้วกลายเป็นจิตสาธารณะโดย
 ธรรมชาติและมักไม่รู้ตัวแต่จิตสาธารณะที่เกิดจากปัจจัยภายในเป็นความจงใจเลือกสรรบุคคล ระลึก
 รู้ตนเองเป็นอย่างดี เป็นสำนึกที่สร้างขึ้นเองระหว่างปัจจัยภายในและภายนอก เป็นปฏิสัมพันธ์ที่มี
 ความต่อเนื่องกัน ดังนั้น การพัฒนาจิตสาธารณะจึงต้องกระทำควบคู่กันไปทั้งปัจจัยภายในและ
 ภายนอกอ้างอิง

การพัฒนาจิตสาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ

ในการพัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์นั้น ถือเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญยิ่งของแผน
 การพัฒนาประเทศและตามความมุ่งหมายของการศึกษาไทย เพื่อสร้างให้คนไทยได้มี
 ความรับผิดชอบต่อตัวเองต่อสังคมและเพื่อให้เป็นคนที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม
 มีจิตสาธารณะ ซึ่งการพัฒนาจิตสาธารณะอาจทำได้ในลักษณะ ดังต่อไปนี้ (สายฤดี วรกิจ โภคาทร,
 2552, หน้า 80)

1. การให้การศึกษา คือ การเพิ่มพูนความรู้และทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ ให้กับผู้ที่เราจะพัฒนาให้การศึกษาทุกเรื่องที่อยู่ในกระบวนการ ให้ผู้รับการพัฒนาที่มีความรู้ ความเข้าใจและทำได้ในเรื่องที่เรียน โดยการให้การศึกษาจะต้องคำนึงพื้นฐานความรู้ของผู้รับการศึกษาแล้ว จึงเพิ่มเติมจากที่มีให้มากขึ้น ข้อที่ควรคำนึง คือ การพัฒนาคนให้เป็นคนที่มีลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่ต้องการนั้นจำเป็นต้องค่อยทำค่อยไป ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้สิ่งใหม่หรือความล้ำสมัยของสิ่งเก่า การฝึกความชำนาญในการคิดและทำสิ่งใหม่ ตลอดจนการฝึงบroughting new things into the modern world หรือนิสัยของคนจะต้องใช้เวลามาก ต้องพยายามต่อไปเรื่อย ๆ จนกว่าครูและลูกศิษย์หรือคนภายนอกมีความพอใจในผลงาน จึงจะหยุดงานนั้นแต่งานใหม่ก็จะยังมีมากอีก การเรียนและการพัฒนาจึงไม่มีวันจบสิ้น เป็นกระบวนการตลอดชีวิต (Education is a life long process) เมื่อพิจารณาจาก โครงสร้างของหลักสูตรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มุ่งให้ใช้วิธีที่หลากหลายในการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและผู้เยาว์ในระดับประถมศึกษา สามารถจัดกิจกรรมแบบบูรณาการเข้ากับทุกกลุ่มสาระได้

2. การฝึกอบรม ซึ่งสามารถพัฒนาจิตสาธารณะตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ ได้สำหรับทุกคน การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการในการที่จะให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดความชำนาญและเกิดทัศนคติที่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องที่จะอบรม จนกระทั่งผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้ และสามารถเปลี่ยนแปลงความคิดหรือพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ปัจจุบันได้มีการจัดการฝึกอบรม เพื่อเป็นการพัฒนาจิตสาธารณะกันอย่างกว้างขวางทั้งในระดับสถานศึกษาหรือหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อมุ่งหวังให้นักเรียนได้เกิดความคิดที่จะเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น

3. การจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาจิตสาธารณะให้แก่ผู้เรียน เป็นกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่สถาบันจัดขึ้นหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดขึ้น เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามความชอบ ความถนัด ความสนใจโดยไม่มีคะแนนเข้ามาเกี่ยวข้อง ลักษณะสำคัญของการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตร

3.1 การดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรเกิดจากความสนใจ และสมัครใจของผู้เรียน

3.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตรควรส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเองตลอดจนมีโอกาสพัฒนาศักยภาพแห่งตนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา บุคลิกภาพและพัฒนาภาวะสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์มากขึ้น

3.3 กิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ด้านการทำงานเป็นหมู่คณะ มีการแสดงตน แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้

ที่จะเข้าใจและยอมรับผู้อื่น พัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ฝึกหัดการทำงานอย่างเป็นระบบ ฝึกการคิดและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

3.4 กิจกรรมหลักสูตร ควรช่วยให้ผู้เรียนปรับตัวกับการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในสถาบัน นอกจากนี้ยังเป็นหนทางในการช่วยเหลือผ่อนคลายความตึงเครียดจากการศึกษาเล่าเรียนได้ด้วย

3.5 กิจกรรมเสริมหลักสูตรควรพัฒนาผู้เรียนให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีความประพฤติที่ดีงาม ความเป็นไทยและภาคภูมิใจในความมีเอกลักษณ์ของชาติชื่นชมในศิลปวัฒนธรรม ระเบียบประเพณี คนตรีและนาฏศิลป์ไทย ตลอดจนประพฤติตนเป็นบุคคลที่เป็นประโยชน์เป็นที่ต้องการของสังคมในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น มีหลักการในการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

3.5.1 หลักความหลากหลายอยู่บนความเชื่อว่า มนุษย์มีความแตกต่างกันผู้เรียนในปัจจุบันมีพื้นฐานชีวิตที่หลากหลาย มีวิถีชีวิตที่ซับซ้อนแตกต่างกัน มีความเชื่อแนวความคิด ความสนใจ ความต้องการที่แตกต่างกัน รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจึงใช้เพียงรูปแบบเดียวกับผู้เรียนในสถาบันไม่ได้ จำเป็นต้องใช้รูปแบบที่หลากหลายเพื่อตอบสนองกับความต้องการและลักษณะนักเรียนที่หลากหลาย

3.5.2 หลักยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student center) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้จำเป็นต้องใช้แนวคิด “ผู้เรียนเป็นเป้าหมาย” หรือ “ใช้ผู้เรียนเป็นตัวตั้ง” เป็นฐานคิดในการพัฒนาฐานคิดที่จำเป็นต้องนำมาประกอบการพิจารณา คือ ลักษณะผู้เรียนในภาพรวม ความสนใจของผู้เรียน ภูมิหลังของผู้เรียน สภาพปัจจุบันของผู้เรียน การเตรียมเอกสารเพื่อผู้เรียนพิจารณาว่าอะไร คือ ประโยชน์สูงสุดที่นักเรียนจะได้รับโดยตรงจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจึงต้องใช้ฐานข้อมูลของผู้เรียนในสถาบันเป็นฐานในการกำหนดแนวทางไม่ใช่ฐานสามัญสำนึกเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้เรียนอย่างแท้จริง

3.5.3 หลักการจัดกิจกรรมหลักสูตรเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะยึดหลักการ ดังนี้

3.5.3.1 การพัฒนาจิตสาธารณะแก่ผู้เรียนจะต้องพัฒนา 3 ประการควบคู่กันไป ไม่ควรให้น้ำหนักในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อัน ได้แก่ การให้ความรู้ทางคุณธรรมของการมีจิตสาธารณะ การปลูกฝังค่านิยมของจิตสาธารณะเพื่อให้ยังลึกลงไปในจิตใจให้ได้รับรู้คุณค่า หรือได้กระจายค่านิยมในตนเองให้ได้ การปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากปฏิบัติจริง

3.5.3.2 การพัฒนาคุณธรรมใดก็ตาม เป็นทักษะกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การทำกิจกรรมเดียวอาจให้ผลในระยะสั้นแต่ไม่ก่อให้เกิดจุดเปลี่ยนทางความคิดและพฤติกรรมในระยะยาว

3.5.3.3 ความเหมาะสมกับวัยการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะต้องให้เหมาะสมกับกลุ่มวัยและห้วงเวลา ดังนั้น การเลือกใช้กิจกรรม การเชิญวิทยากรอาจต้องพิจารณาความเหมาะสมด้วย

3.5.3.4 เน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การพัฒนาจิตสาธารณะมิใช่การถ่ายทอดเพื่อให้ผู้เรียนจดจำหรือมุ่งใช้หลักธรรมแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสประเมินค่าและใช้เหตุผลประกอบเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

3.5.3.5 สอดคล้อง เชื่อมโยงกับความเป็นจริงของสังคม การพัฒนาจิตสาธารณะควรให้ผู้เรียนได้ย่นคิดเชื่อมโยงกับชีวิตจริงที่สัมผัสได้ โดยเฉพาะกับความเป็นจริงที่ผู้เรียนเผชิญอยู่

อนึ่งตามหลักการด้านคุณธรรมได้มีกระบวนการอบรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระเบียบแบบแผนของสังคมผ่านองค์การต่าง ๆ ได้

1. ครอบครัว จัดเป็นองค์การในการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบของสังคมที่สำคัญ ทั้งนี้เพราะมีความใกล้ชิดกับเด็กและสมาชิกของครอบครัวและอยู่ร่วมกันเป็นเวลานาน จึงทำหน้าที่อบรมสั่งสอนได้ตลอดเวลาประกอบกับครอบครัวมีหน้าที่ที่สำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็กอยู่และวัยเด็กเป็นวัยที่มีผลมากต่อการสร้างบุคลิกภาพ รวมทั้งอารมณ์และจิตใจของเด็กครอบครัวจะเป็นแหล่งอบรมสั่งสอนถ่ายทอดวัฒนธรรม ค่านิยมทัศนคติและหลักการดำเนินชีวิตเบื้องต้น

2. กลุ่มเพื่อน เมื่อเด็กโตขึ้นก็จะเข้าร่วมสังคมกับเพื่อน ๆ เช่น กับเพื่อนบ้านที่สนามเด็กเล่นเพื่อนที่โรงเรียน กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลสำคัญต่อพฤติกรรมของเด็กเช่นกัน เด็กอาจเลียนแบบอย่างเพื่อน ดังนั้น ถ้าเด็กได้คบกับเพื่อนดีจะได้รับแบบอย่างที่ดีและในทางตรงกันข้ามหากคบเพื่อไม่ดีย่อมมีพฤติกรรมไม่ดีด้วยกลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัวหรือผู้ใหญ่ เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาค ความเป็นตัวของตัวเองความเป็นผู้นำ ซึ่งเด็กอาจนำเอาพฤติกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติของตนเอง

3. โรงเรียน เป็นหน่วยอบรมสั่งสอนระเบียบแบบแผนของสังคมอย่างเป็นทางการ ปัจจุบันโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กอย่างมากเพราะเด็กในปัจจุบันนี้ มีชีวิตอยู่ในโรงเรียนเป็นเวลานาน วันละหลาย ๆ ชั่วโมง และหลายปี เมื่อพิจารณาถึงหน้าที่ของโรงเรียนโดยทั่วไปแล้ว โรงเรียนจะทำหน้าที่สำคัญ คือ สอนให้มีความรู้และทักษะในการดำรงชีพและ

อบรมสั่งสอนเพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีความจงรักภักดีต่อชาติ มีจรรยาบรรณ อันดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ

4. สื่อสารมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ สิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ วิทยุและอื่น ๆ สิ่งเหล่านี้ จะเป็นสื่อทำให้เกิดค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติและได้เรียนรู้พฤติกรรมแบบต่าง ๆ แล้วนำไปประพฤติปฏิบัติในสังคมดังจะพบเห็นได้ง่าย ๆ ในหมู่เด็ก ที่ชมภาพยนตร์แล้วนำเอาพฤติกรรมการแสดงของผู้แสดงมาปฏิบัติสื่อสารมวลชนว่ามีอิทธิพลและมีบทบาทต่อการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบแบบแผนของสังคมมากเช่นกัน

5. สถาบันทางสังคมและองค์กรอื่น ๆ เช่น สถาบันทางศาสนาสมาคมมูลนิธิ เป็นต้น สถาบันทางศาสนา มีบทบาทสำคัญต่อการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบแบบแผนของสังคม โดยเฉพาะในสังคมไทย ซึ่งจะเห็นได้ว่า วัดเป็นหน่วยทางสังคมที่ใกล้ชิดกับชาวบ้านชาวบ้านอาศัยเป็นแหล่งอบรมทางจิตใจ แหล่งการศึกษาหาความรู้เป็นแหล่งให้การอบรมลูกหลานจึงจัดเป็นหน่วยนำทางระเบียบแบบแผนในการดำเนินชีวิตที่สำคัญ นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีส่วนช่วยในการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบแบบแผนของสังคม เช่น ยุวพุทธิกสมาคม ศูนย์พัฒนาเยาวชน

สรุปได้ว่า การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนในระดับประถมศึกษาสามารถทำได้หลายรูปแบบและจากการศึกษาพอสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะได้ ดังนี้

แนวทางที่ 1 การบูรณาการการจัดกิจกรรมการพัฒนาจิตสาธารณะเข้ากับเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เป็นการสอดแทรกการพัฒนาจิตสาธารณะเข้าไปในการจัดการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระวิชา โดยเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนาให้เหมาะสมเป็นการบูรณาการการพัฒนาจิตสาธารณะกับการจัดการเรียนรู้ตามปกติให้กับนักเรียนมีความรู้ควบคู่ไปกับการมีจิตสาธารณะ

แนวทางที่ 2 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรม ที่จัดนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ไม่มียึดติดกับเนื้อหาวิชาแต่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักสูตรหรือส่งเสริมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนและเป็นกิจกรรมที่ทำอย่างต่อเนื่อง

แนวทางที่ 3 การจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของเด็กแตกต่างจากกิจกรรมเสริมหลักสูตรตรงที่กิจกรรมพิเศษเพื่อจิตสาธารณะของนักเรียนจะจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามวาระไม่ต่อเนื่องสม่ำเสมอและกิจกรรมดังกล่าวมักเป็นกิจกรรมที่สามารถกระตุ้นจิตสำนึกในการพัฒนาตนเองหรือการให้สัตยาบันตนเองหรือสาธารณชนในการพัฒนาตนเองโดยกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้อาจเป็นกิจกรรมที่ให้สถาบันที่เกี่ยวข้องกับเด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน เช่น สถาบันครอบครัว โดยให้พ่อแม่ ผู้ปกครองปลูกฝัง และพัฒนา จิตสาธารณะของเด็กเมื่ออยู่ในครอบครัวหรือสถาบันศาสนา สามารถใช้สถานที่สำคัญทางศาสนาทำกิจกรรมพัฒนา

จิตสาธารณะของนักเรียนได้ทั้งนี้ควรมีการประเมินเพื่อกำกับติดตามความก้าวหน้าในการพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้น ผลักดันให้การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

การศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะนั้น มีการศึกษาโดยใช้คำที่แตกต่างกันไป เช่น จิตสำนึกทางสังคม จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ จิตสำนึกต่อส่วนรวม จิตสาธารณะ โดยมี รายละเอียดขององค์ประกอบที่ศึกษาแตกต่างกันไป ดังนี้

สิริมา ภิญาโณนตพงษ์ (2554, หน้า 26-31) ได้กล่าวถึงจิตสาธารณะของเด็ก ในลักษณะ ของการอนุรักษสิ่งแวดลอมไว้ว่า วัยเด็กเป็นระยะที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาการทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคมและบุคลิกภาพ เป็นวัยที่เรียกว่า ช่วงแห่งพลังการเจริญเติบโต กองงามสำหรับชีวิต แนวความคิดเหล่านี้เป็นสิ่งที่สืบเนื่องมาจากการมองเด็กในทัศนะของการที่ เด็กมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ แตกต่างจากเด็กวัยอื่น ๆ ในช่วงชีวิตของความเป็นมนุษย์ ดังนั้น หลักการปลูกฝังเด็กวัยนี้ให้เรารู้เกิดความรักสิ่งแวดลอม ควรคำนึงถึงองค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการเรียนรู้ การเรียนรู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยอาศัยสภาพการณ์ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับการเรียนรู้ จะทำให้มนุษย์ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้

2. กระบวนการปลูกฝังเด็กปฐมวัยให้รักสิ่งแวดลอม ประกอบด้วยปัจจัย 5 ด้าน คือ การให้ความรู้ การสร้างความเข้าใจ การสร้างกรอบแนวคิด การเสริมสร้างทักษะและเสริมสร้าง เจตคติ จากกระบวนการดังกล่าวจะต้องเริ่มจากการให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดลอมโดยในลักษณะ ของรูปธรรมแล้วสร้างความเข้าใจและความสำคัญของสิ่งแวดลอมต่อตนเองและมนุษย์ สร้างกรอบแนวคิดให้เด็กรับรู้ว่ สิ่งแวดลอมเป็นบริบทและเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของ มนุษย์ การเสริมสร้างทักษะในการรักสิ่งแวดลอม ต้องเกิดจากการจัดประสบการณ์ ต้องให้เด็ก ได้ปฏิบัติจริงและควบคู่กับการเสริมสร้างเจตคติที่ดี รู้จักการดูแลรักษาสิ่งแวดลอม เห็นคุณค่า ประโยชน์สิ่งแวดลอมต่อตัวเอง ครอบครัวและสังคม เช่น การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ไม่เห็นแก่ตัว เกิดความรู้สึกรักชอบชีวิต ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีต่อการอนุรักษสิ่งแวดลอม

สมพงษ์ สิงหะพล (2552, หน้า 15-16) ได้กล่าวไว้ว่าจิตสำนึกว่า มีองค์ประกอบอยู่ 3 ด้านหลัก ดังนี้

1. จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง (Self consciousness) เป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเองทำให้ ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จิตสำนึกด้านนี้การศึกษาไทยมุ่งเน้นปลูกฝังเกิดบ้างไม่เกิดบ้างไป ตามสภาพการณ์ เป็นจิตสำนึกแบบคลาสสิกที่ทุกสังคมพยายามเหมือนกันที่จะสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้

เช่น ความขยัน ความรับผิดชอบ ความมานะอดทน เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่ถูกปลูกฝังและมีมานานตามสภาพสังคมไทย

2. จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น (Others oriented consciousness) เป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของคนในกลุ่มชนหนึ่ง สังคมหนึ่ง เช่น ความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคี เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่คนไทยส่วนใหญ่ถูกหล่อหลอมมาจากพื้นฐานดั้งเดิมของวัฒนธรรมไทยอยู่แล้วสร้างกันได้ไม่ยากนัก

3. จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคมหรือจิตสาธารณะ (Social of public consciousness) เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกันหรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน เป็นจิตสำนึกที่คนไทยยังไม่ค่อยมีและขาดกันอยู่มากเพราะพื้นฐานความเป็นมาของสังคมไทยสมควรที่จะรีบพัฒนาขึ้นโดยเร็ว เช่น จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจ จิตสำนึกด้านการเมือง จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกด้านสุขภาพ เป็นต้น

ชาย โปทธิติตา (2540, หน้า 14) ได้ศึกษาเรื่องจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ: ศึกษา ในกรณีกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่ม คือ กลุ่มทำงานราชการ รัฐวิสาหกิจหรือทำงาน สำนักงาน กลุ่มที่ทำงานรับจ้าง งานค้าขายและธุรกิจส่วนตัว กลุ่มนักศึกษาที่สูงกว่ามัธยมและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยได้จัดองค์ประกอบของจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับสาธารณสมบัติ
- 2) ด้านภาพสะท้อนจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ
- 3) ด้านมาตรการเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ และ
- 4) ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ

หฤทัย อาจปรี (2544, หน้า 46) ได้ใช้องค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลปี 1-4 ในสถาบันการศึกษาพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะ ใน 6 ด้าน คือ 1) ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน 2) ด้านการวิเคราะห์วิพากษ์ วิจักษ์ ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม 3) ด้านความรัก ความเอื้ออาทรและความสามัคคี 4) ด้านการรับรู้และความสามารถในการผลักดันเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม 5) ด้านการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสังคมและ 6) ด้านการมีเครือข่ายในการนำกิจกรรมทางสังคม

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร (2546, หน้า 2-3) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาให้นักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิตสาธารณะ การศึกษาระยะยาวและใช้องค์ประกอบของจิตสาธารณะเป็น 3 องค์ประกอบ คือ

1. การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม
2. การถือเป็นที่ที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้

3. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวม

อนุชาติ พวงสำลี และวีรบุรณ วิจารณ์ วิสารทสกุล (2550, หน้า 42-44) ได้จัดองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะไว้ 5 ด้าน คือ 1) มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) พลังทางสังคม 3) ความรัก เอื้ออาทร สามัคคี 4) การเรียนรู้ที่มีการปฏิบัติร่วมกัน 5) การมีเครือข่ายและการติดต่อสื่อสาร

อัญชลี ยิ่งรักพันธ์ (2550, หน้า 22) ได้ศึกษาพฤติกรรมที่แสดงออกโดยสามารถแบ่ง 3 องค์ประกอบ ของการมีจิตสาธารณะ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

องค์ประกอบที่ 2 การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้

องค์ประกอบที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่จะใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่น ที่จะใช้ของส่วนรมนั้น

จากการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะ จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวมีการศึกษาจิตสาธารณะในองค์ประกอบที่แตกต่างกัน ไปขึ้นอยู่กับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้องค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะ จากค่านิยมความหมายของจิตสาธารณะ ของ ชาย โปธิสิตา (2540, หน้า 14-15) และการแบ่งองค์ประกอบของจิตสาธารณะจากงานวิจัยของ ถัดดาวลัย เกษมเนตร (2546, หน้า 2-3; อัญชลี ยิ่งรักพันธ์, 2550, หน้า 22; ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553, หน้า 19-20) เพราะองค์ประกอบดังกล่าวสอดคล้องกับพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ของเด็กวัยที่ผู้วิจัยศึกษาในระดับประถมศึกษาและสมบัติของส่วนรวมที่ผู้วิจัยศึกษาครั้งนี้ เป็นสมบัติส่วนรวมที่อยู่ในโรงเรียนทั้งสมบัติส่วนรวมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนและสามารถนำองค์ประกอบที่ได้ศึกษาส่วนหนึ่งไปกำหนดเป็นกลยุทธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ซึ่งองค์ประกอบของจิตสาธารณะเป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อสมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม หมายถึง การกระทำของนักเรียนในการรักษาทรัพย์สิน การดูแลรักษาความสะอาด การไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติในโรงเรียนทั้งในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ กระดานดำ ชั้นวางหนังสือ ถังขยะ ไม้กวาด เป็นต้น และสมบัตินอกห้องเรียน เช่น ห้องอาหาร ห้องสุขา ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ห้องสมุด สวนหย่อม ในบริเวณโรงเรียน สนามเด็กเล่น เป็นต้น โดยวัดได้จาก 2 ตัวชี้วัด คือ

1. การดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในโรงเรียน เช่น เมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาเพื่อให้สมบัติของส่วนรวมอยู่ในสภาพดี

2. ลักษณะของการใช้ คือ การใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด ใช้อย่างทะนุถนอมให้ของส่วนรวมมีความคงทน ใช้ได้นาน

องค์ประกอบที่ 2 การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่จนสามารถทำได้ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในโรงเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่ตนสามารถทำได้ โดยวัดได้จาก 2 ตัวชี้วัด คือ

1. การปฏิบัติตามหน้าที่ที่ถูกกำหนดในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม เช่น การทำหน้าที่เวรทำความสะอาด

2. การอาสาปฏิบัติหน้าที่บางอย่างเพื่อส่วนรวม เช่น การอาสานำขยะไปทิ้ง การอาสาช่วยเก็บสิ่งของ

องค์ประกอบที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มโดยไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมโดยวัดได้จาก 2 ตัวชี้วัด คือ

1. การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นสมบัติของตนเอง เช่น การไม่นำสีของโรงเรียนไประบายภาพที่บ้าน การไม่นำอุปกรณ์กีฬาไปเล่นที่บ้าน

2. การแบ่งปันหรือการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมในโรงเรียน เช่น การไม่นำหนังสือห้องสมุดมาเก็บไว้ที่ตนหลาย ๆ เล่ม การเปลี่ยนให้เพื่อนใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เมื่อตนใช้เสร็จ

สรุปองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะมี 3 องค์ประกอบ คือ 1) การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวมและที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม 2) การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ 3) การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะ

แนวคิดการบริหารเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ภูมิพล อดุลยเดชมหาราช

การพัฒนาจิตสาธารณะตามแนวคิดการพัฒนาจิตสาธารณะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ได้มีพระราชดำรัสที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไว้ตอนหนึ่งว่า “...พอเพียงมีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือ คำว่า พอ ก็พอเพียงนี้ ก็พอแก่ตนเอง คนเราถ้าพอในความต้องการก็มีความโลภน้อยเมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าประเทศไทยมีความคิดอันนี้มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็ออยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้แต่ต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จากวารสารชัยพัฒนา ประจำเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2542 (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550, หน้า 16)

แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 นี้ นับว่าเป็นแนวคิดสำคัญที่สุดในการสอนคนให้มีจิตสาธารณะ ซึ่งนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติได้ทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553, หน้า 23-27) ซึ่งคำนิยามความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

1. เจ็อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

2. เจ็อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

แนวทางปฏิบัติ/ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

แนวทางการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล ระดับชุมชน และระดับประเทศ มีแนวทาง ดังนี้

1. ระดับบุคคล

- 1.1 รู้จัก “พอ” ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
- 1.2 พยายามพัฒนาทักษะ ความรู้ ความเข้มแข็งของตนเอง
- 1.3 ยึดทางสายกลาง พอใจกับชีวิตที่พอเพียง

2. ระดับชุมชน

- 2.1 รวมกลุ่ม ใช้ภูมิปัญญาของชุมชน
- 2.2 เอื้อเฟื้อกัน
- 2.3 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ

3. ระดับประเทศ

- 3.1 ชุมชนร่วมมือกัน
- 3.2 วางระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง
- 3.3 พัฒนาเศรษฐกิจแบบค่อยเป็นค่อยไป
- 3.4 เติบโตจากข้างใน

แนวทางการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

1. ยึดหลักสามพอ พออยู่ พอกิน พอใช้
2. ประหยัด
3. ประกอบอาชีพสุจริต
4. ทำมาหากินก่อน ทำมาค้าขาย
5. ใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ที่ดิน คื่นทุนสังคม
6. ตั้งสติมั่นคง ทำงานอย่างรู้ตัวไม่ประมาท

7. ใช้ปัญญาใช้ความรู้แท้

8. รักษาสุขภาพให้แข็งแรงทั้งกายและใจ

สรุปได้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาจิตสาธารณะ ได้ทั้งการพัฒนาระดับบุคคล ระดับชุมชน และระดับประเทศ โดยยึดหลัก 3 ห่วง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ในตัว 2 เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งถ้านำไปปฏิบัติอย่างจริงจังแล้วทุกคนในชาติหรือในระดับโลกจะเป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะที่มองเห็นประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นที่ตั้งและจะนำมาซึ่งความสงบสุขของคนในสังคมและสามารถจะนำแนวเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาได้โดยบูรณาการเข้าในหลักสูตรสถานศึกษาหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

แนวคิดการบริหารตามแนวทางพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ

ศาสนาทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี โดยคำสอนของศาสนาจะมีแนวคิดที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะที่สอดแทรกอยู่เสมอ ดังคำสอนของศาสนาพุทธ (ชัชววัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 27-31) คำสอนของพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ ดังนี้

1. การให้ต้องไม่หวังผลตอบแทน ผู้ให้ต้องให้อิสระแก่ผู้รับ การให้โดยคาดหวังว่าจะมีอะไรตอบแทน (แม้แต่คำขอบคุณ) ไม่เรียกว่า การให้ เนื่องจากไม่บริสุทธิ์หรือทำให้การให้เป็นการแลกเปลี่ยน ดังที่คนโดยทั่วไปมักจะใช้การให้เป็นเครื่องมือไปบังคับจิตใจคนอื่น
2. สิ่งที่ให้ต้องเหมาะสม เป็นการให้แล้วก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงกับผู้รับ ไม่ใช่ให้แล้วทำให้ผู้รับเป็นอันตรายเสียหายหรือนำสิ่งที่ได้รับไปใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้
3. การให้กับผู้ที่สมควรได้รับนั้น คือ ผู้รับเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมที่จะได้รับสิ่งนั้นจริง ๆ รับไปแล้วก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ
4. การให้ด้วยอาการที่เหมาะสมถูกต้อง เป็นการให้ด้วยความเคารพในความเป็นมนุษย์ของเขาไม่ใช่ให้แบบผู้เหนือกว่า

สรุปแล้ว การให้อย่างมีธรรมะจะเป็นการให้ที่เป็นโดยธรรมชาตินำไปสู่การลดความเห็นแก่ตัวของผู้ให้โดยไม่หวังผลใด ๆ ตอบแทน นอกจากนี้ศาสนาพุทธยังได้กล่าวถึงคุณธรรมด้าน “การเสียสละ” ซึ่งการเสียสละจะต้องไม่มีข้อแม้ ให้โดยไม่หวังผลตอบแทนให้โดยบริสุทธิ์ใจ ซึ่งการให้ที่สูงที่สุดของพุทธในทางโลก ก็คือ การเสียสละได้แม้แต่ชีวิต เลือดเนื้อ เพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่น (เช่น การบริจาคโลหิต การบริจาคช่วยเหลือผู้เกิดอุทกภัย เป็นต้น) คำสอนเรื่องการเสียสละมีการกล่าวแทรกอยู่ในหัวข้อธรรมต่าง ๆ ของศาสนาพุทธ เพื่อให้ผู้นับถือนำคำสอนนี้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น หลักไตรสิกขา สังคหวัตถุ 4 พรหมวิหาร 4 และมรณาวาสนธรรม 4 ดังนี้

1. หลักไตรสิกขา

ไตรสิกขา เป็นกระบวนการศึกษาที่พัฒนามนุษย์ ทั้งกาย วาจา ความคิด จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญาให้สามารถดำรงและดำเนินชีวิตในสังคมอย่างสันติ มีอิสรภาพเน้นการปฏิบัติฝึกหัดอบรมด้วยหลักของศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งการสอนแบบไตรสิกขามีขั้นตอนในการสอน 3 ขั้น ดังนี้ (สุมน อมรวิวัฒน์, 2544, หน้า 30-31)

1.1 ขั้นศีล หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนต้องควบคุมตนเองให้อยู่ในระเบียบวินัย ทั้งกายและวาจา ให้ผู้ในสภาพเรียบร้อยเป็นปกติ ร่างกายพร้อมที่จะเรียนเสมอ

1.2 ขั้นสมาธิ หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนต้องรวบรวมจิตใจ ความคิดให้แน่วแน่เป็นจุดเดียว ไม่ซัดส่ายไปสู่เรื่องอื่น สิ่งอื่น นอกห้องเรียน นอกเรื่องที่เรียน ไม่คิดตรึกตรองวิตกกังวลถึงเรื่องอื่น ๆ ที่จะทำให้สมองไม่ปลอดโปร่ง ผู้เรียนต้องตัดสิ่งรบกวนอื่น ๆ ออกจากความคิดจิตใจ

1.3 ขั้นปัญญา หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนใช้สมาธิ พลังความมีจิตใจแน่วแน่ ทำความเข้าใจปัญหา แก้ไขปัญหาจนเกิดความรู้แจ้ง เข้าใจปัญหาได้ เกิดการเรียนรู้ เกิดปัญญาขึ้นในตนเอง มีมโนทัศน์ในเรื่องนั้นได้ถูกต้องตามที่เป็นจริง

การสอนแบบไตรสิกขามีความเชื่อว่า คนที่จะมีปัญหาและเกิดปัญญาวิสุทธิเกิดจาก มีกำลัง (พลัง) จิตใจ กำลังความคิดที่แน่วแน่ ไม่หวั่นไหว ซัดส่ายวอกแวก ต้องเพ่งพินิจ คิดตรองในเรื่องเดียว คนที่จะมีกำลังความคิดรวมเป็นจุดเดียวแน่วแน่ (สมาธิ) ไม่หวั่นไหวซัดส่ายได้ก็ต่อเมื่อร่างกายอยู่ในสภาพปกติเรียบร้อย สงบ มีระเบียบ (มีศีล) นั่น คือ ถ้าผู้เรียนฝึกควบคุมสภาพทางการให้อยู่ในระเบียบวินัยเรียบร้อยก็จะช่วยให้จิตใจสงบไม่ฟุ้งซ่านหวั่นไหวไปนอกเรื่องนอกห้องเรียน ซึ่งจะช่วยให้มีกำลังความคิด ความกล้า สามารถแก้ปัญหาทำความเข้าใจปัญหาได้ ทำให้เกิดปัญญา ทำความเข้าใจปัญหาได้ มีความรู้เรื่องนั้น ๆ (ปัญญา) ได้ด้วยตนเอง ประจักษ์ด้วยตนเอง ไม่ใช่เพียงแต่รู้หรือทราบจากการบอกเล่าให้ฟังเท่านั้น

2. สังคหวัตถุ 4

เป็นหลักของสังคมสงเคราะห์สอนเรื่องการเสียสละ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคมอันประกอบด้วย

2.1 ทาน คือ การให้ การแบ่งปัน

2.2 ปิยวาจา คือ การมีวาจาที่เรียบร้อย

2.3 อัตถจริยา คือ การกระทำที่เป็นประโยชน์

2.4 สมานัตตา คือ ความเสมอต้น เสมอปลาย

ซึ่งมีหัวข้อเรื่องการเสียสละ คือ เรื่องทานและอัตถจริยาที่เป็นการกระทำที่แสดงถึงจิตสาธารณะสอดแทรกอยู่ด้วย

3. ฆราวาสธรรม 4 เป็นข้อปฏิบัติของผู้ครองเรือน ประกอบด้วย

3.1 สัจจะ คือ ความซื่อสัตย์

3.2 ทมะ คือ ความข่มใจ

3.3 ขันติ คือ ความอดทน

3.4 จาคะ คือ การบริจาค เสียสละแบ่งปันแก่ผู้อื่น

หัวข้อจาคะ เป็นคำสอนเรื่องการเสียสละที่ประกอบอยู่ในหลักธรรมนี้ ซึ่งจะนำไปสู่การมีจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นการเสียสละเพื่อส่วนรวมไม่ใช่เพื่อประโยชน์ส่วนตัว

4. พรหมวิหาร 4

พรหมวิหาร เป็นหลักธรรมสำหรับทุกคนเป็นหลักธรรมประจำใจที่จะช่วยให้เราดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์ ได้แก่

4.1 เมตตา หมายถึง ความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับความสุขเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา ความสุขเกิดขึ้นได้ทั้งกายและใจ เช่น ความสุขเกิดจากการไม่เป็นหนี้ ความสุขเกิดจากการทำงานที่ปราศจากโทษ ความสุขที่เกิดจากการให้ เป็นต้น

4.2 กรุณา หมายถึง ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ความทุกข์ คือ สิ่งที่เข้ามาเบียดเบียนให้เกิดความไม่สบายทั้งกายและใจ

4.3 มุทิตา หมายถึง ความยินดีที่ผู้อื่นได้ดี ปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข ความเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้น ไม่มีจิตริษยา

4.4 อุเบกขา หมายถึง การวางใจเป็นกลาง มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ในลักษณะที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ไม่คิดซ้ำเติมใคร

พรหมวิหารทั้ง 4 ข้อ นับว่า เป็นหลักธรรมที่ยิ่งใหญ่อีกประการหนึ่งของศาสนาพุทธ ที่ควรปลูกฝังให้แก่ทุกคนเป็นอย่างยิ่ง เพราะคนที่มียุติธรรมนั้นจะต้องมีความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับความสุข (เมตตา) มีความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ (กรุณา) มีความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี (มุทิตา) และการรู้จักวางเฉยไม่คิดซ้ำเติมใครเมื่อมีทุกข์ (อุเบกขา) การพัฒนาจิตสาธารณะนั้นมีแนวคิดที่หลากหลาย ทั้งแนวคิดจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่สอนให้คนมีความพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยตัวคนนั้นต้องมีความรู้และคุณธรรม ประกอบกันหรืออาจใช้หลักคำสอนทางศาสนาเข้ามาช่วยซึ่งทุกศาสนาสอนคนให้เป็นคนดี มีความเสียสละ แบ่งปัน ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมีความรักต่อเพื่อนมนุษย์มากกว่ารักตนเอง และรักความสามัคคี

สรุปได้ว่า หลักไตรสิกขา สังคหวัตถุ 4 ฆราวาสธรรม 4 และพรหมวิหาร 4 สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะให้กับนักเรียนตามเหมาะสมกับสถานการณ์ได้ง่ายและเร็วขึ้น

เพราะพื้นฐานแห่งศาสนาพุทธที่ยึดมั่นในความดี ดีทั้งภายในและภายนอก คือ ดีทั้งกาย วาจาและใจ ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม มีคุณธรรมจริยธรรมให้ความสำคัญต่อส่วนรวมและความเป็น พุทธมามกะจะทำให้ให้นักเรียนเข้าใจและเห็นใจต่อเพื่อนนักเรียนหรือเพื่อนร่วมงานต่อสังคม มองโลกในแง่ดี มีความเสียสละ มีความอดทน ดังนั้น การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน จึงต้อง อาศัยหลักการทางพุทธศาสนาเป็นตัวขับเคลื่อนหรือเป็นแนวทางในการพัฒนา

ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงปัญญาทางสังคม (Social cognitive theory)

Bandura (1977) ได้พัฒนาทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคมขึ้นมา ซึ่งเขามองว่า กระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเกิดจากการสังเกตจากตัวแบบ ซึ่งจะสามารถถ่ายทอดความคิดและการแสดงออกได้พร้อม ๆ กัน และ ตัวแบบจะทำหน้าที่ 3 ลักษณะ คือ ส่งเสริมการเกิดพฤติกรรม ยับยั้งการเกิดพฤติกรรมและช่วยให้ พฤติกรรมนั้นคงอยู่

Bandura (1977, pp. 40-51) ได้แบ่งแม่แบบไว้เป็น 2 ชนิด คือ แม่แบบจากตัวจริงกับ แม่แบบที่เป็นสัญลักษณ์ซึ่งอาจเป็นคำพูด เอกสารหรือใช้ทัศนวัสดุ เช่น วิดีโอ โทรทัศน์ สไลด์หรือ วิดีโอเทป เป็นต้น และได้สรุปถึงอิทธิพลของแม่แบบที่มีผู้สังเกต ดังนี้

1. การสร้างพฤติกรรมใหม่ เมื่อผู้สังเกตได้เห็นการกระทำของแม่แบบ ซึ่งเป็นการกระทำที่ผู้สังเกตไม่เคยพบเห็นมาก่อน ผู้สังเกตจะรวบรวมข้อมูลของการกระทำใหม่นี้ในรูปของ สัญลักษณ์และถ่ายทอดออกมาเป็นพฤติกรรมใหม่
2. การสร้างกฎเกณฑ์หรือหลักการใหม่ จะเกิดขึ้นในสภาพที่ผู้สังเกตเห็นการกระทำของ แม่แบบในลักษณะต่าง ๆ เช่น การตัดสินใจ รูปแบบทางภาษา จากนั้นผู้สังเกตจะทดสอบการกระทำ ตามแม่แบบลักษณะต่าง ๆ และถ้าการตอบสนอง ส่งผลทางบวก ผู้สังเกตจะรวบรวมรูปแบบ ลักษณะของแม่แบบในรูปแบบต่าง ๆ แล้วนำมาสร้างเป็นกฎเกณฑ์ใหม่หรือหลักการใหม่
3. การสอนความคิดและพฤติกรรมสร้างสรรค์ การมีแม่แบบจะช่วยสนับสนุน การพัฒนาเชิงสร้างสรรค์เพราะเมื่อนักเรียนเห็นแม่แบบกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง นักเรียน อาจใช้ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ประกอบการกระทำของแม่แบบมาพัฒนาเป็นความคิดหรือ พฤติกรรมใหม่ขึ้นมา
4. การยับยั้งการกระทำ และลดความหวั่นเกรงที่จะกระทำการที่ได้เห็นแม่แบบถูก ลงโทษ ผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำตามแม่แบบนั้นและในทำนองเดียวกัน ถ้าได้เห็นแม่แบบ ทำพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องและไม่ห้ามปรามแล้ว ไม่มีผลกระทบใด ๆ ตามมา ผู้สังเกตก็มีแนวโน้มที่จะ กระทำตามแม่แบบ

5. การส่งเสริมการกระทำ การมีแม่แบบจะมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการกระทำทั้งที่เป็นทางบวกและทางลบ ถ้าผู้สังเกตได้เห็นแม่แบบแสดงพฤติกรรมหนึ่งและได้รางวัล ผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะกระทำตามมากขึ้น ในทำนองเดียวกันถ้าผู้สังเกตได้เห็นแม่แบบที่แสดงความก้าวร้าว และได้รับการยกย่องว่าเป็นสิ่งดี ผู้สังเกตก็มีแนวโน้มกระทำตามมากขึ้น ดังนั้น การเสนอแม่แบบในสังคมจำเป็นต้องมีความระมัดระวังอย่างยิ่ง เพราะอาจจะมีผลต่อการเพิ่มพฤติกรรมทางลบได้

6. ทางด้านอารมณ์ การมีแม่แบบนอกจากจะส่งผลต่อการกระทำแล้วยังมีผลต่ออารมณ์ของผู้สังเกตให้รุนแรงเพิ่มขึ้นและกระตุ้นให้เกิดอารมณ์คล้ายตามไปด้วย

7. การเอื้ออำนวยให้เกิดการกระทำตามแม่แบบ การกระทำที่ทำให้คนเห็นคุณค่าและมีความชื่นชอบอยู่เสมอ การกระทำของแม่แบบนั้นจะทำให้ผู้สังเกตทำได้โดยรวดเร็วและกระทำได้ง่าย นอกจากนี้เมื่อคนสามารถกระทำตามแม่แบบได้เร็ว จะทำให้เกิดการแผ่ขยายจากสังคมหนึ่งได้รวดเร็วด้วย

ทิสนา แคมมณี (2550, หน้า 20-21) ได้สรุปแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะได้ คือ

1. การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความเอาใจใส่และตั้งใจสังเกตตัวแบบ
2. การเสนอตัวแบบ ตัวแบบจะต้องเด่นชัด ไม่สลับซับซ้อนจนเกินไป ตัวต้นแบบที่มีคุณค่า มีประโยชน์ สามารถดึงดูดจิตใจและทำให้ผู้สังเกตพอใจ
3. การช่วยให้ผู้เรียนเก็บจำตัวแบบนี้ โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การทำเป็นรหัสการจำ การซักซ้อมลักษณะตัวแบบในความคิดและด้วยการกระทำ
4. การจูงใจให้ผู้เรียนปฏิบัติโดยการช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้ เห็นคุณค่า ได้รับความสามารถของตนเอง เรียนรู้วิธีการกำกับตนเองและเห็นผลที่น่าพึงพอใจของการปฏิบัติ
5. การลงมือกระทำหรือปฏิบัติโดยช่วยให้ผู้เรียนได้ลงมือทำสังเกตการณ์กระทำของตนเองโดยให้ผู้เรียนได้ข้อมูลย้อนกลับและให้ผู้เรียนได้เทียบเคียงการกระทำของตนกับภาพตัวแบบในความคิด

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาจิตสาธารณะตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เชิงปัญญาทางสังคม มีวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ 1) การกระตุ้นให้ผู้เรียนเอาใจใส่และตั้งใจสังเกตตัวแบบ 2) การเสนอตัวแบบที่มีคุณค่าและดึงดูดจิตใจ 3) การช่วยให้ผู้เรียนจำตัวแบบ 4) การจูงใจให้ผู้เรียนปฏิบัติ 5) การลงมือกระทำหรือปฏิบัติ

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม (Morel development theory)

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งเป็น 2 ชั้น รวมเป็น 6 ชั้น ดังนี้ (ทิสนา แคมมณี, 2550, หน้า 11-13)

ขั้นที่ 1 ขั้นการหลบหลีกการลงโทษ (อายุ 2-7 ปี) คือ การตัดสินใจโดยมุ่งที่จะหลบหลีกไม่ให้ตนเองถูกลงโทษ

ขั้นที่ 2 ขั้นการแสวงหารางวัล (อายุ 7-10 ปี) คือ การตัดสินใจโดยมีความมุ่งหมายที่จะได้ผลตอบแทนที่ตนพอใจหรือต้องการ

ขั้นที่ 3 ขั้นการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (อายุ 10-13 ปี) คือ การตัดสินใจโดยการคล้อยตามความเห็นชอบหรือการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อน

ขั้นที่ 4 ขั้นการทำตามหน้าที่ทางสังคม (อายุ 13-16 ปี) คือ การตัดสินใจโดยถือว่าตนมีหน้าที่ที่จะทำสิ่งนั้น ในฐานะที่ตนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมนั้นและสังคมนั้นคาดหวังที่จะให้ตนทำหน้าที่ตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

ขั้น 5 ขั้นการทำตามคำมั่นสัญญา (อายุ 16 ปีขึ้นไป) คือ การตัดสินใจโดยเห็นแก่ประโยชน์ของคนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น บุคคลที่มีจริยธรรมในขั้นนี้จะสามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้

ขั้นที่ 6 ขั้นการยึดอุดมคติสากล (วัยผู้ใหญ่) คือ การตัดสินใจเพื่ออุดมคติอันยิ่งใหญ่ที่เป็นหลักประจำใจของตน บุคคลที่มีจริยธรรมในขั้นนี้นับว่าเป็นผู้มีจริยธรรมในขั้นสูงสุด

จากทฤษฎีข้างต้นแต่ละบุคคล จะมีพัฒนาการจริยธรรมเร็วช้าต่างกัน โดยสามารถพิจารณาได้จากเหตุผลเชิงจริยธรรมที่บุคคลนั้นให้และเราสามารถส่งเสริมให้บุคคลมีการพัฒนาระดับจริยธรรมให้สูงขึ้นกว่าเดิมได้ โดยการเปิดโอกาสให้บุคคลมีการพัฒนาระดับจริยธรรมให้สูงขึ้นกว่าเดิมโดยการเปิดโอกาสให้บุคคลได้เรียนรู้จากการตัดสินใจทางจริยธรรมและอภิปรายร่วมกับผู้อื่น ซึ่งการได้แสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกับผู้อื่นจะทำให้บุคคลมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นได้

สรุปการพัฒนาจิตสาธารณะอาจต้องประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีที่หลากหลายตามกิจกรรมที่ทำเพื่อที่จะมาช่วยพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา เพราะการพัฒนาจิตสาธารณะต้องยึดพัฒนาการของนักเรียนเป็นหลัก โดยเฉพาะนักเรียนระดับประถมศึกษาเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องใช้แนวคิดและทฤษฎีอย่างหลากหลาย

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนมีสาระครอบคลุมในประเด็นดังต่อไปนี้

แนวคิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดระดับประเทศที่ประชาชนทุกคนจะต้องยึดถือ และจะต้องปฏิบัติโดยต้องอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญเพื่อกกกฎหมายในระดับกฎหมายลูกหรือในระดับรองลงไปเพื่อบังคับใช้กับประชาชนและบังคับใช้กับการปฏิบัติของภาครัฐ ทั้งนี้เพื่อให้สังคมมีความเป็นอยู่ที่สงบสุข โดยมีผู้ปกครองซึ่งเรียกว่า รัฐเป็นผู้คอยกำกับดูแลให้ผู้คนในสังคมได้ปฏิบัติตามกฎหมายและในขณะเดียวกันก็เป็นสิ่งที่บังคับรัฐที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายได้บัญญัติไว้เช่นเดียวกัน ในส่วนของกฎหมายรัฐธรรมนูญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณธรรม ได้บัญญัติไว้ในมาตราที่ 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรมจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 15)

ดังนั้น การจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาจำเป็นต้องนำแนวคิดการจัดการศึกษาตามรัฐธรรมนูญมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะในเรื่องการปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสำนึกโดยบูรณาการกับการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนเพื่อก่อให้เกิดจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

แนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 5) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 4) ซึ่งประกาศใช้เมื่อปี พ.ศ. 2547 ได้กำหนดคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลกไว้ในมาตรฐานที่ 1 โดยคนไทยต้องเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ตัวบ่งชี้ คือ กำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ ความรู้และทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิตและการพัฒนาสังคม ทักษะในการเรียนรู้และการปรับตัว ทักษะทางสังคม คุณธรรม จิตสาธารณะและจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยมีมุ่งปลูกฝังสำนึกที่ถูกต้องด้านต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนรวมถึง การรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ

และเพื่อความมั่นใจว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวได้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในระดับสถานศึกษา จึงได้กำหนดไว้ในมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาซึ่งจะเห็นว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้ให้ความสำคัญกับการมีจิตสาธารณะที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การรู้จักดูแลส่วนรวมรวมถึงการรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ ถ้าบุคคลมีจิตสาธารณะบกพร่องมีน้อยหรือขาดไปจะมีผลต่อระดับโลก

แนวคิดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 ก, หน้า 2-6)

1. มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ 8 ประการ คือ

- 5.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 5.2 ซื่อสัตย์สุจริต
- 5.3 มีวินัย
- 5.4 ใฝ่เรียนรู้
- 5.5 อยู่อย่างเพียงพอ
- 5.6 มุ่งมั่นในการทำงาน
- 5.7 รักความเป็นไทย
- 5.8 มีจิตสาธารณะ

แนวคิดตามการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552, หน้า 10-25) ได้กำหนดการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) โดยกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” เป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาโดยเน้นหลัก 3 ประการ คือ

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย โดยพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและเนื้อหา พัฒนาวิชาชีพให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถดึงดูดคนเก่งและมีใจรักมาเป็นครู คณาจารย์ได้อย่างยั่งยืนภายใต้ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ
2. โอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ เพิ่มโอกาสการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพเพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและการจัดการศึกษารอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาได้กำหนดประเด็นสำคัญของระบบการศึกษาและเรียนรู้ที่ต้องปฏิรูปอย่างเร่งด่วนภายใน 4 ประการหลัก ดังนี้

1. พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ที่มีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

- 1.1 สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต
- 1.2 มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 1.3 มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่ม
- 1.4 มีศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกและความภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ระวังกิจการทุจริต และต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียงและสามารถก้าวทันโลก

2. การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า มีระบบกระบวนการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง สามารถดึงดูดคนเก่ง คนดี มีใจรักในวิชาชีพมาเป็นครู มีปริมาณครูอย่างเพียงพอตามเกณฑ์และสามารถจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ มาตรฐาน ขณะเดียวกันสามารถพัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีสภาวิชาชีพที่เข้มแข็ง บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในอาชีพ มีขวัญ กำลังใจอยู่ได้อย่างยั่งยืน

3. พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่ โดยพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทุกระดับ/ ประเภท ให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ สำหรับการศึกษาและเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และศูนย์การกีฬาและนันทนาการ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและมีคุณภาพ

4. พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชนและทุกภาคส่วน มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใสเป็นธรรม ตรวจสอบได้ตลอดจนมีการนำระบบและวิธีการบริหารจัดการแนวใหม่มาใช้ควบคู่กับการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีการบริหารจัดการการเงินและงบประมาณที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Demand side) โดยให้ผู้เรียนเลือกรับบริการ

แนวคิดในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเกิดจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 รวมถึงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545, หน้า 2) ซึ่งกำหนดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยยุบหน่วยงานระดับกรมคือ กรมสามัญศึกษา กรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเข้าด้วยกัน จึงทำให้รูปแบบทางการบริหารเปลี่ยนแปลงไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546, หน้า 1)

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทสำคัญในการสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สถานศึกษามีบทบาทหลัก เป็นหน่วยบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของท้องถิ่นและเป็นหน่วยนำสังคมของชุมชน โดยอาศัยกรอบนโยบายที่กำหนดในระดับชาติเป็นแนวทางในด้านการจัดการทรัพยากร สถานศึกษามีบทบาทและหน้าที่สำรวจและจัดข้อมูลทรัพยากรเพื่อการศึกษาในเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษาเพื่อประชาสัมพันธ์ให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรของสถานศึกษาร่วมมือกันใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนการสอนและสถานศึกษา ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับบุคคลและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ดำเนินการเชิงรุกเกี่ยรติบุคคลและหน่วยงานทั้งภาครัฐ

และเอกชน ที่สนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการศึกษา ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในทุกด้าน ซึ่งครอบคลุมถึงการประสานความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและสถานศึกษาในการใช้ทรัพยากร (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545, หน้า 3) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 57 กำหนดให้หน่วยงานทางการศึกษา ระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ความรู้ ความชำนาญและภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชู ผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาและ ดวงกลม ดินเพ็ง (2553, หน้า 12-15) ได้กล่าวถึงบทบาทบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสถาบันทางสังคมในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยมีส่วนร่วมตัดสินใจ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมจัดทำหลักสูตร ร่วมในบรรยากาศการเรียนการสอนและร่วมสนับสนุนกิจการศึกษาและจากผลการสังเคราะห์การสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิของคณะศึกษา วิจัย กลุ่มวิจัยและประเมินคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 59) ในการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการศึกษาต้องเข้าไปร่วมกับชุมชนเพื่อกระตุ้น ส่งเสริม ชักจูง ผลักดันและบริการชุมชน ควรให้ชุมชนเข้ารวมในการกำหนดทิศทาง นโยบายและเป้าหมายโดยให้โรงเรียนเป็นเครือข่ายของการเรียนรู้โดยสมบูรณ์ การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ โรงเรียน การมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ พิจารณาจากการร่วมเป็นวิทยากร เป็นเครือข่ายแหล่งวิทยากรท้องถิ่น เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการช่วยกันคิดช่วยกันทำเกิดความสำนึกในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่นที่อยู่ในชุมชนและการมีส่วนร่วมในภาพรวมของการจัดการศึกษาของชุมชน ซึ่ง สุพัตร์ พิบูลย์ (2552, หน้า 2-3) กล่าวว่า สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องเน้นการสร้างเยาวชนที่มีความสมดุล ต้องเป็นคนเก่ง คนดี สมรรถภาพร่างกายดี มีทักษะปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ และมีความสามารถในการจัดการกับปัญหาใด ๆ ซึ่ง พบว่า ในปัจจุบันรัฐได้กำหนดมาตรฐานเด็กไทยให้มีคุณสมบัติสำคัญ ๆ หลายประการ อาทิเช่น มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ มีวิสัยทัศน์ มีนิสัยรักการอ่าน การค้นคว้าหรือใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีทักษะการจัดการสามารถทำงานเป็นทีม มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตและสุขนิสัยที่ดี มีสุนทรียภาพด้านดนตรี กีฬาและศิลปะ มีความรู้ ทักษะตามที่ต้องการพึงประสงค์ เป็นต้น

นอกจากนี้ สถานศึกษาจะต้องมีบทบาทร่วมในการจัดระเบียบสังคม ซึ่งมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. สถานศึกษาจะต้องกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น หากสถานศึกษากำหนดคุณลักษณะของเยาวชนที่เป็นรูปธรรม พร้อมผลักดันหรือส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างจริงจัง ชุมชนจะเป็นแหล่งที่น่าอยู่ในชั่วพริบตา อีกทั้งเยาวชนจะเกิดคุณลักษณะอื่น ๆ ตามมา เช่น ความเสียสละเพื่อส่วนรวม ทักษะการจัดการ
 2. สถานศึกษาจะต้องเป็นแกนนำในการชี้นำทิศทางการพัฒนาหรือแก่ชุมชน การปฏิบัติการพัฒนาใด ๆ จะต้องดำเนินการผ่านกลุ่มเยาวชนหรือนักเรียน นอกจากจะเป็นการพัฒนาชุมชนแล้วยังเป็นการปลูกฝังคุณลักษณะหลายประการในตัวผู้เรียนไปพร้อม ๆ กัน
 3. สถานศึกษาจะต้องร่วมเป็นแกนนำในการพัฒนาชุมชนในรัศมีที่เป็นที่ตั้งของสถานศึกษา โดยร่วมกับชุมชนอย่างจริงจังในการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ทั้งนี้ อาจปฏิบัติการผ่านกิจกรรมชุมชนที่มีอยู่ในโรงเรียน และเน้นให้นักเรียนมีบทบาทหลักในการร่วมวางแผนพัฒนา ถ้ามองเห็นแนวทางการพัฒนาชุมชนที่เป็นรูปธรรมก็สามารถนำไปประยุกต์ในชุมชนที่อยู่อาศัยของตนเองได้ในอนาคต โรงเรียนก็เป็นที่รักใคร่เป็นที่พอใจของชุมชนที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน เป็นโรงเรียนของชุมชนอย่างแท้จริง
 4. สถานศึกษาต้องเน้นการสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายแกนนำชุมชนเพื่อให้เครือข่ายต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนหรือสังคมอย่างจริงจัง โดยมีสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางขององค์ความรู้และเป็นศูนย์กลางประสานงานเพื่อการพัฒนาอีกแห่งหนึ่งของชุมชน
- สรุปได้ว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทสำคัญในการชี้นำสังคม เป็นแกนนำในการพัฒนาชุมชนและแก้ปัญหาให้กับชุมชนและมีบทบาทหลักในการพัฒนาคุณภาพคนให้เป็นคนมีคุณภาพ คุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นอกจากนี้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทภารกิจหลักตามนัยแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในการพัฒนาเยาวชนของชาติ และการบริการทางวิชาการแก่สังคมมีการประกันคุณภาพเพื่อเป็นหลักประกันในการปฏิบัติการกิจตามเป้าหมายที่กำหนด

จากกฎหมายรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง และแนวคิดในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความสำคัญกับเรื่องจิตสาธารณะ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการในเรื่องการพัฒนาจิตสาธารณะเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาที่จะต้องตอบสนองต่อนโยบายของรัฐ ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาจิตสาธารณะตั้งแต่เยาว์วัยจะเป็นการปลูกฝังให้เด็กมีจิตสาธารณะที่คงทนถาวรตลอดไป

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำกลยุทธ์

แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์มีสาระครอบคลุมในประเด็น ต่อไปนี้

ความหมายของกลยุทธ์

คำว่า “กลยุทธ์” หรือ “Strategy” มาจากรากศัพท์ภาษากรีก คือ Strategos ซึ่งเกิดจากคำสองคำรวมกันระหว่าง Stratos หมายถึง “Army” หรือ “กองทัพ” และ “Agein” หมายถึง “Lead” หรือ “นำหน้า” ความหมายโดยรวม หมายถึง “Leading the total organization” หรือ “การนำทางให้องค์กรโดยรวม” (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2553, หน้า 1-3)

กลยุทธ์มีความหมายเหมือนคำว่า ยุทธศาสตร์เดิมใช้ในความหมายที่เกี่ยวข้องกับการรบมาจากภาษาอังกฤษว่า Strategy ใช้ครั้งแรกในวงการทหารและการทำสงคราม หมายถึง ศิลปะในการวางแผนกลยุทธ์ และการบัญชาการรบเพื่อเอาชนะศัตรู มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก หมายถึง การบัญชากองทัพ (Generalship) ด้วยจุดหมายต้องการพิชิตศัตรูในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546 ได้ให้ความหมายของคำว่ากลยุทธ์และยุทธศาสตร์เกี่ยวข้องกับการรบ เช่นเดียวกัน อันได้แก่ ยุทธศาสตร์ หมายถึง วิชาว่าด้วยการพัฒนาและการใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจจิตวิทยาและกำลังรบทางทหารตามความจำเป็นทั้งในยามสงบและยามสงคราม กลยุทธ์ หมายถึง การรบที่มีเล่ห์เหลี่ยม วิธีการที่ต้องใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เล่ห์เหลี่ยมในการต่อสู้ส่วนมากมักจะใช้คำว่ายุทธศาสตร์ สำหรับการรบหรือสงครามโดยกลยุทธ์จะเกี่ยวข้องกับพื้นที่ทั้งหมดในการรบ ระยะเวลาการสู้รบ ที่ยาวนาน การเคลื่อนย้ายกำลังต่อสู้ขนาดใหญ่และการวางแผนไว้ล่วงหน้าก่อนการรบจริง ดังนั้น หากพูดถึงแผนการรบจะใช้คำว่า แผนกลยุทธ์ ต่อมาการวางแผน กลยุทธ์ได้นำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารและใช้ในภาษาไทย นิยมใช้คำว่า กลยุทธ์มากกว่ายุทธศาสตร์โดยให้ความหมายว่าวิธีพลิกแพลงโดยอาศัยความรู้ ความชำนาญเพื่อให้ได้เปรียบคู่แข่ง หรือเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2553, หน้า 3) การใช้คำทั้งสองคำนี้ในภาษาไทยอาจใช้สลับกันไปแต่ให้เข้าใจว่า กลยุทธ์และยุทธศาสตร์มีความหมายเหมือนกันแต่งานวิจัยฉบับนี้ใช้คำว่า กลยุทธ์

Certo and Peter (1991) ให้นิยามคำว่ากลยุทธ์ หมายถึง วิธีการดำเนินงานที่คาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

Wright, Reingle and Kroll (1992) ให้ความหมายว่า กลยุทธ์ หมายถึง แผนของผู้บริหารระดับสูงที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับภารกิจและเป้าหมายขององค์กร

David (1995) ให้ความหมายของกลยุทธ์ว่า เป็นวิถีทาง (Means) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในระยะยาว (Long-term objectives)

อภิชัย ศรีเมือง (2552, หน้า 34) ให้ความหมายว่า กลยุทธ์ หมายถึง เทคนิคหรือวิธีการที่จะนำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์การเพื่อต้องการเอาชนะปัญหาหรือต่อสู้อุปสรรคต่าง ๆ ให้สำเร็จเป็นการหาทางออกหรือสร้างผลสำเร็จอย่างใดอย่างหนึ่ง

จิตติ รัศมีธรรม โขติ (2552, หน้า 254) ให้ความหมายว่า กลยุทธ์ หมายถึง การส่งมอบคุณค่าที่ดีกว่าให้กับลูกค้า หรือการสร้างคุณค่าที่เท่าเทียมกับคู่แข่งด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่า ซึ่งทั้งสองสิ่งทำให้องค์กรแตกต่างจากคู่แข่งและมีผลประกอบที่ดีกว่า

ฉลอง ชาตรุประชีวิน (2552, หน้า 51) ให้ความหมายว่ากลยุทธ์ หมายถึง แนวทางในการดำเนินงานที่ประกอบด้วย ภารกิจ จุดประสงค์ กิจกรรม โครงการที่ปฏิบัติและเกณฑ์การวัดความสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารสามารถนำองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ธงชัย สันติวงษ์ (2553, หน้า 35) ให้ความหมายว่า กลยุทธ์ หมายถึง แผนงานที่มีความพร้อมสมบูรณ์ ครอบคลุมครบถ้วนทุกด้านและประสานสอดคล้องเข้ากันได้ที่จะช่วยให้องค์กรมีข้อได้เปรียบที่จะเผชิญกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งกลยุทธ์จะถูกกำหนดขึ้น เพื่อประกันว่าวัตถุประสงค์ของกิจการจะบรรลุสำเร็จได้คล่อง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2553, หน้า 1) ให้ความหมายว่า กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการหรือแผนการที่คิดขึ้นอย่างรอบคอบ มีลักษณะเป็นขั้นตอน มีความยืดหยุ่นพลิกแพลงได้ตามสถานการณ์มุ่งหมายเพื่อเอาชนะคู่แข่งหรือหลบหลีกอุปสรรคต่าง ๆ จนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2554, หน้า 26) ให้ความหมายว่า กลยุทธ์ หมายถึง การตัดสินใจที่สัมพันธ์กับการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม เป็นการตัดสินใจบนฐานของสมมติฐานในการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

จากความหมายของกลยุทธ์ที่ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการหรือแนวทางการบริหารของสถานศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวกบริหารสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งแนวทางในการดำเนินงาน ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะจากการสังเคราะห์เอกสาร การศึกษาสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมใช้เทคนิค SWOT Analysis และจัดทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กำหนดกลยุทธ์หลัก กลยุทธ์ย่อยกลวิธี และตัวชี้วัด

กระบวนการบริหารกลยุทธ์

ความหมายของการบริหารกลยุทธ์

กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์นั้น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2550) กล่าวว่า ในปัจจุบันสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนไปในลักษณะที่เรียกขานกันว่า โลกาภิวัตน์ (Globalization)

ได้มีการนำกลยุทธ์หรือกลยุทธ์มาขยายคำว่า การบริหารเป็นการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic management) ซึ่งหมายถึง การวางแผนการดำเนินการ และการควบคุมในแนวทางเชิงกลยุทธ์ ซึ่งจะช่วยทำให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 128) ได้กล่าวถึง กระบวนการบริหารกลยุทธ์ว่า การบริหารกลยุทธ์เป็นกระบวนการกำหนดกลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดหมายเชิงกลยุทธ์ภายใต้สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยการกำหนดกลยุทธ์ (Strategic formulation) ประกอบด้วย การระบุภารกิจ (Mission) และจุดหมายเชิงกลยุทธ์รวมทั้ง การวิเคราะห์สถานะเชิงการแข่งขัน (Competitive analysis) และสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่นำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ เพื่อการบรรลุตามจุดหมายเชิงกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic implementation) ประกอบด้วย การปฏิบัติตามแผนและระบบการควบคุม สารโจน์ โอพิทท์ชีวิน (2552, หน้า 4) กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ หมายถึง การวางแผนการดำเนินงาน และการควบคุมในแนวทางที่มุ่งเน้นกลยุทธ์ คือ ความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงาน ซึ่งจะช่วยทำให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล นอกจากนี้ บุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ (2550, หน้า 14) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์ คือ การจัดการตามวัตถุประสงค์ (Management by objective: MBO) อย่างหนึ่งนั่นเอง ซึ่งจะพิเศษก็ตรงที่ “วัตถุประสงค์” นั้นได้รับการทบทวนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์” (Strategic objective) ซึ่งหมายถึง สิ่งที่ต้องการต้องการบรรลุ ทำนองเดียวกับการกิจและวิสัยทัศน์แต่ชัดเจนกว่าและมีระยะเวลาใกล้กว่า ขั้นตอนที่สำคัญจึงเริ่มที่ การประเมินสถานการณ์ (Situation analysis) ของธุรกิจและอุตสาหกรรมแล้วสิ้นสุดที่การนำเอา กลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Implementation) และประเมินผลและควบคุมกลยุทธ์ (Evaluation and control) สรุปได้ว่า การบริหารกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการกำหนดกลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ ไปสู่การปฏิบัติ ประเมินผลและการควบคุมกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุจุดหมายเชิงกลยุทธ์และจะช่วยให้ การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารกลยุทธ์

อภิชัย ศรีเมือง (2552, หน้า 34) ให้ความหมายว่า กลยุทธ์ หมายถึง เทคนิคหรือวิธีการ ที่จะนำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรเพื่อต้องการเอาชนะปัญหาหรือต่อสู้อุปสรรคต่าง ๆ ให้สำเร็จเป็นการหาทางออกหรือสร้างผลสำเร็จได้อย่างหนึ่ง

จิตติ รัศมิธรรมโชติ (2552, หน้า 254) ได้ให้ความหมายว่า กลยุทธ์ หมายถึง การส่งมอบคุณค่าที่ดีกว่าให้กับลูกค้าหรือการสร้างคุณค่าที่เท่าเทียมกับคู่แข่งด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่า ซึ่งทั้งสองสิ่ง ทำให้องค์กรแตกต่างจากคู่แข่งและมีผลประกอบที่ดีกว่า

ฉลอง ชาตรุประชีวิน (2552, หน้า 51) ให้ความหมายว่ากลยุทธ์ หมายถึง แนวทางในการดำเนินงานที่ประกอบด้วย ภารกิจ จุดประสงค์ กิจกรรม โครงการที่ปฏิบัติและเกณฑ์การวัดความสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารสามารถนำองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2554, หน้า 2-8) กล่าวว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์หรือกลยุทธ์ มีประโยชน์ต่อองค์กร 4 ประการ ดังนี้ 1) กำหนดทิศทางขององค์กร 2) สร้างความสอดคล้องในการปฏิบัติ 3) สร้างความพร้อมในการปฏิบัติ 4) สร้างประสิทธิภาพในการแข่งขัน และ Potgieter (1992 อ้างถึงใน อัญชลี ยี่รักพันธ์, 2550) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียน พบว่า กลยุทธ์ในการบริหารจัดการนั้น เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ควรนำไปใช้ในการบริหารจัดการของผู้บริหาร โดย สาโรจน์ โอพิทักษ์ชีวิน (2552, หน้า 8) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญและประโยชน์ต่อองค์กร กล่าวคือ ทำให้มีการกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ทำให้มีการคำนึงถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรอย่างกว้างขวางมีการคำนึงถึงผลกระทบระยะยาวขององค์กรและมุ่งเน้นทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน

สรุปได้ว่า การจัดการกลยุทธ์ทำให้องค์กรมีทิศทางและจุดหมายในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรและผู้บริหารควรนำกลยุทธ์ไปใช้ในการบริหารจัดการ

ขั้นตอนการบริหารกลยุทธ์

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงขั้นตอนการบริหารเชิงกลยุทธ์ (The strategic management process) สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่า การบริหารกลยุทธ์มีขั้นตอนต่าง ๆ 3 ขั้นตอน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการบริหารระดับสูงและเป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง คือ 1) การจัดทำกลยุทธ์ (Strategy formulation) 2) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Strategy implementation) และ 3) การประเมินกลยุทธ์ (Strategy evaluation) (พสุ เดชะรินทร์, 2553, หน้า 45-54; อัจฉรา จันทร์ฉาย, 2553, หน้า 44; Quinn, Mintzberg & James, 1988) ส่วน สุพานี สฤษฏ์วานิช (2553, หน้า 9) กล่าวว่า กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ สามารถแบ่งได้ 4 ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การประเมินสถานการณ์ ประกอบด้วย

1. ประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร ได้แก่
 - 1.1 สภาพแวดล้อมโดยทั่วไป
 - 1.2 สภาพแวดล้อมของการดำเนินงาน
2. การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ได้แก่
 - 2.1 โครงสร้างองค์กร

2.2 ระบบและระเบียบวิธีการปฏิบัติงาน

2.3 บรรยายภาพการทำงาน

2.4 ทรัพยากรการบริหาร

ขั้นที่ 2 การวางแผนกลยุทธ์ ประกอบด้วย

1. การกำหนดวัตถุประสงค์
2. การกำหนดทิศทางหรือภารกิจหลัก
3. การกำหนดเป้าหมาย
4. การพัฒนากลยุทธ์
5. การกำหนดนโยบาย

ขั้นที่ 3 การดำเนินกลยุทธ์ ประกอบด้วย

1. โครงการ
2. งบประมาณ
3. ระเบียบวิธีปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 การควบคุมกลยุทธ์ ประกอบด้วย

1. การจัดตั้งมาตรฐาน
2. การวัดผลการปฏิบัติ
3. การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐาน
4. การดำเนินการแก้ไข

นอกจากนี้แล้ว Certo and Peter (1991) กล่าวสอดคล้องกับ สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2554, หน้า 28-35) ว่า กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์มีส่วนประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environment analysis) ผู้บริหารหรือนัก กลยุทธ์ (Strategist) จะต้องศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงานขององค์กรซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ สภาพแวดล้อมภายนอก (External environment) และสภาพแวดล้อมภายใน (Internal environment) โดยทำการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Treat) หรือที่เรียกว่าการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) ว่าแต่ละปัจจัยมีส่วนเอื้ออำนวยหรือขัดขวางการดำเนินงานขององค์กรอย่างไรบ้าง

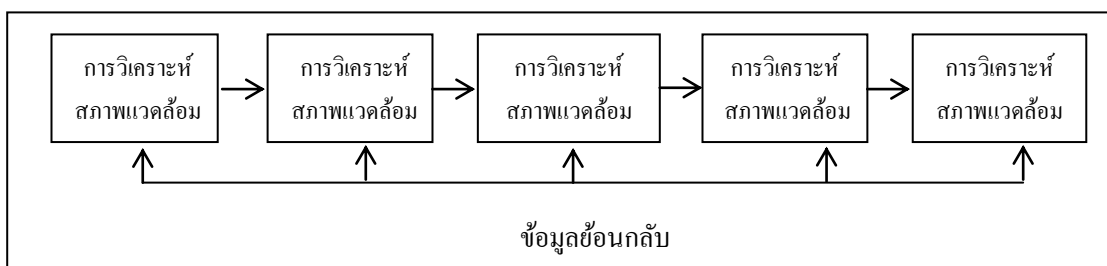
2. การกำหนดทิศทางขององค์กร (Set organization direction) ผู้บริหารจะนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับการวิเคราะห์โอกาสและข้อจำกัดมาทำการประมวลผลเพื่อกำหนดทิศทาง

เชิงกลยุทธ์ขององค์กร โดยที่การกำหนดทิศทางขององค์กร สามารถกระทำได้ในลักษณะของการกำหนดภารกิจและการตั้งเป้าหมาย (Mission and goal establishment) ขององค์กร

3. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy formulation) หมายถึง การนำทิศทางขององค์กรที่กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ มาพัฒนาเพื่อเป็นแนวการดำเนินงานในอนาคตขององค์กร โดยมีจะกำหนดกลยุทธ์ตามระดับชั้นภายในองค์กรตั้งแต่กลยุทธ์องค์กร กลยุทธ์ธุรกิจและกลยุทธ์ตามหน้าที่

4. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy implementation) หมายถึง การนำกลยุทธ์ที่ถูกกำหนดขึ้นไปประยุกต์ในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมผ่านการจัดโครงสร้าง บุคลากรและการประสานงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ

5. การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ (Strategy evaluation and control) หมายถึง การติดตามและตรวจสอบ (Monitoring) วิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทาง ปรับปรุงและพัฒนาให้กลยุทธ์ที่กำลังดำเนินอยู่เกิดความสอดคล้องกับสถานการณ์จริงเพื่อองค์กรจะได้คุณค่า สูงสุดจากการดำเนินงาน ตลอดจนการประเมินผลจากการดำเนินกลยุทธ์ว่า ประสบผลสำเร็จดังที่เป้าหมายไว้หรือไม่เพียงใดเพื่อนำไปพิจารณาในการพัฒนากลยุทธ์ต่อไป ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ (สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, 2554, หน้า 26)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า กระบวนการบริหารกลยุทธ์ คือ กระบวนการกำหนดกลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดหมายเชิงกลยุทธ์ภายใต้สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้ 1) กำหนดกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุจุดหมายเชิงกลยุทธ์ภายใต้สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยกำหนดกลยุทธ์ (Strategic formulation) ประกอบด้วยการระบุภารกิจ (Mission) และจุดหมายเชิงกลยุทธ์ซึ่งหมายถึงสิ่งที่องค์กรต้องการจะบรรลุทำนองเดียวกับภารกิจ และวิสัยทัศน์ 2) การนำเอากลยุทธ์ ไปปฏิบัติ (Implementation) และ 3) ควบคุมกลยุทธ์และประเมินผล (Evaluation and control)

กระบวนการในการจัดทำกลยุทธ์

กระบวนการในการจัดทำกลยุทธ์โดยทั่วไปจะมีขั้นตอนในการปฏิบัติ ดังนี้
การวางแผนกลยุทธ์

รังสรรค์ มณีเล็ก (2549, หน้า 9-13) กล่าวว่า แผนกลยุทธ์ คือ แผนแม่บทของการประกอบธุรกิจ เป็นแผนกว้าง ๆ ที่มีความครอบคลุม เป็นแผนที่มีทิศทางและแผนรายละเอียดที่กำหนดเงื่อนไขเวลาและผลงานที่เด่นชัดใน อันที่จะเป็นเครื่องมือในการกำกับและตรวจสอบเพื่อการปรับปรุงและปรับตัวของธุรกิจให้ได้ผลตามเป้าหมาย ส่วน สุพานี สฤณภูวนิช (2553, หน้า 264) ได้กล่าวว่า แผนกลยุทธ์ (Strategic planning) เป็นเทคนิคการวางแผนที่เดิมถูกใช้เพื่อการรบ โดยมีหลักฐานของตำราพิชัยสงคราม “ซุน-วู” ของจีนได้รวบรวมหลักการวางแผนกลยุทธ์ทางการทหารเอาไว้โดยนักธุรกิจ ได้นำมาประยุกต์ใช้กับการแข่งขันทางธุรกิจโดยค่านึงถึง “การแข่งขันให้อยู่รอดและมุ่งหวังกำไร” เป็นหลักต่อมานักวางแผนภาครัฐได้นำแนวคิดของภาคเอกชนมาประยุกต์ใช้ในการบริหารภาครัฐโดยยึดหลักการ “การสนองความต้องการของประชาชน” เป็นหลัก โดยที่แผนกลยุทธ์เป็นเครื่องมือเพื่อช่วยชี้แนะทางการตัดสินใจของผู้บริหารทุกระดับขององค์กร โดยมีการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมเพื่อชี้แนะเป้าประสงค์ (วิสัยทัศน์ พันธกิจและวัตถุประสงค์หลักของแผน) และแผนกลยุทธ์ยุทธวิธีทางเลือกปฏิบัติที่สอดคล้องกับสถานะแวดล้อม และแผนกลยุทธ์ (Strategic plan) ยัง หมายถึง เอกสารของหน่วยงานที่เป็นหน่วยปฏิบัติซึ่งอาจเป็นกระทรวง ทบวง กรม เขตพื้นที่หรือสถานศึกษาจัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมีการวิเคราะห์สภาพการณ์ทั้งภายในและภายนอกของหน่วยงาน (SWOT Analysis) เพื่อคาดคะเนแนวโน้มของสถานการณ์มีการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) เป้าประสงค์ (Goals) และกลยุทธ์ต่าง ๆ (Strategic) ที่แสดงให้เห็นทิศทางในการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งในระยะสั้น ระยะปานกลางและระยะยาว โดยค่านึงถึงนโยบายของรัฐบทบัญญัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นสำคัญ แผนกลยุทธ์ (Strategic plan) เป็นแผนหลักของการมีชื่อเรียกแตกต่างกันไปตามภาระงานขององค์กรมีชื่อเรียกแตกต่างกันไปตามภาระขององค์กร เช่น แผนกลยุทธ์ (Strategic plan) แผนคุณภาพ (Quality plan) แผนธุรกิจ (Business plan) แผนแม่บท (Master plan) แผนแม่แบบ (Blueprint plan) แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (School improvement plan: SIP) หรือธรรมนูญสถานศึกษา (School charter) เป็นต้น (พสุ เดชะรินทร์, 2553, หน้า 58)

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า แผนกลยุทธ์ คือ แผนหลักขององค์กรจัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมีการวิเคราะห์สภาพการณ์ทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรและมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ พันธกิจ (Mission) วัตถุประสงค์ (Objective) กลยุทธ์

(Strategy) และแผนปฏิบัติการ (Operation plan) ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สภาพทั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนำมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และจัดทำ SWOT Matrix เพื่อกำหนดเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

1. ความหมายของการวางแผนกลยุทธ์

ประชุม รอดประเสริฐ (2545, หน้า 56) สรุปความหมายว่า การวางแผนกลยุทธ์ คือ กระบวนการตัดสินใจเพื่อดำเนินงานของหน่วยงานให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์แม้จะต้องเสี่ยงกับสถานะแวดล้อมที่ไม่แน่นอนหรือไม่สามารถจะคาดคะเนได้โดยการตัดสินใจนั้น จะต้องเลือกเอาแผน ซึ่งคาดว่าจะใช้ได้ดีที่สุดไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและเป็นการตัดสินใจเพื่อดำเนินการตามภารกิจของหน่วยงานหรือองค์การในอนาคต

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2550, หน้า 4-23) ได้กล่าวไว้ว่า การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic planning) นั้น คือ กระบวนการของการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การและการกำหนดกลยุทธ์ขึ้นมาเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ การวางแผนกลยุทธ์ ถูกเรียกว่า การวางแผนองค์การหรือการวางแผนบริษัท (Corporate planning) ด้วย

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2554, หน้า 1) กล่าวไว้ว่า การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic planning) หมายถึง การพัฒนาแผนระยะยาวขององค์การบนรากฐานของโอกาส และอุปสรรคจากการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์การจากการประเมินสภาพแวดล้อมในองค์การ

ธงชัย สันติวงษ์ (2553 ก, หน้า 56) กล่าวไว้ว่า การวางแผนกลยุทธ์หรือกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ขององค์การการเปลี่ยนแปลงในวัตถุประสงค์ การใช้ทรัพยากรเพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ รวมถึงการวางนโยบายต่าง ๆ ที่จะใช้เป็นหลักเพื่อสำหรับการซื้อหรือการควบคุมกิจการ การใช้และการจัดระเบียบทรัพยากรต่าง ๆ

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การวางแผนกลยุทธ์ คือ กระบวนการของการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การและเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจเพื่อดำเนินงาน ของหน่วยงานให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์

2. องค์ประกอบของการวางแผนกลยุทธ์

ประชุม รอดประเสริฐ (2545, หน้า 45) ได้กล่าวไว้ว่า แผนกลยุทธ์มีส่วนประกอบที่สำคัญตามลำดับ ดังนี้ 1) เป้าหมายขององค์การ (Organizational goal) ซึ่งเป็นส่วนที่จะแสดงให้เห็นทราบว่า องค์การหรือหน่วยงานจะดำเนินงานไปตามทิศทางใดมีแนวทางในการปฏิบัติอย่างไร 2) ภารกิจขององค์การ (Mission) เป็นส่วนที่แสดงถึงขอบข่ายของกิจกรรมว่า หน่วยงานหรือ

องค์การจะต้องทำอะไรบ้าง 3) กลยุทธ์ หรือยุทธวิธี (Strategies) เป็นส่วนที่แสดงให้เห็นว่า องค์การจะเลือกวิธีใดในการปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมาย 4) นโยบาย (Policies) เป็นส่วนที่แสดงถึงข้อเสนอแนะในการนำไปสู่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่องค์การหรือหน่วยงานต้องการ 5) การตัดสินใจ (Decision) เป็นส่วนที่แสดงถึงทางเลือกที่จะต้องใช้ในการปฏิบัติงาน 6) การลงมือปฏิบัติ (Actions) เป็นส่วนที่แสดงถึงการปฏิบัติจริงหรือลงมือทำจริงในการปฏิบัติงาน

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2554, หน้า 35) กล่าวถึงการวางแผนเชิงกลยุทธ์มีองค์ประกอบหลัก 3 ส่วนหลักใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) องค์ประกอบหลักส่วน “เป้าประสงค์ร่วม” ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์หลัก องค์ประกอบส่วนนี้จะทำหน้าที่เสริมการประสานงานแก่ องค์การและ/ หรือเป็นส่วนชี้แนะให้เห็นทิศทางการพัฒนาเป็น “วิสัยทัศน์” ที่องค์การประสงค์เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาในการพัฒนาที่สมเหตุสมผล ส่วนพันธกิจจะชี้แนะให้เกิดความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่สุดขององค์การ ต้องทำอย่างมีบูรณาการภายใต้แผนต่าง ๆ ส่วนวัตถุประสงค์หลัก เป็นเกณฑ์ที่ต้องบรรลุหรือระดับความสำเร็จ (ผลกระทบ/ ผลลัพธ์) ที่ต้องถูกประเมินเพื่อเป็น หลักประกันว่า องค์การได้ดำเนินการตามแผนไปสู่ทิศทางที่ก่อให้เกิดวิสัยทัศน์ ที่วาดหวังไว้ 2) องค์ประกอบด้าน “ทางเลือกการดำเนินการ” ซึ่ง ได้แก่ กลยุทธ์/ ยุทธวิธีกำหนดอย่างชัดเจนขึ้น เป็นกรอบความคิดที่ชี้แนะทางแก่การปฏิบัติการหลักของแผนว่าแนวทางที่เหมาะสมเพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์ของแผนมีอย่างไรบ้าง กรอบความคิดนี้ได้มาจากการผนวกประเด็นชี้แนะที่ ได้จากการวิเคราะห์และการจัดลำดับความสำคัญของสภาวะแวดล้อมทั้งด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและ อุปสรรค นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความสอดคล้องรับกับพันธกิจขององค์การอีกด้วย และ 3) องค์ประกอบหลักด้าน “เครื่องมือ-กลไกเร่งรัดการพัฒนา” เพื่อสามารถชี้แนะทางการเร่งรัด กระบวนการดำเนินงานมีรูปแบบการปรับกระบวนการทำงานขององค์การ การปรับปรุงระเบียบ ตลอดจนค่านิยม วัฒนธรรมและความเชื่อต่าง ๆ ภายในองค์การให้สนับสนุนแผนงาน โครงการเพื่อ เพิ่มประสิทธิผลของกลยุทธ์และยุทธวิธีที่กำหนดไว้

เอกชัย บุญยาภิธาน (2553 ข, หน้า 4-12) ได้จำแนกองค์ประกอบของการวางแผนเชิงกลยุทธ์ไว้ 5 ประการ ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การระบุทิศทางหรือภารกิจหลัก 3) การกำหนดเป้าหมาย 4) การพัฒนากลยุทธ์ 5) การกำหนดนโยบายขององค์การ Wheelen and Hunger (2004 อ้างถึงใน กิ่งพร ทองใบ, 2549, หน้า 58) ได้จำแนกองค์ประกอบของการวางแผนกลยุทธ์ขององค์การเป็น 4 ประการ ได้แก่ 1) ทิศทางหรือภารกิจหลัก 2) วัตถุประสงค์ 3) กลยุทธ์ 4) นโยบาย

สรุปได้ว่า การวางแผนกลยุทธ์ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 3 ส่วนหลักใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) องค์ประกอบหลักด้านเป้าประสงค์ร่วม คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission)

วัตถุประสงค์ (Objective) 2) องค์ประกอบด้านการดำเนินการ ได้แก่ กลยุทธ์หรือกลยุทธ์ต่าง ๆ (Strategic) และ 3) องค์ประกอบหลักด้านกลไกเร่งรัดกลยุทธ์หรือการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ

3. ขั้นตอนของการวางแผนกลยุทธ์

ขั้นตอนการวางแผนกลยุทธ์ William and Glueck (1977 อ้างถึงใน ประชุม รอดประเสริฐ, 2545, หน้า 45) ได้กำหนดขั้นตอนการวางแผนกลยุทธ์ที่สำคัญไว้ ดังนี้ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์และยุทธวิธีขององค์การให้มีความสอดคล้องปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน 2) การศึกษาอิทธิพลและสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งอยู่ภายนอกองค์การ 3) การกำหนดทรัพยากรเพื่อแจกจ่ายให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์การเพื่อใช้ในการดำเนินงาน 4) พิจารณาทางเลือกเพื่อการกำหนดแผนกลยุทธ์ 5) การเลือกแผนกลยุทธ์ที่ดีที่สุดเพื่อการปฏิบัติงาน 6) การพัฒนาโครงสร้างขององค์การให้สอดคล้องเหมาะสมกับบรรยากาศและยุทธวิธีเลือกนั้น 7) การกำหนดแผนระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาวเพื่อการปฏิบัติงาน 8) การประเมินแผนกลยุทธ์ที่ใช้ ในการดำเนินงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การวางแผนกลยุทธ์ คือ กระบวนการของการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การและเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ เพื่อดำเนินงานของหน่วยงานให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์โดยการวางแผนกลยุทธ์ ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 3 ส่วนใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) องค์ประกอบหลักด้านเป้าประสงค์ร่วม คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) วัตถุประสงค์ (Objective) 2) องค์ประกอบด้านการดำเนินการ ได้แก่ กลยุทธ์หรือกลยุทธ์ต่าง ๆ (Strategic) และ 3) องค์ประกอบหลักด้านกลไกเร่งรัดกลยุทธ์หรือการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ และมีขั้นตอนที่สำคัญ 8 ขั้นตอนข้างต้น

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดย SWOT Analysis

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยใช้เทคนิค SWOT Analysis ซึ่งจะมีองค์ประกอบประเด็นการวิเคราะห์และวิธีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ดังนี้

1. องค์ประกอบของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (External environment) องค์ประกอบของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาโดย SWOT Analysis ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส (Opportunities) หรืออุปสรรค (Threats) และสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง (Strengths) หรือจุดอ่อน (Weaknesses) โดยทำการวิเคราะห์เฉพาะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและพัฒนาจิตสำนึกให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.1 สภาพแวดล้อมภายใน ประกอบด้วย

Strengths (จุดแข็ง: S) หมายถึง ปัจจัยหลักของสภาพแวดล้อมภายในหน่วยงานที่เป็นจุดแข็ง ข้อดี หรือข้อเด่น ที่จะทำให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์

Weaknesses (จุดอ่อน: W) หมายถึง ปัจจัยหลักของสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่เป็นจุดอ่อน ข้อด้อย หรือจุดที่ควรพัฒนาส่งผลเสียต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์

1.2 สภาพแวดล้อมภายนอก ประกอบด้วย

Opportunities (โอกาส: O) หมายถึง ปัจจัยหลักของสภาพแวดล้อมภายนอกหน่วยงานที่เป็นโอกาส เอื้ออำนวยหรือสนับสนุนสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์

Threats (อุปสรรค: T) หมายถึง ปัจจัยหลักของสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษาที่เป็นอุปสรรค ภัยคุกคาม หรือข้อจำกัดที่จะทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จ หรือยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์

2. รูปแบบการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

2.1 รูปแบบการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External environment)

เป็นการวิเคราะห์สภาพที่เป็น โอกาส (Opportunities) หรืออุปสรรค (Threats) โดยพิจารณาถึงแนวโน้มของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคงอยู่และการขยายตัวของภารกิจหน่วยงานมีทั้งปัจจัยที่เป็นโอกาสและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของหน่วยงาน ซึ่งไม่สามารถควบคุมได้หรือควบคุมได้ในระยะสั้น ๆ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกทางการศึกษาใช้หลักการวิเคราะห์ที่เรียกว่า C-PEST โดยมี 5 ประเด็นต่อไปนี้ที่ควรพิจารณา และหาข้อที่เป็นโอกาส (O-opportunity) และภาวะคุกคาม (T-threat) มาประกอบการพิจารณาก่อนจัดทำยุทธศาสตร์ ซึ่งมีปัจจัยที่ต้องนำมาวิเคราะห์ ได้แก่

2.1.1 ด้านผู้รับบริการ Customer ซึ่งในที่นี้ หมายถึง นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ที่อยู่โดยรอบสถานศึกษา

2.1.2 ด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and legal factor: P) เป็นการวิเคราะห์ในเรื่องรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ มาตรฐานการศึกษา หลักสูตร นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต้นสังกัด กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหน่วยงาน

2.1.3 ด้านเศรษฐกิจ (Economic factors: E) เป็นการวิเคราะห์ในเรื่องสภาพและแนวโน้มเศรษฐกิจ สภาพเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ภาวะทางการเงิน การว่างงาน อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการลงทุนต่าง ๆ

2.1.4 ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural factors: S) เป็นการวิเคราะห์ในเรื่องระบบการศึกษา ค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี แนวคิดอนุรักษ์ คุณภาพชีวิต การอนามัย สภาพกระแสสังคมหรือเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ

2.1.5 ด้านเทคโนโลยี (Technological: T) เป็นการวิเคราะห์ในเรื่องความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการบริหาร ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2 รูปแบบการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal environment) เป็นการวิเคราะห์ถึงแนวโน้มของตัวแปรปัจจัยที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่หน่วยงานสามารถควบคุมบริหารจัดการได้และมีอิทธิพลโดยตรงที่แสดงถึงศักยภาพของหน่วยงานที่ส่งผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ของหน่วยงาน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในทางด้านการศึกษาใช้ประเด็นสำคัญมาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดของแมคคินซี (McKinsey 7's Framework) หรือ 7Ss คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในหน่วยงาน โดยนำปัจจัย 7 ด้าน มาวิเคราะห์ ประกอบด้วย

2.2.1 ด้านกลยุทธ์ (Strategy: S1) เป็นการวิเคราะห์ในเรื่องของทิศทางและขอบเขตของหน่วยงานจะดำเนินการในระยะปานกลาง หรือระยะยาวที่หน่วยงานได้ศึกษาว่าหน่วยงานของเรานั้นอยู่ที่ไหน ในขณะนี้พันธกิจของเรา คือ อะไร และใครเป็นผู้รับบริการแล้ววางแผนขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายใน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้หน่วยงานมีความสามารถในการแข่งขันและบริหารจัดการได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด บรรลุวิสัยทัศน์

2.2.2 ด้านโครงสร้าง (Structure: S2) เป็นการวิเคราะห์เรื่องโครงสร้างของหน่วยงานที่ได้ตั้งขึ้นตามกฎหมาย การแบ่งหน่วยงาน การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบและสายการบังคับบัญชา การพิจารณาลักษณะโครงสร้างหน่วยงานมีประโยชน์ต่อการจัดทำกลยุทธ์ของหน่วยงาน

2.2.3 ด้านระบบในการดำเนินงานของสถานศึกษา (Systems: S3) เป็นการวิเคราะห์ระบบขั้นตอนการดำเนินงานภายในหน่วยงาน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่ช่วยให้หน่วยงานสามารถดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ บริหารจัดการหน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ตอบสนองกลยุทธ์ของหน่วยงาน

2.2.4 ด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill: S4) เป็นการวิเคราะห์ในเรื่องความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้บริการผู้รับบริการความสามารถในด้านการวิจัยและพัฒนาของบุคลากร

2.2.5 ด้านค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในหน่วยงาน (Shared values: S5) เป็นการวิเคราะห์เรื่องแนวคิดร่วมกัน ค่านิยม ความคาดหวังของหน่วยงานเป็นแนวคิดพื้นฐานของหน่วยงานแต่ละแห่งที่บุคลากรส่วนใหญ่ในหน่วยงานเห็นว่า เป็นสิ่งที่ดี พึงปฏิบัติจนกลายเป็นวัฒนธรรมในการทำงาน

2.2.6 ด้านบุคลากรในหน่วยงาน (Staff: S6) เป็นการวิเคราะห์เรื่องบุคลากรทุกระดับภายในหน่วยงานทั้งในเรื่องจำนวนบุคลากร เพียงพอ เหมาะสมกับเกณฑ์รวมถึงตอบสนองต่อการเจริญเติบโตของหน่วยงานในอนาคต การปฏิบัติต่อบุคลากรภายในหน่วยงาน เช่น การพัฒนาทีมงาน การมอบหมายให้ฝ่ายบุคคลเป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับด้านบุคลากรทั้งหมดหรือการที่ผู้บริหารเข้ามาเกี่ยวข้องต่อการจูงใจและพัฒนาบุคลากร

2.2.7 ด้านแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารจัดการ (Style: S7) เป็นการวิเคราะห์ในเรื่องรูปแบบระบบการบริหารจัดการของผู้บริหารหน่วยงาน รวมทั้งบุคลิกภาพภาวะผู้นำและคุณธรรมของผู้บริหารเนื่องจากการกระทำหรือพฤติกรรมของผู้บริหารจะเป็นแบบอย่างและมีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหน่วยงาน รวมถึงความรู้สึกนึกคิดของเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานมากกว่าคำพูดของผู้บริหาร หากผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่ดีจะสามารถนำพาหน่วยงานไปสู่ความสำเร็จพร้อมด้วยคุณธรรม

กล่าวโดยสรุปการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน 7Ss เพื่อหาจุดแข็งและจุดอ่อนจะเน้นประเด็นทุกประเด็นให้ครอบคลุมกระบวนการบริหารจัดการทั้งระบบทั้ง 7 ประเด็นเพราะเมื่อประเด็นใดประเด็นหนึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงก็จะส่งผลกระทบต่อประเด็นอื่นด้วย

การวิเคราะห์ SWOT เป็นขั้นตอนแรกของการวางแผนกลยุทธ์ ผู้บริหารองค์การสามารถนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคที่ได้จากการประเมินองค์การและสภาพแวดล้อมมาใช้ประโยชน์ในการพิจารณาตัดสินใจหาทางเลือกเชิงกลยุทธ์ได้ โดยจะนำจุดแข็งจุดอ่อนของสภาพแวดล้อมภายในมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับโอกาส และอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อดูว่า องค์การกำลังเผชิญกับสถานการณ์เช่นใด ภายใต้อสถานการณ์เช่นใดและภายใต้อสถานการณ์เช่นนั้น องค์การควรจะทำอย่างไรในเชิงกลยุทธ์โดยทั่วไป ผู้บริหารองค์การจะเผชิญกับสถานการณ์ 4 รูปแบบ ดังนี้ (เอกชัย บุญยาพิษฐาน, 2553 ก, หน้า 45-59)

ตัวอย่างการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน (SWOT Analysis) ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ซึ่งมีเป้าหมายที่จะพัฒนาเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล (World class standard school)

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้วยหลัก C-PEST

ปัจจัยภายนอก	โอกาส	อุปสรรค
ลูกค้าหรือผู้รับบริการ (Customer)	ผู้ปกครองและนักเรียนมีความต้องการที่จะศึกษาในโรงเรียนเป็นเลิศวิทยามากขึ้น	1. ผู้นำชุมชน และผู้มีส่วนได้เสีย บางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา โดยเฉพาะเมื่อเรื่องนั้นขัดกับผลประโยชน์ของตน 2. ผู้ปกครองไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
สถานการณ์ทางการเมือง (Political)	1. กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายด้านการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล 2. นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีนโยบายสนับสนุนโรงเรียนในจังหวัดที่สามารถทำชื่อเสียงให้กับจังหวัดได้	1. นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด มักจะสนับสนุนเฉพาะโรงเรียนที่มีส่วนได้เสียกับการดำรงตำแหน่งทางการเมือง 2. นโยบายจำกัดอัตราค่าเล่าเรียนของภาครัฐ ทำให้ขาดบุคลากรสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
สภาพเศรษฐกิจ (Economic)	1. สถานศึกษาสามารถระดมทุนจากหน่วยงานภายนอกได้มาก 2. มีงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดด้านการศึกษา 3. มีสถานประกอบการ ตั้งอยู่รายรอบบริเวณสถานศึกษาเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดแหล่งเงินทุนที่สถานศึกษาสามารถระดมทุนเพื่อการบริหารการศึกษาได้มากขึ้น	1. สภาพการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ที่ถูกชะลอตัวจากภาวะทางเศรษฐกิจ และการเมืองในปัจจุบัน ทำให้ผู้ประกอบการมีรายได้ลดน้อยลง 2. คนในชุมชนมีค่าครองชีพเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลกระทบทางเศรษฐกิจ ทำให้สถานศึกษาไม่สามารถเก็บเงินค่าธรรมเนียมพิเศษอื่น ๆ จากผู้ปกครองได้อย่างเต็มที่

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัยภายนอก	โอกาส	อุปสรรค
สภาพแวดล้อม (Social) เทคโนโลยี (Technological)	ชุมชนโดยรอบโรงเรียนเป็นชุมชนขนาดเล็กหลายชุมชนรวมตัวกันเป็นชุมชนขนาดใหญ่ คนในชุมชนจึงมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและให้ความช่วยเหลือกันอย่างเต็มที่	1. มีจำนวนเด็กในวัยเรียนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นจำนวนมากทำให้มีโอกาสเกิดแหล่งมั่วสุมของเด็กวัยรุ่นได้ง่าย

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยภายในด้วยหลัก 7Ss (McKinsey 7's Framework)

ปัจจัยภายใน	จุดแข็ง	จุดอ่อน
ยุทธศาสตร์ (Strategy)	สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และเป้าหมายที่ชัดเจน และสอดคล้องกับแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ	1. ขาดการสื่อสารวิสัยทัศน์และทิศทางยุทธศาสตร์อย่างทั่วถึง 2. การทำยุทธศาสตร์ไม่มีการทบทวน SWOT ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง
โครงสร้างองค์การบริหารงานของสถานศึกษา (Structure)	1. สถานศึกษามีโครงสร้างและสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน 2. สถานศึกษามีระเบียบการทำงาน และมีการกำหนดภาระหน้าที่ของแต่ละงานอย่างชัดเจน	1. สถานศึกษามีโครงการใหม่ ๆ ที่มีการแบ่งงานและอำนาจไม่ชัดเจน 2. บางงานของโรงเรียนยังไม่มี การแบ่งสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน ต้องใช้บุคลากรร่วมกับงานอื่น
ระบบองค์การ (System)	1. สถานศึกษามีกฎระเบียบและหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน 2. โรงเรียนมีการใช้ระบบ IT เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานและติดต่อสื่อสาร	1. ระเบียบบางอย่างที่ใช้ในการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน 2. การประสานงานระหว่างหน่วยงานในโรงเรียนมีข้อติดขัด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปัจจัยภายใน	จุดแข็ง	จุดอ่อน
ทักษะของบุคลากร (Skill)	บุคลากรส่วนมากมีความรู้และประสบการณ์ในวิชาชีพครูมานาน	1. ขาดการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร 2. บุคลากรส่วนมากใช้วิธีการสอนแบบเก่าทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน
คุณค่าร่วมในองค์กร (Shared values)	ครูมีความรักและผูกพันในวิชาชีพและโรงเรียน เนื่องจากปฏิบัติงาน มานานและครูส่วนมากเป็นคนในชุมชน	ครูไม่มีการแบ่งปันและถ่ายทอดประสบการณ์การสอนให้กับครูรุ่นใหม่ ๆ ทำให้การสอนของครูรุ่นใหม่มีคุณภาพน้อยลง
บุคลากร (Staff)	ครูมีความรับผิดชอบและทุ่มเทในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ	1. จำนวนบุคลากรน้อยไม่สามารถรองรับโครงการต่าง ๆ ที่เพิ่มขึ้น 2. ขาดแผนบุคลากรรองรับกรณีบุคลากรเกษียณอายุหรือลาออก
รูปแบบการนำองค์กร (Style)	มีการกระจายอำนาจจากผู้บริหารสถานศึกษา	1. การจัดสรรทรัพยากร (คน, อุปกรณ์, งบประมาณ) ไม่เหมาะสมและไม่เพียงพอ 2. การมอบหมายงานบางครั้งไม่ตรงกับภาระหน้าที่รับผิดชอบ

โอกาส		
จุดแข็ง	สถานการณ์ที่ 1 “กลยุทธ์การพลิกตัวสถานการณ์” กลยุทธ์	สถานการณ์ที่ 3 “กลยุทธ์การพลิกตัวสถานการณ์”
	สถานการณ์ที่ 2 “กลยุทธ์การป้องกันตัว”	สถานการณ์ที่ 4 “กลยุทธ์การแตกตัว”
อุปสรรค		จุดอ่อน

ภาพที่ 3 กลยุทธ์ภายใต้สถานการณ์ 4 สถานการณ์ (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 25)

สถานการณ์ที่ 1 (จุดแข็ง-โอกาส)

สถานการณ์นี้ เป็นสถานการณ์ที่พึงปรารถนาที่สุดเนื่องจากองค์การค่อนข้างที่จะมีจุดแข็งภายในค่อนข้างมากประกอบกับการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมที่จะให้โอกาสแก่องค์การในหลายอย่าง ดังนั้น ผู้บริหารขององค์การควรกำหนดกลยุทธ์ในเชิงรุก (Aggressive strategy) เพื่อดึงเอาจุดแข็งที่มีอยู่มาเสริมสร้างและปรับใช้และฉกฉวยโอกาสต่าง ๆ ที่เปิดมาหาประโยชน์อย่างเต็มที่

สถานการณ์ที่ 2 (จุดอ่อน-อุปสรรค)

สถานการณ์นี้ เป็นสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุด เนื่องจากองค์การกำลังเผชิญอยู่กับภัยอุปสรรคจากภายนอกและมีปัญหาจุดอ่อนภายในอยู่หลายประการ ดังนั้น ทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับผู้บริหารขององค์การ คือ กลยุทธ์การตั้งรับหรือป้องกันตัว (Defensive strategy) เพื่อพยายามลดหรือหลบหลีกภัยอุปสรรคต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ตลอดจนมาตรการที่จะทำให้องค์การเกิดความสูญเสียน้อยที่สุด รวมทั้งแก้ไขปัญหามุมอุปสรรคภายในต่าง ๆ

สถานการณ์ที่ 3 (จุดอ่อน-โอกาส)

สถานการณ์นี้ องค์การมีโอกาสได้เปรียบด้านการแข่งขันอยู่หลายประการแต่ติดขัดอยู่ตรงที่มีปัญหาอุปสรรคภายในที่เป็นจุดอ่อนอยู่หลายอย่างเช่นกัน ดังนั้น ทางออกสำหรับผู้บริหารขององค์การ คือ กลยุทธ์การพลิกตัว (Turnaround-oriented strategy) เพื่อขจัดหรือแก้ไขจุดอ่อนภายในต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะฉกฉวยโอกาสต่าง ๆ ที่เปิดให้

สถานการณ์ที่ 4 (จุดแข็ง-อุปสรรค)

สถานการณ์ที่เกิดขึ้น เกิดจากการที่สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานแต่ตัวองค์การมีข้อได้เปรียบที่เป็นจุดแข็งอยู่หลายประการ ดังนั้น แทนที่ผู้บริหารขององค์การจะรอจนกระทั่งสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารขององค์การสามารถที่จะเลือก กลยุทธ์การแตกตัวหรือกระจายกิจการ (Diversification strategy) เพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่มีอยู่ในการสร้างโอกาสในด้านอื่น ๆ แทน

ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นกำหนดเป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคสามารถนำมาจัดทำเป็นรูปแบบ Matrix (SWOT Matrix) ดังนี้

1. เขียนสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสหลัก (Key external-opportunities = O)
2. เขียนสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรคหลัก (Key external-threats = T)
3. เขียนสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็งหลัก (Key internal-strength = S)
4. เขียนสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อนหลัก (Key internal-weakness = W)

5. จับคู่จุดแข็ง-โอกาส (SO) คิดหากกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับเซลล์นี้ กลยุทธ์ที่ใช้ในเซลล์ของ SO คือ ใช้จุดแข็งเพื่อให้ได้รับโอกาสมากที่สุด
6. จับคู่จุดแข็ง-อุปสรรค (ST) คิดหากกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับเซลล์นี้ กลยุทธ์ที่ใช้ในเซลล์ของ ST คือ ใช้จุดแข็งเพื่อหลีกเลี่ยงอุปสรรค
7. จับคู่จุดอ่อน-อุปสรรค (WO) คิดหากกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับเซลล์นี้ กลยุทธ์ที่ใช้ในเซลล์ของ WO คือ ลดจุดอ่อนเพื่อเพิ่มโอกาส
8. จับคู่จุดอ่อน-อุปสรรค (WT) คิดหากกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับเซลล์นี้ กลยุทธ์ที่ใช้ในเซลล์ของ WT คือ ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงอุปสรรค
9. จากกลยุทธ์ทั้งหมดในแต่ละเซลล์ ตัดสินใจเลือกกลยุทธ์เพียงหนึ่งหรือสองกลยุทธ์ที่จะเกิดผลสูงสุด กำหนดกลยุทธ์หลัก

การประเมินสถานภาพองค์กรจาก SWOT Analysis

1. การประเมินสถานภาพองค์กร (Organization situation analysis) เป็น การพิจารณาและค้นหาจุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรคและโอกาสจากการทำ SWOT Matrix และหาข้อตกลงให้ได้ว่าสภาพในอนาคตหรือภาพอนาคตหรือสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับองค์กรหรือหน่วยงาน น่าจะเป็นอย่างไรทั้งในภาพรวมและในเรื่องเฉพาะด้าน ซึ่งจะนำไปสู่การวางทิศทางขององค์กร คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) การวิเคราะห์สภาพการณ์ขององค์กรที่เกี่ยวข้อง กับสภาวะแวดล้อมภายนอก จะเป็นการพิจารณาเปลี่ยนแปลงแนวโน้มความต้องการผู้รับบริการและพิจารณาถึงสิ่งที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์กรในอนาคต ทั้งที่เป็นผลในทาง บวกและทางลบ

2. การวิเคราะห์สภาพการณ์ขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในองค์กร อาจสามารถแยกวิเคราะห์ได้ใน 3 ลักษณะ คือ

- 2.1 การวิเคราะห์ทรัพยากรขององค์กร (Corporate resource)
- 2.2 การวิเคราะห์โครงสร้างขององค์กร (Corporate structure)
- 2.3 การวิเคราะห์วัฒนธรรมขององค์กร (Corporate culture)

การจัดวางทิศทางองค์กร

การจัดวางทิศทางองค์กร เป็นขั้นตอนที่ นำผลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและการประเมินสถานภาพขององค์กรมาใช้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และเป้าประสงค์ (Goal) ขององค์กรเพื่อให้องค์กรไปสู่เป้าหมายปลายทางที่ต้องการ ดังนี้

1. การกำหนดวิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ (Vision) คือ ภาพที่หน่วยงานต้องการจะเป็นหรือเป้าประสงค์โดยรวมที่หน่วยงานต้องการ ณ เวลาใดเวลาหนึ่งในอนาคต วิสัยทัศน์เป็นเสมือนแสงนำทางของผู้บริหาร

ผู้ปฏิบัติงานและผู้ร่วมประโยชน์ในการนำหน่วยงานไปสู่จุดหมายปลายทางร่วมกัน ซึ่งวิสัยทัศน์ที่ดีควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ พันธกิจ (Mission) ความสามารถเฉพาะ (Core competencies) และคุณค่าร่วม หรือคุณค่าหลัก (Core values)

2. กำหนดพันธกิจ

พันธกิจ (Mission) เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงจุดมุ่งหมาย ในการดำรงตำแหน่งของหน่วยงานและเป็นหลักการที่ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ พันธกิจและมีจุดมุ่งหมายหลัก (Core purpose) ที่มีความมั่นคงไม่เปลี่ยนแปลงในขณะที่กลยุทธ์ กระบวนการทำงานและการจัดองค์กรต้องปรับตัวไปตามสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

3. กำหนดเป้าประสงค์

เป้าประสงค์ (Goal) เป็นข้อความที่ระบุความคาดหวังหรือผลงานที่องค์กรมีความหวังจะให้เกิดหลังจากได้ดำเนินงานตามพันธกิจผลงานที่คาดหวังขององค์กรเป็นผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์สำหรับองค์กรหรือผู้เกี่ยวข้อง การกำหนดเป้าประสงค์ต้องระบุหน่วยวัดให้ชัดเจน พิจารณาให้ครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้านที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาได้ผลลัพธ์ (Outcomes) ที่สามารถวัดได้

การสร้างกลยุทธ์

1. การสร้างกลยุทธ์เป็นทางเลือกกระทำในขอบเขตจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคของกลุ่ม โดยใช้วิธีการเรียกว่า SWOT Matrix ดังนี้

1.1 แยกจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคตามประเภทหน้าที่ของกลุ่ม

1.2 คัดเฉพาะจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคที่มีคะแนนสูงซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ ส่วนจุดอ่อน จุดแข็งที่มีคะแนนต่ำจะไม่นำมาพิจารณาแต่สามารถย้อนกลับไปพิจารณาปัจจัยที่มีคะแนนต่ำได้

1.3 เรียงจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคตามลำดับคะแนน

1.4 สร้างภาพตาราง Matrix ของแต่ละประเภทโดยจุดแข็งและจุดอ่อนที่เรียงคะแนนไว้แล้วอยู่ในแนวนอนและ โอกาส อุปสรรค ที่เรียงคะแนนไว้แล้วอยู่ในแนวตั้ง ดังภาพที่ 4

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1.....	1.....
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.
6.	6.
โอกาส	อุปสรรค
1.....	1.....
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.
6.	6.

ภาพที่ 4 ตาราง Matrix (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

2. สร้างกลยุทธ์ทางเลือก

ตารางภาพ SWOT กลยุทธ์ทางเลือกขององค์กร จะมีอยู่ 4 อย่าง ซึ่งในทางปฏิบัติแล้ว อาจจะดำเนินผสมกันได้ คือ

2.1 กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategies) เมื่อผลของการพิจารณาปัจจัยที่เป็นคุณแก่แห่งความสำเร็จทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกอยู่ในช่องจุดแข็ง และ โอกาส (O) เป็นกลยุทธ์เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เมื่อผู้ดำเนินการมีจุดแข็งและ โอกาสเอื้ออำนวย

2.2 กลยุทธ์เชิงพัฒนา (WO Strategies) เมื่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของสภาพแวดล้อมภายในไปอยู่ในช่องจุดอ่อน (W) แต่ปัจจัยแห่งความสำเร็จของสภาพแวดล้อมภายนอกอยู่ในช่องโอกาส (O) เป็นกลยุทธ์ที่ปรับจุดอ่อนให้เป็นจุดแข็ง เพื่อให้สามารถดำเนินกลยุทธ์เชิงรุกได้เมื่อโอกาสเอื้ออำนวยแต่ผู้ดำเนินการมีจุดอ่อน

2.3 กลยุทธ์เชิงรับ (ST Strategies) เป็นกลยุทธ์ที่ปรับอุปสรรค ให้เป็น โอกาสเพื่อให้ดำเนินกลยุทธ์เชิงรุกได้ หากผู้ดำเนินการมีจุดแข็งแต่โอกาสไม่เอื้ออำนวยให้ เนื่องจากปัจจัยแห่ง

ความสำเร็จของสภาพแวดล้อมภายในอยู่ในช่องจุดแข็ง (S) แต่ปัจจัยแห่งความสำเร็จของสภาพแวดล้อมภายนอกในช่องอุปสรรค (T)

2.4 กลยุทธ์เชิงถอย (WT STRATEGIES) เป็นกลยุทธ์ที่ปรับการดำเนินงานเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ไปเป็นรูปแบบอื่น เนื่องจากปัจจัยแห่งความสำเร็จของสภาพแวดล้อมภายในอยู่ในช่องจุดอ่อน (W) และปัจจัยแห่งความสำเร็จของสภาพแวดล้อมภายนอกอยู่ในช่องอุปสรรค (T) ทั้งนี้ในการจับคู่ นั้น อาจใช้จุดแข็งหรือโอกาสมากกว่าหนึ่งข้อก็ได้ ดังภาพที่ 5

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	1.	1.
	2.	2.
	3.	3.
	4.	4.
โอกาส (O)	SO = กลยุทธ์เชิงรุก	WO = กลยุทธ์เชิงพัฒนา
1.....	S1 S5 O2.....	W1 O1 O2.....
2.	S2 S6 O1.....	W3 W5 O2 O5.....
3.		
4.		
อุปสรรค (T)	ST = กลยุทธ์เชิงรับ	WT = กลยุทธ์เชิงถอย
1.....	S1 S4 T1.....	T1 T2 T4 W1 W3.....
2.	S2 S3 S5 T1 T3 T4.....	T2 T5 W3.....
3.		T4 W1.....
4.		

ภาพที่ 5 การสร้างกลยุทธ์ทางเลือก (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 32)

3. ข้อพิจารณาในการตัดสินใจเลือกกลยุทธ์

ในการตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ใด ๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงบรรทัดฐาน และเงื่อนไขบางประการ ดังต่อไปนี้

3.1 บรรทัดฐานหลัก

3.1.1 ต้องตอบสนองสภาพแวดล้อมภายนอก

- 3.1.2 ต้องคำนึงถึงการรักษาสถานภาพและความได้เปรียบในการแข่งขัน
- 3.1.3 ในแต่ละด้านที่กำหนดต้องมีความสอดคล้องกัน
- 3.1.4 ต้องคำนึงถึงความยืดหยุ่น
- 3.1.5 ต้องสอดคล้องกับภารกิจและวัตถุประสงค์
- 3.1.6 ต้องมีความเป็นไปได้ในการดำเนินงาน
- 3.2 เจ็อนไขที่ต้องพิจารณา
 - 3.2.1 ความเพียงพอของทรัพยากร โดยเฉพาะทางการเงิน
 - 3.2.2 ทิศนคติเชิงบวก
 - 3.2.3 สมรรถนะขององค์การโดยรวม

การกำหนดผลผลิต ผลลัพธ์และตัวชี้วัด

เอกชัย บุญยาภิธาน (2553 ข, หน้า 5-11) ได้กล่าวว่า การปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ ได้กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่เรียกว่า “การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์” (Management for results) ซึ่งเป็นการบริหารที่เน้นผลสัมฤทธิ์ (Result) โดยมีตัวชี้วัด (Indicators) ที่เป็นรูปธรรม แสดงความคุ้มค่าในการทำงาน ใช้แสดงผลงานต่อสาธารณะ และเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดีขึ้นในด้านผลผลิตและผลลัพธ์ (ผลสัมฤทธิ์ (Result) = (Out puts) + ผลลัพธ์ (Out comes))

การกำหนดตัวชี้วัด เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่บ่งบอกถึงสภาพความสำเร็จของงานหรือกิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้ว โดยมีการเปรียบเทียบกับสิ่งของหรือข้อมูลชนิดเดียวกันที่มีอยู่แล้ว โดยมีตัวชี้วัด โดยตรงและตัวชี้วัด โดยอ้อม ซึ่งตัวชี้วัดอาจมีหลายประเภททั้งที่เป็นตัวบ่งกระบวนการผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบและค่าของตัวชี้วัดที่แสดงเป็นตัวเลขจะอยู่ในรูปลักษณะของร้อยละ อัตราส่วน สัดส่วน อัตรา จำนวน ค่าเฉลี่ย ซึ่งคุณลักษณะของตัวชี้วัดที่ดีมีลักษณะดังต่อไปนี้ 1) มีความสอดคล้องตรงกับกรณีหรือตรงประเด็น 2) มีความเป็นรูปธรรมที่วัดได้ สังเกตได้ 3) ได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้วัดและผู้ถูกวัด 4) สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์

การจัดการผลลัพธ์เชิงกลยุทธ์ (Strategic result management: SRM)

เอกชัย บุญยาภิธาน (2553 ก, หน้า 3-5) กล่าวถึงการจัดการผลลัพธ์เชิงกลยุทธ์ (Strategic result management: SRM) ว่า เป็นการขยายขอบเขตของระบบการวัดผลกลยุทธ์ไปสู่การจัดการผลลัพธ์ธุรกิจหรืออาจจะสรุปจุดเด่น ๆ ของที่เป็น The balanced scorecard ไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์และทบทวนกลยุทธ์ (Strategic review) ด้วยวิธีการที่เป็นระบบมากขึ้น อาทิเช่น การให้คะแนน (Scoring) ในการทำ SWOT Analysis การประเมินความพร้อมหรือไม่ที่จะจัดทำ KPIS/ BSC ภายใต้กรอบแนวคิดของการจัดการผลลัพธ์กลยุทธ์

2. การพัฒนาสิ่งที่เป็สมมติฐานทางกลยุทธ์ (Strategic hypothesis) หรือแผนที่กลยุทธ์ (Strategic map) ภายใต้กรอบแนวคิด 2 ด้าน คือ ด้านทุนทางการเงิน (Financial capital) และทุนทางปัญญา (Intellectual capital) โดยเฉพาะทุนทางปัญญา จะประกอบด้วยทุนลูกค้า (Customer capital) ทุนองค์การ (Organic national capital) ทุนกระบวนการ (Progress capital) และทุนความรู้ และนวัตกรรม (K-Capital/ Innovation capital)

3. การสร้าง KPIs หรือดัชนีวัดผลสำเร็จธุรกิจจะมีความสมบูรณ์ที่สุดโดยจะพัฒนา KPIs บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ขอบเขตผลลัพธ์สำคัญ (Key result areas: KRA) ที่ได้มาจากการ Mission ของหน่วยงานที่ไปกำหนด KPIs ได้อย่างถูกต้อง การพัฒนา KPIs สำหรับใช้เป็นตัววัดดัชนี จะอธิบายด้วยโมเดลของดัชนีวัดใน 3 โมเดลด้วยกัน คือ 1) โมเดลดัชนีความงอกงาม 2) โมเดลดัชนีความสมบูรณ์ และ 3) โมเดลดัชนีความสัมพันธ์

4. การวัดผลลัพธ์สำคัญ (Key performance measure: KPM) จะอยู่บนองค์ประกอบของแผนที่กลยุทธ์ทั้ง 2 มิติ คือ ทุนทางการเงินและทุนทางปัญญาและมี KPIs ตามแนวทางในข้อ 3 ภายใต้โมเดลดัชนีการวัด 3 แบบ

5. การให้คะแนนการประเมิน (Rating) ของกลยุทธ์แผนปฏิบัติการทั้งที่เป็นแบบเชิงปริมาณ (Quantities) และแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative) ซึ่งจะทำให้องค์กรหรือฝ่ายงานต่าง ๆ ทราบสถานะของกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการว่า ทำได้มากน้อยเพียงใด

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำกลยุทธ์ การจัดการผลลัพธ์เชิงกลยุทธ์ ผู้วิจัยได้กำหนดกลยุทธ์หลักในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาโดยใช้วิธีวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อนวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อหาโอกาสและอุปสรรคมากำหนดเป็นกลยุทธ์และในแต่ละกลยุทธ์จะมีตัวชี้วัดที่บ่งบอกถึงความสำเร็จ

การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ

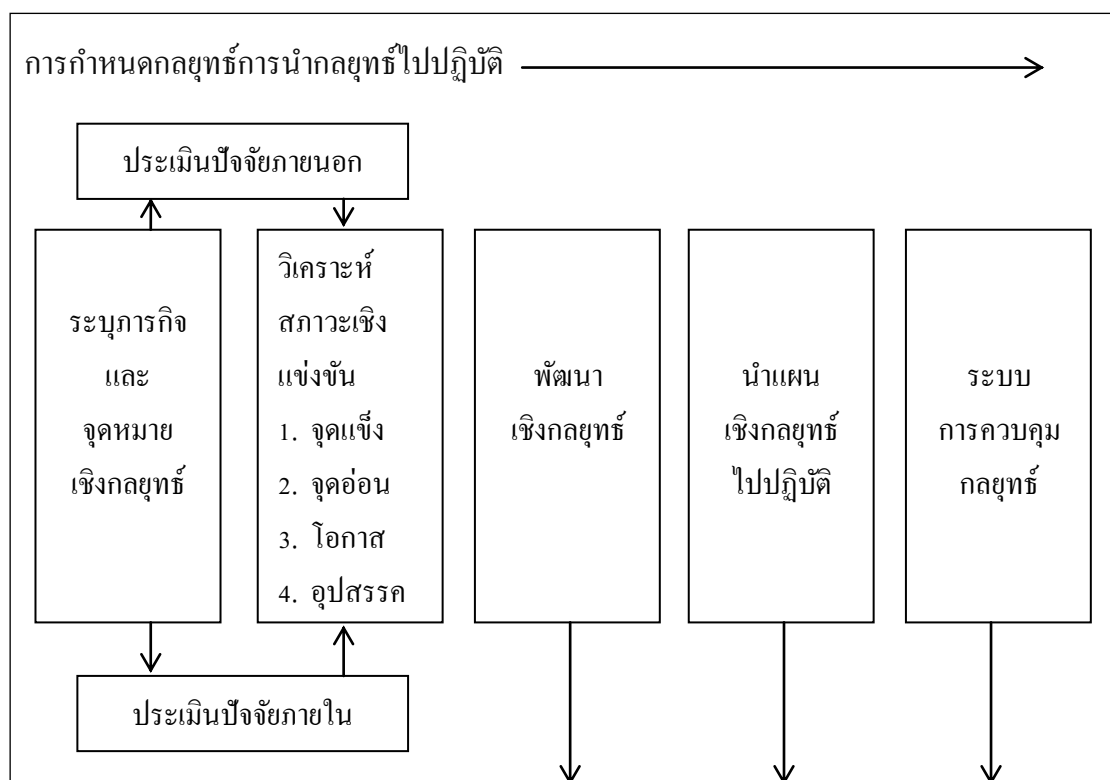
1. ความหมายของการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ

ในการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ นั้น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2550, หน้า 4-23) ได้ให้ความหมายการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ (Strategy implementation) ว่า หมายถึง การแปลงกลยุทธ์เป็นทางเลือกของธุรกิจในระยะยาวมาสู่ขั้นตอนการปฏิบัติโดยละเอียดซึ่งมีความสำคัญต่อการบรรลุผลของกลยุทธ์ที่ได้กำหนดไว้และนอกจากนี้ กิ่งพร ทองใบ (2549, หน้า 138-143)

ได้กล่าวถึงการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติไว้ว่า หมายถึง การแปลงกลยุทธ์ซึ่งเป็นทางเลือกใน ระยะยาวทางธุรกิจมาสู่ขั้นตอนการปฏิบัติโดยละเอียด เพื่อให้บรรลุทางกลยุทธ์ที่ได้กำหนดไว้ การเชื่อมโยงระหว่างการกำหนดกลยุทธ์ (Strategy formulation) กับการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy implementation) ก็คือ การกำหนดนโยบายธุรกิจ (Business policy) ซึ่งหมายถึง แนวทาง อย่างกว้าง ๆ ที่จะตัดสินใจการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ โดยสรุปแล้วการแปลงกลยุทธ์สู่ การปฏิบัติ คือ การนำกลยุทธ์ปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลตามที่กำหนดไว้

2. ขั้นตอนของการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2550, หน้า 4-34) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการนำ กลยุทธ์ไปปฏิบัติว่าประกอบด้วยกิจกรรม 10 กิจกรรม ได้แก่ 1) การจัดทำวัตถุประสงค์ประจำปี 2) การกำหนดนโยบายในการปฏิบัติ 3) การจัดสรรทรัพยากร 4) การจัดโครงสร้างองค์การ 5) ทบทวนและปรับปรุงการให้รางวัล 6) ลดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง 7) จัดผู้บริหารให้ สอดคล้องกับกลยุทธ์ 8) พัฒนาวัฒนธรรมการทำงาน 9) ปรับปรุงกระบวนการผลิตและการปฏิบัติ 10) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นอกจากนี้ วิโรจน์ สารรัตนะ (2554, หน้า 56) กล่าวว่า การนำกลยุทธ์ ไปปฏิบัติ ประกอบด้วย การปฏิบัติตามแผนและระบบการควบคุม โดยอาจแสดงได้ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2550, หน้า 30)

วิโรจน์ สารัตนะ (2554, หน้า 14) ได้เสนอแนะกลยุทธ์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ จำนวน 13 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) วิเคราะห์และส่งต่อนโยบาย 2) เรียนรู้ปัญหาเพื่อแก้ไขและป้องกัน 3) ใช้ผลการวิจัยให้เป็นประโยชน์ 4) นำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ 5) พัฒนาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ นโยบาย 6) ติดตาม ประเมิน และวิจัยเพื่อพัฒนา 7) มุ่งชนะสิ่งต่อต้านการเปลี่ยนแปลง 8) มุ่งเป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลง 9) ศึกษาอนาคตเพื่อวิสัยทัศน์ริเริ่มและสร้างสรรค์ 10) ทบทวนข้อวิจารณ์ต่อ การศึกษา 11) ทบทวนข้อเสนอเพื่อปฏิรูปการศึกษา 12) ทบทวนเพื่อเข้าใจนโยบายและ 13) พัฒนา ตัวแบบกระบวนการนโยบายของหน่วยงาน นอกจากนี้ยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า การนำกลยุทธ์หรือ กลยุทธ์ไปปฏิบัติเป็นกระบวนการหนึ่งในสามขั้นตอนของการพัฒนาองค์การ ซึ่งประกอบด้วย 1) การวินิจฉัย (Diagnosis) 2) การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ (Invention implementing) 3) การประเมินผล (Evaluation) โดยในการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ มีหลายวิธีแต่ที่สำคัญส่วนใหญ่ มี 5 วิธี ดังนี้ คือ 1) การให้คำปรึกษา (Process consultant) เป็นเทคนิคที่จะช่วยให้สมาชิกกลุ่ม มีทักษะในการวินิจฉัยปัญหาและกำหนดวิธีการแก้ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ การทำงานของกลุ่ม 2) การสร้างทีมงาน (Team building) เป็นเทคนิคที่จะช่วยให้กลุ่มทำงานบรรลุ จุดหมายอย่างมีประสิทธิภาพ 3) การใช้บุคคลหรือกลุ่มที่สาม (Third-party intervention) เป็นเทคนิค ที่จะช่วยให้บุคคล กลุ่มหรือหน่วยงาน สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับงานหรือที่เกิดจาก ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงจากผู้นำภายนอก 4) กิจกรรมเทคโนโลยี โครงสร้าง (Techno structure activities) เป็นกิจกรรมที่มุ่งปรับปรุงเทคโนโลยีในการทำงาน และ/ หรือโครงสร้างองค์การและ 5) การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์การ (Organizational culture change) เป็นการพัฒนา วัฒนธรรมสมาชิกในองค์การให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ขององค์การและ ปัจจัยอื่น เช่น โครงสร้างองค์การ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2553, หน้า 167) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ในการเริ่มต้นกระบวนการนำ กลยุทธ์หรือกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติควรพิจารณาถึงประเด็นสำคัญ ดังนี้ 1) ใคร คือ ผู้ที่จะดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ 2) มีกิจกรรมใดบ้างที่จะต้องทำเพื่อเป็นการ ปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของบริษัทให้เป็นไปในทิศทางใหม่ที่จะตั้งไว้ 3) จะมีวิธีการอย่างไรที่จะ ให้สมาชิกทุกคนขององค์การปฏิบัติตามที่ต้องการ โดยมีแนวทางในการปฏิบัติตามกลยุทธ์ ดังนี้

1. การพัฒนาแผนงาน (Programs) แผนงาน หมายถึง แผนซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อให้เกิด การผสมผสานปฏิบัติการของกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อบรรลุผลตามกลยุทธ์หรือกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ โดยทั่วไปแผนงานจะเป็นแผน ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่ต้องปฏิบัติ ทรัพยากร ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินการและแผนปฏิบัติการตามหน้าที่
2. การจัดทำงบประมาณ (Budgets) หลังจากการพัฒนาแผนงานต่าง ๆ เสร็จสิ้น กระบวนการงบประมาณจะเป็นขั้นตอนต่อไป ซึ่งจะเริ่มขึ้นกล่าวกันว่ากระบวนการวางแผนทางด้าน

งบประมาณ ถือเป็น การตรวจสอบที่แท้จริง (The last real check) ถึงความเป็นไปได้ในกลยุทธ์หรือ กลยุทธ์ซึ่งองค์การได้เลือกไว้

3. การพัฒนามาตรฐานวิธีการทำงาน (Standard operating procedures: Sops) เพื่อทำการกำหนดแผนงานและการอนุมัติงบประมาณ สำหรับองค์การฝ่ายต่าง ๆ เสร็จสิ้น กระบวนการต่อไป ได้แก่ การพัฒนามาตรฐานวิธีการทำงาน (Standard operating procedures: Sops) โดยทั่วไปจะเป็นการแจกแจงรายละเอียดของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องดำเนินการให้สำเร็จ ล่วงตามแผนงานที่วางไว้เพื่อกำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงให้ทันสมัย สอดคล้องกับเทคโนโลยีและกลยุทธ์ที่เปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้ สุพานี สฤษฏ์วานิช (2553, หน้า 45) ได้เสนอขั้นตอนของการนำกลยุทธ์หรือ กลยุทธ์ไปปฏิบัติไว้ ดังนี้ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ของปี (Annual objectives) และวัตถุประสงค์ ของหน้าที่งานระดับต่าง ๆ 2) กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน และการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ 3) การจัดทำโปรแกรม โครงการ และงบประมาณด้านต่าง ๆ 4) นำไปปฏิบัติ อาจสรุปได้ว่า การแปลงกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ คือ การนำกลยุทธ์หรือกลยุทธ์ไปปฏิบัติเพื่อบรรลุผลตามที่กำหนดไว้ โดยมีขั้นตอนของการนำกลยุทธ์ หรือกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ดังนี้ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ของปี (Annual objectives) และวัตถุประสงค์ของหน้าที่งานระดับต่าง ๆ 2) กำหนดกลยุทธ์หรือกลยุทธ์ การดำเนินงานและแผนการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ 3) การจัดทำโปรแกรม โครงการและ งบประมาณด้านต่าง ๆ และ 4) นำไปปฏิบัติ

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์สามารถสรุปได้ว่า กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการหรือ แนวทางการบริหารจัดการขององค์การเพื่ออำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการองค์การให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและกลยุทธ์ที่ดี จะต้องมีความชัดเจนที่ชัดเจนตามสมควร และมีกลไกการประสานให้ทุกอย่างเข้ากันได้ อีกทั้งจะต้องคล่องตัวที่จะต้องปรับตัวให้ทันกับ การเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ต้องมีความคิดริเริ่มและการบูรณาการในการวางแผนกลยุทธ์ ทั้งนี้ ประกอบด้วย ขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) กำหนดกลยุทธ์ เพื่อให้บรรลุจุดหมายเชิงกลยุทธ์ ภายใต้สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การ โดยการกำหนดกลยุทธ์ (Strategic formulation) ประกอบด้วยภาระภารกิจ (Mission) และจุดหมายเชิงกลยุทธ์ ซึ่งหมายถึง สิ่งที่ องค์การต้องการจะบรรลุทำนองเดียวกัน ภารกิจและวิสัยทัศน์ 2) การนำเอากลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Implementation) 3) ประเมินผลและควบคุมกลยุทธ์ (Evaluation and control) สำหรับการวางแผน กลยุทธ์ คือ กระบวนการที่เกี่ยวข้องการตัดสินใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ขององค์การ และการกำหนด กลยุทธ์ขึ้นมา เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยการวางแผนกลยุทธ์ ประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) วัตถุประสงค์ (Objective) และกลยุทธ์หรือ

กลยุทธ์ต่าง ๆ (Strategic) ที่แสดงให้เห็นทิศทางตลอด ทั้งกลไกในเร่งรัดกลยุทธ์ในการดำเนินงานขององค์กร ส่วนการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ ผู้การปฏิบัติเป็นการนำกลยุทธ์หรือกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุ ผลตามที่กำหนดไว้ โดยมีขั้นตอนของการนำกลยุทธ์หรือกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ดังนี้

- 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ของปี (Annual objectives) และวัตถุประสงค์ของหน้าที่งานระดับต่าง ๆ
- 2) กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานและแผนการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ
- 3) การจัดทำโปรแกรมโครงการ และงบประมาณด้านต่าง ๆ
- 4) นำไปปฏิบัติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ปัจจุบันการวิจัยเกี่ยวกับจิตสาธารณะยังมีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณเกี่ยวกับจิตสำนึกต่อส่วนรวมและสาธารณะสมบัติที่ศึกษากับนักเรียน นักศึกษาและประชาชนทั่วไปและงานวิจัยเกี่ยวกับจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อมที่ศึกษากับนักเรียนงานวิจัย และวัดจิตสำนึกและแนวคิดที่ใกล้เคียงจิตสาธารณะในประเทศไทย ได้แก่

ชาย โปธิลิตา (2540, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ: ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาโดยใช้แบบทดสอบและแบบสัมภาษณ์และการสนทนาเป็นกลุ่มซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามขนาดสั้น ส่วนแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิและการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม จากประชากรหลัก 3 กลุ่มอาชีพ คือ กลุ่มทำงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือสำนักงาน กลุ่มที่ทำงานรับจ้าง งานค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ ส่วนตัวและกลุ่มนักศึกษาที่สูงกว่าระดับมัธยม ผลการศึกษา พบว่า ในด้านความเข้าใจเกี่ยวกับสาธารณสมบัติกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจเกี่ยวกับจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติเป็นสองระดับ ระดับหนึ่งเป็นจิตสำนึกแบบ “Passive” คือ แบบที่บุคคลไม่ต้องทำอะไรมาก เพียงแต่ไม่ทำให้เกิดความเสียหายหรือไม่ทำลายสาธารณสมบัติที่ตนใช้ก็พอ อีกระดับหนึ่งเป็นจิตสำนึกแบบ “Active” คือ บุคคลที่ลงมือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันแสดงว่า เขามีความรับผิดชอบที่ดีต่อสาธารณสมบัติไม่ว่าจะใช้หรือไม่ใช้มันก็ตาม เช่น การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาสาธารณสมบัติที่ชำรุดเสียหาย หรือการร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติในด้านภาพสะท้อนจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่า คนกรุงเทพส่วนใหญ่ใช้จิตสาธารณะสมบัติด้วยความรับผิดชอบน้อยหรือแทบไม่มีความรับผิดชอบเลย ผู้ตอบส่วนใหญ่มักมีแนวโน้มที่จะแสดงให้เห็นว่าตนมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ไม่ได้เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคมในด้านมาตรการเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยสถาบัน

ศิริณี อุปละ (2542, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาจิตสำนึกและความสามารถในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยใช้การสอนแบบโครงการ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา แบบวัดจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม แบบสังเกตพฤติกรรมการแก้ปัญหาตามขั้นตอนการสอนแบบโครงการ แบบประเมินความสามารถด้านปฏิบัติการแก้ปัญหา แบบโครงการและแผนการสอนที่เน้นการสอนแบบโครงการกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่องขยะ: การจัดการและการนำมาใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ 4 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 การรับรู้ มีค่าน้ำหนักคะแนน 1 คะแนน ระดับที่ 2 การตอบสนอง มีค่าน้ำหนักคะแนน 2 คะแนน ระดับที่ 3 การเห็นคุณค่า มีค่าน้ำหนักคะแนน 3 คะแนน และระดับที่ 4 การจัดระบบ มีค่าน้ำหนักคะแนน 2 คะแนน ผลการศึกษา พบว่า คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหานักเรียนก่อนเรียน ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 36.43 หลังเรียนเท่ากับ 43.43 ซึ่งคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คะแนนจิตสำนึกต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พฤติกรรมการแก้ปัญหานักเรียนตามขั้นตอนการสอนแบบโครงการส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

อัจฉรา โฉมแจ่ม (2544, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องจิตสำนึกของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ต่อการรวมกลุ่มกิจกรรมเพื่อสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะกิจกรรมที่ทำเพื่อสังคม ซึ่งนักศึกษาปฏิบัติในปัจจุบันเหตุผลที่นักศึกษาเข้าร่วมศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมหน้าที่ที่ปฏิบัติในกลุ่มกิจกรรมเพื่อสังคม ปัจจัยผลักดันให้เกิดจิตสำนึก และปัญหาอุปสรรคและความต้องการแรงเสริมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ที่เข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมสังคมของมหาวิทยาลัยและได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งในคณะกรรมการบริหารกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยและคณะต่าง ๆ ใช้แบบวัดเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านความรักที่มีต่อผู้อื่นกลุ่มเพื่อนและสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดสำนึกของนักศึกษาไม่แตกต่างกันเพศและคะแนนเฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์กับความต้องการแรงเสริมในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมมีความสัมพันธ์กับลักษณะกิจกรรมเพื่อสังคม

หฤทัย อาจปรุ (2544, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิตและความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตัวเองกับการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลและศึกษาปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การมีจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล ผลการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการมีจิตสาธารณะของนักศึกษา พยาบาล เขตกรุงเทพมหานครอยู่ใน

ระดับที่ดี ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มวิชาการ กลุ่มวิชาชีพ กลุ่มก้าวหน้า กลุ่มกิจกรรม กลุ่มสังคม ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง และรูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มเก็บตัวมีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญมีความสำคัญตามลำดับ

กิจจา จริยะประดับ (2545, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาเครื่องมือวัดการเห็นคุณค่าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมและภูมิใจในความเป็นไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสงขลา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดการมีจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์พัฒนาสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงผลกระทบต่อตนเองและสังคมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม ตอนที่ 2 ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและมีส่วนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตอนที่ 3 ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและรู้คุณค่า คุณภาพเครื่องมือ หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบโดยใช้ทดสอบค่าที (t -test) โดยการทำการทดสอบสองครั้ง ผลการทดสอบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ผลปรากฏว่าแบบทดสอบวัดการมีจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีคะแนน T ปกติ ตั้งแต่ T17 ถึง T78 และแบบแบบทดสอบการเห็นคุณค่าและภูมิใจในภูมิปัญญาไทยศิลปวัฒนธรรมที่ดิงามของไทยมีคะแนน T ปกติ ตั้งแต่ T21 ถึง T78

ทิพย์ธาวลัย หลานไทย (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนต่อผลการเข้าค่ายพัฒนาจริยธรรมของโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล จังหวัดกระบี่ ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อผลการเข้าค่ายพัฒนาจริยธรรมของโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล จังหวัดกระบี่ พบว่า กิจกรรมส่วนใหญ่ ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม

สุชาติ กางนาวลีกุล (2545, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องตัวบ่งชี้ที่เป็นพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนด้วยการให้คณะครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นเรื่องสาเหตุของปัญหาจริยธรรมของนักเรียน ผลการศึกษา พบว่า สาเหตุปัญหาจริยธรรมของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา มี 4 ประเด็น คือ 1) สาเหตุจากนักเรียน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องจริยธรรมไม่เพียงพอ มีปมด้อยทางด้านจิตใจและร่างกาย ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติตนในทางที่ดีงาม ขาดการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม 2) สาเหตุจากครอบครัว ได้แก่ พ่อแม่หย่าร้างหรือครอบครัวแตกแยก ครอบครัวขาดความเอาใจใส่ ผู้ใหญ่ในครอบครัวประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี ครอบครัวมีฐานะยากจน 3) สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม แหล่งอบายมุขและสถานบันเทิง การเลียนแบบวัฒนธรรมที่ไม่พึงประสงค์ ยึดค่านิยมทางด้านวัตถุ ชุมชนเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี 4) สาเหตุจากโรงเรียน ได้แก่ ขาดการส่งเสริมจริยธรรมในเชิงรุก ครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี ครูขาดความเคร่งครัดในการลงโทษ ครูดูแลไม่ทั่วถึงและไม่เป็นธรรม หลังจากนั้น โรงเรียนได้สร้างดัชนีวัดพฤติกรรม

เชิงจริยธรรมของนักเรียนเพื่อสร้างเครื่องมือให้ครูผู้ปกครองและตัวนักเรียนเองเป็นผู้รายงาน สถานภาพความมีจริยธรรมของนักเรียนโดยพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ประมวลได้จากรายงานของผู้ปกครองมีทั้งหมด 20 ประเด็น คือ ทดลองยาเสพติดให้โทษ มีวินัยตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา รู้จักการอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีความสำนึกในความเป็นไทย ใช้เสรีภาพในทางสร้างสรรค์ รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รู้จักพึ่งพาตนเอง มีความเสียสละและความสามัคคี มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความละเอียด และเกรงกลัวต่อบาป มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง เห็นคุณค่าในศิลปวัฒนธรรมไทย ประพฤติปฏิบัติตามหลักศีลธรรม รู้จักแก้ปัญหาโดยสันติวิธี ยอมรับการเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยีสมัยใหม่ และอีกส่วนหนึ่งเป็นดัชนีของพฤติกรรมของนักเรียนตามการรายงานของครู ซึ่งมีหลายดัชนีที่เหมือนกัน 20 ประเด็น ได้แก่ มีระเบียบวินัยมาเรียนสม่ำเสมอ ประหยัดอดออม เคารพครู อาจารย์และผู้อาวุโส กตัญญูกตเวที รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รู้คิดไม่เชื่องมง่าย มีความสามัคคี รู้จักแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี รู้จักพึ่งพาตนเองและมีอุดมคติ สำนึกในความเป็นไทย มีความซื่อสัตย์สุจริต แต่งกายสุภาพเรียบร้อย ตรงต่อเวลา ไม่ทดลองและเสพยาเสพติด รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเอง รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีเหตุผล มีความเห็นอกเห็นใจและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นคุณค่าในวิทยาการศิลปวัฒนธรรม มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

กล่าวโดยรวม คุณธรรมจริยธรรมที่เด่นชัดของความเป็นคนดีเพื่อนำมาสร้างเป็นตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมและกฎหมายการมีวินัยในตนเอง การปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม กระทำสิ่งใดให้คำนึงถึงผลได้ผลเสียต่อส่วนรวม การมีความเมตตากรุณา เอื้ออาทรต่อบุคคลอื่น คุณลักษณะทั้ง 5 ประการ หากสามารถปลูกฝังให้เกิดในตัวของเยาวชนได้ จะครอบคลุมไปถึงคุณธรรมอื่น ๆ โดยปริยาย ยกตัวอย่าง เช่น การมีวินัยในตนย่อมส่งผลให้เป็นคนตรงต่อเวลารับมอบหมายสิ่งใดย่อมรู้ลึกผูกพันที่จะต้องทำให้สำเร็จอย่างดีส่งผลให้เป็นคนซื่อสัตย์สุจริต ไม่พุดจาปดมดเท็จ หลอกลวงคนอื่นเพื่อเอาประโยชน์เข้าตน รวมทั้งยอมเป็นคนรู้จักประหยัดมัธยัสถ์ในแง่การใช้เงินและการใช้เวลาจากคุณลักษณะต่าง ๆ สามารถกล่าวได้โดยรวมว่าผู้ที่จะมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งหลายที่กล่าวมา ความจะต้องมีจิตสำนึกสำคัญ 3 ประการ คือ หนึ่ง จิตสำนึกทางด้านศีลธรรมหรือจิตศีลธรรม (Moral mind) คือ การปฏิบัติตนให้อยู่ในทำนองครองธรรมยึดถือหลักศีลธรรมเป็นตัวตั้งของการดำเนินชีวิต สอง จิตสำนึกทางสังคมหรือจิตสังคม (Social mind) คือ สำนึกของการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีที่เป็นประโยชน์กับบุคคลอื่น การเคารพในเกียรติในศักดิ์ศรีของผู้อื่น มีจิตใจเอื้ออาทรถึงความทุกข์ยากจากการเผชิญปัญหาของผู้อื่น ไม่คิดเอาเปรียบผู้อื่น เป็นต้น และหรือ

จิตสาธารณะ (Public mind) คือ การเห็นแก่ประโยชน์สังคมและประเทศโดยรวมตัดสินใจกระทำสิ่งใดต้องคำนึงถึงผลได้ผลเสียที่อาจเกิดต่อสาธารณะหรือผลกระทบต่อสังคมชุมชนทั่วไป เช่น คิดถึงเรื่องอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การร่วมประหยัดน้ำและประหยัดไฟแม้เป็นหน่วยงานส่วนร่วม การมีจิตสำนึกในการดูแลรักษาความสะอาดของบริเวณโรงเรียน โดยคำนึงว่าหากโรงเรียนไม่สะอาดเรียบร้อยจะทำให้ภาพโดยรวมของโรงเรียนเสียหาย เป็นต้น

นันทวัฒน์ ชุนชี (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ หนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่ไม่มีตัวแบบจิตสาธารณะ จำนวน 12 เล่ม สำหรับกลุ่มควบคุมผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่ได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมจะมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนหญิงมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โกศล มีความดี (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ อายุและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน ข้าราชการตำรวจที่มีสภาพแวดล้อมทางสังคมแตกต่างกันมีจิตสาธารณะแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยข้าราชการตำรวจที่มีการรับรู้วัฒนธรรมองค์กรสูง มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวสูง มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาสูง มีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวสูง มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาสูง มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมสูง มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากประชาชนสูงมีการได้รับแบบอย่างจากผู้บังคับบัญชา มีจิตสาธารณะสูงกว่าข้าราชการตำรวจที่มีการรับรู้วัฒนธรรมองค์กรต่ำ มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวต่ำ มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากผู้บังคับบัญชาต่ำ มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานต่ำ มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากประชาชนต่ำ มีการได้รับแบบอย่างจากผู้บังคับบัญชาต่ำไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตลักษณะและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ ปัจจัยทางจิตสังคมที่เป็นตัวทำนายจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ ผลการศึกษา พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนและการสนับสนุนจากประชาชนสามารถร่วมกันทำนายการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจได้ ร้อยละ 55.9 โดยตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนาย การมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจมากที่สุด คือ การรับรู้ความสามารถของตน ($\beta = .663$) รองลงมา คือ การสนับสนุนทางสังคมจากประชาชน

($\beta = .179$) และเมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจมากที่สุด รองลงมา คือ และสนับสนุนทางสังคมจากประชาชน

ธรรมนันท์กา แจ้งสว่าง (2547, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบและตัวแปรเพศของนักเรียนที่มีจิตสาธารณะ ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบและไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบกับตัวแปรเพศที่มีจิตสาธารณะของนักเรียน และ พบว่า นักเรียนหญิงมี จิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนชาย

มูทิตา หวังคิด (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยการนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการฝึกทักษะการแก้ปัญหาเพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการฝึกทักษะการแก้ปัญหาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียน ใช้เวลาในการทดลอง 12 คาบ คาบละ 50 นาที โดยใช้เครื่องมือ คือ แผนดำเนินการฝึกทักษะการแก้ปัญหาและแบบวัดจิตสาธารณะ โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ 3x2 เป็นแบบที่มีการฝึกการแก้ปัญหา โดยการนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์กับการไม่ฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์และตัวแปรระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบสองทาง ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยการนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์มีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการฝึกทักษะการแก้ปัญหา โดยการนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีจิตสาธารณะ: การศึกษาระยะยาว โดยในขั้นที่หนึ่งได้ศึกษากับนักศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยใช้ตัวแบบผ่านการเล่านิทานที่มีผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และเพื่อศึกษาความคงทน

ของ จิตสาธารณะในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับรูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยใช้
ตัวแบบผ่านการเล่านิทาน โดยใช้รูปแบบการวิจัยเป็นกึ่งทดลอง ผลการศึกษา พบว่า

1. นักเรียนที่ใช้รูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้ตัวแบบผ่านการเล่านิทาน จะมี
จิตสาธารณะมากกว่านักเรียนที่ไม่ใช้รูปแบบพัฒนาจิตสาธารณะ โดยใช้ตัวแบบผ่านการเล่านิทาน
2. นักเรียนที่ใช้รูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้ตัวแบบผ่านการเล่านิทานจะมี
ความคงทนของจิตสาธารณะมากกว่านักเรียนที่ไม่ใช้รูปแบบพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้ตัวแบบผ่าน

ลัทธิมา เกื้อสกุล (2547, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาทดลองการสื่อสารของกองทัพบก
เพื่อสร้างจิตสาธารณะเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทดลอง
การสื่อสารของกองทัพบกเพื่อสร้างจิตสาธารณะเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม ศึกษาแนวทาง
ในการพัฒนาจิตสาธารณะ เรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม ศึกษาการมีส่วนร่วมของ
ผู้บังคับบัญชา ตามลำดับชั้นเพื่อสร้างจิตสาธารณะเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม ศึกษา
ความตระหนักอันนำไปสู่พฤติกรรมเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ของ
การเปิดรับข่าวสารประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อมจากสื่อต่าง ๆ ของกองทัพบกกับ
ความคิดเห็นที่มีต่อกลยุทธ์การสื่อสารที่กองทัพบกใช้เพื่อสร้างจิตสาธารณะเรื่องสิทธิมนุษยชน
ด้านสิ่งแวดล้อม ศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดรับข่าวสารประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชน
ด้านสิ่งแวดล้อมจากสื่อต่าง ๆ ของกองทัพบกกับความตระหนักเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม
ศึกษาความสัมพันธ์ของความคิดเห็นที่มีต่อกลยุทธ์การสื่อสารที่กองทัพบกใช้เพื่อสร้างจิตสาธารณะ
เรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อมกับความตระหนักเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อมกับ
ความตระหนัก เรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษา พบว่า กลยุทธ์การสื่อสารที่
กองทัพบกใช้เพื่อสร้างจิตสาธารณะเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม สามารถนำมาใช้ได้จริง
และกลยุทธ์หลัก คือ การให้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและการใช้ฝึกอบรมชี้แจง โดยมีการใช้กลยุทธ์
รูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การพูดแบบทหาร การใช้เหตุผล การให้รางวัล การสั่งสอน ส่วนแนวทาง
ในการพัฒนารูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การพูดแบบทหาร การใช้เหตุผล การให้รางวัล การสั่งสอน
ส่วนแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม ควรเน้นในเรื่องของ
การให้ความรู้เพิ่มมากขึ้นเป็นหลักและควรมีการประเมินผล ให้มากขึ้นกว่าเดิม การมีส่วนร่วม
ของผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นนั้น ส่วนใหญ่มาจากการรับนโยบายจากกองทัพบกมาปฏิบัติและ
ประเด็นสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่โลกกำลังให้ความสนใจอยู่การเปิดรับข่าวสารประเด็น
เรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อมจากสื่อต่าง ๆ ของกองทัพบก มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ
ความตระหนักเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จึงทำให้พลทหาร
กองประจำการมีความตระหนักเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง การเปิดรับ

ข่าวสารประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อมจากสื่อต่าง ๆ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคิดเห็นที่มีกลยุทธ์การสื่อสารที่กองทัพบกใช้ เพื่อสร้างจิตสาธารณะเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตระหนักเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อมด้วยอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ศุภัทธา ภูษิตรัตนาวลี (2547, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อศึกษาระดับจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและวิเคราะห์ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการศึกษา พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนิสิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยที่มีจิตสำนึกต่อสังคมในระดับสูง ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมี 9 ตัว เรียงลำดับ คือ กระบวนการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมจากเพื่อน ความสม่ำเสมอในการทำกิจกรรมพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมจากครอบครัว กระบวนการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมจากสื่อมวลชน ความสนใจในการทำกิจกรรม แบบอย่างจากบุคคลสำคัญ แบบอย่างจากบิดา สถานภาพของครอบครัวที่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน และภูมิลำเนา นอกจากนี้ ในงานวิจัยเพื่อการพัฒนาเครื่องมือวัดต้นทุนชีวิตของเยาวชนไทยทั่วไป (Developmental assets)

บุญทัน ภูบาล (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้ชีวิตที่ศรัทธาเคร่งครัดเป็นรูปแบบเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ระยะเวลาในการทดลอง จำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ชั่วโมง 30 นาที ความมุ่งหมายในการวิจัยเพื่อหาประสิทธิภาพชีวิตที่ศรัทธาเคร่งครัดตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/ 80 และเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยรวมของนักเรียนที่ได้รับการใช้ชีวิตที่ศรัทธาเคร่งครัดเป็นรูปแบบก่อนการใช้ชีวิตที่ศรัทธาระหว่างการใช้ชีวิตที่ศรัทธา และหลังการใช้ชีวิตที่ศรัทธาเคร่งครัดเป็นรูปแบบ เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยแยกตามองค์ประกอบจิตสาธารณะของนักเรียนที่ได้รับชีวิตที่ศรัทธาเคร่งครัดเป็นรูปแบบ ก่อนการใช้ชีวิตที่ศรัทธา ระหว่างการใช้ชีวิตที่ศรัทธาและหลังการใช้ชีวิตที่ศรัทธาเคร่งครัดเป็นรูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามวัดจิตสาธารณะ จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.890 แบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะ จำนวน 12 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ที่สังเกตเท่ากับ 0.861 ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้ชีวิตที่ศรัทธาเคร่งครัดเป็นรูปแบบ มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยรวม ก่อนการใช้ชีวิตที่ศรัทธา ระหว่างการใช้ชีวิตที่ศรัทธาและหลังการใช้ชีวิตที่ศรัทธาเคร่งครัดเป็นรูปแบบในแต่ละช่วงสัปดาห์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

นวนทนา จินดาสุ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง จิตสาธนะของนักเรียน: โรงเรียนบ้านปงท่าข้าม (ปงประชานุกูล) ผลการศึกษา พบว่า จิตสาธนะของนักเรียน: โรงเรียนบ้านปงท่าข้าม (ปงประชานุกูล) ใน 3 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 1 การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม องค์ประกอบที่ 2 การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวม องค์ประกอบที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของร่วมกัน ผลการประเมินจิตสาธนะของนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีจิตสาธนะต่ำ

พริยา นิลมาต (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เครื่องมือที่ใช้มี 2 ฉบับ ประกอบด้วยแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ 1 ฉบับ และ แบบวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตสำนึกสาธารณะ 1 ฉบับ ผลการศึกษา พบว่า 1) คุณธรรมด้านวินัยความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญูกตเวที ความฉลาดทางอารมณ์ พฤติกรรมการสอนของครู การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสำนึกสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) คุณธรรมด้านความวินัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญูกตเวที ความฉลาดทางอารมณ์ พฤติกรรมการสอนของครู การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย สามารถพยากรณ์การมีจิตสำนึกสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศุภรัตน์ ทองอ่อน (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบจิตสำนึกสาธารณะในการอนุรักษ์ทรัพยากร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ในจังหวัดปราจีนบุรี ที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกัน การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบจิตสำนึกสาธารณะในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำและด้านการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับเหนือกฎเกณฑ์ มีจิตสำนึกสาธารณะด้านการประหยัดพลังงานไฟฟ้าสูงกว่านักเรียนที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับก่อนกฎเกณฑ์ แต่มีนักเรียนที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกันมีจิตสำนึกสาธารณะด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำไม่แตกต่างกัน 4) ไม่พบผลปฏิสัมพันธ์ของระดับชั้นกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อ จิตสำนึกสาธารณะ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และจิตสำนึกสาธารณะด้านการประหยัดพลังงานไฟฟ้า

อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์ (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาผลการใช้สถานการณ์จำลองผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธนะ 3 องค์ประกอบ คือ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ด้านการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสมบัติส่วนรวม และ ด้านการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวม โดยการศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนราชพิช

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 40 คน โดยใช้ระยะเวลาในการทดลองจำนวน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 50 นาที ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนชั้นที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง ผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ย โดยรวม ก่อนทดลอง หลังทดลอง และหลังทดลอง 1 สัปดาห์สูงขึ้น

มณฑริกา วิฑูรชาติ (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการพัฒนากลยุทธ์ในการบริหาร สถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาเอกชน ชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า การพัฒนากลยุทธ์การบริหาร สถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาเอกชน ชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก คือ 1) กลยุทธ์ การพัฒนาภาวะผู้นำ ซึ่งมีกลยุทธ์รอง 16 กลยุทธ์ 2) กลยุทธ์การพัฒนาครู ซึ่งมีกลยุทธ์รอง 7 กลยุทธ์ 3) กลยุทธ์การพัฒนาวิชาการ ซึ่งมีกลยุทธ์รอง 52 กลยุทธ์ 4) กลยุทธ์การบริหารงานทั่วไป ซึ่งมี กลยุทธ์รอง 13 5) กลยุทธ์การพัฒนาความร่วมมือกับชุมชนและเครือข่ายโรงเรียน ซึ่งมีกลยุทธ์รอง 8 กลยุทธ์ ผลการประเมินการทดลองใช้กลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัด การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาเอกชน พบว่า กลยุทธ์ทั้ง 5 กลยุทธ์ ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมทุกกลยุทธ์อยู่ในระดับมากถึง 4 มาตรฐาน คือ ด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสมและด้านความถูกต้อง

สุคนธ์ อมรอมฤตกุล (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องจิตสาธารณะของนักเรียน ในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผลการศึกษา พบว่า จิตสาธารณะของนักเรียนในด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ฉลอง ชาตฐประชีวิน (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการจัด กิจกรรมเพื่อสร้างคุณธรรมที่พึงประสงค์นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผลการวิจัย พบว่า สภาพการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณธรรมที่พึงประสงค์ของนิสิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่า อยู่ในระดับมาก

ฉันทนา จันทร์บรรจง (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการสังเคราะห์รูปแบบกระบวนการ และเทคนิคในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ของประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร (Co-curriculum activities) ที่โรงเรียนต้องจัดในหลักสูตรแต่รูปแบบการบริหารจัดกิจกรรมให้ ขึ้นอยู่กับวิถรณ์ญาณของโรงเรียน แต่มีคู่มือหลักสูตรและคู่มือการทำกิจกรรมที่กระทรวงจัดทำขึ้น เป็นแนวทางกว้าง ๆ ประเทศไทยยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนแต่ในเชิงปฏิบัติมีรูปแบบ เช่น นักเรียน เป็นฐาน โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนและชุมชนเป็นฐาน และองค์กรจิตอาสาในสังคมเป็นฐาน

นางนภัส วงอาษา (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียน ผลการศึกษา พบว่า แนวทางในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนมี 4 แนวทาง คือ 1) ส่งเสริมการทำเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน 2) ส่งเสริมการทำปุ๋ยหมักธรรมชาติ 3) ส่งเสริมการใช้สมุนไพรในการกำจัดศัตรูพืช 4) ส่งเสริมการรวมกลุ่มสหกรณ์ EM

ภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์ (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการสังเคราะห์รูปแบบกระบวนการและเทคนิคในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ กรณีของประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า กระบวนการในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์เป็นการสอนเด็กให้รู้จักกับความเป็นจริงในสังคม จากนั้นจึงกระตุ้นให้เด็กรู้จักคิดและตัดสินใจกระทำการสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์และการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจและรับผิดชอบไม่มีรูปแบบของกิจกรรมที่มีความจำเพาะแน่นอน หากขึ้นอยู่กับความสามารถเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมกำหนดได้ในระดับปัจเจกและระดับสถานศึกษา ทั้งนี้ชุมชนอาจเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบอาสาสมัครของชุมชนเพื่อการเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็กได้ ดังกรณีของโรงเรียนในมูลนิธิถือจี

อนุชา กอนพวง (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการสังเคราะห์รูปแบบกระบวนการและเทคนิคในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ของประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ผ่านการจัดกิจกรรมโดยในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์เป็นลักษณะหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

วรินทร์ บุญยั้ง (2553, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการสังเคราะห์รูปแบบกระบวนการและเทคนิคในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ กรณีของประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า กระทรวงฯ ได้จัดให้มีหลักสูตรที่ให้นักเรียนเกิดแนวทางพัฒนาจิตสาธารณะ โดยมีรูปแบบที่ชัดเจน ส่วนกระบวนการจัดกิจกรรม เกาหลีใต้ มี 6 กระบวนการ 6 ขั้น ที่กำหนดให้โดยกระทรวงมีระบบบันทึก ให้คำปรึกษา รายงานผล ทำแฟ้มสะสมงานและเก็บเป็นหลักฐานเพื่อการเรียนต่อมัธยมศึกษา

งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับในต่างประเทศมีงานวิจัยที่สำคัญเช่นเดียวกัน ดังนี้

Jones and Morris (1956, p. 781) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมของเด็ก ผลการศึกษา พบว่า การสอนความรู้ด้านคุณธรรมในโรงเรียนไม่สามารถจะชักจูงเด็กให้แสดงพฤติกรรมที่มีคุณค่าทางจริยธรรมได้ทั้งนี้เพราะครอบครัว สังคม

ความต้องการและความรู้สึกของเด็กเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากกว่าการสอนในโรงเรียน ฉะนั้นระบบโรงเรียนทั้งระบบประถม มัธยม และอุดมศึกษาจึงควรพัฒนาการสอนคุณธรรมและจริยธรรมต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม

Kraft (2003, p. 1465-A cited in Shinji, 2005) ได้ศึกษาการฝึกอบรมด้านการมีจิตสำนึกทางสังคมโดยการศึกษาทางคริสต์ศาสนา มีวัดศึกษาทางคริสต์ศาสนา มีวัตถุประสงค์เพื่ออบรมด้านจิตสังคระหว่างประชาชนชาวอเมริกาเหนือ ที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ ศึกษาในเชิงจริยธรรม ซึ่งเชื่อว่ากระบวนการทางวัฒนธรรมทำให้เกิดความเชื่อ ความศรัทธาร่วมกันและโครงสร้างของประสบการณ์การเรียนรู้จะกระตุ้นความคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า ศาสนามีส่วนสัมพันธ์กับคุณลักษณะทางจิตสังค และสิ่งที่มีผลต่อจิตสังค คือ การอบรมเกี่ยวกับภาวะผู้นำ การให้ความสำคัญกับศาสนา การพัฒนาชุมชนให้เน้นกระบวนการคิด การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และการมุ่งมั่นในการกระทำ

Padon-Johansen (2004, p. 1184-A cited in Shinji, 2005) ได้ใช้บทละครเชิงสร้างสรรค์ในการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งศึกษาประเด็นว่ารูปแบบต่าง ๆ ของละคร ว่าช่วยพัฒนาความคิด ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเคลื่อนไหวสู่ปฏิบัติการทางสังคหรือไม่ โดยการสังเกต สอบถาม สัมภาษณ์ จากการศึกษาพบว่า การใช้ละครรูปแบบต่าง ๆ สามารถพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนในลักษณะความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเคลื่อนไหวสู่ปฏิบัติการทางสังคได้จริง

Freidcus (2004 อ้างถึงใน ยุทธนา อุทโท, 2557) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างจิตสาธารณะและความพยายาม ของปัจเจกบุคคลที่จะชดเชยบุคลิกที่ไม่เป็นที่ดึงดูดใจในการคละเทศ การวิจัยนี้ได้ทำการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ปัจเจกบุคคลที่มีบุคคลไม่เป็นที่ดึงดูดใจ ซึ่งมีจิตสาธารณะสูงจะมีการพยายามหรือความมุ่งหมายที่จะใช้แทนสิ่งที่ทดแทนบุคลิกภาพที่ไม่เป็นที่ดึงดูดใจนั้นเพื่อให้สังคหันมาให้ความสนใจแก่ตัวเขา การศึกษานำร่อง (กลุ่มทดลอง) ถูกใช้เพื่อพัฒนาปรับปรุงการศึกษาโดยใช้วัสดุ 1 และ 2 ในการศึกษา อย่างแรกความแตกต่างของผู้เข้าร่วมซึ่งเป็นชายหนึ่งคนและหญิงหนึ่งคน เพื่อเติมเต็มการวัดจิตสาธารณะและระดับของจิตสาธารณะของแต่ละคนจากลักษณะความดึงดูดทางร่างกายและความสามารถต่าง ๆ ทั้งก่อนและหลังการมีปฏิสัมพันธ์กันและ ตามการคาดหมาย ปัจเจกบุคคลที่มีความดึงดูดใจน้อย ซึ่งมีจิตสาธารณะสูงจะกลายเป็นคนที่มีการแสดงออก มีความสามารถ มีความเฉลียวฉลาดอยู่ตลอดเวลาการศึกษาในอย่างที่สองนั้น แสดงให้เห็นว่า ผลลัพธ์นี้จะเกิดขึ้นอย่างรุนแรงต่อผู้เข้าร่วมซึ่งถูกสอนอย่าง โจงแจ้งถึงการแสดงออก ซึ่งความสามารถผลจากการศึกษาได้สนับสนุนความคิดที่ว่าผู้เข้าร่วมที่มีจิตสาธารณะระดับต่ำไม่จำเป็นต้องเป็นคนที่มีความสามารถในการสร้างความประทับใจด้านบวกต่อบุคคลอื่น ๆ

Shinji (2005 อ้างถึงใน ยุทธนา อุทโซ, 2557) ได้ทำการศึกษา เรื่องการก่อตัวของจิตสำนึกสาธารณะเกี่ยวกับศีลธรรมการศึกษาในโรงเรียน โดยใช้ทฤษฎีการพัฒนาศีลธรรมของ เจ ฮาเบอร์มาส และ แอล โคเบิร์ต และคณะ โดยในงานวิจัยชิ้นนี้ ลักษณะเฉพาะของจิตสาธารณะซึ่งเกิดจากการพิจารณาถึงศีลธรรมการศึกษาในโรงเรียนและวิธีการปฏิบัติของศีลธรรมดังกล่าว ซึ่งอ้างอิงจากทฤษฎีการพัฒนาของ เจ ฮาเบอร์มาส และ แอล โคเบิร์ต ผลการศึกษา พบว่า การก่อรูปของจิตสาธารณะประชาชนทั่วไปจะลักษณะเป็นความหลากหลายและความร่วมมือในสังคม มีเป้าหมายเฉพาะและมีแนวทางการศึกษา เจ ฮาเบอร์มาส เป็นแนวทางการศึกษาส่วนใหญ่ในการที่จะบรรลุเป้าหมาย

Carthon (2007 cited in Ti-Nan Chi, 2010) ได้ศึกษาวัฒนธรรมของชาวบ้านและจิตสำนึกทางสังคมของชาวพื้นเมืองเชื้อสายแอฟริกัน โดยศึกษาผ่านทางวรรณกรรม การแสดง บทกวี นวนิยายที่กล่าวถึงการประท้วงผ่านมาเป็นระยะเวลายาวนานจนกลายเป็นวัฒนธรรมของคนในชุมชน การประท้วงส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร้องความยุติธรรมในสังคม เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกทางสังคมให้เกิด ในจิตใจคน

จากการศึกษางานวิจัยจะเห็นได้ว่า การพัฒนาจิตสาธารณะให้เด็กนั้นเป็นสิ่งสำคัญซึ่งต้องปลูกฝังหรือเสริมสร้างให้ตั้งแต่ในวัยเด็ก เพื่อให้เขาได้รับประสบการณ์ที่เพียงพอเป็นพื้นฐานที่สามารถนำไปพัฒนาตนเอง โดยในการปลูกฝังนั้นควรให้เด็กได้มีความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกรับผิดชอบและตระหนักถึงความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งมีการฝึกฝนและให้เด็กได้ปฏิบัติจริงเพื่อให้เด็กเกิดการกระทำเกี่ยวกับความรับผิดชอบอย่างแท้จริง จนเกิดเป็นลักษณะนิสัยและควรทำให้เหมาะสมกับวัยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามวัยและเกิดการพัฒนาตามลำดับจากผลการศึกษาได้ชี้ให้เห็นว่า ชาวชนไทยส่วนใหญ่ยังขาดจิตสาธารณะอยู่มาก นักเรียนส่วนใหญ่แสดงความสนใจและเน้นการเลือกปฏิบัติที่ส่งผลประโยชน์ต่อตนเอง มีความตระหนักในผลที่จะเกิดขึ้นต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ดังนั้นการพัฒนาจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งที่ดีโดยการปลูกฝังจิตสาธารณะด้วยการเปลี่ยนที่กระบวนการทางปัญญาเพื่อให้ติดตัวไปกระทั่งพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป จากการศึกษา งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศจะ พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เน้นการศึกษาการพัฒนากระบวนการจริยธรรมเป็นหลัก โดยยังสนใจอิทธิพลของระบบการศึกษา ในส่วนประเด็นจิตสาธารณะนั้น จะเน้นไปที่การศึกษาปัจจัยและภาวะของการมีจิตสาธารณะ ในการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ของ โรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี จะเป็นการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน โดยกำหนดเป็นกลยุทธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน แบบบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา
ในจังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ในสถานศึกษา จังหวัดจันทบุรี
ปี พ.ศ. 2559 จำนวน 17,065 คน ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 196 คน
2. รองผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 32 คน
3. ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 196 คน
4. ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 196 คน
5. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,124 คน
6. ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 14,321 คน
7. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา และนักการศึกษา โดยเป็นบุคคลที่

ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งนักบริหารการศึกษา หรืออาจารย์สอนในภาควิชา
การบริหารการศึกษา ในระหว่างปี พ.ศ. 2551-2558 จำนวน 33 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ในสถานศึกษา
จังหวัดจันทบุรี ปี พ.ศ. 2559 จำนวน 390 คน ได้แก่

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 38 คน

2. รองผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 10 คน
3. ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 38 คน
4. ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 38 คน
5. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 96 คน
6. ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 137 คน
7. ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 33 คน

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 390 คน ได้มาด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) การดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอน ดังนี้
 ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการ ใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

$$n = \frac{p(1-p)}{\frac{e^2}{z^2} + \frac{p(1-p)}{N}}$$

- เมื่อ n แทน จำนวนสมาชิกของกลุ่มตัวอย่าง
 p แทน สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยกำหนดจะสุ่ม คือ .50
 Z แทน ระดับความมั่นใจที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ คือ z มีค่าเท่ากับ 1.96
 ที่ระดับความมั่นใจร้อยละ 95 (ระดับ .05)
 e แทน สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้น ได้กำหนด .05
 N แทน จำนวนประชากร คือ 17,065 คน

ปรากฏว่าได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 375 คน แต่เพื่อลดค่าความคลาดเคลื่อนให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่มีความแกร่ง (Robustness) และมีความเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น จึงเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 390 คน

ขั้นที่ 2 ใช้อำเภอเป็นหน่วยการสุ่ม สุ่มอำเภอมา 4 แห่ง จากอำเภอในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 10 แห่ง ปรากฏว่า ได้อำเภอเมืองจันทบุรี อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอขลุง และอำเภอแก่งหางแมว

ขั้นที่ 3 แบ่งโรงเรียนในแต่ละอำเภอที่ได้ในขั้นที่ 2 ออกเป็น 3 ขนาด ตามแนวของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2538, หน้า 32)

โรงเรียนขนาดเล็ก	นักเรียนไม่เกิน 120 คน
โรงเรียนขนาดกลาง	นักเรียน 121-300 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่	นักเรียน 301 คนขึ้นไป

ปรากฏว่า อำเภอเมืองจันทบุรี มีโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 14 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 6 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 6 โรงเรียน อำเภอโป่งน้ำร้อน มีโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 6 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 17 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 2 โรงเรียน อำเภอขลุง มีโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 12 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 12 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน และอำเภอแก่งหางแมว มีโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 6 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 8 โรงเรียน

ชั้นที่ 4 ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม สุ่มโรงเรียนขนาดเล็กมา 13 โรงเรียน สุ่มโรงเรียนขนาดกลางมา 15 โรงเรียน สุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ 10 โรงเรียน ปรากฏว่าได้โรงเรียน 38 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 390 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 รายชื่อ โรงเรียนและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

สพป.	อำเภอ	ชื่อโรงเรียนและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง					
		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
		โรงเรียน	จำนวน	โรงเรียน	จำนวน	โรงเรียน	จำนวน
จันทบุรี เขต 1	เมืองจันทบุรี	1. วัดเนินยาง	10	1. วัดไผ่ล้อม	10	1. ศฤงคาริเดชะ	11
		2. วัดเขาน้อย	10	2. วัดทองทั่ว	10	2. อนุบาลจันทบุรี	11
		3. วัดโยธานิมิต	10	3. วัดเกาะตะเคียน	10	3. บ้านแก้ว	11
		4. วัดโป่งแรด	10	4. คลองน้ำใส	10		
	แก่งหางแมว	1. บ้านประแกต	10	1. บ้านบ่อไฟไหม้	10	1. บ้านเนินจำปา	11
		2. บ้านเขาวงกต	10	2. บ้านหนองบัวทอง	10	2. วัดขุนซ่อง	11
				3. บ้านหนองเจ๊กสร้อย	10	3. วัดอีแอ่น	11
				4. โศกวัด	10	4. วัดไม้แดง	11
		จันทบุรี เขต 2	ขลุง	1. วัดสะตอน้อย	10	1. บ้านบ่อ	10
2. บ้านหนองระหาร	10			2. บ้านทรัพย์สินพูน	10		
				3. วัดช้างข้าม	10		
				4. วัดวังสรรพรส	10		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สพป.	อำเภอ	ชื่อโรงเรียนและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง					
		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
		โรงเรียน	จำนวน	โรงเรียน	จำนวน	โรงเรียน	จำนวน
	โป่งน้ำร้อน	1. บ้านทรัพย์ประเมิน	10	1. วัดคลองใหญ่	10	1. วัดทับไทร	11
		2. บ้านเนินดินแดง	10	2. บ้านแหลม	10	2. บ้านโป่งน้ำร้อน	
		3. บ้านโพธิ์	10	3. บ้านจางวาง	10		11
		4. บ้านคลองบอน	10	4. บ้านแปลง	10		
	รวม	12 โรงเรียน	120	16 โรงเรียน	160	10 โรงเรียน	110
	รวมทั้งสิ้น	38 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 390 คน					

ตารางที่ 4 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนขนาดเล็กแยกประเภทและตำแหน่ง

อำเภอ	โรงเรียน	ผู้อำนวยการ โรงเรียน	รองผู้อำนวยการ โรงเรียน	หัวหน้า งานบริหาร วิชาการ (ครู)	หัวหน้างานระบบ ดูแลช่วยเหลือ นักเรียน (ครู)	คณะกรรมการ สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	ผู้ปกครอง	ผู้ทรง คุณวุฒิ	จำนวน
อำเภอ เมืองจันทบุรี	1. วัดเนินยาง	1	-	1	1	2	4	1	10
	2. วัดเขาน้อย	1	-	1	1	2	5	-	10
	3. วัดโยธานิมิต	1	-	1	1	2	5	-	10
	4. วัดโป่งแรด	1	-	1	1	2	4	1	10
อำเภอ แก่งหางแมว	1. บ้านประแกต	1	-	1	1	2	4	1	10
	2. บ้านเขาวงกต	1	-	1	1	2	5	-	10
อำเภอขลุง	1. วัดสะตอน้อย	1	-	1	1	2	4	1	10
	2. บ้านหนอง ระหาร	1	-	1	1	2	4	1	10
อำเภอ โป่งน้ำร้อน	1. บ้านทรัพย์ประเมิน	1	-	1	1	2	5	-	10
	2. บ้านเนินดินแดง	1	-	1	1	2	5	-	10
	3. บ้านโพธิ์	1	-	1	1	2	5	-	10
	4. บ้านคลองบอน	1	-	1	1	2	5	-	10
รวมทั้งสิ้น 12 โรงเรียน		12	-	12	12	24	55	5	120

ตารางที่ 5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนขนาดกลางแยกประเภทและตำแหน่ง

อำเภอ	โรงเรียน	ผู้อำนวยการ โรงเรียน	รองผู้อำนวยการ โรงเรียน	หัวหน้า งานบริหาร วิชาการ (ครู)	หัวหน้างานระบบ ดูแลช่วยเหลือ นักเรียน (ครู)	คณะกรรมการ สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	ผู้ปกครอง	ผู้ทรง คุณวุฒิ	จำนวน
อำเภอเมือง จันทบุรี	1. วัดไผ่ล้อม	1	-	1	1	2	4	1	10
	2. วัดทองทั่ว	1	-	1	1	3	3	1	10
อำเภอแก่ง หางแมว	3. วัดเกาะตะเคียน	1	-	1	1	3	4	-	10
	4. คลองน้ำใส	1	-	1	1	3	4	-	10
	1. บ้านบ่อไฟไหม้	1	-	1	1	3	3	1	10
	2. บ้านหนองบัวทอง	1	-	1	1	3	3	1	10
อำเภอขลุง	3. บ้านหนองเจ๊กสร้อย	1	-	1	1	3	4	-	10
	4. โศกวัด	1	-	1	1	3	4	-	10
	1. บ้านบ่อ	1	-	1	1	2	4	1	10
	2. บ้านทรัพย์สินพูน	1	-	1	1	2	4	1	10
	3. วัดช้างข้าม	1	-	1	1	2	4	1	10
	4. วัดวังสรรพรส	1	-	1	1	3	4	-	10

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	โรงเรียน	ผู้อำนวยการ โรงเรียน	รองผู้อำนวยการ โรงเรียน	หัวหน้า งานบริหาร วิชาการ (ครู)	หัวหน้างานระบบ ดูแลช่วยเหลือ นักเรียน (ครู)	คณะกรรมการ สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	ผู้ปกครอง	ผู้ทรง คุณวุฒิ	จำนวน
อำเภอ	1. วัดคลองใหญ่	1	-	1	1	2	4	1	10
โป่งน้ำร้อน	2. บ้านแหลม	1	-	1	1	2	4	1	10
	3. บ้านจางวาง	1	-	1	1	3	4	-	10
	4. บ้านแปลง	1	-	1	1	3	3	1	10
รวมทั้งสิ้น 16 โรงเรียน		16	-	16	16	42	60	10	160

ตารางที่ 6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนขนาดใหญ่แยกประเภทและตำแหน่ง

อำเภอ	โรงเรียน	ผู้อำนวยการ โรงเรียน	รองผู้อำนวยการ โรงเรียน	หัวหน้า งานบริหาร วิชาการ (ครู)	หัวหน้างานระบบ ดูแลช่วยเหลือ นักเรียน (ครู)	คณะกรรมการ สถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน	ผู้ปกครอง	ผู้ทรง คุณวุฒิ	จำนวน
อำเภอ	1. ศฤษดิเดช	1	1	1	1	3	2	2	11
เมืองจันทบุรี	2. อนุบาล จันทบุรี	1	1	1	1	3	3	1	11
	3. บ้านแก้ว	1	1	1	1	3	3	1	11
	อำเภอ	1. บ้านเนินจำปา	1	1	1	1	3	2	2
แก่งหางแมว	2. วัดขุนซ่อง	1	1	1	1	3	2	2	11
	3. วัดอีแอ่น	1	1	1	1	3	2	2	11
	4. วัดไม้แดง	1	1	1	1	3	2	2	11
	อำเภอขลุง	1. มิตรภาพที่ 20	1	1	1	1	3	2	2
อำเภอ	1. วัดทับไทร	1	1	1	1	3	2	2	11
โป่งน้ำร้อน	2. บ้านโป่งน้ำร้อน	1	1	1	1	3	2	2	11
รวมทั้งสิ้น 10 โรงเรียน		10	10	10	10	30	22	18	110

ตารางที่ 7 จำนวนกลุ่มตัวอย่างทุกขนาดโรงเรียนรวม 4 อำเภอ แยกประเภทและตำแหน่ง

ขนาดโรงเรียน	ผู้อำนวยการ โรงเรียน	รองผู้อำนวยการ โรงเรียน	หัวหน้า งานบริหาร วิชาการ (ครู)	หัวหน้างานระบบ ดูแลช่วยเหลือ นักเรียน (ครู)	คณะกรรมการ สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	ผู้ปกครอง	ผู้ทรง คุณวุฒิ	จำนวน
ขนาดเล็ก	12	-	12	12	24	55	5	120
ขนาดกลาง	16	-	16	16	42	60	10	160
ขนาดใหญ่	10	10	10	10	30	22	18	110
รวม	38	10	38	38	96	137	33	390

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบวิเคราะห์เอกสารการศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางการพัฒนาจิตสาธาณะของนักเรียน เป็นแบบบันทึกรายละเอียดการวิเคราะห์เอกสารจากการศึกษาคุณาณาการพัฒนาจิตสาธาณะของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนสฤษดิเดช โรงเรียนวัดพลับพลา และโรงเรียนวัดจันทราราม
2. แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางการพัฒนาจิตสาธาณะของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best practice) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาจิตสาธาณะนักเรียน โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best practice) ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ และครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
3. แบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธาณะนักเรียน และแนวทาง/วิธีการในการพัฒนาจิตสาธาณะของนักเรียน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีค่าน้าหนัก 5 ระดับ แต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้
 - เกณฑ์ค่าระดับคะแนนในช่องสภาพการบริหารจัดการ
 - 5 หมายถึง ข้อความนั้นมึสภาพการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด
 - 4 หมายถึง ข้อความนั้นมึสภาพการบริหารจัดการอยู่ ในระดับมาก
 - 3 หมายถึง ข้อความนั้นมึสภาพการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง
 - 2 หมายถึง ข้อความนั้นมึสภาพการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย
 - 1 หมายถึง ข้อความนั้นมึสภาพการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อยที่สุด
 - เกณฑ์ค่าระดับคะแนนในช่องแนวทาง/วิธีการพัฒนาจิตสาธาณะ
 - 5 หมายถึง ข้อความนั้นมึความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
 - 4 หมายถึง ข้อความนั้นมึความเหมาะสมอยู่ ในระดับมาก
 - 3 หมายถึง ข้อความนั้นมึความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
 - 2 หมายถึง ข้อความนั้นมึความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
 - 1 หมายถึง ข้อความนั้นมึความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. แบบสอบถามความเหมาะสมของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีค่าน้ำหนัก 5 ระดับ แต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. ร่างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี เป็นร่างกลยุทธ์ที่ประกอบไปด้วย กลยุทธ์หลัก กลยุทธ์ย่อยและกลวิธีในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน แบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวคำถาม เทปบันทึกเสียง และกล้องถ่ายรูป

6. แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) เป็นการใช้คำถามปลายเปิดเพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความสอดคล้องของปัจจัยที่ส่งต่อการเกิดจิตสาธารณะนักเรียน และแนวทาง/วิธีการในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ ที่ปรึกษาแล้ว

7. แบบสอบถามประเมินความถูกต้อง ครบถ้วนเนื้อหา ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และประโยชน์ของกลยุทธ์ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน โดยถามในประเด็นที่เกี่ยวกับ ความถูกต้อง ความเหมาะสมความเป็นไปได้และประโยชน์ของกลยุทธ์พร้อมทั้งข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. การศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะของนักเรียน และแนวทาง/วิธีการในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับใช้ เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ดังนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

- 1.2 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษา
- 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนากลยุทธ์
- 1.4 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา
- 1.5 สภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
2. การศึกษาคูงานของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ในรายละเอียดต่าง ๆ

ดังนี้

- 2.1 ข้อมูลสภาพแวดล้อมในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน
 - 2.1.1 จุดแข็งในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
 - 2.1.2 จุดอ่อนในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
 - 2.1.3 โอกาสในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
 - 2.1.4 อุปสรรคในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
- 2.2 แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

- 2.3 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (SAR) ด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน
- 2.4 เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
- 2.5 ผลงานเด่นด้านการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
- 2.6 ปัญหาในการพัฒนาจิตสาธารณะและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ประสบ

ผลสำเร็จ

- 2.7 สรุปวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน
- 2.8 ข้อเสนอแนะและข้อค้นพบอื่น ๆ ที่เป็นจุดเด่นในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

3. จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะ แนวทาง/วิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน และแนวทางการพัฒนากลยุทธ์ โดยการสังเคราะห์เนื้อหา (Content synthesis) จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการศึกษาวิเคราะห์ของโรงเรียนประถมศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ได้นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรีแต่อาจยังไม่สอดคล้องกับสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนของกลุ่มเป้าหมายในการนำกลยุทธ์ไปใช้ เพื่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ดังนั้น การศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้ แนวคิดเชิงทฤษฎี

ของกลยุทธ์ ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิต
 สาธารณะนักเรียนของกลุ่มเป้าหมายตามบริบทที่เป็นจริง วิธีดำเนินการในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัย
 กำหนดให้ มีการตรวจสอบกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี ของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน
 สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อ
 การเกิดจิตสาธารณะ แนวทาง/ วิธีการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน และกลยุทธ์การพัฒนา
 จิตสาธารณะนักเรียน ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริม
 การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนของกลุ่มเป้าหมายในการนำกลยุทธ์ไปใช้เพื่อการจัดการศึกษาที่มี
 คุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา มีการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน
 5 คน คือ ดร.ธวัชชัย อู่พานิช รองศึกษาธิการภาค 9 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสถียร
 เหลืองอลงกต รองคณบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี ดร.นริศ สวัสดิ์
 รองคณบดีฝ่ายแผนและงบประมาณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี ดร.อุษา บุญชู
 ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านโป่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 ตราด ดร.กมลวรรณ อนันต์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเครือหวายวิทยาคม สำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องหรือ IOC นำแบบสอบถาม
 ที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำ แก้ไข ในการใช้ภาษา ปรับปรุง
 แบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระ
 ของเอกสารกับจุดประสงค์ที่กำหนด (Item objective congruence: IOC) (โกวิท ประวาลพุกษ์ และ
 สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์, 2523, หน้า 226) ผลการประเมินความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม
 ต้องใช้เกณฑ์ความสอดคล้อง มีความเที่ยงตรง ตั้งแต่ 0.50 ขึ้น ไปถือว่าใช้ได้

3.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยนำไปทดลองใช้กับ
 ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าวิชาการ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่
 หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน
 ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี ที่ไม่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 90 คน
 แล้วนำข้อมูลไปคำนวณค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ
 ครอนบาค (Cronbach) ปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.86 ถือว่าใช้ได้
 (บุญชม ศรีสะอาด, 2538, หน้า 174)

3.3 จัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เพื่อหาความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน
 เกี่ยวกับความเหมาะสม ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ
 กับโรงเรียนประถมศึกษาของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนที่สร้างขึ้น ผู้ทรงคุณวุฒิใน

การจัดกลุ่มสนทนา จำนวน 10 คน ซึ่งเป็นผู้แทนของหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบด้วย 1) อาจารย์มหาวิทยาลัย 2) ผู้อำนวยการสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 3) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 4)ศึกษานิเทศก์ 5) ผู้บริหารสถานศึกษา 6) ครูและบุคลากรทางการศึกษา

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอการดำเนินการวิจัยและพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี เป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะ แนวทาง/วิธีการในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน และกระบวนการในการจัดทำแผนกลยุทธ์ ศึกษาสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาคุณด้านการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสฤทธิเดช โรงเรียนวัดพลับพลา และโรงเรียนวัดจันทนาราม สอบถามเกี่ยวกับแนวทาง/วิธีการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน จากผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ และครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

2. การศึกษาสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน และความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะ แนวทาง/วิธีการในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะ และแนวทาง/วิธีการในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 390 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน จากโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

3. ตรวจสอบเบื้องต้น ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ประเด็นการอภิปรายเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะ แนวทาง/วิธีการในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน และกระบวนการในการจัดทำแผนกลยุทธ์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อหาความคิดเห็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับความเหมาะสม ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ กับโรงเรียนประถมศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดกลุ่มสนทนา จำนวน 10 คน ซึ่งเป็นผู้แทนของหน่วยงานต่าง ๆ

ประกอบด้วย 1) อาจารย์มหาวิทยาลัย 2) ผู้อำนวยการสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
3) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 4)ศึกษานิเทศก์ 5) ผู้บริหาร
สถานศึกษา 6) ครูและบุคลากรทางการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ
โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี โดยดำเนินการพัฒนากลยุทธ์ ดังนี้

1. ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ในการสร้างร่างกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา จากข้อสรุปที่ได้จากการจัดทำ
รายละเอียดแผนกลยุทธ์ฉบับร่าง และผ่านการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ผู้วิจัยได้นำ
ข้อสรุปดังกล่าวไปสร้างเครื่องมือในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ
จำนวน 12 คน

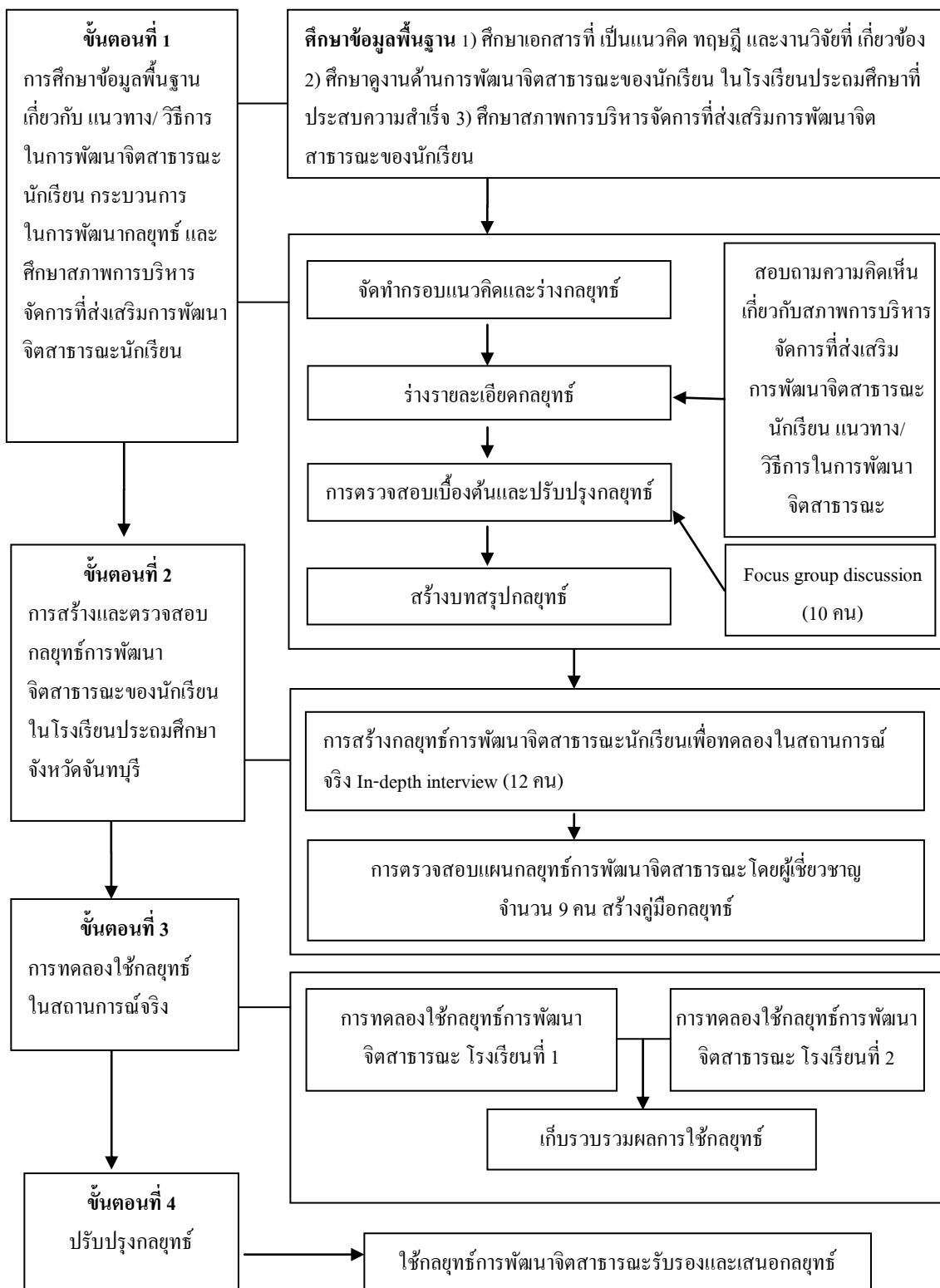
2. ตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา
โดยการสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม
เกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน
ประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน
ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ในสถานการณ์จริง ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา
ไปทดลองใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนบ้านชอยสอง สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายที่ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง
(Purposive sampling)

2. ผู้วิจัยนำผลการทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ในโรงเรียน
ประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 แห่ง มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 5 ท่าน กำหนดเกณฑ์ที่ยอมรับได้ของผลสำเร็จในการใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของ
นักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา มีค่ามากกว่า 3.50 ขึ้นไป ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่แสดงถึง
ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ขั้นตอนที่ 4 การรับรองกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นส่งผลต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา เป็นการประเมินความเป็นไปได้ของการนำกลยุทธ์พัฒนา
จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา หลังจากได้ปรับปรุงกลยุทธ์จาก ระยะเวลาที่ 3
และได้ภาพประกอบดังรายละเอียดภาพที่ 7

ภาพที่ 7 กระบวนการพัฒนากลยุทธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน กระบวนการสร้างและพัฒนากลยุทธ์การพัฒนา
จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นขั้นตอนศึกษาสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริม
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย

1.1 การศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทาง/วิธีการ
ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน กระบวนการในการพัฒนากลยุทธ์ และสภาพการบริหารจัดการ
ที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี
เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับใช้ เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะ
ของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา
ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ในประเด็นที่ เกี่ยวกับ

1.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

1.1.2 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษา

1.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนากลยุทธ์

1.1.4 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา

1.1.5 สภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

1.2 การศึกษาคูงาน โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ในรายละเอียดของ

1.2.1 ข้อมูลสภาพแวดล้อมในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

1.2.1.1 จุดแข็งในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

1.2.1.2 จุดอ่อนในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

1.2.1.3 โอกาสในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

1.2.1.4 อุปสรรคในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

1.2.2 แผนกลยุทธ์แผนปฏิบัติการแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

1.2.3 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (SAR) ด้านการพัฒนาจิตสาธารณะ

นักเรียน

1.2.4 เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

1.2.5 ผลงานเด่นด้านการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

1.2.6 ปัญหาในการพัฒนาจิตสาธารณะและแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ที่ประสบผลสำเร็จ

1.2.7 สรุปวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาจิตสาธาณณะ
นักเรียน

1.2.8 ข้อเสนอแนะและข้อค้นพบอื่น ๆ ที่เป็นจุดเด่นในการพัฒนาจิตสาธาณณะ
ของนักเรียน

1.3 จากการศึกษาแนวทาง/วิธีการพัฒนาจิตสาธาณณะนักเรียน

กระบวนการพัฒนากลยุทธ์และสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนา
จิตสาธาณณะนักเรียน โดยการสังเคราะห์เนื้อหา (Content synthesis) จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารของ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัด
จันทบุรี ที่ประสบผลสำเร็จด้านการพัฒนาจิตสาธาณณะนักเรียน ได้นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิด
ของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธาณณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี
แต่อาจยังไม่สอดคล้องกับสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธาณณะนักเรียนของ
กลุ่มเป้าหมายในการนำกลยุทธ์ไปใช้ เพื่อการพัฒนาจิตสาธาณณะนักเรียนอย่างมีคุณภาพ ดังนั้น
เพื่อให้ได้ แนวคิดเชิงทฤษฎี ของกลยุทธ์ ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการบริหาร
จัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธาณณะนักเรียนของกลุ่มเป้าหมายตามบริบทที่เป็นจริง
วิธีดำเนินการในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยกำหนดให้ มีการตรวจสอบกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี ของกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธาณณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่
ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา รองผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา ครูที่ปฏิบัติหน้าที่
หัวหน้างานบริหารวิชาการ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียน โดยใช้ วิธีการตอบแบบสอบถาม เพื่อ
ทำให้ได้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธาณณะนักเรียน
และแนวทาง/วิธีการพัฒนาจิตสาธาณณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาที่มี
ความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธาณณะนักเรียน
ของกลุ่มเป้าหมายในการนำกลยุทธ์ไปใช้ในการดำเนินการพัฒนาจิตสาธาณณะของนักเรียนอย่างมี
คุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริม
การพัฒนาจิตสาธาณณะของนักเรียน แนวทาง/วิธีการพัฒนาจิตสาธาณณะ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ
กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธาณณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธาณณะ
ของนักเรียน และแนวทาง/วิธีการพัฒนาจิตสาธาณณะนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา

เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่ามีน้ำหนัก 5 ระดับ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2535, หน้า 101)

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสำนึกของนักเรียน และแนวทาง/วิธีการพัฒนาจิตสำนึกของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา แปลความหมายตามค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2558, หน้า 3-4)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า มีความเหมาะสมหรือมีสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสำนึกอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า มีความเหมาะสมหรือมีสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสำนึกอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า มีความเหมาะสมหรือมีสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสำนึกอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า มีความเหมาะสมหรือมีสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสำนึกอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า มีความเหมาะสมหรือมีสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสำนึกอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยคำถามแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสำนึกของนักเรียน ได้แก่ 1) กำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจและอัตลักษณ์สถานศึกษา ด้านการพัฒนาจิตสำนึกนักเรียน 2) จัดทำแผนการพัฒนาจิตสำนึกนักเรียน 3) ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสำนึกนักเรียนสู่การปฏิบัติ 4) จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตสำนึก

ด้านที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสำนึก ได้แก่ 1) พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสำนึก 2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสำนึกทั้งในและนอกห้องเรียน 3) ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสำนึกด้วยวิธีหลากหลายและประเมินตามสภาพจริง 4) พัฒนาระบบการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสำนึก

ด้านที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่ จิตสำนึก ได้แก่ 1) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสำนึก 2) จัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้สู่จิตสำนึก การพัฒนาจิตสำนึกของนักเรียน 3) จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสำนึก 4) จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงานการดำรงชีพและทักษะชีวิตเน้นจิตสำนึก

ด้านที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน ได้แก่ 1) สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนให้ชัดเจน 2) ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประชุม 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน 4) สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้นการปลูกจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

2. การจัดทำรายละเอียดกลยุทธ์ นำกรอบแนวคิดหลังการปรับปรุงมาเป็นแนวทางในการจัดทำรายละเอียดของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ที่ประกอบด้วยกลยุทธ์หลัก กลยุทธ์ย่อย และกลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา

2.1 การตรวจสอบเบื้องต้นและปรับปรุงกลยุทธ์ ผลจากการดำเนินการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การปรับปรุงแก้ไขและจัดทำกลยุทธ์ฉบับร่าง ทำให้ได้ “ร่างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา” ที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาบริบทที่เป็นจริง แต่เพื่อให้กลยุทธ์ที่มีประสิทธิ ผลในการนำไปใช้ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ จึงมีการตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง การตรวจสอบและปรับปรุงกลยุทธ์มี การดำเนินการที่สำคัญ คือ การตรวจสอบเบื้องต้นและการปรับปรุงแก้ไข ครั้งที่ 1

2.2 การตรวจสอบเบื้องต้นและการปรับปรุงแก้ไขร่างกลยุทธ์ ครั้งที่ 1 การตรวจสอบเบื้องต้นนี้ ผู้ตรวจสอบ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ 10 คน ในการตรวจสอบระยะนี้ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) วันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 ขึ้นตอนการอภิปรายกลุ่ม ตามลำดับผู้วิจัยจะนำเสนอความเป็นมาของการวิจัย ดังนี้

2.2.1 นำเสนอผลงาน คือ ร่างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ 1) สภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน 2) แนวทาง/ วิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน 3) กลยุทธ์หลัก กลยุทธ์ย่อย และกลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี

2.2.2 ประเด็นการสนทนาผู้วิจัยจะนำประเด็นหลักตามเอกสารประกอบการวิจัยที่มอบให้ผู้ร่วมสนทนาได้ ศึกษาคนละ 1 ชุด เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ กำหนดแนวคำถามที่จะใช้ในการสนทนา แยกเป็นประเด็นย่อย ๆ ตามรายละเอียดกลยุทธ์หลัก กลยุทธ์ย่อย กลวิธี การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมลงในตารางอย่างสมเหตุสมผลทีละประเด็น และให้มีการตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาที่จะส่งผลต่อการพัฒนา

จิตสาธารณะของนักเรียน และแก้ปัญหาอุปสรรคให้บรรลุจุดหมาย เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของ
กลยุทธ์

2.2.3 เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ร่างกลยุทธ์การพัฒนา
จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรีประกอบไปด้วยกลยุทธ์
หลัก กลยุทธ์ย่อย และกลวิธี แบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวคำถาม เทปบันทึกเสียง
และกล้องถ่ายรูป

2.2.4 การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากการอภิปรายกลุ่มเสร็จ
สิ้นลง ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการอภิปรายกลุ่มมาจัดระบบ ถอดเทปบันทึกเสียงจัดพิมพ์ ข้อมูล
และวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อความซ้ำกันหรือคล้ายกัน รวบรวมเป็นข้อมูลที่อยู่ในกลุ่มความหมาย
เดียวกันไว้ ในที่ เดียวกัน แล้วประมวลผลสรุปเป็นประเด็นสำคัญ หลังจากนั้นจึงจัดหมวดหมู่ของ
ข้อมูล ตามคุณสมบัติ และความคิดรวบยอด (Concept) ของแต่ละกลุ่ม และแยกข้อมูลที่มีความ
หมายเกี่ยวข้องกันกับแต่ละองค์ประกอบและกระบวนการ/ ขั้นตอนการพัฒนาจิตสาธารณะของ
นักเรียน ออกจากข้อมูลที่ไม่มีความหมายและไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัย แล้วนำข้อมูลที่จัดหมวดหมู่
แล้วมาสรุปเป็นประเด็นการปรับปรุงแก้ไข และทำการปรับปรุงแก้ไขกลยุทธ์จนสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ
โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

1. สร้างบทสรุปของกลยุทธ์ โดยการกำจัดข้อมูลบางส่วนออกไป และทำการศึกษา
ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อความครบถ้วนของข้อสรุปชั่วคราว แล้วเขียนเชื่อมโยงข้อสรุปชั่วคราวเข้าด้วยกัน
หาข้อสรุปชั่วคราวย่อย จนกระทั่งได้ บทสรุปของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน สำหรับ
โรงเรียนประถมศึกษา โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) กลุ่มเป้าหมาย เป็น
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน ที่ได้มาจากการพิจารณาเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเป็น
ผู้มีความรอบรู้และประสบการณ์ ด้านการบริหารจัดการศึกษา ได้แก่ 1) มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่า
ปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษาหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง 2) เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน
ไม่ต่ำกว่าระดับเชี่ยวชาญ และ/ หรือประสบความสำเร็จด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
3) เป็นนักวิชาการ (Scholars) ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
4) เป็นบุคลากรทางการศึกษาอื่นระดับไม่ต่ำกว่าเชี่ยวชาญ เช่น ศึกษานิเทศก์ผู้เชี่ยวชาญ
5) เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการสอนหรือมี ผลงานการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างกลยุทธ์ และ 6) เป็นผู้มีความ
รู้ และเชี่ยวชาญด้านการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน สำหรับโรงเรียน
ประถมศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยการสัมภาษณ์
แบบเจาะลึก (In-depth interview) ด้วยตนเอง

2. การสร้างคู่มือการดำเนินการเพื่อใช้ในขั้นตอนการทดลองใช้กลยุทธ์ในสถานการณ์จริงจากการตรวจสอบกลยุทธ์เบื้องต้นและตรวจสอบครั้งสำคัญโดยผู้เชี่ยวชาญไปแล้วนั้นทำให้ได้ “กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี” ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดแต่เพื่อความสะดวกในการนำกลยุทธ์ไปทดลองใช้ ในสถานการณ์จริง ผู้วิจัยจึงได้จัดทำคู่มือการดำเนินการของเครือข่ายกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนประกอบของคู่มือการดำเนินการของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา

2.1 หลักการและเหตุผล

2.2 วัตถุประสงค์

2.3 วิธีดำเนินการตามกลยุทธ์

2.4 กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและอัตลักษณ์สถานศึกษา ด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 จัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.3 ส่งเสริมการน่านโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและนอกห้องเรียน

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.3 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะด้วยวิธีหลากหลายและประเมินตามสภาพจริง

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.4 พัฒนาระบบการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้สู่จิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.3 จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.4 จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงานการดำรงชีพและทักษะชีวิต
เน้นจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะ
อย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนให้ชัดเจน

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประชุม

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุน
กิจกรรมของโรงเรียน

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้นการปลูกจิตสาธารณะ
อย่างยั่งยืน

การประเมินผลคู่มือการดำเนินการของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ทำได้
โดยสอบถามความคิดเห็นจากผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์
และผู้เชี่ยวชาญด้านคู่มือ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม
ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือการดำเนินการของผู้บริหารการศึกษา โดยถามในประเด็นที่เกี่ยวกับ
ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และการเรียงลำดับของเนื้อหา การจัดรูปแบบของการพิมพ์
ความสะดวกในการนำไปใช้ ความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเนื้อหา และความเป็นประโยชน์
ของคู่มือพร้อมทั้งข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน
ประถมศึกษา ในสถานการณ์จริง นำกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน
ประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรีมาทดลองใช้จริง โดยมีการดำเนินการ ดังนี้ 1) กำหนดกลุ่มเป้าหมาย
ในการทดลองใช้กลยุทธ์ฯ 2) สร้างความเข้าใจและชี้แจงให้ผู้บริหาร/ บุคลากรในสถานศึกษา และ
กลุ่มบุคคล หน่วยงาน/ องค์กร ที่สมัครใจเข้าร่วม 3) ทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของ
นักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเพื่อทดลองใช้ กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในครั้งนี้ เป็นสถานศึกษา ที่มีความยินดี และมีความพร้อมที่จะให้นำ
กลยุทธ์ฯ มาทดลองใช้ จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านชอยสอง อำเภอแก่งหางแมว
จังหวัดจันทบุรี และโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ผลที่ได้จากการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาศาสนาของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำกลยุทธ์การพัฒนาศาสนาของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยใช้คู่มือการดำเนินการของกลยุทธ์การพัฒนาศาสนาของนักเรียน

4. การดำเนินการทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาศาสนาของนักเรียน

4.1 ทำหนังสือขออนุญาตทดลองใช้ กลยุทธ์การพัฒนาศาสนาของนักเรียนไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

4.2 ดำเนินการชี้แจงกับผู้บริหารบุคลากรในสถานศึกษา กลุ่มบุคคล หน่วยงาน/องค์กร ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับ ปฏิทินการปฏิบัติงานวิธี ดำเนินการตามคู่มือ และวิธีการประเมินผลหลังเสร็จสิ้นการทดลอง

4.3 สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาศาสนาของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาโดยมีกลยุทธ์หลัก กลยุทธ์ย่อยและกลวิธีตามคู่มือการดำเนินการของกลยุทธ์การพัฒนาศาสนาของนักเรียน

กำหนดระยะเวลา 4 เดือน เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2559 ถึง วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2559

จัดทำแผนการดำเนินการทดลองใช้กลยุทธ์ ฯ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 8 แผนการดำเนินการทดลองใช้ กลยุทธ์การพัฒนาศาสนาของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 2 โรงเรียน

กิจกรรม/ กระบวนการ	วิธีดำเนินการ/ วิธีการพัฒนา	ผลที่ได้รับ	ระยะเวลา
1. ประสานงาน โรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย	1. ทำหนังสือขออนุญาต ทดลองใช้กลยุทธ์ 2. ชี้แจงกับผู้บริหาร สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง	โรงเรียนประถมศึกษาที่ เป็นกลุ่มเป้าหมายใน การทดลองใช้ 2 โรงเรียน	5 ก.พ. 59
2. การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมและ ปัญหา	1. ศึกษาจากคู่มือและ การบรรยาย 2. การระดมความคิด 3. การประชุมเชิงปฏิบัติการ	ปัญหาของการพัฒนา จิตศาสนาใน สถานศึกษา	12 ก.พ. 59

ตารางที่ 8 (ต่อ)

กิจกรรม/ กระบวนการ	วิธีดำเนินการ/ วิธีการพัฒนา	ผลที่ได้รับ	ระยะเวลา
3. การระบุจุดหมาย	1. การอภิปราย	ทิศทางในการพัฒนา	12 ม.ค.
	2. การระดมความคิด	จิตสาธารณะ	58
	3. การประชุมเชิงปฏิบัติการ		
4. การจัดทำ แผนกลยุทธ์	1. การระดมความคิด	สถานศึกษามีแผน	13-15
	2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ	การดำเนินงาน ได้แก่	ก.พ. 59
	3. การอภิปราย	แผนงาน โครงการ	
	4. การบรรยายและศึกษาจาก คู่มือการดำเนินการ	กิจกรรม	
5. การจัดทำ แผนปฏิบัติการ	1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ	กลุ่มบุคคล หน่วยงาน	18-20
	2. การระดมความคิด	องค์กรในเครือข่าย	ก.พ. 59
	3. การอภิปราย	มีส่วนร่วมในการจัดทำ	
	กลุ่มบุคคล หน่วยงานองค์กร ที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนปฏิบัติ การและจัดสรรงบประมาณ ตามแผนงาน โครงการ/ กิจกรรม	แผนปฏิบัติ การและ จัดสรรงบประมาณ ตามแผนงาน โครงการ/ กิจกรรม	
6. การดำเนินการ ตามแผน	สถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย	เกิดการจัดกิจกรรม/ ดำเนินการพัฒนา	1 มี.ค. 59
	ดำเนินการตามแผนงาน โครงการและกิจกรรม	ดำเนินการพัฒนา จิตสาธารณะของ	ถึง
	ดำเนินงานตามแผนงาน โครงการและกิจกรรม	นักเรียน	30 มี.ย. 59
7. การประเมินผล	สถานศึกษาประเมินผลงาน ที่ได้จากการดำเนินงานตาม แผนงาน โครงการและ กิจกรรม	ทราบถึงคุณประโยชน์ ข้อบกพร่อง และ แนวทางแก้ไขเกี่ยวกับ การดำเนินโครงการและ กิจกรรม	31 ก.ค. 59

การประเมินผลการดำเนินงานการทดลองใช้ กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ประเมินผลงานที่ได้จากการดำเนินการตามแผนงาน/ โครงการ และ แผนปฏิบัติการเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลผลการดำเนินของสถานศึกษาเป็นแบบสอบถาม ผลการดำเนินงาน โครงการว่ามีอยู่ในระดับใด ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว แบบสอบถามผลงานดำเนินงานโครงการแปลความหมายตามค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2558, หน้า 3-4)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินการใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษา เป็นการประเมินผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ในสถานการณ์จริงว่ามีความเหมาะสมความเป็นไปได้ และความเป็น ประโยชน์เพียงใด และมีปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะอะไรบ้าง โดยใช้แบบประเมินความ เหมาะสมของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งผ่าน การตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

แบบประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษา แปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2558, หน้า 3-4)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า เหมาะสม/ เป็นประโยชน์/ เป็นไปได้/ ถูกต้อง ครอบคลุม มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า เหมาะสม/ เป็นประโยชน์/ เป็นไปได้/ ถูกต้อง ครอบคลุม มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า เหมาะสม/ เป็นประโยชน์/ เป็นไปได้/ ถูกต้อง ครอบคลุม ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า เหมาะสม/ เป็นประโยชน์/ เป็นไปได้/ ถูกต้อง ครอบคลุม น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า เหมาะสม/ เป็นประโยชน์/ เป็นไปได้/ ถูกต้อง ครอบคลุม น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ ข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเมื่อได้รับแบบสอบถามคืนกลับมา ผู้วิจัยได้นำมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส และตรวจสอบขั้นต้น แล้วนำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณหาค่าสถิติโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานวิเคราะห์สถิติเบื้องต้นเพื่อให้รู้ลักษณะกลุ่มตัวอย่างและสภาพของตัวแปรต่าง ๆ

2. การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) หลังจากการอภิปรายกลุ่มเสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการอภิปรายกลุ่มมาจัดระบบ ถอดเทปบันทึกเสียงจัดพิมพ์ ข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อความซ้ำกันหรือคล้ายกัน รวบรวมเป็นข้อมูลที่อยู่ในกลุ่มความหมายเดียวกันไว้ในที่เดียวกัน แล้วประมวลผลสรุปเป็นประเด็นสำคัญ หลังจากนั้นจึงจัดหมวดหมู่ของข้อมูล ตามคุณสมบัติ และความคิดรวบยอด (Concept) ของแต่ละกลุ่ม และแยกข้อมูลที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับแต่ละองค์ประกอบ ออกจากข้อมูลที่ไม่มีความหมายและไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัย แล้วนำข้อมูลที่จัดหมวดหมู่แล้วมาสรุปเป็นประเด็นการปรับปรุงแก้ไข และทำการปรับปรุงแก้ไขกลยุทธ์งานสมบูรณ์

3. แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ผู้วิจัยมีการจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากแบบสัมภาษณ์ถอดเทปบันทึกเสียงจัดพิมพ์ ข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อความซ้ำกันหรือคล้ายกัน รวบรวมเป็นข้อมูลที่อยู่ในกลุ่มความหมายเดียวกันไว้ในที่เดียวกัน แล้วประมวลผลสรุปเป็นประเด็นสำคัญ หลังจากนั้นจึงจัดหมวดหมู่ของข้อมูล ตามคุณสมบัติ และความคิดรวบยอด (Concept) ของแต่ละกลุ่ม และแยกข้อมูลที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับแต่ละองค์ประกอบ แล้วนำข้อมูลที่จัดหมวดหมู่แล้วมาสรุปเป็นประเด็นเพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขกลยุทธ์ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การหาค่าสถิติพื้นฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 104-105)

1. ร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

ผู้วิจัยหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของเครื่องมือโดยหาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระของเอกสารกับจุดประสงค์ที่กำหนด (Item objective congruence: IOC) ตามวิธีการของ Rovinelli and Hambleton (1977 อ้างถึงใน สมนึก กัททิษณี, 2537, หน้า 165)

2. สถิติที่ใช้ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2538, หน้า 174)

3. สถิติที่ใช้ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามโดยใช้วิธี Item total correlation (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536, หน้า 163-164) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .02 ขึ้นไปทุกข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงาน

ผู้วิจัยเปรียบเทียบผลการประเมินการใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา กับเกณฑ์ โดยใช้ร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 112)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดจันทบุรีมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียน ของ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี และเพื่อรับรองกลยุทธ์ การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอ 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะ นักเรียน ของ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาด้านการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ใน โรงเรียนประถมศึกษา ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสฤทธิเดช โรงเรียนวัดพลับพลา และ โรงเรียนวัดจันทนาราม ซึ่งดำเนินการศึกษาดูงานระหว่างวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 ถึง 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียน และแนวทาง/ วิธีการในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน เพื่อกำหนดกลยุทธ์การพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

ส่วนที่ 1 การสร้างร่างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

ส่วนที่ 2 ผลการตรวจสอบร่างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

ส่วนที่ 3 ผลการสร้างคู่มือกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

ส่วนที่ 4 ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ในสถานการณ์จริง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การรับรองกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาดูงานด้านการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสฤติเดช โรงเรียนวัดปลับปลา และโรงเรียนวัดจันทนาราม ซึ่งดำเนินการศึกษาดูงานระหว่างวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 ถึง 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 ผลการศึกษาดูงานสรุปสาระสำคัญได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 9 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาคุณงานด้านการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดจันทบุรี

ประเด็น/ รายการ	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	สรุปประเด็น
โครงสร้าง การบริหาร	<p>โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน มีผู้อำนวยการโรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน และมีรองผู้อำนวยการโรงเรียน 4 ฝ่ายดูแล ควบคุม กำกับ และติดตามการบริหารงานตามโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน โดยยึดตามแนวทางซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ 4 งาน คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. งานบริหารวิชาการ 2. งานบริหารบุคคล 3. งานบริหารการเงิน 4. งานบริหารทั่วไป 	<p>โรงเรียน มีผู้อำนวยการโรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ความเห็นชอบการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ นอกจากนั้นยังมีคณะกรรมการที่ปรึกษาซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถไว้ให้คำปรึกษาแนะนำในการพัฒนาโรงเรียน และมีรองผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ควบคุม ดูแลกำกับและติดตามการปฏิบัติงานของหัวหน้ากลุ่มงานตามโครงสร้างการบริหารงาน ทั้งนี้</p>	<p>โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน มีผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ความเห็นชอบการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ นอกจากนั้นยังมีคณะกรรมการที่ปรึกษาซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถไว้ให้คำปรึกษาแนะนำในการพัฒนาโรงเรียน ทั้งนี้กำหนดโครงสร้าง</p>	<p>โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนยึดตามแนวทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ 4 งาน คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. งานบริหารวิชาการ 2. งานบริหารบุคคล 3. งานบริหารการเงิน 4. งานบริหารทั่วไป

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ประเด็น/ รายการ	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	สรุปประเด็น
	โรงเรียนมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ความเห็นชอบการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ	กำหนดโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนยึดตามแนวทางซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ 4 งาน คือ	การบริหารงานของโรงเรียนโดยยึดตามแนวทางซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ 4 งาน คือ	
	นอกจากนั้น ยังมีคณะกรรมการที่ปรึกษาซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถไว้ให้คำปรึกษาแนะนำในการพัฒนาโรงเรียน	กำหนดไว้ 4 งาน คือ 1. งานบริหารวิชาการ 2. งานบริหารบุคคล 3. งานบริหารการเงิน งบประมาณ	1. งานบริหารวิชาการ 2. งานบริหารบุคคล 3. งานบริหารการเงิน งบประมาณ 4. งานบริหารทั่วไป	
แนวทาง การดำเนินการ พัฒนา จิตสาธารณะ	1. กิจกรรมศูนย์การเรียนรู้พระพุทธศาสนา สร้างจิตอาสา ชุมชน 2. กิจกรรมโครงการคุณธรรม สำนึกดี	1. การอบรมคุณธรรม และ สวดมนต์ในคาบคุณธรรม 2. จัดทำสมุดบันทึกความดี 3. กิจกรรมประกวดนักเรียน ดีเด่น	1. โครงการค่ายพระ ครู ผู้ปกครอง จริยธรรม 2. การเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อ ประสานความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง	1. การอบรมคุณธรรม จริยธรรม 2. การเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อ ประสานความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ประเด็น/ รายการ	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	สรุปประเด็น
	3. กิจกรรมค่ายพัฒนาจิต	4. สอดแทรกคุณธรรมใน	3. กิจกรรมประกวด	3. กิจกรรมประกวดและ
	4. โครงการ โรงเรียนวิถีพุทธ	กิจกรรมการเรียนการสอน	โครงการคุณธรรม	การเสริมแรง
	5. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	5. การจัดกิจกรรมพัฒนา	4. กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้	4. การพัฒนาจิตสาธารณะด้วย
	6. กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่ม	ผู้เรียน	คู่คุณธรรม	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
	เวลาว่าง ส่งเสริมคุณลักษณะและ	6. การจัดสภาพแวดล้อมใน	5. การจัดกิจกรรมพัฒนา	5. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
	ค่านิยม	โรงเรียน	ผู้เรียน	6. การจัดสภาพแวดล้อมใน
	7. การนำผู้ปกครองและชุมชน	7. การนำผู้ปกครองและ	6. เรียนศีลธรรมและสอน	โรงเรียน
	เข้ามามีส่วนร่วม	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	ธรรมศึกษา	7. การนำผู้ปกครองและชุมชน
	8. การใช้ตัวต้นแบบที่ดี	8. การใช้ตัวต้นแบบที่ดี	7. ระดมความคิดผู้ปกครอง	เข้ามามีส่วนร่วม
	9. การใช้สถานการณ์	9. การใช้สถานการณ์จำลอง	และชุมชนในการพัฒนา	8. การใช้ตัวต้นแบบที่ดี
	จำลอง	10. การวัดผลและประเมินผล	คุณธรรม	9. การใช้สถานการณ์จำลอง
	10. การวัดผลและประเมินผล	ตามสภาพจริง	8. ผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดี	10. การวัดผลและประเมินผล
	ตามสภาพจริง	11. นำเสนอผ่าน	9. การใช้สถานการณ์จำลอง	ตามสภาพจริง
	11. นำเสนอผ่าน	สื่อคอมพิวเตอร์	10. การวัดผลและ	11. นำเสนอผ่านสื่อคอมพิวเตอร์
	สื่อคอมพิวเตอร์		ประเมินผลตามสภาพจริง	

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ประเด็น/ รายการ	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	สรุปประเด็น
	12. นำเสนอผ่านนิทาน/ หนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม	12. นำเสนอผ่านนิทาน/ หนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม	11. นำเสนอผ่าน สื่อคอมพิวเตอร์	12. นำเสนอผ่านนิทาน/ หนังสือ เล่มเล็กเชิงวรรณกรรม
	13. การชี้แนะด้วยวาจา	13. การชี้แนะด้วยวาจา	12. นำเสนอผ่านนิทาน/	13. การชี้แนะด้วยวาจา
	14. การนำเสนอตัวแบบผ่าน การ์ตูน	14. การนำเสนอตัวแบบผ่าน การ์ตูน	หนังสือเล่มเล็กเชิง วรรณกรรม	14. การนำเสนอตัวแบบผ่าน การ์ตูน
	15. การใช้การแสดงบทบาท สมมุติ	15. การใช้การแสดงบทบาท สมมุติ	13. การชี้แนะด้วยวาจา	15. การใช้การแสดงบทบาท
	16. การจัดการเรียนการสอน แบบบูรณาการ	16. การจัดการเรียนการสอน แบบบูรณาการ	14. การนำเสนอตัวแบบผ่าน การ์ตูน	16. การจัดการเรียนการสอน แบบบูรณาการ
			15. การใช้การแสดงบทบาท สมมุติ	
			16. การจัดการเรียนการสอน แบบบูรณาการ	

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ประเด็น/ รายการ	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	สรุปประเด็น
กลยุทธ์	กลยุทธ์ที่ 1 ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยี กลยุทธ์ที่ 3 เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม จิตสำนึกความเป็นไทย กลยุทธ์ที่ 4 สร้างเสริมการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลยุทธ์ที่ 5 ประชาสัมพันธ์โรงเรียน กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ที่ 7 ส่งเสริมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม	กลยุทธ์ที่ 1 มุ่งจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ กลยุทธ์ที่ 3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	กลยุทธ์ที่ 1 ปฏิรูปการเรียนรู้อุยุทธ์ที่ 2 เพิ่มศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา กลยุทธ์ที่ 3 ระดมและจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา กลยุทธ์ที่ 4 สืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น กลยุทธ์ที่ 5 เน้นการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน กลยุทธ์ที่ 6 ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลยุทธ์ที่ 7 เน้นการดำเนินการตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง กลยุทธ์ที่ 8 จัดกิจกรรมเตรียมตัวเข้าสู่อาเซียน	ประเด็น กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้มาตรฐานโดยใช้เทคโนโลยี ประเด็น กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจิตสำนึกความเป็นไทยและการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประเด็น กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ประเด็น กลยุทธ์ที่ 4 ขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ประเด็น/ รายการ	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	สรุปประเด็น
ผลที่เกิดขึ้น	นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม พร้อมทั้งจะเสียสละและอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	นักเรียนมีความตระหนักที่จะช่วยงานของโรงเรียนอย่างเต็มที่ ด้วยความเต็มใจ	นักเรียนคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมและโรงเรียน เอาใจใส่ดูแลรักษาสิ่งต่างๆ ที่เป็นของส่วนรวม	นักเรียนมีจิตสาธารณะ
ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานพัฒนาจิตสาธารณะประสบความสำเร็จ	1. การกำหนดนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษา 2. การสนับสนุนงบประมาณ 3. ความร่วมแรงร่วมใจของบุคลากรในโรงเรียน 4. สภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียน 5. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน 6. แรงจูงใจของนักเรียน	1. การกำหนดนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษา 2. การสนับสนุนงบประมาณ 3. ความร่วมแรงร่วมใจของบุคลากรในโรงเรียน 4. สภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียน 5. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน 6. แรงจูงใจของนักเรียน	1. การกำหนดนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษา 2. การสนับสนุนงบประมาณ 3. ความร่วมแรงร่วมใจของบุคลากรในโรงเรียน 4. สภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียน 5. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน 6. แรงจูงใจของนักเรียน	1. การกำหนดนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษา 2. การสนับสนุนงบประมาณ 3. ความร่วมแรงร่วมใจของบุคลากรในโรงเรียน 4. สภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียน 5. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน 6. แรงจูงใจของนักเรียน

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน และแนวทาง/วิธีการในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 390 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานระบบช่วยเหลือนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนผู้ยินยอมวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยายปรากฏ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ($n = 390$)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ด้านที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

รายการ	สภาพการบริหารจัดการ		
	\bar{X}	SD	ระดับ
ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน			
1. กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์สถานศึกษาด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน	4.28	0.79	มาก
2. จัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน	4.35	0.84	มาก
3. ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ	4.41	0.75	มาก
4. จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ	4.02	0.88	มาก
รวม	4.44	0.77	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ด้านการส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ รองลงมา คือ จัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน และกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์สถานศึกษาด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริม
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี
ด้านที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

รายการ	สภาพการบริหารจัดการ		
	\bar{X}	SD	ระดับ
พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ			
1. พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ	4.25	0.77	มาก
2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและนอกห้องเรียน	4.26	0.86	มาก
3. ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะด้วยวิธีหลากหลายและประเมินตามสภาพจริง	4.21	0.88	มาก
4. พัฒนาระบบการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ	4.29	0.85	มาก
รวม	4.24	0.81	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ด้านการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พัฒนาระบบการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะรองลงมา คือ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและนอกห้องเรียน และพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะตามลำดับ

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริม
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี
ด้านที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ

รายการ	สภาพการบริหารจัดการ		
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ
พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ			
1. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ	4.16	0.84	มาก
2. จัดกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ สู่จิตสาธารณะการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน	4.22	0.89	มาก
3. จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ	4.19	0.83	มาก
4. จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการทำงานการดำรงชีพและ ทักษะชีวิตเน้นจิตสาธารณะ	4.26	0.87	มาก
รวม	4.32	0.86	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า ด้านการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการทำงานการดำรงชีพและทักษะชีวิต เน้นจิตสาธารณะรองลงมา คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้สู่จิตสาธารณะ การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน และจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ ตามลำดับ

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริม
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี
ด้านที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะ
อย่างยั่งยืน

รายการ	สภาพการบริหารจัดการ		
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ
ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแส จิตสาธารณะอย่างยั่งยืน			
1. สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนให้ชัดเจน	4.38	0.76	มาก
2. ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประชุม	4.41	0.77	มาก
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน	4.23	0.89	มาก
4. สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้นการปลูก จิตสาธารณะอย่างยั่งยืน	4.26	0.83	มาก
รวม	4.19	0.86	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูก
กระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ
และทักษะการประชุมรองลงมา คือ สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนให้ชัดเจนและ
สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้นการปลูกจิตสาธารณะอย่างยั่งยืนตามลำดับ

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริม
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี
โดยรวมทั้ง 4 ด้าน

รายการ	สภาพการบริหารจัดการ		
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ
1. ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน	4.44	0.77	มาก
2. พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ	4.24	0.81	มาก
3. พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ	4.32	0.86	มาก
4. ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแส จิตสาธารณะอย่างยั่งยืน	4.19	0.86	มาก
สรุปรวม	4.27	0.84	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริม
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับ
มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ
ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน รองลงมา คือ พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน
เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ และพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ ตามลำดับ

2. แนวทาง/ วิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน เพื่อกำหนดกลยุทธ์การพัฒนา
จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลแนวทาง/วิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี แนวทางที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

แนวทางที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ
1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์สถานศึกษาด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน			
1.1.1 จัดให้มีการวิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) เพื่อกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาจิตสาธารณะ	4.56	0.64	มากที่สุด
1.1.2 จัดให้มีการกำหนดนโยบายด้านการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะอย่างชัดเจน	4.46	0.66	มาก
1.1.3 กำหนดให้มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน	4.54	0.62	มากที่สุด
1.1.4 มีการสร้างอัตลักษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนา	4.45	0.65	มาก
1.1.5 เผยแพร่วิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	4.47	0.70	มาก
รวม	4.50	0.65	มาก
1.2 จัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน			
1.2.1 จัดให้มีโครงสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน	4.42	0.67	มาก
1.2.2 แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะ	4.35	0.74	มาก
1.2.3 จัดให้มีแนวทางการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน	4.28	0.76	มาก
1.2.4 จัดให้มีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน	4.34	0.76	มาก
1.2.5 จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการพัฒนาจิตสาธารณะ	4.34	0.77	มาก
รวม	4.35	0.74	มาก

ตารางที่ 15 (ต่อ)

แนวทางที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	SD	ระดับ
1.3 ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ			
1.3.1 กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น	4.29	0.73	มาก
1.3.2 วินิจฉัยและกำหนดบทบาทของครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ครูผู้สอนแต่ละวิชาในการพัฒนาจิตสาธารณะ	4.35	0.74	มาก
1.3.3 กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคล	4.38	0.70	มาก
1.3.4 จัดให้มีการวางแผนพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคลเพื่อให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพ	4.44	0.66	มาก
รวม	4.37	0.71	มาก
1.4 จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมสาธารณะ			
1.4.1 จัดให้มีอาคารสถานที่ที่ร่มรื่นสวยงามและให้เป็นแหล่งเรียนรู้ควบคู่กับการมีจิตสาธารณะ	4.37	0.72	มาก
1.4.2 จัดให้มีสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ให้เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ จัดป้ายนิเทศ ป้ายคำขวัญเกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้ในสถานศึกษา	4.27	0.73	มาก
1.4.3 จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน นอกห้องเรียน และทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา	4.56	0.61	มากที่สุด
1.4.4 จัดให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้/ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน	4.56	0.63	มากที่สุด
รวม	4.44	0.69	มาก
รวมทั้งหมด	4.41	0.70	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมแนวทาง/วิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี แนวทางที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก

แนวทางย่อยที่ 1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์สถานศึกษาด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาวิธีการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2 วิธีการ ได้แก่ วิธีการที่ 1.1.1 จัดให้มีการวิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) เพื่อกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาจิตสาธารณะและ วิธีการที่ 1.1.3 กำหนดให้มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนนอกนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

แนวทางย่อยที่ 1.2 จัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาวิธีการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกวิธีการ วิธีการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ วิธีการที่ 1.2.1 จัดให้มีโครงสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน รองลงมา คือ วิธีการที่ 1.2.2 แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะ และวิธีการที่ 1.2.4 จัดให้มีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจนตามลำดับ

แนวทางย่อยที่ 1.3 ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาวิธีการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกวิธีการ วิธีการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ วิธีการที่ 1.3.4 จัดให้มีการวางแผนพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคลเพื่อให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพ รองลงมา คือ วิธีการที่ 1.3.3 กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคลและวิธีการที่ 1.3.2 วินิจฉัยและกำหนดบทบาทของครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ครูผู้สอนแต่ละวิชาในการพัฒนาจิตสาธารณะ ตามลำดับ

แนวทางย่อยที่ 1.4 จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมสาธารณะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาวิธีการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2 วิธีการ ได้แก่ วิธีการที่ 1.4.3 จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน นอกห้องเรียนและทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาและวิธีการที่ 1.4.4 จัดให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้/ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนนอกนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลแนวทาง/วิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี แนวทางที่ 2 การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ จิตสาธารณะ

แนวทางที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ จิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ
2.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ			
2.1.1 ส่งเสริมความตระหนักในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน	4.36	0.72	มาก
2.1.2 จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ	4.39	0.74	มาก
2.1.3 เสริมสร้างความเข้าใจ และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะนักเรียน	4.43	0.69	มาก
2.1.4 จัดให้มีพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring) ในการติดตามผลงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะของนักเรียน	4.47	0.66	มาก
2.1.5 เสริมสร้างขวัญ กำลังใจและความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ	4.53	0.68	มากที่สุด
รวม	4.41	0.70	มาก
2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและนอกห้องเรียน			
2.2.1 จัดประชุมชี้แจงเรื่องการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบพร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์	4.26	0.78	มาก
2.2.2 จัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ร่วมกับชุมชน เช่น กิจกรรมทางศาสนา ประเพณีท้องถิ่นหรืองานพิธีต่าง ๆ เพื่อให้เด็กมีจิตสาธารณะ	4.31	0.79	มาก

ตารางที่ 16 (ต่อ)

แนวทางที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ จิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	SD	ระดับ
2.2.3 จัดค่ายอาสาเพื่อพัฒนาสาธารณะประโยชน์ให้กับนักเรียน	4.39	0.66	มาก
2.2.4 ส่งเสริมให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์โดยเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียน	4.53	0.64	มากที่สุด
2.2.5 ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์	4.45	0.76	มาก
รวม	4.39	0.73	มาก
2.3 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะด้วยวิธีหลากหลายและประเมินตามสภาพจริง			
2.3.1 จัดให้มีการวัดและประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.40	0.76	มาก
2.3.2 ส่งเสริมให้ครูสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลจิตสาธารณะให้ครอบคลุมตัวชี้วัด	4.51	0.69	มากที่สุด
2.3.3 ส่งเสริมครูวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีหลากหลาย	4.54	0.67	มากที่สุด
2.3.4 จัดทำคู่มือแนวทางการวัดและประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551	4.48	0.71	มาก
2.3.5 ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน	4.60	0.68	มากที่สุด
รวม	4.51	0.71	มากที่สุด
2.4 พัฒนาระบบนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ			
2.4.1 จัดให้มีคณะกรรมการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ	4.32	0.82	มาก

ตารางที่ 16 (ต่อ)

แนวทางที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ จิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	SD	ระดับ
2.4.2 กำหนดขอบข่าย ภารกิจ และตารางการนิเทศติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ	4.42	0.80	มาก
2.4.3 ส่งเสริมการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตรเพื่อกระตุ้น ให้เกิดแรงขับเคลื่อนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ จิตสาธารณะ	4.51	0.67	มากที่สุด
รวม	4.42	0.77	มาก
รวมทั้งหมด	4.43	0.73	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมแนวทาง/ วิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี แนวทางที่ 2 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก

แนวทางย่อยที่ 2.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาวิธีการ พบว่า วิธีการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วิธีการที่ 2.1.5 เสริมสร้างขวัญ กำลังใจและความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คือ วิธีการที่ 2.1.4 จัดให้มีพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring) ในการติดตามผลงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะของนักเรียนและวิธีการที่ 2.1.3 เสริมสร้างความเข้าใจ และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะนักเรียน ตามลำดับ

แนวทางย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและนอกห้องเรียน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาวิธีการ พบว่า วิธีการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วิธีการที่ 2.2.4 ส่งเสริมให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์โดยเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คือ วิธีการที่ 2.2.5 ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์และวิธีการที่ 2.2.3 จัดค่ายอาสาเพื่อพัฒนาสาธารณะประโยชน์ให้กับนักเรียน ตามลำดับ

แนวทางย่อยที่ 2.3 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะด้วยวิธีหลากหลายและประเมินตามสภาพจริง พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาวิธีการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 วิธีการ คือ วิธีการที่ 2.3.5 ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนวิธีการที่ 2.3.3 ส่งเสริมครูวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีหลากหลาย และวิธีการที่ 2.3.2 ส่งเสริมให้ครูสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลจิตสาธารณะให้ครอบคลุมตัวชี้วัด ตามลำดับ

แนวทางย่อยที่ 2.4 พัฒนาระบบนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาวิธีการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 1 วิธีการ คือ วิธีการที่ 2.4.3 ส่งเสริมการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตรเพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงขับเคลื่อนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ นอกนั้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คือ วิธีการที่ 2.4.2 กำหนดขอบข่าย ภารกิจ และตารางการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ และวิธีการที่ 2.4.1 จัดให้มีคณะกรรมการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ ตามลำดับ

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลแนวทาง/วิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน แนวทางที่ 3 การพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ จิตสาธารณะ

แนวทางที่ 3 การพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ผู้จิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	SD	ระดับ
3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ			
3.1.1 ส่งเสริมให้มีกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการพัฒนาจิต สาธารณะของนักเรียน	4.53	0.63	มากที่สุด
3.1.2 ส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะสอดแทรก ในกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรม ยุวชาด กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ ชุมนุม ชมรม	4.50	0.66	มาก
3.1.3 จัดให้มีกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความสนใจและ ความถนัดของนักเรียน	4.61	0.65	มากที่สุด
รวม	4.55	0.65	มากที่สุด
3.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ผู้ จิตสาธารณะ			
3.2.1 ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะโดยให้นักเรียนได้ ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข	4.57	0.66	มากที่สุด
3.2.2 จัดให้มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอจุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่น ด้านจิตสาธารณะ	4.55	0.73	มากที่สุด
3.2.3 ส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนา นักเรียนด้านจิตสาธารณะ	4.37	0.78	มาก
3.2.4 ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมพัฒนา จิตสาธารณะเป็นทีม เน้นความเป็นระบบ มีวิจารณ์ญานร่วมกัน ตลอดเวลาว่ากำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน	4.46	0.79	มาก

ตารางที่ 17 (ต่อ)

แนวทางที่ 3 การพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ผู้จิตสาธาณะ	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	SD	ระดับ
3.2.5 ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน โดยมีแนวปฏิบัติ ได้แก่ ปลุกฝังจิตสำนึกสาธาณะปลุกฝังความสามัคคีปลุกฝังความเสียสละ	4.56	0.72	มากที่สุด
รวม	4.50	0.74	มาก
3.3 จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธาณะ			
3.3.1 จัดให้มีกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาจิตสาธาณะ	4.15	0.89	มาก
3.3.2 จัดให้มีศูนย์การเรียนรู้เผยแพร่กิจกรรมพัฒนาจิตสาธาณะนักเรียน	4.32	0.73	มาก
3.3.3 ส่งเสริมกิจกรรมปลุกฝังความรัก ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และหวงแหนสมบัติของชาติ	4.37	0.70	มาก
รวม	4.28	0.78	มาก
3.4 จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงานการดำรงชีพและทักษะชีวิตเน้นจิตสาธาณะ			
3.4.1 จัดให้มีการพัฒนาจิตสาธาณะด้วยกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.48	0.78	มาก
3.4.2 จัดให้มีการพัฒนาจิตสาธาณะนักเรียนด้วยการร่วมกันฝึกการทำงาน ทักษะอาชีพ และการใช้ทักษะชีวิต	4.38	0.82	มาก
รวม	4.43	0.80	มาก
รวมทั้งหมด	4.45	0.75	มาก

จากตารางที่ 17 พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมแนวทาง/วิธีการพัฒนาจิตสาธาณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี แนวทางที่ 3 การพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ผู้จิตสาธาณะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก

แนวทางย่อยที่ 3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธาณะ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาวิธีการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกวิธีการ

วิธีการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 ลำดับแรก คือ วิธีการที่ 3.1.3 จัดให้มีกิจกรรมเพื่อสังคมและ
 สาธารณประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความสนใจและความถนัดของนักเรียน
 วิธีการที่ 3.1.1 ส่งเสริมให้มีกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนและ วิธีการ
 ที่ 3.1.2 ส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะสอดแทรกในกิจกรรมนักเรียน ตามลำดับ

แนวทางย่อยที่ 3.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ผู้จิตสาธารณะ พบว่า
 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาวิธีการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
 ที่สุด 3 วิธีการ ได้แก่ วิธีการที่ 3.2.1 ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ
 จริง มีประสบการณ์ตรง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ด้วยความสุข วิธีการที่ 3.2.5
 ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน โดยมีแนวปฏิบัติ ได้แก่ ปลูกฝังจิตสำนึก
 สาธารณะปลูกฝังความสามัคคีปลูกฝังความเสียสละ และวิธีการที่ 3.2.2 จัดให้มีกิจกรรมที่เปิด
 โอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอจุดประกายความคิด
 สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่น ด้านจิตสาธารณะ ตามลำดับ

แนวทางย่อยที่ 3.3 จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ พบว่า
 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาวิธีการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
 ทุกวิธีการ โดยวิธีการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ วิธีการที่ 3.3.3 ส่งเสริมกิจกรรมปลูกฝังความรัก
 ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และหวงแหนสมบัติของชาติ รองลงมา คือ วิธีการที่ 3.3.2 จัดให้มี
 ศูนย์การเรียนรู้เผยแพร่กิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

แนวทางย่อยที่ 3.4 จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงานการดำรงชีพและทักษะชีวิต
 เน้นจิตสาธารณะ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาวิธีการ พบว่า
 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกวิธีการ โดยวิธีการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ วิธีการที่ 3.4.1 จัดให้
 มีการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของ
 นักเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคลรองลงมา คือ วิธีการที่ 3.4.2 จัดให้มีการพัฒนา
 จิตสาธารณะนักเรียนด้วยการร่วมกันฝึกการทำงาน ทักษะอาชีพ และการใช้ทักษะชีวิต ตามลำดับ

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลแนวทาง/วิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี แนวทางที่ 4 การส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

แนวทางที่ 4 การส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ
4.1 สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนให้ชัดเจน			
4.1.1 ส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน	4.37	0.79	มาก
4.1.2 จัดให้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน	4.40	0.83	มาก
4.1.3 ส่งเสริมให้ที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย	4.35	0.81	มาก
4.1.4 บูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนกับการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ	4.29	0.84	มาก
รวม	4.35	0.83	มาก
4.2 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประชุม			
4.2.1 จัดให้มีการสร้างระบบการสื่อสารที่ดีในสถานักเรียน โดยใช้ “สุนทรียสนทนา” เป็นกระบวนการสื่อสารและสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกัน โดยผ่านการประชาสัมพันธ์ของพิธีกรในสถานักเรียน	4.34	0.86	มาก
4.2.2 จัดให้มีการเพิ่มพื้นที่สื่อในการประชาสัมพันธ์ของสถานักเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะให้แพร่หลาย เช่น สื่อท้องถิ่นหรือวิทยุชุมชน	4.22	0.79	มาก
4.2.3 จัดให้มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ทักษะการประชุมของสถานักเรียน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างสถานักเรียนได้อย่างชัดเจน	4.26	0.82	มาก
รวม	4.28	0.83	มาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

แนวทางที่ 4 การส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อ การปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ
4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน			
4.3.1 ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีกระบวนการวางแผน การดำเนินงานส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย สอดคล้องกับ หลักการวชิธรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม	4.25	0.87	มาก
4.3.2 ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรม พัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน	4.06	0.91	มาก
4.3.3 จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็น พลโลก/เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	4.19	0.86	มาก
4.3.4 จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.26	0.81	มาก
4.3.5 ส่งเสริมสถานักเรียนให้มีการดำเนินการประเมินผล และรายงานผลการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรมของสถานักเรียนอย่าง ชัดเจน	4.31	0.81	มาก
รวม	4.21	0.86	มาก
4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้นการปลูกจิต สาธารณะอย่างยั่งยืน			
4.4.1 จัดให้มีการวางแผนการดำเนินงานในการสร้าง เครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/ องค์กรภาครัฐ และเอกชน เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน	4.17	0.84	มาก
4.4.2 จัดให้มีการกำหนดการทำงานระหว่างโรงเรียน/ ชุมชน/ องค์กรภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาจิตสาธารณะ การประเมิน สรุป รายงานผล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กิจกรรมสถานักเรียน	4.27	0.84	มาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

แนวทางที่ 4 การส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อ การปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	SD	ระดับ
4.4.3 จัดให้มีการรณรงค์ให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับ จิตสาธารณะ โดยเปิดเวทีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู นักเรียน ภายในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษาหรือระหว่างครู นักเรียน กับชุมชนหรือองค์กรเอกชน	4.16	0.88	มาก
รวม	4.20	0.85	มาก
รวมทั้งหมด	4.26	0.84	มาก

จากตารางที่ 18 พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมแนวทาง/วิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี แนวทางที่ 4 การส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืนรวมทั้งหมด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

แนวทางย่อยที่ 4.1 สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนให้ชัดเจน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาวิธีการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกวิธีการ โดยวิธีการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ วิธีการที่ 4.1.2 จัดให้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน รองลงมา คือ วิธีการที่ 4.1.1 ส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียนและวิธีการที่ 4.1.3 ส่งเสริมให้ที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย ตามลำดับ

แนวทางย่อยที่ 4.2 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประชุม พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาวิธีการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกวิธีการ โดยวิธีการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วิธีการที่ 4.2.1 จัดให้มีการสร้างระบบการสื่อสารที่ดีในสถานักเรียนโดยใช้ “สุนทรียสนทนา” เป็นกระบวนการสื่อสารและสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกันโดยผ่านการประชาสัมพันธ์ของพิธีกรในสถานักเรียน รองลงมา คือ วิธีการที่ 4.2.3 จัดให้มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ทักษะการประชุมของสถานักเรียน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างสถานักเรียน ได้อย่างชัดเจน และวิธีการที่ 4.2.2 จัดให้มีการเพิ่มพื้นที่สื่อในการประชาสัมพันธ์ของสถานักเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะให้แพร่หลาย เช่น สื่อท้องถิ่นหรือวิทยุชุมชน ตามลำดับ

แนวทางย่อยที่ 4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาวิธีการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกวิธีการ โดยวิธีการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ วิธีการที่ 4.3.5 ส่งเสริมสถานักเรียนให้มีการดำเนินการประเมินผลและรายงานผลการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรมของสถานักเรียนอย่างชัดเจนรองลงมา คือ วิธีการที่ 4.3.4 จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและวิธีการที่ 4.3.1 ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีกระบวนการวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย สอดคล้องกับหลักการธรรมสามัคคีธรรม ปัญญาธรรม ตามลำดับ

แนวทางย่อยที่ 4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้นการปลูกจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาวิธีการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกวิธีการ โดยวิธีการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ วิธีการที่ 4.4.2 จัดให้มีการกำหนดการทำงานระหว่างโรงเรียน/ ชุมชน/ องค์กรภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาจิตสาธารณะ การประเมิน สรุป รายงานผล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมสถานักเรียน รองลงมา คือ วิธีการที่ 4.4.1 จัดให้มีการวางแผนการดำเนินงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/ องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน และ วิธีการที่ 4.4.3 จัดให้มีการรณรงค์ให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ โดยเปิดเวทีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู นักเรียน ภายในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษาหรือระหว่างครู นักเรียน กับชุมชนหรือองค์กรเอกชน ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

ส่วนที่ 1 ผลการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

ผลการตรวจสอบเบื้องต้น ปรับปรุงกลยุทธ์ครั้งที่ 1 และสร้างบทสรุปกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

การตรวจสอบกลยุทธ์ที่ประกอบด้วย กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรีที่ได้จากการจัดทำรายละเอียดกลยุทธ์ฉบับร่างข้อ 1.3 นำมาทำการตรวจสอบด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านชอยสองอำเภอแก่งหางแมว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลปรากฏว่า

ผู้ทรงคุณวุฒิ ขอมรับ ผลการตรวจสอบกลยุทธ์ จำนวน 10 คน มีมติเป็นเอกฉันท์ ซึ่งลำดับขั้นของการอภิปรายกลุ่ม ประเด็นการอภิปราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผล ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมนโยบายการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนการส่งเสริมนโยบายการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีรายละเอียด ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ผลการตรวจสอบกลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

กลยุทธ์ย่อย	กลวิธี
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์สถานศึกษา ด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดให้มีการวิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) เพื่อกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาจิตสาธารณะ 2. จัดให้มีการกำหนดนโยบายด้านการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะอย่างชัดเจน 3. กำหนดให้มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน 4. มีการสร้างอัตลักษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนา 5. เผยแพร่วิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 จัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดให้มีโครงสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน 2. แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบ โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะ 3. จัดให้มีแนวทางการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน 4. จัดให้มีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน

ตารางที่ 19 (ต่อ)

กลยุทธ์ย่อย	กลวิธี
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.3 ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ	<p>5. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการพัฒนาจิตสาธารณะ</p> <p>1. กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น</p> <p>2. วินิจฉัยและกำหนดบทบาทของครูที่ปรึกษาครูประจำชั้น ครูผู้สอนแต่ละวิชาในการพัฒนาจิตสาธารณะ</p> <p>3. กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคล</p> <p>4. จัดให้มีการวางแผนพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคลเพื่อให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพ</p>
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ	<p>1. จัดให้มีอาคารสถานที่ที่ร่มรื่นสวยงามและให้เป็นแหล่งเรียนรู้ควบคู่กับการมีจิตสาธารณะ</p> <p>2. จัดให้มีสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ให้เป็นสัดส่วนสะดวกต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะจัดป้ายนิเทศป้ายคำขวัญเกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้ในสถานศึกษา</p> <p>3. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน นอกห้องเรียน และทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา</p> <p>4. จัดให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้/ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน</p>

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ ผลการตรวจสอบ
 กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีรายละเอียด ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ผลการตรวจสอบกลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ
ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

กลยุทธ์ย่อย	กลวิธี
<p>กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้าน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิต สาธารณะ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมความตระหนักในการพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียน 2. จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ จิตสาธารณะ 3. เสริมสร้างความเข้าใจ และสร้าง ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรใน สถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะนักเรียน 4. จัดให้มีพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring) ในการติดตามผลงานการจัดกิจกรรม การเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะของนักเรียน 5. เสริมสร้างขวัญ กำลังใจและความพึงพอใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ จิตสาธารณะ
<p>กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรม การเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและ นอกห้องเรียน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดประชุมชี้แจงเรื่องการจัดกิจกรรมจิต สาธารณะให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบพร้อมทั้ง แต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดกิจกรรม สาธารณะประโยชน์ 2. จัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ร่วมกับ ชุมชน เช่น กิจกรรมทางศาสนา ประเพณี ท้องถิ่นหรืองานพิธีต่าง ๆ เพื่อให้เด็ก มีจิตสาธารณะ 3. จัดค่ายอาสาเพื่อพัฒนาสาธารณะประโยชน์ ให้กับนักเรียน

ตารางที่ 20 (ต่อ)

กลยุทธ์ย่อย	กลวิธี
<p>กลยุทธ์ย่อยที่ 2.3 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะด้วยวิธีหลากหลายและประเมินตามสภาพจริง</p>	<p>4. ส่งเสริมให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์โดยเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียน</p> <p>5. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์</p> <p>1. จัดให้มีการวัดและประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้</p> <p>2. ส่งเสริมให้ครูสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลจิตสาธารณะให้ครอบคลุมตัวชี้วัด</p> <p>3. ส่งเสริมครูวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีหลากหลาย</p> <p>4. จัดทำคู่มือแนวทางการวัดและประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551</p> <p>5. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน</p>
<p>กลยุทธ์ย่อยที่ 2.4 พัฒนาระบบการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ</p>	<p>1. จัดให้มีคณะกรรมการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ</p> <p>2. กำหนดขอบข่าย ภารกิจ และตารางการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ</p> <p>3. ส่งเสริมการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตรเพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงขับเคลื่อนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ</p>

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ ผลการตรวจสอบ
กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม
(Focus group discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีรายละเอียด ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ผลการตรวจสอบกลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ
ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

กลยุทธ์ย่อย	กลวิธี
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 จัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมให้มีกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียน ส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ สอดแทรกในกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมยูวภาษาต กิจกรรม ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ชุมนวม ชมรม จัดให้มีกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความสนใจและความถนัดของนักเรียน
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 จัดกิจกรรมสร้าง เสริมสมรรถนะและการเรียนรู้สู่จิต สาธารณะ	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะโดยให้นักเรียน ได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้าง องค์ความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข จัดให้มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่น ด้านจิตสาธารณะ ส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อ ร่วมกันพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธารณะ

ตารางที่ 21 (ต่อ)

กลยุทธ์ย่อย	กลวิธี
	4. ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะเป็นทีม เน้นความเป็นระบบ มีวิจรรย์ญาณร่วมกันตลอดเวลาว่ากำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.3 จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ	<p>1. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ปลุกฝังจิตสำนึกสาธารณะ 1.2 ปลุกฝังความสามัคคี 1.3 ปลุกฝังความเสียสละ <p>2. จัดให้มีกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาจิตสาธารณะ</p> <p>3. จัดให้มีศูนย์การเรียนรู้เผยแพร่กิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน</p> <p>4. ส่งเสริมกิจกรรมปลุกฝังความรักความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และหวงแหนสมบัติของชาติ</p>
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.4 จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงานการดำรงชีพและทักษะชีวิตเน้นจิตสาธารณะ	<p>1. จัดให้มีการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล</p> <p>2. จัดให้มีการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนด้วยการร่วมกันฝึกการทำงาน ทักษะอาชีพ และการใช้ทักษะชีวิต</p>

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน ผลการตรวจสอบกลยุทธ์ที่ 4 การส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีรายละเอียด ดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผลการตรวจสอบกลยุทธ์ที่ 4 การส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

กลยุทธ์ย่อย	กลวิธี
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนให้ชัดเจน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมสถานักเรียนและประชาชิปไตยในโรงเรียน 2. จัดให้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน 3. ส่งเสริมให้ที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย 4. บูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนกับการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประชุม	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดให้มีการสร้างระบบการสื่อสารที่ดีในสถานักเรียน โดยใช้ “สุนทรียสนทนา” เป็นกระบวนการสื่อสารและสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกัน โดยผ่านการประชาสัมพันธ์ของพิธีกรในสถานักเรียน 2. จัดให้มีการเพิ่มพื้นที่สื่อในการประชาสัมพันธ์ของสถานักเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะให้แพร่หลาย เช่น สื่อท้องถิ่นหรือวิทยุชุมชน 3. จัดให้มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ทักษะการประชุมของสถานักเรียน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างสถานักเรียน ได้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 22 (ต่อ)

กลยุทธ์ย่อย	กลวิธี
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีกระบวนการวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย สอดคล้องกับหลักการวชิธรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม 2. ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน 3. จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลโลก/เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 4. จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5. ส่งเสริมสถานักเรียนให้มีการดำเนินการประเมินผลและรายงานผลการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรมของสถานักเรียนอย่างชัดเจน
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้นการปลูกจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดให้มีการวางแผนการดำเนินงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน 2. จัดให้มีการกำหนดการทำงานระหว่างโรงเรียน/ชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาจิตสาธารณะ การประเมิน สรุป รายงานผล เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์กิจกรรมสถานักเรียน 3. จัดให้มีการรณรงค์ให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ โดยเปิดเวทีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู นักเรียน ภายในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษาหรือระหว่างครู นักเรียน กับชุมชนหรือองค์กรเอกชน

การสร้างแบบร่างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน
ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

จากข้อสรุปเกี่ยวกับแบบร่างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ
โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ที่ได้จากการจัดทำรายละเอียดกลยุทธ์ฉบับร่าง และ
ผ่านการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำข้อสรุปดังกล่าวไป
สร้างเครื่องมือในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 12 คน
ที่ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ผลปรากฏว่า ได้ปรับแก้กลยุทธ์การพัฒนา
จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย
กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน มี 4 กลยุทธ์ย่อย 18 กลวิธี กลยุทธ์ที่ 2
พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะมี 4 กลยุทธ์ย่อย 18 กลวิธี กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนา
กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อย 13 กลวิธี กลยุทธ์ที่ 4
ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย
4 กลยุทธ์ย่อย 15 กลวิธี สามารถแยกประเด็น ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

ผลการดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับ
กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน พบว่า กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบาย
พัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อย มีรายละเอียดของกลยุทธ์ ดังจะเห็น
ได้จากตัวอย่างข้อมูลผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ทรงคุณวุฒิ ต่อไปนี้

“...การส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ควรจะเริ่มจากการกำหนด
วิสัยทัศน์ พันธกิจและอัตลักษณ์ของสถานศึกษาด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน จากนั้นจึง
จัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะ ส่วนการนำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัตินั้น
สถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมด้วย...” (ผู้ทรงคุณวุฒิ, 7 มิถุนายน 2559)

“...การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์สถานศึกษาด้านการพัฒนาจิตสาธารณะ
มีกลวิธีสำคัญ คือ การวิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) กำหนดนโยบาย กำหนดวิสัยทัศน์
พันธกิจ สร้างอัตลักษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน แล้วเผยแพร่เพื่อให้ผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องรับทราบและให้ความร่วมมือในการพัฒนา...” (ผู้ทรงคุณวุฒิ, 7 มิถุนายน 2559)

“...การที่จะจัดทำแผนพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนให้รัดกุมและเกิดผลสำเร็จ
ในการปฏิบัติ ต้องจัดให้มีโครงสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนอย่างชัดเจน แต่งตั้งบุคลากร
รับผิดชอบ กำหนดแนวทางปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน แล้วจึงจัดทำโครงการและจัดสรรงบประมาณ
สนับสนุนต่อไป...” (ผู้ทรงคุณวุฒิ, 7 มิถุนายน 2559)

“...สิ่งที่กระตุ้นหรือสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนได้อีกแนวทางหนึ่ง คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะเพราะเมื่ออาคารสถานที่มีความเหมาะสมและสะดวกต่อการจัดกิจกรรม ก็จะทำให้เกิดบรรยากาศที่กระตุ้นให้จัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนได้ด้วยเช่นกัน...” (ผู้ทรงคุณวุฒิ, 7 มิถุนายน 2559)

“...จุดอ่อนที่ทำให้นโยบายต่าง ๆ ที่วางไว้ไม่ประสบความสำเร็จ คือ ขาดการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ดังนั้น แนวทางหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ได้แก่ ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติซึ่งสถานศึกษาอาจทำได้หลายวิธี เช่น กำหนดเป้าหมายกำหนดบทบาทของผู้รับผิดชอบ กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จจัดให้มีการวางแผนพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคล...” (ผู้ทรงคุณวุฒิ, 7 มิถุนายน 2559)

สรุปผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) เกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อย มีรายละเอียด ดังนี้

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์สถานศึกษา ด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนประกอบด้วย 5 กลวิธี ได้แก่ 1) จัดให้มีการวิเคราะห์ห้บริบท (SWOT Analysis) เพื่อกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาจิตสาธารณะ 2) จัดให้มีการกำหนดนโยบายด้านการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะอย่างชัดเจน 3) กำหนดให้มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน 4) มีการสร้างอัตลักษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนา และ 5) เผยแพร่วิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 จัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนประกอบด้วย 5 กลวิธี ได้แก่ 1) จัดให้มีโครงสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน 2) แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะ 3) จัดให้มีแนวทางการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน 4) จัดให้มีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน และ 5) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการพัฒนาจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.3 ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย 4 กลวิธี ได้แก่ 1) กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น 2) วินิจฉัยและกำหนดบทบาทของครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ครูผู้สอนแต่ละวิชาในการพัฒนาจิตสาธารณะ 3) กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคลและ 4) จัดให้มีการวางแผนพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคลเพื่อให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพ

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 4 กลวิธี ได้แก่ 1) จัดให้มีอาคารสถานที่ที่ร่มรื่นสวยงามและให้เป็นแหล่งเรียนรู้ควบคู่กับการมีจิตสาธารณะ 2) จัดให้มีสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ให้เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ จัดป้ายนิเทศ ป้ายคำขวัญเกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้ในสถานศึกษา 3) จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน นอกห้องเรียนและทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา และ 4) จัดให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้/ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

ผลการดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ พบว่า กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อย มีรายละเอียดของกลยุทธ์ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างข้อมูลผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ทรงคุณวุฒิ ต่อไปนี้

“...การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ ควรทำให้ครอบคลุมทั้งด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะ และพัฒนาระบบนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ...” (ผู้ทรงคุณวุฒิ, 7 มิถุนายน 2559)

“...การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ มีหลายวิธี อาทิเช่น การส่งเสริมความตระหนักในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เสริมสร้างความเข้าใจ และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมจัดให้มีพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring) ในการติดตามผลงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะของนักเรียนและเสริมสร้างขวัญ กำลังใจและความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ...” (ผู้ทรงคุณวุฒิ, 7 มิถุนายน 2559)

“...สถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและนอกห้องเรียน โดยการจัดประชุมชี้แจงเรื่องการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบ พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์จัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ร่วมกับชุมชน เช่น กิจกรรมทางศาสนา ประเพณีท้องถิ่นหรืองานพิธีต่าง ๆ เพื่อให้เด็กมีจิตสาธารณะจัดค่ายอาสาเพื่อพัฒนาสาธารณะประโยชน์ให้กับนักเรียนส่งเสริมให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์โดยเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียน และประสาน

ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ, 7 มิถุนายน 2559)

“...การส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะด้วยวิธีหลากหลายและประเมินตามสภาพจริงนั้น สถานศึกษาควรจัดให้มีการวัดและประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ส่งเสริมให้ครูสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลจิตสาธารณะให้ครอบคลุมตัวชี้วัดส่งเสริมครูวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีหลากหลายจัดทำคู่มือแนวทางการวัดและประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และ ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน (ผู้ทรงคุณวุฒิ, 7 มิถุนายน 2559)

“...สถานศึกษาควรจัดให้มีคณะกรรมการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะกำหนดขอบข่าย ภารกิจ และตารางการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะรวมทั้งส่งเสริมการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตรเพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงขับเคลื่อนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ (ผู้ทรงคุณวุฒิ, 7 มิถุนายน 2559)

สรุปผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) เกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อยมีรายละเอียด ดังนี้

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะประกอบด้วย 5 กลวิธี ได้แก่ 1) ส่งเสริมความตระหนักในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน 2) จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ 3) เสริมสร้างความเข้าใจ และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะนักเรียน 4) จัดให้มีพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring) ในการติดตามผลงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะของนักเรียน และ 5) เสริมสร้างขวัญ กำลังใจและความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและนอกห้องเรียนประกอบด้วย 5 กลวิธี ได้แก่ 1) จัดประชุมชี้แจงเรื่องการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบพร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ 2) จัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ร่วมกับชุมชน เช่น กิจกรรมทางศาสนา ประเพณีท้องถิ่นหรืองานพิธีต่าง ๆ เพื่อให้เด็กมีจิตสาธารณะ 3) จัดค่ายอาสาเพื่อพัฒนาสาธารณะประโยชน์ให้กับนักเรียน 4) ส่งเสริมให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์ โดยเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ทั้งใน

และนอกโรงเรียน และ 5) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.3 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะด้วยวิธีหลากหลายและประเมินตามสภาพจริงประกอบด้วย 5 กลวิธี ได้แก่ 1) จัดให้มีการวัดและประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) ส่งเสริมให้ครูสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลจิตสาธารณะให้ครอบคลุมตัวชี้วัด 3) ส่งเสริมครูวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีหลากหลาย 4) จัดทำคู่มือแนวทางการวัดและประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ 5) ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.4 พัฒนาระบบการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 3 กลวิธี ได้แก่ 1) จัดให้มีคณะกรรมการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ 2) กำหนดขอบข่าย ภารกิจ และตารางการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ และ 3) ส่งเสริมการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตรเพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงขับเคลื่อนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ

ผลการดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ พบว่า กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อย และมีรายละเอียดของแต่ละกลยุทธ์ย่อย ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างข้อมูลผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ต่อไปนี้

“...ในการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ สถานศึกษาอาจปฏิบัติได้หลากหลายวิธี อาทิเช่น การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะการจัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้สู่จิตสาธารณะการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะจัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงานการดำรงชีพและทักษะชีวิตเน้นจิตสาธารณะ...” (ผู้ทรงคุณวุฒิ, 7 มิถุนายน 2559)

“...แนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะอาจทำได้โดยส่งเสริมให้มีกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะสอดแทรกในกิจกรรมนักเรียน รวมทั้งจัดให้มีกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความสนใจและความถนัดของนักเรียน...” (ผู้ทรงคุณวุฒิ, 7 มิถุนายน 2559)

“...กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ผู้จิตสาธาณะมีหลายแนวทาง เช่น ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอจุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ ประสานความร่วมมือกับ ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียน และส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมเป็นทีม เน้นความเป็นระบบ มีวิจรณ์ญานร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน...” (ผู้ทรงคุณวุฒิ, 7 มิถุนายน 2559)

“...แนวทางการสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธาณะมีหลายแนวทาง เช่น ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน จัดให้มีกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาจิตสาธาณะ จัดให้มีศูนย์การเรียนรู้เผยแพร่กิจกรรม รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมปลูกฝังความรัก ความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทย และหวงแหนสมบัติของชาติ...” (ผู้ทรงคุณวุฒิ, 7 มิถุนายน 2559)

“...การส่งเสริมกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงานการดำรงชีพและทักษะชีวิต เน้นจิตสาธาณะมีแนวทาง คือ จัดให้มีการพัฒนาจิตสาธาณะด้วยกิจกรรมที่ตอบสนอง ความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล และจัดให้มีการพัฒนาจิตสาธาณะนักเรียนด้วยการร่วมกันฝึกการทำงาน ทักษะอาชีพ และการใช้ ทักษะชีวิต...” (ผู้ทรงคุณวุฒิ, 7 มิถุนายน 2559)

สรุปผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) เกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 3 พัฒนา กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ผู้จิตสาธาณะ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อย รายละเอียด มีดังนี้

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธาณะประกอบด้วย 3 กลวิธี ได้แก่

1) ส่งเสริมให้มีกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการพัฒนาจิตสาธาณะของนักเรียน 2) ส่งเสริมให้มี กิจกรรมพัฒนาจิตสาธาณะสอดแทรกในกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมยุวกาชาด กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ ชุมนุม ชมรม และ 3) จัดให้มีกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธาณประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความสนใจและความถนัดของนักเรียน

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ผู้จิตสาธาณะ ประกอบด้วย 4 กลวิธี ได้แก่ 1) ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธาณะโดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข 2) จัดให้มีกิจกรรมที่เปิด โอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอจุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่น ด้านจิตสาธาณะ 3) ส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือ กับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธาณะ และ 4) ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมพัฒนาจิตสาธาณะเป็นทีม เน้นความเป็นระบบ มีวิจรณ์ญานร่วมกันตลอดเวลาว่ากำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.3 จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 4 กลวิธี ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน โดยมีแนวปฏิบัติ ได้แก่ ปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะปลูกฝังความสามัคคีและปลูกฝังความเสียสละ 2) จัดให้มีกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาจิตสาธารณะ 3) จัดให้มีศูนย์การเรียนรู้เผยแพร่กิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน และ 4) ส่งเสริมกิจกรรมปลูกฝังความรัก ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และหวงแหนสมบัติของชาติ

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.4 จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงานการดำรงชีพและทักษะชีวิต เน้นจิตสาธารณะประกอบด้วย 2 กลวิธี ได้แก่ 1) จัดให้มีการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล และ 2) จัดให้มีการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนด้วยการร่วมกันฝึกการทำงาน ทักษะอาชีพ และการใช้ทักษะชีวิต

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

ผลการดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน พบว่า การส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อย และมีรายละเอียดของแต่ละกลยุทธ์ย่อย ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างข้อมูลผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ต่อไปนี้

“...การสร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนนั้น ทำได้โดยส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยใน โรงเรียนจัดให้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียนส่งเสริมให้ที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตยและบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนกับการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ...” (ผู้ทรงคุณวุฒิ, 7 มิถุนายน 2559)

“...แนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประชุม ได้แก่ การจัดให้มีการสร้างระบบการสื่อสารที่ดีในสถานักเรียนโดยใช้ “สุนทรียสนทนา” เป็นกระบวนการสื่อสารและสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกัน โดยผ่านการประชาสัมพันธ์ของพิธีกรในสถานักเรียนจัดให้มีการเพิ่มพื้นที่สื่อในการประชาสัมพันธ์ของสถานักเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะให้แพร่หลาย เช่น สื่อท้องถิ่นหรือวิทยุชุมชน และจัดให้มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ทักษะการประชุมของสถานักเรียน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตาม โครงสร้างสถานักเรียนได้อย่างชัดเจน...” (ผู้ทรงคุณวุฒิ, 7 มิถุนายน 2559)

“...การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนมีแนวทาง คือ ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีกระบวนการวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย สอดคล้องกับหลักการวธรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรมส่งเสริมให้สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนจัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลโลก/เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมสถานักเรียนให้มีการดำเนินการประเมินผลและรายงานผลการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรมของสถานักเรียนอย่างชัดเจน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ, 7 มิถุนายน 2559)

“...แนวทางในการสร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้นการปลูกจิตสาธารณะอย่างยั่งยืนทำได้โดยการจัดให้มีการวางแผนการดำเนินงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนจัดให้มีการกำหนดการทำงานระหว่างโรงเรียน/ชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาจิตสาธารณะ การประเมิน สรุป รายงานผล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมสถานักเรียน และจัดให้มีการรณรงค์ให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ โดยเปิดเวทีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูนักเรียน ภายในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษาหรือระหว่างครู นักเรียน กับชุมชนหรือองค์กรเอกชน...” (ผู้ทรงคุณวุฒิ, 7 มิถุนายน 2559)

สรุปผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) เกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อย รายละเอียด มีดังนี้

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนให้ชัดเจน ประกอบด้วย 4 กลวิธี ได้แก่ 1) ส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน 2) จัดให้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน 3) ส่งเสริมให้ที่มาของสถานักเรียน สอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตยและ 4) บูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนกับการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประชุม ประกอบด้วย 3 กลวิธี ได้แก่ 1) จัดให้มีการสร้างระบบการสื่อสารที่ดีในสถานักเรียนโดยใช้ “สุนทรียสนทนา” เป็นกระบวนการสื่อสารและสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกันโดยผ่านการประชาสัมพันธ์ของพิธีกรในสถานักเรียน 2) จัดให้มีการเพิ่มพื้นที่สื่อในการประชาสัมพันธ์ของสถานักเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะให้แพร่หลาย เช่น สื่อท้องถิ่นหรือวิทยุชุมชน และ

3) จัดให้มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ทักษะการประชุมของ
 สถานักเรียน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างสถานักเรียน ได้อย่างชัดเจน

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุน
 กิจกรรมของโรงเรียน ประกอบด้วย 5 กลวิธี ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีกระบวนการ
 วางแผนการดำเนินงานส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย สอดคล้องกับหลักการวธรรม สามัคคีธรรม
 ปัญญาธรรม 2) ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธาณะนักเรียน
 3) จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพล โลก/ เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคม
 อาเซียน 4) จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 และ 5) ส่งเสริมสถานักเรียนให้มีการดำเนินการประเมินผลและรายงานผลการจัดกิจกรรม
 ทุกกิจกรรมของสถานักเรียนอย่างชัดเจน

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้นการปลูกจิตสาธาณะ
 อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 3 กลวิธี ได้แก่ 1) จัดให้มีการวางแผนการดำเนินงานในการสร้างเครือข่าย
 ความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/ องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาจิตสาธาณะนักเรียน
 2) จัดให้มีการกำหนดการทำงานระหว่างโรงเรียน/ ชุมชน/ องค์กรภาครัฐและเอกชนในการพัฒนา
 จิตสาธาณะ การประเมิน สรุป รายงานผล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมสถานักเรียน และ
 3) จัดให้มีการรณรงค์ให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธาณะ โดยเปิดเวทีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง
 ครู นักเรียน ภายในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษาหรือระหว่างครู นักเรียน กับชุมชนหรือ
 องค์กร

ส่วนที่ 2 ผลการตรวจสอบแบบร่างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธาณะของนักเรียน สำหรับ
โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธาณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน
 ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี โดยการสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน
 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธาณะของ
 นักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ 16 กลยุทธ์ย่อย
 และ 64 กลวิธี มีรายละเอียด ดังตารางที่ 23-27

ตารางที่ 23 ผลการตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน
ประถมศึกษา ในจังหวัดจันทบุรี

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับ
กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียน	3.78	0.97	มาก
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ	4.22	0.67	มาก
อัตลักษณ์สถานศึกษา ด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน			
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 จัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน	3.78	0.83	มาก
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.3 ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนา	4.11	0.60	มาก
จิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ			
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อ	4.67	0.50	มากที่สุด
การจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ			
กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ	3.44	0.73	ปานกลาง
กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัด	4.33	0.50	มาก
กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ			
กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและนอกห้องเรียน			
กลยุทธ์ย่อยที่ 2.3 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิต	4.44	0.88	มาก
สาธารณะด้วยวิธีหลากหลายและประเมินตามสภาพจริง			
กลยุทธ์ย่อยที่ 2.4 พัฒนาระบบการนิเทศติดตามการจัด	3.67	0.71	มาก
กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ			
กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ	4.11	0.93	มาก
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ	4.22	0.67	มาก
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและ	4.56	0.88	มากที่สุด
การเรียนรู้สู่จิตสาธารณะ			
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.3 จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและ	4.67	0.71	มากที่สุด
ค่านิยมจิตสาธารณะ			
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.4 จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน	3.11	0.33	ปานกลาง
การดำรงชีพและทักษะชีวิตเน้นจิตสาธารณะ			

ตารางที่ 23 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับ
กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูก กระแจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน	4.22	0.67	มาก
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงาน สถานักเรียนให้ชัดเจน	4.33	0.71	มาก
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ และทักษะการประชุม	4.56	0.88	มากที่สุด
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียน ในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน	3.67	0.71	มาก
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้น การปลูกจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน	4.44	0.88	มาก

จากตารางที่ 23 พบว่า ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การพัฒนา
จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี เมื่อพิจารณาแต่ละ
กลยุทธ์ ปรากฏผลดังนี้ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ
จิตสาธารณะ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรม
ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับ มาก และกลยุทธ์ที่ 4
ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน
มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 24 ผลการตรวจสอบกลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ ตามกลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบาย
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับ
กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน			
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ สถานศึกษา ด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน			
1. จัดให้มีการวิเคราะห์ห้บริบท (SWOT Analysis) เพื่อกำหนด นโยบายด้านการพัฒนาจิตสาธารณะ	4.56	0.73	มากที่สุด
2. จัดให้มีการกำหนดนโยบายด้านการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ อย่างชัดเจน	4.00	0.87	มาก
3. กำหนดให้มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียน	4.78	0.67	มากที่สุด
4. มีการสร้างอัตลักษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนา	4.67	0.71	มากที่สุด
5. เผยแพร่วิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ ในการพัฒนา จิตสาธารณะนักเรียน ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	3.22	0.67	ปานกลาง
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 การจัดทำแผนพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน			
1. จัดให้มีโครงสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการพัฒนา จิตสาธารณะ	4.56	0.73	มากที่สุด
3. จัดให้มีแนวทางการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน	4.33	0.50	มาก
4. จัดให้มีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน	4.67	0.71	มากที่สุด
5. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการพัฒนาจิตสาธารณะ	4.56	0.88	มากที่สุด
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.3 ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะ นักเรียนสู่การปฏิบัติ			
1. กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในแต่ละ ระดับชั้น	5.00	0.00	มากที่สุด
2. วินิจฉัยและกำหนดบทบาทของครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ครูผู้สอนแต่ละวิชาในการพัฒนาจิตสาธารณะ	4.33	1.00	มาก

ตารางที่ 24 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับ
3. กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคล	3.33	0.71	ปานกลาง
4. จัดให้มีการวางแผนพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคลเพื่อให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพ กลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ	4.67	0.71	มากที่สุด
1. จัดให้มีอาคารสถานที่ที่ร่มรื่นสวยงามและให้เป็นแหล่งเรียนรู้ควบคู่กับการมีจิตสาธารณะ	4.44	0.73	มาก
2. จัดให้มีสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ให้เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ จัดป้ายนิเทศ ป้ายคำขวัญเกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้ในสถานศึกษา	4.22	0.83	มาก
3. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน นอกห้องเรียนและทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา	4.00	0.87	มาก
4. จัดให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้/ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน	4.78	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 24 พบว่า ผลการตรวจสอบร่างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของกลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนเป็นรายชื่อในแต่ละกลยุทธ์ย่อย ปรากฏผล ดังนี้ กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนตามกลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์สถานศึกษา ด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน พบว่า กลวิธีที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สามลำดับแรก คือ กลวิธีที่ 3) กำหนดให้มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน กลวิธีที่ 4) มีการสร้างอัตลักษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนา และกลวิธีที่ 1) จัดให้มีการวิเคราะห์ห้บริบท (SWOT Analysis) เพื่อกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาจิตสาธารณะตามลำดับ กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ตามกลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 จัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า กลวิธีที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

สามลำดับแรก คือ กลวิธีที่ 1) จัดให้มีโครงสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน กลวิธีที่ 4) จัดให้มีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน กลวิธีที่ 5) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการพัฒนาจิตสาธารณะ และกลวิธีที่ 2) แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะตามลำดับ

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ตามกลยุทธ์ย่อยที่ 1.3 ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลวิธีที่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สองลำดับแรก คือ กลวิธีที่ 1) กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น และกลวิธีที่ 4) จัดให้มีการวางแผนพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคลเพื่อให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพตามลำดับ

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ตามกลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลวิธีที่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ กลวิธีที่ 4) จัดให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้/ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน รองลงมา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คือ กลวิธีที่ 1) จัดให้มีอาคารสถานที่ที่ร่มรื่นสวยงามและให้เป็นแหล่งเรียนรู้ควบคู่กับการมีจิตสาธารณะ และกลวิธีที่ 2) จัดให้มีสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ให้เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ จัดป้ายนิเทศ ป้ายคำขวัญเกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้ในสถานศึกษา ตามลำดับ

ตารางที่ 25 ผลการตรวจสอบกลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ ตามกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับ
กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ จิตสาธารณะ			
กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ			
1. ส่งเสริมความตระหนักในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน	4.44	0.88	มาก
2. จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ	4.00	1.00	มาก
3. เสริมสร้างความเข้าใจ และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	4.00	1.00	มาก

การเรียนรู้บูรณาการจิตสาธาณะนักเรียน

ตารางที่ 25 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ
4. จัดให้มีพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring) ในการติดตาม ผลงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธาณะของ นักเรียน	3.89	0.93	มาก
5. เสริมสร้างขวัญ กำลังใจและความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้บูรณาการจิตสาธาณะ	4.67	0.71	มากที่สุด
กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ จิตสาธาณะทั้งในและนอกห้องเรียน			
1. จัดประชุมชี้แจงเรื่องการจัดกิจกรรมจิตสาธาณะให้ ทุกภาคส่วนได้รับทราบพร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการ ในการจัดกิจกรรมสาธาณะประโยชน์	4.22	0.97	มาก
2. จัดกิจกรรมสาธาณะประโยชน์ร่วมกับชุมชน เช่น กิจกรรม ประเพณีท้องถิ่นหรืองานพิธีต่าง ๆ เพื่อให้เด็กมีจิตสาธาณะ	4.67	0.50	มากที่สุด
3. จัดค่ายอาสาเพื่อพัฒนาสาธาณะประโยชน์ให้กับนักเรียน	4.22	0.67	มาก
4. ส่งเสริมให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์โดยเข้าร่วมกิจกรรม สาธาณะประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียน	4.67	0.71	มากที่สุด
5. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม สาธาณะประโยชน์	4.11	1.05	มาก
กลยุทธ์ย่อยที่ 2.3 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธาณะ ด้วยวิธีหลากหลายและประเมินตามสภาพจริง			
1. จัดให้มีการวัดและประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตสาธาณะ ของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.89	0.78	มาก
2. ส่งเสริมให้ครูสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล จิตสาธาณะให้ครอบคลุมตัวชี้วัด	4.56	0.88	มากที่สุด
3. ส่งเสริมครูวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธี หลากหลาย	4.67	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 25 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับ
4. จัดทำคู่มือแนวทางการวัดและประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.00	1.00	มาก
5. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน	4.11	0.93	มาก
กลยุทธ์ย่อยที่ 2.4 พัฒนาระบบนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ			
1. จัดให้มีคณะกรรมการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ	4.56	0.73	มากที่สุด
2. กำหนดขอบข่าย ภารกิจ และตารางการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ	4.00	0.87	มาก
3. ส่งเสริมการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตรเพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงขับเคลื่อนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ	4.44	0.88	มาก

จากตารางที่ 25 พบว่า ผลการตรวจสอบร่างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะเมื่อพิจารณาความเหมาะสมของกลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนเป็นรายชื่อในแต่ละกลยุทธ์ย่อย ปรากฏผล ดังนี้

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนตามกลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด 1 กลวิธี คือ กลวิธีที่ 5) เสริมสร้างขวัญ กำลังใจและความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะรองลงมา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คือ กลวิธีที่ 1) ส่งเสริมความตระหนักในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน กลวิธีที่ 2) จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ และกลวิธีที่ 3) เสริมสร้างความเข้าใจ และ

สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
บูรณาการจิตสาธารณะนักเรียน ตามลำดับ

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ตามกลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและนอกห้องเรียนเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด 2 กลวิธี คือ กลวิธีที่ 2) จัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์
ร่วมกับชุมชน เช่น กิจกรรมทางศาสนา ประเพณีท้องถิ่นหรืองานพิธีต่าง ๆ เพื่อให้เด็กมี
จิตสาธารณะ และกลวิธีที่ 4) ส่งเสริมให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์โดยเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะ
ประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียน

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ตามกลยุทธ์ย่อยที่ 2.3 ส่งเสริมการวัดและ
ประเมินผลจิตสาธารณะด้วยวิธีหลากหลายและประเมินตามสภาพจริงเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด 2 กลวิธี คือ กลวิธีที่ 3) ส่งเสริมครูวัดและประเมินผล
ตามสภาพจริงด้วยวิธีหลากหลาย และกลวิธีที่ 2) ส่งเสริมให้ครูสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและ
ประเมินผลจิตสาธารณะให้ครอบคลุมตัวชี้วัด

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ตามกลยุทธ์ย่อยที่ 2.4 พัฒนาระบบการนิเทศ
ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด 1 กลวิธี คือ กลวิธีที่ 1) จัดให้มีคณะกรรมการนิเทศติดตาม
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะนอกนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ได้แก่
กลวิธีที่ 3) ส่งเสริมการนิเทศอย่างเป็นทางการเป็นกัลยาณมิตรเพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงขับเคลื่อนในการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ และกลวิธีที่ 2) กำหนดขอบข่าย ภารกิจ และตาราง
การนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ ตามลำดับ

ตารางที่ 26 ผลการตรวจสอบกลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ ตามกลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรม
ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ

รายการประเมิน	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ
กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ			
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ			
1. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียน	4.22	0.83	มาก
2. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะสอดแทรกในกิจกรรม	4.67	0.71	มากที่สุด

นักเรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมยุวกาชาด
กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ ชุมนวม ชมรม

ตารางที่ 26 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับ
3. จัดให้มีกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความสนใจและความถนัดของนักเรียน กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ผู้จิตสาธารณะ	4.33	0.87	มาก
1. ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข	4.22	0.83	มาก
2. จัดให้มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอจุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่น ด้านจิตสาธารณะ	4.22	0.83	มาก
3. ส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนา นักเรียนด้าน จิตสาธารณะ	4.22	0.97	มาก
4. ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ เป็นทีม เน้นความเป็นระบบ มีวิจาณญาณร่วมกันตลอดเวลาว่า กำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน กลยุทธ์ย่อยที่ 3.3 จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ	4.33	1.00	มาก
1. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้	4.00	1.00	มาก
1.1 ปลุกฝังจิตสำนึกสาธารณะ			
1.2 ปลุกฝังความสามัคคี			

1.3 ปลูกฝังความเสียสละ

2. จัดให้มีกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาจิตสาธาธารณะ	4.33	0.71	มาก
---	------	------	-----

ตารางที่ 26 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับ
3. จัดให้มีศูนย์การเรียนรู้เผยแพร่กิจกรรมพัฒนาจิตสาธาธารณะนักเรียน	4.56	0.73	มากที่สุด
4. ส่งเสริมกิจกรรมปลูกฝังความรัก ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และหวงแหนสมบัติของชาติ	3.89	0.78	มาก
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.4 จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิตเน้นจิตสาธาธารณะ			
1. จัดให้มีการพัฒนาจิตสาธาธารณะด้วยกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.89	0.33	มากที่สุด
2. จัดให้มีการพัฒนาจิตสาธาธารณะนักเรียนด้วยการร่วมกันฝึกการทำงาน ทักษะอาชีพ และการใช้ทักษะชีวิต	3.67	0.87	มาก

จากตารางที่ 26 พบว่า ผลการตรวจสอบร่างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธาธารณะของนักเรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ จิตสาธาธารณะเมื่อพิจารณาความเหมาะสมของกลวิธีการพัฒนาจิตสาธาธารณะนักเรียนเป็นรายชื่อใน แต่ละกลยุทธ์ย่อย ปรากฏผล ดังนี้

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธาธารณะของนักเรียน ตามกลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธาธารณะเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด 1 กลวิธี คือ กลวิธีที่ 2) ส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาจิตสาธาธารณะสอดแทรกในกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมยูวาทชาด กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ ชุมนุม ชมรม นอกนั้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธาธารณะของนักเรียน ตามกลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้จิตสาธาธารณะเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ทุกกลวิธี กลวิธีที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ กลวิธีที่ 4) ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันทำ

กิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะเป็นทีม เน้นความเป็นระบบ มีวิจารณ์ญานร่วมกันตลอดเวลาว่ากำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน กลวิธีที่ 1) ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข และกลวิธีที่ 2) จัดให้มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผนคิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอจุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่น ด้านจิตสาธารณะ ตามลำดับ

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ตามกลยุทธ์ย่อยที่ 3.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 1 กลวิธี คือ กลวิธีที่ 3) จัดให้มีศูนย์การเรียนรู้เผยแพร่กิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน นอกนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ กลวิธีที่ 2) จัดให้มีกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาจิตสาธารณะ และ กลวิธีที่ 1) ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน โดยมีแนวปฏิบัติ ได้แก่ ปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะปลูกฝังความสามัคคีและปลูกฝังความเสียสละตามลำดับ

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ตามกลยุทธ์ย่อยที่ 3.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการทำงานการดำรงชีพและทักษะชีวิตเน้นจิตสาธารณะเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลวิธีที่ 1) จัดให้มีการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และ กลวิธีที่ 2) จัดให้มีการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนด้วยการร่วมกันฝึกการทำงาน ทักษะอาชีพ และการใช้ทักษะชีวิต มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 27 ผลการตรวจสอบกลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ ตามกลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งสถานนักเรียน เพื่อปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับ
กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งสถานนักเรียน เพื่อปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน			
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานนักเรียนให้ชัดเจน			
1. ส่งเสริมสถานนักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน	4.89	0.33	มากที่สุด
2. จัดให้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานนักเรียน	4.56	0.73	มากที่สุด
3. ส่งเสริมให้ที่มาของสถานนักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการ	4.44	0.88	มาก

ประชาธิปไตย

4. บูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนกับการจัดกิจกรรมพัฒนา จิตสาธารณะ	4.78	0.67	มากที่สุด
--	------	------	-----------

ตารางที่ 27 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับ
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะ การประชุม			
1. จัดให้มีการสร้างระบบการสื่อสารที่ดีในสถานักเรียน โดยใช้ “สุนทรียสนทนา” เป็นกระบวนการสื่อสารและสร้างกลไก การเรียนรู้ร่วมกัน โดยผ่านการประชาสัมพันธ์ของพิธีกรใน สถานักเรียน	4.00	0.71	มาก
2. จัดให้มีการเพิ่มพื้นที่สื่อในการประชาสัมพันธ์ของสถานักเรียน เกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะให้แพร่หลาย เช่น สื่อท้องถิ่น หรือวิทยุชุมชน	4.67	0.50	มากที่สุด
3. จัดให้มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ทักษะการประชุมของสถานักเรียน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตาม โครงสร้างสถานักเรียนได้อย่างชัดเจน	4.22	0.83	มาก
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียน ในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน			
1. ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีกระบวนการวางแผนการดำเนินงาน ส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย สอดคล้องกับหลักคุณธรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม	4.44	0.88	มาก
2. ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนา จิตสาธารณะนักเรียน	4.78	0.67	มากที่สุด
3. จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลโลก/ เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	3.11	0.33	ปาน กลาง
4. จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5.00	0.00	มากที่สุด
5. ส่งเสริมสถานักเรียนให้มีการดำเนินการประเมินผลและรายงาน	4.00	1.00	มาก

ผลการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรมของสถานักเรียนอย่างชัดเจน

ตารางที่ 27 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับ
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียน เน้นการปลูกจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน			
1. จัดให้มีการวางแผนการดำเนินงานในการสร้างเครือข่าย ความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/ องค์กรภาครัฐและ เอกชน เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน	4.33	0.71	มาก
2. จัดให้มีการกำหนดการทำงานระหว่างโรงเรียน/ ชุมชน/ องค์กร ภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาจิตสาธารณะ การประเมิน สรุป รายงานผล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมสถานักเรียน	4.33	0.87	มาก
3. จัดให้มีการรณรงค์ให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ โดย เปิดเวทีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู นักเรียน ภายในสถานศึกษา และระหว่างสถานศึกษาหรือระหว่างครู นักเรียน กับชุมชนหรือ องค์กรเอกชน	3.89	1.05	มาก

จากตารางที่ 27 พบว่า ผลการตรวจสอบร่างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน
เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืนเมื่อพิจารณาความเหมาะสมของกลวิธีการพัฒนา
จิตสาธารณะนักเรียนเป็นรายชื่อใน แต่ละกลยุทธ์ย่อย ปรากฏผล ดังนี้

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ตามกลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 สร้างเสริมโครงสร้าง
การบริหารงานสถานักเรียนให้ชัดเจนเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ
มากที่สุด 3 กลวิธี คือ กลวิธีที่ 1) ส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียนกลวิธีที่
4) บูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนกับการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ และกลวิธีที่ 2) จัดให้มี
การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียนตามลำดับ

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ตามกลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 ส่งเสริมการพัฒนา
ทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประชุมเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ใน

ระดับมากที่สุด 1 กลวิธี คือ กลวิธีที่ 2) จัดให้มีการเพิ่มพื้นที่สื่อในการประชาสัมพันธ์ของสถานักเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะให้แพร่หลาย เช่น สื่อท้องถิ่นหรือวิทยุชุมชน นอกนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คือ กลวิธีที่ 3) จัดให้มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ทักษะการประชุมของสถานักเรียน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างสถานักเรียนได้อย่างชัดเจนและกลวิธีที่ 1) จัดให้มีการสร้างระบบการสื่อสารที่ดีในสถานักเรียน โดยใช้ “สุนทรียสนทนา” เป็นกระบวนการสื่อสารและสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกัน โดยผ่านการประชาสัมพันธ์ของพิธีกรในสถานักเรียน

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ตามกลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2 กลวิธี คือ กลวิธีที่ 4) จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกลวิธีที่ 2) ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน นอกนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ตามกลยุทธ์ย่อยที่ 4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้นการปลูกจิตสาธารณะอย่างยั่งยืนเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ทุกกลวิธี เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ กลวิธีที่ 1) จัดให้มีการวางแผนการดำเนินงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/ องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน กลวิธีที่ 2) จัดให้มีการกำหนดการทำงานระหว่างโรงเรียน/ ชุมชน/ องค์กรภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาจิตสาธารณะ การประเมิน สรุป รายงานผล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมสถานักเรียน และกลวิธีที่ 3) จัดให้มีการรณรงค์ให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ โดยเปิดเวทีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู นักเรียน ภายในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษาหรือระหว่างครู นักเรียน กับชุมชนหรือองค์กรเอกชน

จากการตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ในขั้นนี้ ได้ประเด็นสำคัญในการปรับปรุงแก้ไขกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ปรากฏว่า ได้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ที่ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ 16 กลยุทธ์ย่อย และ 64 กลวิธี

ส่วนที่ 3 ผลการสร้างคู่มือกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

การสร้างคู่มือการดำเนินการกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี นั้นผู้วิจัยได้นำสาระองค์ความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์หลัก กลยุทธ์ย่อย และกลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้จากผู้เชี่ยวชาญมาสร้างเป็นคู่มือการดำเนินการสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ที่จะนำไปทดลองใช้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ซึ่งในคู่มือได้อธิบายถึงการดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน และเพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษาที่นำกลยุทธ์ไปใช้ได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนมากขึ้นผู้วิจัยได้จัดทำเป็นคู่มือเพื่อให้ผู้นำกลยุทธ์ไปใช้มีความเข้าใจชัดเจนและสามารถนำกลยุทธ์ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีส่วนประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล
2. วัตถุประสงค์
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
4. วิธีดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
5. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัด

จันทบุรี

5.1 กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียน

5.1.1 กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์สถานศึกษาด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

5.1.2 กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 จัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

5.1.3 กลยุทธ์ย่อยที่ 1.3 ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ

5.1.4 กลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ

5.2 กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

5.2.1 กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

5.2.2 กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและนอกห้องเรียน

- 5.2.3 กลยุทธ์ย่อยที่ 2.3 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะด้วยวิธีหลากหลายและประเมินตามสภาพจริง
- 5.2.4 กลยุทธ์ย่อยที่ 2.4 พัฒนาระบบการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ
- 5.3 กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ
- 5.3.1 กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ
- 5.3.2 กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้สู่จิตสาธารณะ
- 5.3.3 กลยุทธ์ย่อยที่ 3.3 จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ
- 5.3.4 กลยุทธ์ย่อยที่ 3.4 จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงานการดำรงชีพและทักษะชีวิตเน้นจิตสาธารณะ
- 5.4 กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน
- 5.4.1 กลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนให้ชัดเจน
- 5.4.2 กลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประชุม
- 5.4.3 กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน
- 5.4.4 กลยุทธ์ย่อยที่ 4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียน เน้นการปลูกจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน
- ซึ่งคู่มือการดำเนินการกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ปรากฏดังภาคผนวก
- ส่วนที่ 4 ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ในสถานการณ์จริง**
- ผู้วิจัยนำกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ไปทดลองใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านขอยสอง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี และโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

โรงเรียนบ้านชอยสอง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ในปีการศึกษา 2559 มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 10 คน จำนวนนักเรียน 153 คน โรงเรียนจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ในปีการศึกษา 2559 มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 91 คน จำนวนนักเรียน 1,887 คน โรงเรียนจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการดำเนินงานของโรงเรียนบ้านชอยสอง และโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ก่อนและหลังการพัฒนา

ผลการดำเนินงานของโรงเรียนบ้านชอยสอง และโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ก่อนและหลังการดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ปรากฏดังตารางที่ 28-31

ตารางที่ 28 ผลการประเมินการดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายการพัฒนา

จิตสาธารณะของนักเรียน

ผลที่เกิดจากการปฏิบัติตามกลยุทธ์	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์สถานศึกษา ด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน						
1. จัดให้มีการวิเคราะห์ห้บริบท (SWOT Analysis) เพื่อกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาจิตสาธารณะ	3.45	0.35	ปานกลาง	4.57	0.35	มากที่สุด
2. จัดให้มีการกำหนดนโยบายด้านการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะอย่างชัดเจน	3.40	0.61	ปานกลาง	4.65	0.43	มากที่สุด
3. กำหนดให้มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน	3.49	0.65	ปานกลาง	4.53	0.54	มากที่สุด
4. มีการสร้างอัตลักษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน เพื่อให้เกิด	3.46	0.53	ปานกลาง	4.72	0.65	มากที่สุด

ความร่วมมือในการพัฒนา

ตารางที่ 28 (ต่อ)

ผลที่เกิดจากการปฏิบัติตามกลยุทธ์	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ
5. เผยแพร่วิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	3.54	0.37	มาก	4.81	0.51	มากที่สุด
รวม	3.46	0.05	ปานกลาง	4.65	0.11	มากที่สุด
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 การจัดทำแผนพัฒนา จิตสาธารณะนักเรียน						
1. จัดให้มีโครงสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะ อย่างชัดเจน	3.42	0.32	ปานกลาง	4.59	0.46	มากที่สุด
2. แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบโครงการ เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะ	3.47	0.42	ปานกลาง	4.68	0.57	มากที่สุด
3. จัดให้มีแนวทางการดำเนินงานหรือ การปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน	3.45	0.35	ปานกลาง	4.57	0.35	มากที่สุด
4. จัดให้มีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนา จิตสาธารณะอย่างชัดเจน	3.54	0.37	มาก	4.81	0.51	มากที่สุด
5. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการ พัฒนาจิตสาธารณะ	3.43	0.58	ปานกลาง	4.64	0.63	มากที่สุด
รวม	3.46	0.04	ปานกลาง	4.65	0.09	มากที่สุด
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.3 ส่งเสริมการนำนโยบาย พัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ						
1. กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาจิต สาธารณะของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น	3.43	0.35	ปานกลาง	4.57	0.51	มากที่สุด
2. วินิจฉัยและกำหนดบทบาทของครูที่	3.50	0.46	มาก	4.68	0.65	มากที่สุด

ปริกษา ครูประจำชั้น ครูผู้สอนแต่ละวิชา
ในการพัฒนาจิตสาธารณะ

ตารางที่ 28 (ต่อ)

ผลที่เกิดจากการปฏิบัติตามกลยุทธ์	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ
3. กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคล	3.46	0.85	ปานกลาง	4.62	0.74	มากที่สุด
4. จัดให้มีการวางแผนพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคลเพื่อให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพ	3.47	0.54	ปานกลาง	4.63	0.43	มากที่สุด
รวม	3.47	0.03	ปานกลาง	4.63	0.05	มากที่สุด
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ						
1. จัดให้มีอาคารสถานที่ที่ร่มรื่นสวยงามและให้เป็นแหล่งเรียนรู้ควบคู่กับการมีจิตสาธารณะ	3.48	0.46	ปานกลาง	4.54	0.51	มากที่สุด
2. จัดให้มีสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ให้เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ จัดป้ายนิเทศ ป้ายคำขวัญเกี่ยวกับจิตสาธารณะ	3.47	0.54	ปานกลาง	4.63	0.43	มากที่สุด
3. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน นอกห้องเรียนและทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา	3.57	0.64	มาก	4.64	0.43	มากที่สุด
4. จัดให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้/ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน	3.41	0.59	ปานกลาง	4.58	0.64	มากที่สุด
รวม	3.47	0.03	ปานกลาง	4.63	0.05	มากที่สุด

รวมเฉลี่ย	3.47	0.00	ปานกลาง	4.64	0.01	มากที่สุด
-----------	------	------	---------	------	------	-----------

จากตารางที่ 28 พบว่า การประเมินการดำเนินงานส่งเสริมนโยบายการพัฒนา
จิตสาธารณะของนักเรียนก่อนการใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน มีประสิทธิภาพ
โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหลังการดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายการพัฒนา
จิตสาธารณะของนักเรียนมีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 29 ผลการประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ
จิตสาธารณะ

ผลที่เกิดจากการปฏิบัติตามกลยุทธ์	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ จิตสาธารณะ						
1. ส่งเสริมความตระหนักในการพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียน	3.35	0.54	ปานกลาง	4.56	0.65	มากที่สุด
2. จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ จิตสาธารณะ	3.40	0.70	ปานกลาง	4.53	0.70	มากที่สุด
3. เสริมสร้างความเข้าใจ และสร้าง ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรใน สถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ นักเรียน	3.34	0.65	ปานกลาง	4.58	0.64	มากที่สุด
4. จัดให้มีพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring) ในการติดตามผลงานการจัดกิจกรรม การเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะของ นักเรียน	3.41	0.52	ปานกลาง	4.65	0.75	มากที่สุด

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ผลที่เกิดจากการปฏิบัติตามกลยุทธ์	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
5. เสริมสร้างขวัญ กำลังใจและความพึงพอใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ จิตสาธารณะ	3.57	0.64	มาก	4.64	0.43	มากที่สุด
รวม	3.41	0.09	ปานกลาง	4.59	0.05	มากที่สุด
กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรม การเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและ นอกห้องเรียน						
1. จัดประชุมชี้แจงเรื่องการจัดกิจกรรม จิตสาธารณะให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบ พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัด กิจกรรมสาธารณะประโยชน์	3.43	0.75	ปานกลาง	4.48	0.65	มาก
2. จัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ร่วมกับ ชุมชน เช่น กิจกรรมทางศาสนา ประเพณี ท้องถิ่นหรืองานพิธีต่าง ๆ เพื่อให้เด็ก มีจิตสาธารณะ	3.35	0.70	ปานกลาง	4.45	0.70	มาก
3. จัดค่ายอาสาเพื่อพัฒนาสาธารณะ ประโยชน์ให้กับนักเรียน	3.39	0.85	ปานกลาง	4.63	0.64	มากที่สุด
4. ส่งเสริมให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์โดย เข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ทั้ง ในและนอกโรงเรียน	3.43	0.80	ปานกลาง	4.62	0.75	มากที่สุด
5. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์	3.64	0.67	มาก	4.82	0.71	มากที่สุด
รวม	3.45	0.11	ปานกลาง	4.60	0.15	มากที่สุด

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ผลที่เกิดจากการปฏิบัติตามกลยุทธ์	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
กลยุทธ์ย่อยที่ 2.3 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลด้วยวิธีหลากหลายตามสภาพจริง						
1. จัดให้มีการวัดและประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.32	0.49	ปานกลาง	4.65	0.56	มากที่สุด
2. ส่งเสริมให้ครูสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลจิตสาธารณะให้ครอบคลุมตัวชี้วัด	3.41	0.62	ปานกลาง	4.73	0.67	มากที่สุด
3. ส่งเสริมครูวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีหลากหลาย	3.43	0.75	ปานกลาง	4.48	0.65	มาก
4. จัดทำคู่มือแนวทางการวัดและประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551	3.35	0.70	ปานกลาง	4.45	0.70	มาก
5. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน	3.39	0.85	ปานกลาง	4.63	0.64	มากที่สุด
รวม	3.38	0.04	ปานกลาง	4.59	0.12	มากที่สุด
กลยุทธ์ย่อยที่ 2.4 พัฒนาระบบนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ						
1. จัดให้มีคณะกรรมการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ	3.45	0.35	ปานกลาง	4.63	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ผลที่เกิดจากการปฏิบัติตามกลยุทธ์	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
2. กำหนดขอบข่าย ภารกิจ และตาราง การนิเทศติดตามการจัดกิจกรรม การเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ	3.51	0.46	มาก	4.72	0.65	มากที่สุด
3. ส่งเสริมการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตร เพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงขับเคลื่อน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ จิตสาธารณะ	3.34	0.85	ปานกลาง	4.59	0.74	มากที่สุด
รวม	3.43	0.09	ปานกลาง	4.65	0.07	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	3.42	0.03	ปานกลาง	4.61	0.03	มากที่สุด

จากตารางที่ 29 พบว่า การประเมินการดำเนินงานพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะก่อนการใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหลังการดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะมีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 30 ผลการประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน
เพิ่มเวลารู้สู่ จิตสาธารณะ

ผลที่เกิดจากการปฏิบัติตามกลยุทธ์	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เน้นจิตสาธารณะ						
1. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมแนะแนวที่เน้น การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน	3.58	0.46	มาก	4.64	0.51	มากที่สุด
2. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ สอดแทรกในกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรม ยูวาทชาต กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ ชุมนุม ชมรม	3.57	0.54	มาก	4.75	0.43	มากที่สุด
3. จัดให้มีกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ที่สอดคล้องกับ ความต้องการ ตอบสนองความสนใจและ ความถนัดของนักเรียน	3.45	0.35	ปานกลาง	4.63	0.51	มากที่สุด
รวม	3.53	0.07	มาก	4.67	0.07	มากที่สุด
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริม สมรรถนะและการเรียนรู้สู่จิตสาธารณะ						
1. ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะโดยให้ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ ตรง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ อย่างมีความสุข	3.29	0.75	ปานกลาง	4.65	0.64	มากที่สุด
2. จัดให้มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอจุดประกายความคิด	3.37	0.42	ปานกลาง	4.56	0.75	มากที่สุด

สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่น

ด้านจิตสาธารณะ

ตารางที่ 30 (ต่อ)

ผลที่เกิดจากการปฏิบัติตามกลยุทธ์	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
3. ส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน ทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียน ด้านจิตสาธารณะ	3.67	0.64	มาก	4.74	0.43	มากที่สุด
4. ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรม พัฒนาจิตสาธารณะเป็นทีม เน้นความเป็น ระบบ มีวิจรรย์ญาณร่วมกันตลอดเวลาว่า กำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน	3.45	0.63	ปานกลาง	4.60	0.64	มากที่สุด
รวม	3.45	0.16	ปานกลาง	4.64	0.08	มากที่สุด
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.3 จัดกิจกรรมสร้างเสริม คุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ						
1. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือสังคม หรือชุมชน โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้	3.47	0.52	ปานกลาง	4.63	0.67	มากที่สุด
1.1 ปลุกฝังจิตสำนึกสาธารณะ						
1.2 ปลุกฝังความสามัคคี						
1.3 ปลุกฝังความเสียสละ						
2. จัดให้มีกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาจิตสาธารณะ	3.46	0.65	ปานกลาง	4.58	0.65	มากที่สุด
3. จัดให้มีศูนย์การเรียนรู้เผยแพร่กิจกรรม พัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน	3.45	0.80	ปานกลาง	4.45	0.70	มาก
4. ส่งเสริมกิจกรรมปลุกฝังความรัก ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และ หวงแหนสมบัติของชาติ	3.29	0.75	ปานกลาง	4.65	0.64	มากที่สุด

รวม	3.42	0.09	ปานกลาง	4.58	0.09	มากที่สุด
-----	------	------	---------	------	------	-----------

ตารางที่ 30 (ต่อ)

ผลที่เกิดจากการปฏิบัติตามกลยุทธ์	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.4 จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงานการค้าวิชาชีพและทักษะชีวิต เน้นจิตสาธารณะ						
1. จัดให้มีการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.57	0.54	มาก	4.75	0.43	มากที่สุด
2. จัดให้มีการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนด้วยการร่วมกันฝึกการทำงาน ทักษะอาชีพ และการใช้ทักษะชีวิต	3.45	0.35	ปานกลาง	4.63	0.51	มากที่สุด
รวม	3.51	0.08	มาก	4.69	0.08	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	3.48	0.05	ปานกลาง	4.64	0.05	มากที่สุด

จากตารางที่ 30 พบว่า การประเมินการดำเนินงานพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะก่อนการใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหลังการดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะมีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 31 ผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งสถานักเรียน เพื่อปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

ผลที่เกิดจากการปฏิบัติตามกลยุทธ์	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนให้ชัดเจน						
1. ส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน	3.29	0.75	ปานกลาง	4.65	0.64	มากที่สุด
2. จัดให้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน	3.37	0.42	ปานกลาง	4.56	0.75	มากที่สุด
3. ส่งเสริมให้ที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย	3.67	0.64	มาก	4.74	0.43	มากที่สุด
4. บูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนกับการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ	3.45	0.63	ปานกลาง	4.60	0.64	มากที่สุด
รวม	3.45	0.16	ปานกลาง	4.64	0.08	มากที่สุด
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประชุม						
1. จัดให้มีการสร้างระบบการสื่อสารที่ดีในสถานักเรียนโดยใช้ “สุนทรียสนทนา” เป็นกระบวนการสื่อสารและสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกันโดยผ่านการประชาสัมพันธ์ของพิธีกรในสถานักเรียน	3.32	0.49	ปานกลาง	4.65	0.56	มากที่สุด
2. จัดให้มีการเพิ่มพื้นที่สื่อในการประชาสัมพันธ์ของสถานักเรียนเกี่ยวกับ	3.41	0.62	ปานกลาง	4.73	0.67	มากที่สุด

การส่งเสริมจิตสาธารณะให้แพร่หลาย
เช่น สื่อท้องถิ่นหรือวิทยุชุมชน

ตารางที่ 31 (ต่อ)

ผลที่เกิดจากการปฏิบัติตามกลยุทธ์	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ
3. จัดให้มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะ ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ทักษะการประชุม ของสถานักเรียน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ตาม โครงสร้างสถานักเรียนได้อย่างชัดเจน	3.43	0.75	ปานกลาง	4.48	0.65	มาก
รวม	3.39	0.06	ปานกลาง	4.62	0.13	มากที่สุด
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ สถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมของโรงเรียน						
1. ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีกระบวนการ วางแผนการดำเนินงานส่งเสริมวิถี ประชาธิปไตย สอดคล้องกับหลัก การวชิรธรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม	3.43	0.75	ปานกลาง	4.48	0.65	มาก
2. ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีการดำเนินการจัด กิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน	3.35	0.70	ปานกลาง	4.45	0.70	มาก
3. จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม ความเป็นพล โลก/ เตรียมความพร้อมเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน	3.39	0.85	ปานกลาง	4.63	0.64	มากที่สุด
4. จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	3.43	0.80	ปานกลาง	4.62	0.75	มากที่สุด
5. ส่งเสริมสถานักเรียนให้มีการดำเนินการ ประเมินผลและรายงานผลการจัดกิจกรรม	3.64	0.67	มาก	4.82	0.71	มากที่สุด

ทุกกิจกรรมของสถานักเรียนอย่างชัดเจน

รวม	3.45	0.11	ปานกลาง	4.60	0.15	มากที่สุด
-----	------	------	---------	------	------	-----------

ตารางที่ 31 (ต่อ)

ผลที่เกิดจากการปฏิบัติตามกลยุทธ์	ผลการปฏิบัติ					
	ก่อนดำเนินโครงการ			หลังดำเนินโครงการ		
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่าย สถานักเรียนเน้นการปลูกจิตสาธารณะ อย่างยั่งยืน						
1. จัดให้มีการวางแผนการดำเนินงาน ในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของ สถานักเรียนกับชุมชน/ องค์กรภาครัฐและ เอกชน เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน	3.97	0.54	มาก	4.64	0.43	มากที่สุด
2. จัดให้มีการกำหนดการทำงานระหว่าง โรงเรียน/ ชุมชน/ องค์กรภาครัฐและ เอกชนในการพัฒนาจิตสาธารณะ การประเมิน สรุป รายงานผล เผยแพร่และ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมสถานักเรียน	3.57	0.46	มาก	4.67	0.51	มากที่สุด
3. จัดให้มีการรณรงค์ให้เกิดการเรียนรู้ เกี่ยวกับจิตสาธารณะ โดยเปิดเวที การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู นักเรียน ภายในสถานศึกษาและระหว่าง สถานศึกษาหรือระหว่างครู นักเรียน กับชุมชนหรือองค์กรเอกชน	3.50	0.63	มาก	4.63	0.62	มากที่สุด
รวม	3.68	0.25	มาก	4.65	0.02	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	3.49	0.11	มาก	4.63	0.02	มากที่สุด

จากตารางที่ 31 พบว่า การประเมินการดำเนินงานส่งเสริมความเข้มแข็งสถานักเรียน เพื่อปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืนก่อนการใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหลังการดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งสถานักเรียน เพื่อปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืนมีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

การเปรียบเทียบผลการทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี กับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ผลการเปรียบเทียบการทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 กับเกณฑ์ที่กำหนดโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏดังตารางที่ 32

ตารางที่ 32 การเปรียบเทียบผลการทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี กับเกณฑ์ที่กำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญ

กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน	<i>N</i>	\bar{X}	<i>SD</i>	ร้อยละ
กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน				
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ	80	4.81	0.39	96.20
อัตลักษณ์สถานศึกษา ด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน				
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 จัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะ	80	4.93	0.27	98.60
นักเรียน				
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.3 ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนา	80	4.88	0.33	97.60
จิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ				
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อ	80	4.66	0.48	93.20
การจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ				
รวม	80	4.82	0.39	96.40
กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ				
กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัด	80	4.75	0.44	95.00
กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ				
กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	80	4.81	0.39	96.20

บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและนอกห้องเรียน				
กลยุทธ์ย่อยที่ 2.3 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิต	80	4.68	0.47	93.60
สาธารณะด้วยวิธีหลากหลายและประเมินตามสภาพจริง				
ตารางที่ 32 (ต่อ)				

กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน	<i>N</i>	\bar{X}	<i>SD</i>	ร้อยละ
กลยุทธ์ย่อยที่ 2.4 พัฒนาระบบการนิเทศติดตามการจัด	80	4.75	0.44	95.00
กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ				
กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่				
จิตสาธารณะ				
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้น	80	4.69	0.47	93.80
จิตสาธารณะ				
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและ	80	4.53	0.50	90.60
การเรียนรู้สู่จิตสาธารณะ				
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.3 จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและ	80	4.90	0.30	98.00
ค่านิยมจิตสาธารณะ				
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.4 จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะ	80	4.81	0.39	96.20
การทำงานการดำรงชีพและทักษะชีวิตเน้นจิตสาธารณะ				
รวม	80	4.73	0.44	94.60
กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน				
เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน				
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงาน	80	4.76	0.66	95.20
สถานักเรียนให้ชัดเจน				
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็น	80	4.90	0.59	98.00
ผู้นำและทักษะการประหุม				
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสภา	80	4.79	0.41	95.80
นักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรม ของโรงเรียน				
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียน	80	4.80	0.40	96.00
เน้นการปลูกจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน				
รวม	80	4.81	0.53	96.20

รวมเฉลี่ย	80	4.78	0.48	95.60
-----------	----	------	------	-------

จากตารางที่ 32 พบว่า ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี พบว่า ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ทั้ง 4 กลยุทธ์ มีผลการประเมินสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การรับรองกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

ในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินผลการทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี หลังจากการทดลองใช้โดยผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของกลยุทธ์และได้สัมภาษณ์กลุ่มผู้เข้าร่วมทดลองเพื่อทราบจุดเด่นและจุดที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตัวแทนโรงเรียนในกลุ่มที่ทดลองใช้กลยุทธ์จากโรงเรียนบ้านชอยสอง และโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 90 คน ผลจากการตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มมีผลปรากฏดังตารางที่ 33

ตารางที่ 33 ผลการประเมินกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดจันทบุรี

รายการประเมิน	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ
ด้านความเหมาะสม			
1. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา	4.34	0.77	มาก
2. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีความเหมาะสมสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด	4.32	0.63	มาก

ตารางที่ 33 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ
3. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี เน้นการมีส่วนร่วมของ บุคลากรได้อย่างเหมาะสม	4.39	0.77	มาก
4. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี กำหนดโครงสร้างของ กลยุทธ์หลัก กลยุทธ์ย่อย และกลวิธีได้อย่างเหมาะสม	4.32	0.82	มาก
5. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ทำให้สถานศึกษา มีการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนอย่างเหมาะสม	3.94	0.95	มาก
รวม	4.26	0.95	มาก
ด้านความเป็นประโยชน์			
6. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษา มีประโยชน์ในการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.10	0.64	มาก
7. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ทำให้บุคลากรมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผนการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน	4.23	0.87	มาก
8. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี เป็นประโยชน์สำหรับ การตัดสินใจเพื่อการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้น	4.70	0.61	มากที่สุด
9. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ทำให้เกิดผลการปฏิบัติงาน ที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันปัญหาของสถานศึกษา	3.78	0.90	มาก
10. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ทำให้สถานศึกษาสามารถ พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นแผนในเชิงรุก	4.41	0.86	มาก

ได้ง่ายขึ้น

รวม	4.24	0.86	มาก
-----	------	------	-----

ตารางที่ 33 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับ
ด้านความเป็นไปได้			
11. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สามารถนำไปใช้ได้ ในสถานการณ์จริงของสถานศึกษา	4.26	0.70	มาก
12. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีกระบวนการที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ	4.18	0.86	มาก
13. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ทำให้เกิดการใช้งบประมาณ ที่คุ้มค่า สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันปัญหา	4.44	0.66	มาก
14. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ทำให้บุคลากร มีความพึงพอใจและให้ความร่วมมือมากขึ้น	4.62	0.71	มากที่สุด
15. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ทำให้บุคลากร มีความตระหนักในความรับผิดชอบต่อคุณภาพของ สถานศึกษาร่วมกัน	3.40	0.68	ปานกลาง
รวม	4.18	0.68	มาก
ด้านความถูกต้อง ครอบคลุม			
16. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีความถูกต้อง สอดคล้องกับ หลักการทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนกลยุทธ์	4.44	0.69	มาก
17. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีความถูกต้อง สอดคล้องกับ หลักการทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะ	4.70	0.64	มากที่สุด

ตารางที่ 33 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับ
18. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ที่จัดทำขึ้นมี 4 กลยุทธ์หลักนั้น มีความถูกต้องครอบคลุมงานการพัฒนาจิตสาธารณะของสถานศึกษา	4.32	0.70	มาก
19. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ที่จัดทำขึ้น 16 กลยุทธ์ย่อยนั้น มีความถูกต้องครอบคลุมงานการพัฒนาจิตสาธารณะของสถานศึกษา	4.22	0.90	มาก
20. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ที่จัดทำขึ้น 64 กลวิธีนั้น มีความถูกต้องครอบคลุมงานการพัฒนาจิตสาธารณะของสถานศึกษา	4.56	0.75	มากที่สุด
รวม	4.45	0.75	มาก
เฉลี่ยรวม	4.28	0.82	มาก

จากตารางที่ 33 พบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของ ผู้บริหารสถานศึกษาครูและศึกษานิเทศก์ ตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อคู่มือกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ข้อ 8 กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี เป็นประโยชน์สำหรับการตัดสินใจเพื่อการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้น ข้อ 17 กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีความถูกต้อง สอดคล้องกับหลักการทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะ ข้อ 14 กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจและให้ความร่วมมือมากขึ้น และข้อ 20 กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ที่จัดทำขึ้น 64 กลวิธีนั้น มีความถูกต้องครอบคลุมงานการพัฒนาจิตสาธารณะของสถานศึกษา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการ ที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จด้านการพัฒนา จิตสาธารณะนักเรียนในจังหวัดจันทบุรี 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี และ 3) เพื่อรับรองกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมาจาก นักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 38 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 390 คน เครื่องมือที่ใช้ใน การเก็บรวบรวมข้อมูล มี 7 แบบ ประกอบด้วย 1) แบบวิเคราะห์เอกสารการศึกษาสภาพแวดล้อม และแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน 2) แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและ แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวิธปฏิบัติที่ดี (Best practice) 3) แบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน และ แนวทาง/วิธีการในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน 4) แบบสอบถามความเหมาะสมของ กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา 5) ร่างกลยุทธ์การพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี 6) แบบสัมภาษณ์แบบ เจาะลึก (In-depth interview) และ 7) แบบสอบถามประเมินความถูกต้อง ครบคลุม เนื้อหา ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และประโยชน์ของกลยุทธ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ชนิด คือ 1. การหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1) ร้อยละ 2) ค่าเฉลี่ย (Mean) 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 2. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) สถิติที่ใช้ตรวจสอบความ เทียบตรงของเครื่องมือ โดยหาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระของเอกสารกับจุดประสงค์ที่ กำหนด 2) สถิติที่ใช้ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา 3) สถิติ ที่ใช้ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามโดยวิธี Item total correlation 3. สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานการใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา กับเกณฑ์ คือ ร้อยละ การดำเนินงานประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะ แนวทาง/วิธีการ ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน และกระบวนการในการจัดทำแผนกลยุทธ์ ศึกษาสภาพ

การบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบ กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ในสถานการณ์จริง และขั้นตอนที่ 4 การรับรองกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น ส่งผลต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

สรุป

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะ นักเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาด้านการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาใน จังหวัดจันทบุรี 3 โรงเรียน

1. แนวทางการดำเนินการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนที่นำไปใช้ มี 16 แนวทาง ได้แก่ 1) การอบรมคุณธรรม จริยธรรม 2) การเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อประสานความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง 3) กิจกรรมประกวดและการเสริมแรง 4) การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน 5) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 6) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน 7) การนำผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม 8) การใช้ตัวต้นแบบที่ดี 9) การใช้สถานการณ์จำลอง 10) การวัดผลและ ประเมินผลตามสภาพจริง 11) นำเสนอผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ 12) นำเสนอผ่านนิทาน/ หนังสือเล่ม เล็กเชิงวรรณกรรม 13) การชี้แนะด้วยวาจา 14) การนำเสนอตัวแบบผ่านการ์ตูน 15) การใช้การ แสดงบทบาทสมมุติ และ 16) การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

2. ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานพัฒนาจิตสาธารณะประสบความสำเร็จ มี 6 ข้อ ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษา 2) การสนับสนุนงบประมาณ 3) ความร่วมแรง ร่วมใจของบุคลากรในโรงเรียน 4) สภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียน 5) การจัดกิจกรรมเสริม หลักระหว่างในโรงเรียน และ 6) แรงจูงใจของนักเรียน

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียน และแนวทาง/ วิธีการในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน เพื่อกำหนดกลยุทธ์การพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

1. สภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

1.1 สภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ ส่งเสริมนโยบายพัฒนา

จิตสาธารณะของนักเรียน

- 1.2 ด้านการส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ
 - 1.3 ด้านการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พัฒนาระบบการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ
 - 1.4 ด้านการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่ จิตสาธารณะ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงานการดำรงชีพและทักษะชีวิตเน้นจิตสาธารณะ
 - 1.5 ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประชุม
2. แนวทาง/ วิธีการในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน เพื่อกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี
 - 2.1 แนวทางที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก
 - 2.1.1 แนวทางย่อยที่ 1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์สถานศึกษา ด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวิธีการ พบว่า วิธีการที่ 1.1.1 จัดให้มีการวิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) และ วิธีการที่ 1.1.3 กำหนดให้มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
 - 2.1.2 แนวทางย่อยที่ 1.2 จัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านวิธีการ พบว่า วิธีการที่ 1.2.1 จัดให้มีโครงสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
 - 2.1.3 แนวทางย่อยที่ 1.3 ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านวิธีการ พบว่า วิธีการที่ 1.3.4 จัดให้มีการวางแผนพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคลเพื่อให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
 - 2.1.4 แนวทางย่อยที่ 1.4 จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมสาธารณะ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านวิธีการ พบว่า วิธีการที่ 1.4.3 จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน นอกห้องเรียนและทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาและวิธีการ

ที่ 1.4.4 จัดให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้/ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนา
จิตสาธารณะของนักเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 แนวทางที่ 2 ด้านการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก

2.2.1 แนวทางย่อยที่ 2.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
บูรณาการจิตสาธารณะ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ด้านวิธีการ พบว่า วิธีการที่ 2.1.5
เสริมสร้างขวัญ กำลังใจและความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.2.2 แนวทางย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ
จิตสาธารณะทั้งในและนอกห้องเรียน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านวิธีการ พบว่า
วิธีการที่ 2.2.4 ส่งเสริมให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์โดยเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ทั้งใน
และนอกโรงเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.2.3 แนวทางย่อยที่ 2.3 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะด้วยวิธี
หลากหลายและประเมินตามสภาพจริง พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวิธีการ
พบว่า วิธีการที่ 2.3.5 ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน
วิธีการที่ 2.3.3 ส่งเสริมครูวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีหลากหลาย และวิธีการที่ 2.3.2
ส่งเสริมให้ครูสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลจิตสาธารณะให้ครอบคลุมตัวชี้วัด
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.2.4 แนวทางย่อยที่ 2.4 พัฒนาระบบนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
บูรณาการจิตสาธารณะ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านวิธีการ พบว่า วิธีการที่ 2.4.3
ส่งเสริมการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตรเพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงขับเคลื่อนในการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 แนวทางที่ 3 ด้านการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่ จิตสาธารณะ
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก

2.3.1 แนวทางย่อยที่ 3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ พบว่า
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวิธีการ พบว่า วิธีการที่ 3.1.3 จัดให้มีกิจกรรมเพื่อสังคม
และสาธารณประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความสนใจและความถนัดของ
นักเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดลำดับแรก

2.3.2 แนวทางย่อยที่ 3.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้สู่
จิตสาธารณะ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด ด้านวิธีการ พบว่า วิธีการที่ 3.2.1

ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข วิธีการที่ 3.2.5 ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน โดยมีแนวปฏิบัติ ได้แก่ ปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะ ปลูกฝังความสามัคคี ปลูกฝังความเสียสละ และวิธีการที่ 3.2.2 จัดให้มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอจุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่น ด้านจิตสาธารณะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.3.3 แนวทางย่อยที่ 3.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะและค่านิยม จิตสาธารณะ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านวิธีการ พบว่า วิธีการที่ 3.3.3 ส่งเสริม กิจกรรมปลูกฝังความรัก ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และหวงแหนสมบัติของชาติ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก

2.3.4 แนวทางย่อยที่ 3.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการทำงานการดำรงชีพและ ทักษะชีวิตเน้นจิตสาธารณะ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านวิธีการ พบว่า วิธีการที่ 3.4.1 จัดให้มีการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และ ความต้องการของนักเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมี ค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก

2.4 แนวทางที่ 4 การส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแส จิตสาธารณะอย่างยั่งยืนรวมทั้งหมด พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก

2.4.1 แนวทางย่อยที่ 4.1 สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนให้ ชัดเจน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ด้านวิธีการ พบว่า วิธีการที่ 4.1.2 จัดให้มี การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมี ค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก

2.4.2 แนวทางย่อยที่ 4.2 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะ การประชุม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านวิธีการ พบว่า วิธีการที่ 4.2.1 จัดให้มี การสร้างระบบการสื่อสารที่ดีในสถานักเรียน โดยใช้ “สุนทรียสนทนา” เป็นกระบวนการสื่อสาร และสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกัน โดยผ่านการประชาสัมพันธ์ของพิธีกรในสถานักเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นลำดับแรก

2.4.3 แนวทางย่อยที่ 4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านวิธีการ พบว่า วิธีการ ที่ 4.3.5 ส่งเสริมสถานักเรียนให้มีการดำเนินการประเมินผลและรายงานผลการจัดกิจกรรมทุก

กิจกรรมของสถานักเรียนอย่างชัดเจน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นลำดับแรก

2.4.4 แนวทางย่อยที่ 4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้นการปลูกจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านวิธีการ พบว่า วิธีการที่ 4.4.2 จัดให้มีการกำหนดการทำงานระหว่างโรงเรียน/ ชุมชน/ องค์กรภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาจิตสาธารณะ การประเมิน สรุป รายงานผล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมสถานักเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นลำดับแรก

ตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

ส่วนที่ 1 ผลการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ 16 กลยุทธ์ย่อย รายละเอียดปรากฏ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมนโยบายการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์สถานศึกษา

ด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 จัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.3 ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและนอกห้องเรียน

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.3 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะด้วยวิธีหลากหลายและประเมินตามสภาพจริง

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.4 พัฒนาระบบการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้สู่จิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.3 จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.4 จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงานการดำรงชีพและทักษะชีวิต

เน้นจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนให้ชัดเจน

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประชุม

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุน

กิจกรรมของโรงเรียน

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้นการปลูกจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ 2 ผลการตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี 4 กลยุทธ์ ปรากฏ ดังนี้

1. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 3 ผลการสร้างคู่มือกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

คู่มือการดำเนินการกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี อธิบายถึงการดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียน และเพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษา ที่นำกลยุทธ์ไปใช้ได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับกลยุทธ์ การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนมากขึ้น ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นคู่มือเพื่อให้ผู้นำกลยุทธ์ไปใช้มี ความเข้าใจชัดเจนและสามารถนำกลยุทธ์ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีส่วนประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล
2. วัตถุประสงค์
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
4. วิธีดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
5. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัด จันทบุรี

ส่วนที่ 4 ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ในสถานการณ์จริง

1. ผลการประเมินการดำเนินงานส่งเสริมนโยบายการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ก่อนการใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง หลังการดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการประเมินการดำเนินงานพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ ก่อนการใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง หลังการดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินการดำเนินงานพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่ จิตสาธารณะ ก่อนการใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง หลังการดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินการดำเนินงานส่งเสริมความเข้มแข็งสภานักเรียน เพื่อปลูกกระแส จิตสาธารณะอย่างยั่งยืน ก่อนการใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน มีประสิทธิภาพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง หลังการดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งสภา นักเรียน เพื่อปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5. ผลการเปรียบเทียบการทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี กับเกณฑ์ที่กำหนดโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การรับรองกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

ผลการประเมินการใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี พบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของ ผู้บริหารสถานศึกษาครูและศึกษานิเทศก์ ตัวแทนผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียในกลุ่มทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อคู่มือกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นรายชื่อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ข้อ 8 กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี เป็นประโยชน์สำหรับการตัดสินใจเพื่อการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้น ข้อ 17 กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีความถูกต้อง สอดคล้องกับหลักการทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะ ข้อ 14 กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจและให้ความร่วมมือมากขึ้น และข้อ 20 กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ที่จัดทำขึ้น 64 กลวิธีนั้น มีความถูกต้องครอบคลุมงานการพัฒนาจิตสาธารณะของสถานศึกษา

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีประเด็นการอภิปราย 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 สภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน และแนวทาง/วิธีการในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

1. สภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

พบว่า สภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ

โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีการพัฒนาให้มีการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมและชัดเจน อีกทั้งแสดงให้เห็นว่าบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องเห็นถึงความสำคัญของการปลูกฝังส่งเสริมหรือพัฒนาให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวมมีการใช้สมบัติของส่วนรวมอย่างเห็นคุณค่าใช้อย่างทะนุถนอม รู้จักการแบ่งปัน โอกาสในการใช้ของส่วนรวมให้ผู้อื่น เมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ปัญหาการทำลายสาธารณะสมบัติต่าง ๆ จะลดลง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์พวกพ้องก็จะลดน้อยลงและจะนำมาสู่สังคมที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2548, หน้า 77) ที่กล่าวถึงการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมว่าวัยเด็กเป็นช่วงที่มีความไวต่อการปลูกฝัง และส่งเสริมจริยธรรมและวัฒนธรรมเป็นอย่างดีเพราะเด็กยังเป็น “ไม้อ่อนดัดง่าย” ฉะนั้นการปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการทางร่างกายและ โดยเฉพาะเหมาะสมกับพัฒนาการทางจิตใจของเด็กจะเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ได้มาก ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553, หน้า 8-11) ที่ได้กล่าวว่า ถ้าคนในสังคมขาดจิตสาธารณะจะมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว องค์กร อีกทั้งผลกระทบต่อชุมชนระดับประเทศ และระดับโลก ดังนั้น การส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนควรเริ่มตั้งแต่การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน เพราะการพัฒนาตั้งแต่เยาว์วัยจะทำให้เด็กซึมซับแต่สิ่งที่ดี ๆ และทำเป็นนิสัยตลอดไป ในส่วนของข้อค้นพบของงานวิจัยครั้งนี้ พบว่า สภาพการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน อยู่ในระดับมาก เป็นรายชื่อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546, หน้า 1) ที่ได้ให้แนวคิดไว้ว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทสำคัญในการสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สถานศึกษามีบทบาทหลัก เป็นหน่วยบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของท้องถิ่นและเป็นหน่วยนำสังคมของชุมชน โดยอาศัยกรอบนโยบายที่กำหนดในระดับชาติเป็นแนวทางในด้านการจัดการทรัพยากร สอดคล้องกับ สุพัตร์ พิบูลย์ (2552, หน้า 2-3) ที่ได้กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องเน้นการสร้างเยาวชนที่มีความสมดุล ต้องเป็นคนเก่งคนดี สมรรถภาพร่างกายดี มีทักษะปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ และมีความสามารถในการจัดการกับปัญหาใด ๆ ซึ่ง พบว่า ในปัจจุบันรัฐได้กำหนดมาตรฐานเด็กไทยให้มีคุณสมบัติสำคัญ ๆ หลายประการ อาทิเช่น มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ มีวิสัยทัศน์ มีนิสัยรักการอ่าน การค้นคว้าหรือใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีทักษะการจัดการสามารถทำงาน

เป็นทีม มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตและสุขนิสัยที่ดี มีสุนทรียภาพด้านดนตรี กีฬาและศิลปะ มีความรู้ ทักษะตามที่หลักสูตรพึงประสงค์ เป็นต้น นอกจากนี้ในส่วนของสภาพการบริหารจัดการด้านการ พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ อยู่ในระดับมาก เป็นรายชื่อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับ แรก คือ พัฒนาระบบการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ สอดคล้อง กับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร (2546) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนานักเรียน ระดับประถมศึกษาที่มีจิตสาธารณะ: การศึกษาระยะยาว ผลการศึกษา พบว่า 1) นักเรียนที่ใช้ รูปแบบ การพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้ตัวแบบผ่านการเล่านิทาน จะมีจิตสาธารณะมากกว่า นักเรียนที่ไม่ใช้รูปแบบพัฒนาจิตสาธารณะ โดยใช้ตัวแบบผ่านการเล่านิทาน 2) นักเรียนที่ใช้ รูปแบบการพัฒนา จิตสาธารณะโดยใช้ตัวแบบผ่านการเล่านิทานจะมีความคงทนของจิต สาธารณะมากกว่านักเรียน ที่ไม่ใช้รูปแบบพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้ตัวแบบผ่าน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังมีข้อค้นพบอีกว่า สภาพการบริหารจัดการด้านการพัฒนากิจกรรมลดเวลา เรียน เพิ่มเวลารู้สู่ จิตสาธารณะ อยู่ในระดับมาก เป็นรายชื่อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ จัดกิจกรรมสร้าง เสริมทักษะการทำงานการดำรงชีพและทักษะชีวิตเน้นจิตสาธารณะ สอดคล้องกับ สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา (2558, หน้า 1) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็น กรอบวิสัยทัศน์ ด้านการศึกษา เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของ ไทยนั้น สอดคล้องกับของหลายประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษาของโลกที่เห็นพ้องกันกับแนวคิด สำคัญในศตวรรษที่ 21 เรื่องของจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานการประกอบสัมมาอาชีพ ความรู้ พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ผลการวิจัยยัง พบว่า สภาพการบริหาร จัดการด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งของ สถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะ อย่างยั่งยืน อยู่ในระดับมาก เป็นรายชื่อ มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุด คือ ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความ เป็นผู้นำและทักษะการประชุม สอดคล้องกับ พิมพ์ใจ การ์ตัน (2557, หน้า 17) ที่ได้กล่าวว่า งานสถานักเรียนเป็นงานที่ช่วยพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง มีความเสียสละ เห็น แก่ประโยชน์ส่วนรวม เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ ช่วยพัฒนาบุคคลให้มีศักยภาพและใช้ความสามารถ ของตนในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

2. แนวทาง/วิธีการในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน เพื่อกำหนดกลยุทธ์ การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

พบว่า ในภาพรวมแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนทั้ง 4 แนวทาง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย แนวทางที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียน แนวทางที่ 2 ด้านการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ แนวทางที่ 3 ด้านการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่ จิตสาธารณะ และแนวทางที่ 4 การส่งเสริม

ความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืนรวมทั้ง สอดคล้องกับการวิจัยของ พูลสวัสดิ์ วรรณลา (2557, หน้า 92-94) ที่ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1) แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มี 5 แนวทาง คือ การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนรู้ ด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้วยการใช้แบบที่ดี ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และด้วยการนำผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม 2) จากการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทาง พบว่า แนวทางทั้ง 5 แนวทางมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ ควรนำไปกำหนดเป็นนโยบายสู่การปฏิบัติต่อไป ข้อค้นพบจากงานวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด วงษ์สกุลพิน (2558, หน้า 99-111) ที่ได้ทำการศึกษาปัญหาการดำเนินงานและแนวทางการส่งเสริมจิตสาธารณะของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของผู้เรียนในสถานศึกษา ประกอบด้วย แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะด้านการมีจิตสาธารณะต่อตนเอง แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะด้านการมีจิตสาธารณะต่อหน้าที่ และแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะด้านการมีจิตสาธารณะต่อสังคม ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะได้มาจากการเก็บข้อมูลตามสภาพจริงจากการศึกษาดูงานและการวิเคราะห์จากเอกสารรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ที่โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ใช้อยู่จริง ดังที่ ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจกร (2543, หน้า 13) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า การมีจิตสาธารณะเป็นสิ่งที่เกิดตามวิถีการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชนและสังคม จิตสาธารณะอยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก การเกิดจิตสาธารณะไม่สามารถสรุปแยกแยะได้ว่าเกิดจากปัจจัยภายในหรือภายนอกเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะทุกสรรพสิ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน จิตสาธารณะที่มาจากภายนอกเป็นการเข้ามาโดยธรรมชาติกระทบต่อความรู้สึกของบุคคลแล้วกลายเป็นจิตสาธารณะโดยธรรมชาติและมักไม่รู้ตัวแต่จิตสาธารณะที่เกิดจากปัจจัยภายในเป็นความจงใจเลือกสรรบุคคล ระลึกตัวเองเป็นอย่างดี เป็นสำนึกที่สร้างขึ้นเองระหว่างปัจจัยภายในและภายนอก เป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีความต่อเนื่องกัน ดังนั้น การพัฒนาจิตสาธารณะจึงต้องกระทำควบคู่กันไปทั้งปัจจัยภายในและภายนอก

ประเด็นที่ 2 กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

จากกระบวนการพัฒนากลยุทธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียน

ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ 16 กลยุทธ์ย่อย และ 64 กลวิธี กลยุทธ์ การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี เป็นงานที่ต้อง มีการขับเคลื่อนอย่างจริงจัง โดยกลยุทธ์ดังกล่าวจะช่วยในการผลักดันให้การพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนสำเร็จได้จะต้องเกิดจากการร่วมมือกันในทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พูลสวัสดิ์ วรรณลา (2557, บทคัดย่อ) ที่พบว่า แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษา มี 5 แนวทาง คือ การพัฒนาด้วยการจัดการเรียน การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน การพัฒนาด้วยการใช้ตัวแบบที่ดี การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และการพัฒนาด้วยการนำผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่นเดียวกับ สายฤดี วรกิจ โภคาทร (2552, หน้า 80) ได้กล่าวว่า การพัฒนาจิตสาธารณะอาจทำได้ในหลายลักษณะ ได้แก่ การให้การศึกษา การฝึกอบรม และการจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียน และ จากการศึกษาของผู้วิจัย จึงได้นำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมนโยบายการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

กำหนดควิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์สถานศึกษาด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน จะทำให้กลยุทธ์ประสบความสำเร็จ ดังเช่น จัดให้มีการวิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) เพื่อ กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาจิตสาธารณะให้บุคลากรในโรงเรียนเกิดความเข้าใจถึงปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อการทำงาน สอดคล้องกับ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2542, หน้า 112) ที่กล่าวว่า SWOT เป็นการเปรียบเทียบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค เพื่อช่วยในการกำหนดกลยุทธ์และ การวิเคราะห์ SWOT ยังทำให้เกิดความเข้าใจถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำงาน กล่าวคือ จุดแข็ง เป็นความสามารถที่จะต้องใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในขณะที่จุดอ่อนเป็นลักษณะที่ต้องแก้ไข โอกาส เป็นสถานการณ์ซึ่งมีศักยภาพ เป็นข้อได้เปรียบซึ่งช่วยให้บรรลุเป้าหมาย และอุปสรรคเป็นปัญหา วิกฤตที่จะทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ รวมทั้งกลวิธีจัดให้มีการกำหนดนโยบายด้านการจัด กิจกรรมจิตสาธารณะอย่างชัดเจน สอดคล้องกับ เอกชัย บุญยาภิธาน (2553 ก, หน้า 4-12) ที่ได้ จำแนกองค์ประกอบของการวางแผนเชิงกลยุทธ์ไว้ 5 ประการ ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การระบุทิศทางหรือภารกิจหลัก 3) การกำหนดเป้าหมาย 4) การพัฒนากลยุทธ์ 5) การกำหนด นโยบายขององค์การ ส่วนจัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน กลวิธีสำคัญที่จะทำให้กลยุทธ์ ประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) จัดให้มีโครงสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน 2) การแต่งตั้ง บุคลากรรับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะ 3) จัดให้มีแนวทางการดำเนินงานหรือ การปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน 4) จัดให้มีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน และ 5) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการพัฒนาจิตสาธารณะ สอดคล้องกับมหาวิทยาลัย

สอดคล้องกับ สมคิด บางโม (2551, หน้า 121) ที่เสนอแนวคิดไว้ว่า การจัดองค์การ ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น มี 3 ประการ ได้แก่ 1) การกำหนดรายละเอียดของงานเพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายขององค์การต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นมา 2) การแบ่งงานให้แก่แต่ละคนในองค์การรับผิดชอบตามความเหมาะสม และตามความสามารถ และได้รับผลตอบแทนจากที่ได้ปฏิบัติให้แก่องค์การด้วยความชอบธรรม 3) จัดให้มีการประสานงานระหว่างแผนกต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น และบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนการส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ อัน ได้แก่ 1) กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น 2) วินิจฉัยและกำหนดบทบาทของครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ครูผู้สอนแต่ละวิชาในการพัฒนาจิตสาธารณะ 3) กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคล 4) กลวิธีจัดให้มีการวางแผนพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคลเพื่อให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2550, หน้า 4-34) ที่ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติว่าประกอบด้วยกิจกรรม 10 กิจกรรม ได้แก่ 1) การจัดทำวัตถุประสงค์ประจำปี 2) การกำหนดนโยบายในการปฏิบัติ 3) การจัดสรรทรัพยากร 4) การจัดโครงสร้างองค์การ 5) ทบทวนและปรับปรุงการให้รางวัล 6) ลดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง 7) จัดผู้บริหารให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ 8) พัฒนาวัฒนธรรมการทำงาน 9) ปรับปรุงกระบวนการผลิตและการปฏิบัติ 10) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การที่นำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ เพื่อการบรรลุตามจุดหมายเชิงกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic implementation) ประกอบด้วย การปฏิบัติตามแผนและระบบการควบคุม และการจัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ ได้แก่ 1) จัดให้มีอาคารสถานที่ที่ร่มรื่นสวยงามและให้เป็นแหล่งเรียนรู้ควบคู่กับการมีจิตสาธารณะ 2) จัดให้มีสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ให้เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ จัดป้ายนิเทศ ป้ายคำขวัญเกี่ยวกับ จิตสาธารณะไว้ในสถานศึกษา 3) จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน นอกห้องเรียนและทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา และ 4) จัดให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้/ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีรัตน์ นุชชาติ (2553) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากไปน้อย ได้แก่ ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการให้บริการห้องเรียนพิเศษ ด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน และด้านระเบียบวินัยของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

การมีจิตสาธณะนั้นเป็นสิ่งที่เกิดตามวิถีการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ดังที่ ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจกร (2543, หน้า 13) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า จิตสาธณะ อยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก สอดคล้องกับ ลักษณะ สรีวัฒน์ (2549, หน้า 100-101) ที่กล่าวถึงสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนไว้ว่า เมื่อเด็กเจริญเติบโตขึ้น สถานที่ที่เขา จะต้องใช้ชีวิตอยู่เป็นเวลานานต่อไป คือ โรงเรียน ซึ่งนับว่ามีความสำคัญรองจากบ้าน โรงเรียนเป็น สถานที่ที่ทำให้การอบรมบ่มนิสัย ให้ความรู้ต่าง ๆ ถ้าสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนเหมาะสมเอื้ออำนวย ต่อพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน จะทำให้เด็กเจริญเติบโตเป็นพลเมืองดีของชาติต่อไป

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธณะ

การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธณะ ได้แก่

1) ส่งเสริมความตระหนักในการพัฒนาจิตสาธณะของนักเรียน 2) จัดให้มีการประชุม เชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธณะ 3) เสริมสร้างความเข้าใจ และ สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร ในสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บูรณาการจิตสาธณะนักเรียน 4) จัดให้มีพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring) ในการติดตามผลงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธณะของนักเรียน และ 5) เสริมสร้างขวัญ กำลังใจและ ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธณะ สอดคล้องกับ พันัส หันนาภินทร์ (2524, หน้า 120) ที่ได้กล่าวว่า การประพฤติปฏิบัติของครูจะมีผลต่อการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้น ในตัวนักเรียน จึงจะพร้อมที่จะรับการปลูกฝังจากครู แบบอย่างของครู คือ บุคลิกภาพที่ดี ทำตัว เป็นแบบอย่างที่ดี ความสามารถในการใช้หลักจิตวิทยาเพื่อสร้างแนวคิดและค่านิยมให้แก่ นักเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ มณีรัตน์ นุชชาติ (2553, หน้า 44) ที่สรุปไว้ว่า ครูมีความสำคัญเป็น อย่างยิ่งในการเสริมสร้างพฤติกรรมเหมาะสมและเป็นผู้ควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดย การกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบในชั้นเรียนอย่างชัดเจน ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด และ มีการลงโทษนักเรียนที่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดและครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน เพราะ นักเรียนชอบเลียนแบบพฤติกรรมของครู ส่วนการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ จิตสาธณะทั้งในและนอกห้องเรียน การส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธณะด้วยวิธี หลากหลายและประเมินตามสภาพจริง สอดคล้องกับ อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์ (2550, หน้า 98-103) ที่ได้ ศึกษาเรื่อง ผลการใช้สถานการณ์จำลองผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง เพื่อพัฒนา จิตสาธณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลองผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนน จิตสาธณะเฉลี่ยโดยรวมก่อนทดลอง หลังทดลอง และหลังทดลอง 1 สัปดาห์ สูงขึ้นอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจิตสาธณะเป็นคุณลักษณะแฝง

ภายในของบุคคลซึ่งสังเกตได้ยากเกี่ยวข้องกับความรู้สึกหรืออารมณ์ ซึ่งอาจสังเกตได้จากท่าทีที่แสดงออกมา ดังที่ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543, หน้า 203) ได้กล่าวถึงการวัดจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรมเป็นการพิจารณาตัดสินความประพฤติ หรือการลงมือกระทำโดยอาศัยหลักของค่านิยมและหลักศีลธรรม เมื่อพบสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง การวัดจริยธรรมเป็นการวัดที่ยุ่งยาก เพราะบางครั้งวัดได้จริยธรรมสูง ๆ แต่การปฏิบัติจริง ๆ ขาดจริยธรรม จึงต้องใช้วิธีการวัดที่หลากหลาย และการพัฒนาระบบการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ ได้แก่ 1) จัดให้มีคณะกรรมการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ 2) กำหนดขอบข่าย ภารกิจ และตารางการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ 3) ส่งเสริมการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตรเพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงขับเคลื่อนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ สอดคล้องกับ รัตนา นครเทพ (2552, หน้า 89-96) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายใน โดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการนิเทศ ควรปรับปรุงองค์กรและบทบาทขององค์กรให้ครูมีส่วนร่วมมากขึ้น การนิเทศภายในส่วนใหญ่ไม่เป็นระบบและขั้นตอนกระบวนการ แต่มีการใช้กิจกรรมการนิเทศบ่อยครั้ง การประเมินการนิเทศภายในค่อนข้างน้อย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความต้องการให้ดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยการทำงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาครูให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม สอดคล้องกับ สมคิด อยู่จำเริญ (2554, หน้า 84) ที่ทำการศึกษาความต้องการในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีมีความต้องการในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทางด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นลำดับแรก

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ กลวิธีสำคัญที่จะทำให้กลยุทธ์ประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้มีกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน 2) ส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะสอดแทรกในกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมยุวภาษา กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ ชุมนุม ชมรม และ 3) จัดให้มีกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความสนใจและความถนัดของนักเรียน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ศรีสุดา วรกา (2554, หน้า 78-79) ที่ได้ศึกษา

การดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนในสังกัด เทศบาลเมืองชลบุรี พบว่า พฤติกรรมการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนของกระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 35) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งพัฒนาให้บุคคลรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมและมีความสุข มีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ จิตสาธารณะ และการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ทิพย์ลาวัลย์ หลานไทย (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนต่อผล การเข้าค่ายพัฒนาจริยธรรมของ โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล จังหวัดกระบี่ ผลการศึกษา ความคิดเห็นของนักเรียนต่อผลการเข้าค่ายพัฒนาจริยธรรมของ โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล จังหวัด กระบี่ พบว่า กิจกรรมส่วนใหญ่ ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานนักเรียน เพื่อปลูกกระแสจิตสาธารณะ อย่างยั่งยืน

การสร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานนักเรียนให้ชัดเจน จะทำให้กลยุทธ์ประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) ส่งเสริมสถานนักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน 2) จัดให้มีการกำหนด บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานนักเรียน 3) ส่งเสริมให้ที่มาของสถานนักเรียนสอดคล้องกับ กระบวนการประชาธิปไตย และ 4) บูรณาการกิจกรรมสถานนักเรียนกับการจัดกิจกรรมพัฒนา จิตสาธารณะ ในทำนองเดียวกันการส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประหุ มประกอบด้วยกลวิธีสำคัญที่จะทำให้กลยุทธ์ประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) จัดให้มีการสร้างระบบ การสื่อสารที่ดีในสถานนักเรียน โดยใช้ “สุนทรียสนทนา” เป็นกระบวนการสื่อสารและสร้างกลไก การเรียนรู้ร่วมกัน โดยผ่านการประชาสัมพันธ์ของพิธีกรในสถานนักเรียน 2) จัดให้มีการเพิ่มพื้นที่สื่อ ในการประชาสัมพันธ์ของสถานนักเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะให้แพร่หลาย เช่น สื่อท้องถิ่นหรือวิทยุชุมชน และ 3) จัดให้มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ทักษะการประหุ มของสถานนักเรียน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างสถานนักเรียนได้ อย่างชัดเจน เน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานนักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรม ของโรงเรียน ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้สถานนักเรียนมีกระบวนการวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมวิถี ประชาธิปไตย สอดคล้องกับหลักอารยธรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม 2) ส่งเสริมให้สถานนักเรียน มีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน 3) จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรม ส่งเสริมความเป็นพลโลก/ เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 4) จัดให้มีการดำเนินการจัด

กิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 5) ส่งเสริมสถานักเรียนให้มีการดำเนินการประเมินผลและรายงานผลการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรมของสถานักเรียนอย่างชัดเจน รวมทั้ง สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้นการปลูกจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน ได้แก่ 1) จัดให้มีการวางแผนการดำเนินงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/ องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน 2) จัดให้มีการกำหนดการทำงานระหว่างโรงเรียน/ ชุมชน/ องค์กรภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาจิตสาธารณะ การประเมิน สรุป รายงาน ผล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมสถานักเรียน และ 3) จัดให้มีการรณรงค์ให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ โดยเปิดเวทีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู นักเรียน ภายในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษาหรือระหว่างครู นักเรียน กับชุมชนหรือองค์กรเอกชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา อุตโธ (2557, หน้า 199-201) ที่ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับประถมศึกษา มี 3 องค์ประกอบหลัก คือ การมีความรู้ ความเข้าใจเชิงจิตสาธารณะ การมีความคิดเชิงจิตสาธารณะ และการปฏิบัติตนเชิงจิตสาธารณะ

ประเด็นที่ 3 การรับรองกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

ผลการประเมินการใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี พบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของ ผู้บริหารสถานศึกษาครูและศึกษานิเทศก์ ตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อคู่มือกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นรายชื่อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ข้อ 8 กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี เป็นประโยชน์สำหรับการตัดสินใจเพื่อการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้น ข้อ 17 กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีความถูกต้อง สอดคล้องกับหลักการทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะ ข้อ 14 กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจและให้ความร่วมมือมากขึ้น และข้อ 20 กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ที่จัดทำขึ้น 64 กลวิธีนั้น มีความถูกต้อง ครบคลุมงานการพัฒนาจิตสาธารณะของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของ

นักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ทำให้เกิดผลกระทบ คือ ทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) เปลี่ยนแปลงไป โดยครูและผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญของบทบาทตนเองในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน และผู้มีส่วนได้เสียตระหนักถึงบทบาทตนเองในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี 4 กลยุทธ์ 16 กลยุทธ์ย่อย และ 64 กลวิธี เป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สถานศึกษาระดับประถมศึกษาควรนำกลยุทธ์ทั้ง 4 กลยุทธ์นี้ ไปจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

2. โรงเรียนที่จะนำกลยุทธ์ไปใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนให้ประสบความสำเร็จ ควรเริ่มตั้งแต่การส่งเสริมนโยบายการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ส่งเสริมความตระหนักในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนเป็นลำดับแรก ซึ่งเป็นความจำเป็นสูงสุดเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรให้เห็นคุณค่าและความสำคัญในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน แล้วจึงเริ่มพัฒนารูปแบบกิจกรรมผู้เรียนที่เน้นจิตสาธารณะ ปลุกฝังจิตสำนึก ปลุกฝังความเสียสละ โดยสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมเป็นกิจกรรมเดี่ยวหรือกลุ่ม ได้ตามความเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

3. โรงเรียนควรนำผลการวิจัยเสนอผู้ปกครองนักเรียน เพื่อให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อปลุกฝังจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาประสบความสำเร็จ

4. สถานศึกษา หรือ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสามารถนำกลยุทธ์ กลวิธีไปปรับใช้เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของบุคลากรในองค์กร ควรมีการติดตามความต่อเนื่องและยั่งยืนของการแสดงออกในการพัฒนาจิตสาธารณะที่เป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ทำในขอบเขตของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในบริบทของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือระดับอื่น ๆ เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบกันว่ากลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนแต่ละระดับแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร จะทำให้การประยุกต์ใช้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ควรมีวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อความเป็นเลิศในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และใช้เป็นเกณฑ์หรือมาตรฐานการประเมินคุณภาพการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่อไป
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเป็นกรณีศึกษาถึงปัจจัยบางประการที่ถูกเสนอแนะว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน เช่น ศักยภาพของหน่วยงาน/ องค์กรที่เป็นเครือข่ายความร่วมมือ ตลอดจนปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2551). *คู่มือการดำเนินงานเสริมสร้างศีลธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กรมวิชาการ. (2538). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *มาตรฐานการศึกษาชาติ*. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553 ก). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553 ข). *แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนมาตรฐานสากล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กิ่งพร ทองใบ. (2549). *กลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- กิจจา จริยะประดับ. (2545). *เครื่องมือวัดการเห็นคุณค่าอันนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมและภูมิใจในความเป็นไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- กิตติวุฒิ พันธุ์ธ. (2546). *วิสัยทัศน์และการวางแผนเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชุมพร*. ม.ป.ท.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2553). *การคิดเชิงกลยุทธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย.
- โกวิท ประวาลพฤกษ์ และสมศักดิ์ สินธุเวชชัย. (2523). *การประเมินในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- โกศล มีความดี. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2550). *ความสำคัญของข้าราชการไทย*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

- จิตติ รัศมีธรรมโชติ. (2552). *เจาะลึกประเด็นกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: Brand Agebooks.
- ฉลอง ชาตรุประชีวิน. (2552). การพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณธรรมที่พึงประสงค์ของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 11(2), 45-73.
- ฉันทนา จันทร์บรรจง. (2541). *การศึกษากับการพัฒนาคุณธรรม*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- ฉันทนา จันทร์บรรจง. (2552). การสังเคราะห์รูปแบบ กระบวนการและเทคนิควิธีในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ของประเทศญี่ปุ่น. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 13(1), 1-17.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตกรุ๊ปเปเรชั่น.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). *สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: วิ พรินท์.
- ชาย โพธิสิตา. (2540). *จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ: ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดวงกมล สิ้นเพ็ง. (2553). การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้: การจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิ. พรินท์ (1991).
- ดวงเดือน พันธุพานิน. (2548). *ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะและพัฒนาบุคคล*. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมเอกสารทางวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เดโช สวานานนท์. (2550). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ทิพย์ลาวัลย์ หลานไทย. (2550). *ความคิดเห็นของนักเรียนต่อผลการเข้าค่ายพัฒนาจริยธรรมของโรงเรียนอมาตย์พานิชนุกูล จังหวัดกระบี่*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทิสนา เขมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ด่านสุทธการพิมพ์.
- แทนคุณ จิตต์อิสระ. (2550). *จิตสำนึกสาธารณะเส้นทางสู่ประชาสังคม*. กรุงเทพฯ: คบไฟ.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2553). *การวางแผนเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ธรรมนันท์กาน้ำแจ้ว. (2547). *ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- นนท์ส วงอาษา. (2552). *แนวทางการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใน โรงเรียน*.
แพร่. ม.ป.ท.
- นวลทา จินดาสุ. (2550). *รายงานการวิจัย จิตสาธารณะของนักเรียน: โรงเรียนบ้านปางท่าข้าม
อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่*. ม.ป.ท.
- นันทวัฒน์ ชุนชี. (2546). *การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนา
จิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์มหา
บัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ. (2550). *การจัดการเชิงกลยุทธ์ศาสตร์สำหรับ CEO*. กรุงเทพฯ:
สุขุมและบุตร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *หลักการวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2538). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2558). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญทัน ภูบาล. (2549). *การใช้วิธีทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2545). *นโยบายและการวางแผนหลักการและทฤษฎี* (พิมพ์ครั้งที่ 7).
กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2547). *นโยบายและการวางแผน: หลักการและทฤษฎี*. มหาสารคาม:
ศูนย์พัฒนาทรัพยากรการศึกษา (CARD) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พนัส หันนาคินทร์. (2524). *หลักการบริหาร โรงเรียน*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2551). *ข้าราชการไทย ความสำนึกและอุดมการณ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระไพศาล วิสาโล. (2544). *วิถีสังคมไทยประชาสังคมและวัฒนธรรมชุมชน*. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระไพศาล วิสาโล. (2550). *เติมเต็มชีวิตด้วยจิตอาสา*. กรุงเทพฯ: เครื่องข่ายพุทธิกา.
- พลุ เฉชะรินทร์. (2545). *เส้นทางจากกลยุทธ์สู่การปฏิบัติด้วย Balanced scorecard และ Key
performance indicators*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พลุ เศษรินทร์. (2551). การวางแผนเชิงกลยุทธ์ ชุดเครื่องมือการพัฒนากิจการตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ เล่ม 1. กรุงเทพฯ: วิชั่นพรีนแอนด์ มีเดีย.
- พลุ เศษรินทร์. (2553). การนำแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ (Strategy implementation) โครงการยกระดับคุณภาพครูและผู้บริหารสถานศึกษาทั้งระบบภายใต้แผนปฏิบัติการเข้มแข็ง ปิงปประมาณ 2553-2555. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์ใจ การ์ตัน. (2557). การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ, 9(2), 21-28.
- พริยา นิลมาตร. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัย การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พลุสวัสดิ์ วรรณลา. (2557). แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร. (2543). สำนักไทยที่พึงปรารถนา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ไพโรจน์ ดั่งวิเศษ. (2543). การพัฒนาแผนกลยุทธ์การพัฒนากุณาภาพการเรียนการสอนทางครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาณุวัฒน์ ถักดีวงศ์. (2552). รายงานการวิจัย การสังเคราะห์รูปแบบกระบวนการ และเทคนิควิธีในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณะประโยชน์กรณีประเทศไทยได้วัน. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มณีรัตน์ นุชชาติ. (2553). ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสาร การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มนัสสา ธิบุปการพงศ์. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการสื่อสารการตลาดต่อจิตสำนึกสาธารณะกับการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2550). การวางแผนกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

- มัทธริกา วิฑูรชาติ. (2551). *การพัฒนากลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ในเขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- มัลลิกา มดีโก. (2541). *จิตสำนึกทางสังคมของนักเรียนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มูทิตา หวังคิด. (2547). *การฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุทธนา อุตโซ. (2557). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของคณะกรรมการสถานักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 38(2), 167-174.
- รังสรรค์ มณีเล็ก. (2547). *การวางแผนเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทิพย์พับลิเคชั่น.
- รังสรรค์ มณีเล็ก. (2549). *การวางแผนกลยุทธ์และการจัดทำงบประมาณในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: เกรท เอ็ดดูเคชั่น.
- รัตนา นครเทพ. (2552). *การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบจำลองมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2*. การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- ลักขณา สริวัฒน์. (2549). *การคิด*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร. (2546). *การรูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิตสาธารณะ: การศึกษาระยะยาว*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลัทธริมา เกื้อสกุล. (2547). *กลยุทธ์การสื่อสารของกองทัพกเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ เรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2536). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

- วรินทร์ บุญยั้ง. (2553). การสังเคราะห์รูปแบบ กระบวนการ และเทคนิควิธีในการจัดกิจกรรมเพื่อ
สังคมและสาธารณประโยชน์ของสาธารณรัฐเกาหลี. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- วิทยากร เชียงกุล. (2551). จิตสาธารณะในสังคมไทย. วารสารวิชาการ, 3(6), 70-74.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2554). กระบวนการบริหารกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ศิริณี อุปละ. (2542). การพัฒนาจิตสำนึกและการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยใช้การสอนแบบ
โครงการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต,
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2542). การบริหารเชิงกลยุทธ์ ฉบับมาตรฐาน. กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์ม และ
ไซเท็กซ์.
- ศรีสุดา วรกา. (2554). การดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของ
นักเรียนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศุภรัตน์ ทองอ่อน. (2550). การศึกษาเปรียบเทียบจิตสำนึกสาธารณะในการอนุรักษ์ทรัพยากรของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ในจังหวัดปราจีนบุรี ที่มีระดับการให้เหตุผล
เชิงจริยธรรมต่างกัน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติ
การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมคิด บางโม. (2549). กฎหมายการศึกษา. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- สมคิด บางโม. (2551). องค์การและการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- สมคิด วงษ์สกุลพิน. (2558). รายงานการวิจัย ปัญหาการดำเนินงานและแนวทางการส่งเสริมจิต
สาธารณะของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พิษณุโลก เขต 1. พิษณุโลก: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิษณุโลกสงคราม.
- สมคิด อยู่จำเนียร. (2554). ศึกษาความต้องการในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของผู้บริหารสถานศึกษา
และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏรำไพพรรณี.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2554). การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์
พับลิชชิ่ง.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2537). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: ประสานมิตรการพิมพ์. □

- สมพงษ์ สิงหะพล. (2552). ต้องสอนให้เกิดจิตสำนึกใหม่. *สีมาจารย์*, 13(27), 15-16.
- สอ เสถบุตร. (2530). *New model English-thai dictionary*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สายฤดี วรกิจ โภคาทร. (2552). *การศึกษาคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม).
- สาโรจน์ โอพิทักษ์ชีวิน. (2552). *การบริหารเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: เพียร์สันเอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบข้าราชการ. (2553). *เทคนิคการปรับปรุงและพัฒนาองค์การ*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). *หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *สมุดบันทึกเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: อาร์ ซีแอล.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *การพัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับประเมินคุณภาพการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชารอักษร.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550*. ม.ป.ท.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *การวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2553). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การจัดการเรียนรู้รูปแบบพัฒนาการคิดด้วยการใช้คำถามหวนทวนความคิด 6 ปี*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การศึกษาขั้นพื้นฐาน เอกสารประกอบการอบรมการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์การศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ม.ป.ท.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *มาตรฐานการศึกษาชาติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ลิเนหา เมืองมูล. (2545). *การพัฒนาเครื่องมือวัดความรู้สึกและเหตุผลการแสดงพฤติกรรม การอยู่ร่วมกันทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2554). *การปลูกฝังเด็กวัยปฐมวัยให้รักสิ่งแวดล้อมด้วยแบบฝึกกิจกรรม การบ้านและการปฏิบัติจริง*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุคนธ์ อมรอมฤตกุล. (2551). *จิตสาธารณะของนักเรียนในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม*. ทปบุรี: โรงเรียนวัดดงสอง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี.
- สุชาติ กาญจนาวลีกุล. (2545). *ตัวบ่งชี้ที่เป็นพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนด้วยการให้คณะครู ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเรื่องสาเหตุของปัญหาจริยธรรมของนักเรียน*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- สุพัทธ์ พิบูลย์. (2552). *การจัดระเบียบสังคม: บทบาทของสถานศึกษา ชุมชน ครอบครัวและเยาวชน*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- สุพานี สฤษฏ์วานิช. (2553). *การบริหารเชิงกลยุทธ์: แนวคิดและทฤษฎี*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี. (2547). *รายงานการวิจัยปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2544). *คู่มือการพัฒนาการศึกษาด้วยกระบวนการ PDCA*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

- สุริยเดว ทรีปาตี. (2551). *กลยุทธ์สร้างสุขภาพวัยรุ่นไทย Developmental assets*. กรุงเทพฯ: กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *สมุดบันทึกเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: อาร์ ซีแอล.
- หฤทัย อาจปรุ. (2544). *รายงานการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำรูปแบบ การดำเนินชีวิตและความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสำนึกสาธารณะ ของนักศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- อนุชา กอนพ่วง. (2552). *การสังเคราะห์รูปแบบ กระบวนการ และเทคนิค วิธีในการจัดกิจกรรมเพื่อ สังคมและสาธารณะ*. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อนุชาติ พวงสำลี และวีรบุรณ วิศวาทกุล. (2550). *ประชาสังคม: คำความคิดและความหมาย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อภิชัย ศรีเมือง. (2552). *กลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- อังฉรา จันทร์ฉาย. (2553). *สู่ความเป็นเลิศทางธุรกิจ คู่มือการวางแผนกลยุทธ์และการจัดทำ BSC*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อังฉรา โฉมแจ่ม. (2544). *จิตสำนึกของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อการรวมกลุ่ม กิจกรรมเพื่อสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์. (2550). *ผลการใช้สถานการณ์จำลองผสมกับเทคนิคการประเมินผลจาก สภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เอกชัย บุญทิษฐาน. (2553 ก). *คู่มือวิเคราะห์ SWOT อย่างมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- เอกชัย บุญทิษฐาน. (2553 ข). *KPI หัวใจนักบริหาร ตัวชี้วัดสมรรถนะหลัก*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- Allott, P. (2002). *Health of nations: society and law beyond the state*. London: Cambridge University Press.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Certo, S. C., & Peter, J. P. (1991). *Strategic management: Concept and applications*. Singapore: McGraw-Hill.
- David, A. (1995). *A strategic approach to corporate governance*. England: Gower.

- Dess, G., & Miller, A. (1993). *Strategic formulation and management action* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill .
- Jones, V., & Morris, J. R. (1956). *Relation of temperament to the choice of values*. n.p.
- Kohlberg, L. N. (1969). *The child as moral philosopher, in reading in educational psychology today*. California: CRM Book.
- Kohlberg, L. N. (1976). Stage and sequence: The cognitive-development approach to socialization. In D. A. Goslin (Ed.), *Handbook of socialization there and research* (pp. 347-480). Chicago: Rand McNally and Company.
- Kotler, P., & Murphy, P. E. (1981). Strategic planning for higher education. *Journal of Higher Education*, 52, 470-489.
- Lichtman, R. (2004). Capitalism nature socialism. *Social insanity*, 15(3), 87-94.
- Quinn, H. M., Mintzberg, H., & James, S. R. M. (1988). *The strategy process: Concepts, contexts, and cases*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Shinji, N. (2005). *The formation of public consciouess of moral education in schools: Moral development theory of J. Habermas and I. Kohlberg and their practice*. Retrieved from http://ci.nii.ac.jp/els/110004652467.pdf?id=ART0007375625&type=pdf&lang=en&host=cinii&order_no=&ppv_type=0&lang_sw=&no=1348993099&cp=.
- Sills, D. L. (1972). *Leadership international encyclopedia of the social sciences*. New York: The macmillan & the free.
- Ti-Nan Chi. (2010). *Disappearance of politics*. Tokyo: Tangible intangible Garden City.
- Wright, P., Reingle, C. D., & Kroll, M. J. (1992). *Strategic management: text and case*. Massachusetts: Alyn and Bacon.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

**รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)
เพื่อตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน**

1. พระอาจารย์ศักดิ์ดา	ผู้ก่อตั้งและอธิการบดีมหาวิทยาลัยพุทธเศรษฐศาสตร์
วัดไร่ป่าธรรมามิขุ อำเภอมืองตราด จังหวัดตราด 23000
2. ดร.อานนท์ สุขภาคกิจ	ศึกษาธิการจังหวัดจันทบุรี สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจันทบุรี
เลขที่ 1 ถนนตากสิน ตำบลตลาด อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี 22000
3. ดร.นารี คูหาเรืองรอง	ผู้อำนวยการวิทยฐานะเชี่ยวชาญ
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
เลขที่ 1 หมู่ 20 ถนนพหลโยธิน ก.ม. ที่ 48 ตำบลคลองหนึ่ง
อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 13180
4. ดร.เทพฤทธิ์ ยอดใส	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนราชวินิตมัธยม เลขที่ 181
ถนนพิษณุโลก แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
5. ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี	ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนสฤษดิเดช
เลขที่ 2/4 ถนนเทศบาล 1 อำเภอมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี 22000
6. ดร.สุรฎิยา สิมะเดื่อ	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านเป็ร็ดใน
ตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอมืองตราด จังหวัดตราด 23000
7. นายมนตรี สินธิวิชัย	เลขาธิการมูลนิธิคุ้มครองเด็ก กรุงเทพมหานคร
8. ดร.ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
9. ดร.ชวัลย์รัตน์ ทองนิล	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเนินตะบะก วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
อำเภอมืองตราด จังหวัดตราด
10. ดร.สถาพร พฤษพิบูล	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี
ผู้ดำเนินการสนทนา	ดร.สถาพร พฤษพิบูล อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ดร.ธวัชชัย อู่พานิช รองศึกษาธิการภาค 9 สำนักงานศึกษาธิการภาค 9
เลขที่ 111/ 200 หมู่ 1 ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมืองชลบุรี
จังหวัดชลบุรี 20000
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสถียร เหลืองอลงกต
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยบูรพา
วิทยาเขตจันทบุรี เลขที่ 57 หมู่ 1 ถนนชลประทาน ตำบลโฆมง
อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี 22170
3. ดร.นริศ สวัสดิ์ รองคณบดีฝ่ายแผนและงบประมาณ
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี
เลขที่ 41 หมู่ 5 ตำบลท่าช้าง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี 22000
4. ดร.อุษา บุญชู ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านโป่ง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
เลขที่ 323 หมู่ 1 บ้านโป่ง ถนนเขาสมิง-นนทรีย์
ตำบลวังตะเคียน อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด 23130
5. ดร.กมลวรรณ อนันต์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17
เลขที่ 76/ 1 หมู่ 1 ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน
จังหวัดจันทบุรี 22140

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview)

1. ดร.ดิศกุล เกษมสวัสดิ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ประจำเขตตรวจราชการที่ 1 ปฏิบัติหน้าที่ศึกษาธิการภาค 1
2. ดร.พิทยุทธ กงกุล รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
3. ดร.สมชายอรุณธัญญา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
4. ดร.บุญยกุล หัตถกิจ ผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนตกรมวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี
5. ดร.เพลินพิศ สมตระกูลศึกษานิเทศก์วิทยฐานะเชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
6. ดร.ภูซงค์ บุญอภัย ผู้อำนวยการวิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านมะขาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
7. ดร.นิพนธ์ แจ่มจำรัส ผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านโค้งประดู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
8. ดร.ดำรงศรี ศรีอร่าม ผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสุนทรภู่พิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 18 จังหวัดระยอง
9. ดร.กิจผจญ แมตเมือง ผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนารีรัตน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 37 จังหวัดแพร่
10. นายเดชา พูลวงศ์ ผู้อำนวยการวิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
11. ดร.มนตรี แจ่มศรี ผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมัธยมกระจายศรีฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 28 จังหวัดศรีสะเกษ
12. ดร.บัญญัติ ปลื้มอารมณ ผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดขนอนบ้านกรด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

1. ดร.ศิริวรรณ ขวัญมูข ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านสันติสุข หมู่ 2 บ้านสันติสุข ตำบลนาขุนไกร อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย 64120
2. ดร.ภูซงค์ บุญอภัย ผู้อำนวยการวิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านมะขาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 หมู่ 1 ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี 22150
3. ดร.นงนุช อัมพิสุทธิ์ รองผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 17 จังหวัดจันทบุรี
4. ดร.ปรีชา ไพรินทร์ รองผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัยชลบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 18 จังหวัดชลบุรี
5. ดร.สมพร สุขอร่าม ผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกงไกรลาศวิทยา หมู่ 4 บ้านป่าแฝก ตำบลกงไกรลาศ อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย 64170
6. ดร.สุกิจ โพธิ์ศิริกุล ผู้อำนวยการวิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านค่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 18 จังหวัดระยอง
7. ดร.รุ่งทิพย์ พรหมศิริ ผู้อำนวยการวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชลบุรีสุขบพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 18 จังหวัดชลบุรี
8. ดร.ธวัชชัย อู่พานิช รองศึกษาธิการภาค 9 สำนักงานศึกษาธิการภาค 9 เลขที่ 111/ 200 หมู่ 1 ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี 20000
9. ดร.ศุภรัตน์ มิ่งสมรศึกษานิเทศก์วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 เลขที่ 126/ 1 ถนนจรดวิถีถ่อง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย 61110

ภาคผนวก ข

แบบวิเคราะห์เอกสารการศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะ

แบบวิเคราะห์เอกสารการศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะ

1. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน

1.1 ชื่อโรงเรียน.....

1.2 ที่ตั้ง.....

1.3 ชื่อผู้บริหารโรงเรียน.....

1.4 ระดับชั้นที่เปิดทำการเรียนการสอน

อนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 อนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3

อื่น ๆ

1.5 จำนวนรองผู้อำนวยการ.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน

จำนวนครูรวม.....คน แบ่งเป็นครูชาย.....คน ครูหญิง.....คน

1.6 จำนวนนักเรียนแบ่งตามระดับชั้น ดังนี้

อนุบาล 1 ชาย.....คน หญิง.....คน รวม.....คน

อนุบาล 2 ชาย.....คน หญิง.....คน รวม.....คน

ประถมศึกษาปีที่ 1 ชาย.....คน หญิง.....คน รวม.....คน

ประถมศึกษาปีที่ 2 ชาย.....คน หญิง.....คน รวม.....คน

ประถมศึกษาปีที่ 3 ชาย.....คน หญิง.....คน รวม.....คน

ประถมศึกษาปีที่ 4 ชาย.....คน หญิง.....คน รวม.....คน

ประถมศึกษาปีที่ 5 ชาย.....คน หญิง.....คน รวม.....คน

ประถมศึกษาปีที่ 6 ชาย.....คน หญิง.....คน รวม.....คน

รวมทั้งหมด ชาย.....คน หญิง.....คน รวม.....คน

1.7 ผลงานดีเด่นของโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
2. ข้อมูลสภาพแวดล้อมในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

2.1 จุดแข็งในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

.....
.....
.....

2.2 จุดอ่อนในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

.....
.....
.....
.....

2.3 โอกาสในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

.....
.....
.....
.....

2.4 อุปสรรคในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

.....
.....
.....
.....

3. ปัญหาในการพัฒนาจิตสาธารณะและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ประสบผลสำเร็จ

.....
.....
.....

.....

.....

4. ข้อค้นพบอื่น ๆ ที่เด่นชัดในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best practice)

**แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของ
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best practice)**

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....เวลา.....สถานที่.....

สถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้บริหารโรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน

เพศ.....อายุ.....ปี

ประเด็นในการสัมภาษณ์

1. การดำเนินงานด้านการพัฒนาจิตสาธารณะมีแนวดำเนินการอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

.....

2. แนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะสู่ความสำเร็จมีวิธีการอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

.....

3. มีหลักในการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนมีจิตสาธารณะอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

.....

4. มีแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนมีจิตสาธารณะอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

.....

5. รูปแบบของการจัดกิจกรรมมีกระบวนการจัดกิจกรรมอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

.....

6. มีแนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะได้อย่างไร?

.....

.....

.....

.....

.....

7. ผลสำเร็จในด้านการพัฒนาจิตสาธารณะของโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

8. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

STRATEGIES FOR DEVELOPING PUBLIC MIND OF PRIMARY STUDENTS

IN THE PRIMARY SCHOOLS AT CHANTHABURI PROVINCE

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยในการศึกษาหลักสูตรปริญญาเอกปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน และแนวทาง/วิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษา

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้อำนวยการ โรงเรียนประถมศึกษา รองผู้อำนวยการ โรงเรียนประถมศึกษา ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานบริหารวิชาการ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน

3. แบบสอบถามมี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน 16 ข้อ ตอนที่ 3 ระดับความเหมาะสมของแนวทาง/วิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน 64 ข้อ

4. การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อท่าน จึงขอความกรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความคิดเห็นที่เป็นจริงของท่านคำตอบของท่านจะเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ต่อไป

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ ที่นี้

นายเจเร พัฒนผล

นิติศาสตรบัณฑิต ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. ระดับการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 ปริญญาเอก

3. ตำแหน่ง/ สถานภาพ

- ผู้อำนวยการ โรงเรียนประถมศึกษา
 รองผู้อำนวยการ โรงเรียนประถมศึกษา
 ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานบริหารวิชาการ
 ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ผู้ปกครองนักเรียน

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน 16 ข้อ ดังนี้

ด้านที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

ด้านที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

ด้านที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ

ด้านที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

ขอความอนุเคราะห์ท่านได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน กำหนดค่าความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง ข้อความนั้นมีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ข้อความนั้นมีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ข้อความนั้นมีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ข้อความนั้นมีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ข้อความนั้นมีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน	สภาพการบริหารจัดการ				
	5	4	3	2	1
ด้านที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน					
1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์สถานศึกษา ด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน					
1.2 จัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน					
1.3 ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ					
1.4 จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ					
ด้านที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ					
2.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ					
2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและนอกห้องเรียน					
2.3 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะด้วยวิธีหลากหลายและประเมินตามสภาพจริง					
2.4 พัฒนาระบบการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ					
ด้านที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ					
3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ					
3.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้สู่จิตสาธารณะ					
3.3 จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ					
3.4 จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิตเน้นจิตสาธารณะ					

การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน	สภาพการบริหารจัดการ				
	5	4	3	2	1
ด้านที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน					
4.1 สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียน ให้ชัดเจน					
4.2 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะ การประชุม					
4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียน ในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน					
4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียน เน้นการปลูกจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทาง/ วิธีการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน
สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน 64 ข้อ

ขอความอนุเคราะห์ท่านได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทาง/
วิธีการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน กำหนดค่าความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ด้านที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

ข้อ	1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์สถานศึกษา ด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	จัดให้มีการวิเคราะห์ห้บริบท (SWOT Analysis) เพื่อกำหนด นโยบายด้านการพัฒนาจิตสาธารณะ					
2	จัดให้มีการกำหนดนโยบายด้านการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ อย่างชัดเจน					
3	กำหนดให้มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียน					
4	มีการสร้างอัตลักษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนา					
5	เผยแพร่วิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ ในการพัฒนา จิตสาธารณะนักเรียน ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ					
	1.2 จัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน					
6	จัดให้มีโครงสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน					
7	แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการพัฒนา จิตสาธารณะ					
8	จัดให้มีแนวทางการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ อย่างชัดเจน					
9	จัดให้มีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน					
10	จัดสรรงบประมาณสนับสนุน โครงการพัฒนาจิตสาธารณะ					
	1.3 ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่ การปฏิบัติ					
11	กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ในแต่ละระดับชั้น					
12	วินิจฉัยและกำหนดบทบาทของครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ครูผู้สอนแต่ละวิชาในการพัฒนาจิตสาธารณะ					
13	กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน รายบุคคล					

ด้านที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ จิตสาธารณะ

ข้อ	2.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ส่งเสริมความตระหนักในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน					
2	จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ					
3	เสริมสร้างความเข้าใจ และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะนักเรียน					
4	จัดให้มีพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring) ในการติดตามผลงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะของนักเรียน					
5	เสริมสร้างขวัญ กำลังใจและความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ					
	2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและนอกห้องเรียน					
6	จัดประชุมชี้แจงเรื่องการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบพร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์					
7	จัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ร่วมกับชุมชน เช่น กิจกรรมทางศาสนา ประเพณีท้องถิ่นหรืองานพิธีต่าง ๆ เพื่อให้เด็กมีจิตสาธารณะ					
8	จัดค่ายอาสาเพื่อพัฒนาสาธารณะประโยชน์ให้กับนักเรียน					
9	ส่งเสริมให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์โดยเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียน					
10	ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์					

ข้อ	2.3 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะด้วยวิธี หลากหลายและประเมินตามสภาพจริง	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
11	จัดให้มีการวัดและประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ ของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
12	ส่งเสริมให้ครูสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล จิตสาธารณะให้ครอบคลุมตัวชี้วัด					
13	ส่งเสริมครูวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธี หลากหลาย					
14	จัดทำคู่มือแนวทางการวัดและประเมินผลคุณลักษณะด้าน จิตสาธารณะนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551					
15	ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนา จิตสาธารณะนักเรียน					
	2.4 พัฒนาระบบนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บูรณาการจิตสาธารณะ					
16	จัดให้มีคณะกรรมการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรม การเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ					
17	กำหนดขอบข่าย ภารกิจ และตารางการนิเทศติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ					
18	ส่งเสริมการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตรเพื่อกระตุ้นให้เกิด แรงขับเคลื่อนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ จิตสาธารณะ					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่ จิตสาธารณะ

ข้อ	3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ส่งเสริมให้มีกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน					
2	ส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะสอดแทรกในกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมยุวภาษา กิจกรรมผู้นำเพื่อประโยชน์ ชุมชน ชมรม					
3	จัดให้มีกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความสนใจและความถนัดของนักเรียน					
	3.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้สู่จิตสาธารณะ					
4	ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข					
5	จัดให้มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิด วิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอจุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่น ด้านจิตสาธารณะ					
6	ส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนา นักเรียนด้านจิตสาธารณะ					
7	ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะเป็นทีม เน้นความเป็นระบบ มีวิจาณญาณร่วมกันตลอดเวลา ว่ากำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน					
8	ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน โดยมีแนวปฏิบัติ ได้แก่ ปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะ ปลูกฝังความสามัคคีปลูกฝังความเสียสละ					

ด้านที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่าง
ยั่งยืน

ข้อ	4.1 สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนให้ชัดเจน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน					
2	จัดให้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน					
3	ส่งเสริมให้ที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย					
4	บูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนกับการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ					
	4.2 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประชุม					
5	จัดให้มีการสร้างระบบการสื่อสารที่ดีในสถานักเรียนโดยใช้ “ศูนย์รียสนทนา” เป็นกระบวนการสื่อสารและสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกัน โดยผ่านการประชาสัมพันธ์ของพิธีกรในสถานักเรียน					
6	จัดให้มีการเพิ่มพื้นที่สื่อในการประชาสัมพันธ์ของสถานักเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะให้แพร่หลาย เช่น สื่อท้องถิ่น หรือวิทยุชุมชน					
7	จัดให้มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ทักษะการประชุมของสถานักเรียน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างสถานักเรียนได้อย่างชัดเจน					
	4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน					
8	ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีกระบวนการวางแผนการดำเนินงาน ส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย สอดคล้องกับหลักการวธรรม สามีคิธรรม ปัญญาธรรม					

ข้อ	4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
9	ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาจิต สาธารณะนักเรียน					
10	จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลโลก/ เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน					
11	จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
12	ส่งเสริมสถานักเรียนให้มีการดำเนินการประเมินผลและรายงาน ผลการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรมของสถานักเรียนอย่างชัดเจน					
	4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้นการปลูกจิต สาธารณะอย่างยั่งยืน					
13	จัดให้มีการวางแผนการดำเนินงานในการสร้างเครือข่าย ความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/ องค์กรภาครัฐและ เอกชน เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน					
14	จัดให้มีการกำหนดการทำงานระหว่าง โรงเรียน/ ชุมชน/ องค์กร ภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาจิตสาธารณะ การประเมิน สรุป รายงานผล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมสถานักเรียน					
15	จัดให้มีการรณรงค์ให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ โดย เปิดเวทีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู นักเรียน ภายใน สถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษาหรือระหว่างครู นักเรียน กับชุมชนหรือองค์กรเอกชน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามความเหมาะสมของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน
สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

แบบสอบถามความเหมาะสมของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

เรียน ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย ในการศึกษาหลักสูตรปริญญาเอก
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถาม
ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน สำหรับโรงเรียน
ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะ
นักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating
scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน
สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)
5 ระดับ

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อกลยุทธ์หลัก กลยุทธ์
ย่อย และกลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี
โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์
ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป โดยกำหนดค่าความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ ที่นี้

นายจเร พัฒนาผล

นิสิตปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียน					
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์สถานศึกษา ด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน					
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 จัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน					
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.3 ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ					
กลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ					
กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ					
กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ					
กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและนอกห้องเรียน					
กลยุทธ์ย่อยที่ 2.3 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะด้วยวิธีหลากหลายและประเมินตามสภาพจริง					

กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
กลยุทธ์ย่อยที่ 2.4 พัฒนาระบบการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ					
กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ผู้จิตสาธารณะ					
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ					
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ผู้จิตสาธารณะ					
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.3 จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ					
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.4 จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงานการดำรงชีพและทักษะชีวิตเน้นจิตสาธารณะ					
กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน					
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนให้ชัดเจน					
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประหุ่					

กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน					
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้นการปลูกจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน					

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและอัตลักษณ์สถานศึกษาด้านการพัฒนาจิตสาธารณะ

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1. จัดให้มีการวิเคราะห์ห้บริบท (SWOT Analysis) เพื่อกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาจิตสาธารณะ					
2. จัดให้มีการกำหนดนโยบายด้านการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะอย่างชัดเจน					
3. กำหนดให้มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน					
4. มีการสร้างอัตลักษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนา					
5. เผยแพร่วิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ					

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 จัดทำแผนการพัฒนาจิตสำนึกนักเรียน

กลวิธีการพัฒนาจิตสำนึก	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1. จัดให้มีโครงสร้างการพัฒนาจิตสำนึกอย่างชัดเจน					
2. แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสำนึก					
3. จัดให้มีแนวทางการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน					
4. จัดให้มีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสำนึกอย่างชัดเจน					
5. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการพัฒนาจิตสำนึก					

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.3 ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสำนึกนักเรียนสู่การปฏิบัติ

กลวิธีการพัฒนาจิตสำนึก	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1. กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาจิตสำนึกของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น					
2. วินิจฉัยและกำหนดบทบาทของครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ครูผู้สอนแต่ละวิชาในการพัฒนาจิตสำนึก					

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
3. กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคล					
4. จัดให้มีการวางแผนพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคลเพื่อให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพ					

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1. จัดให้มีอาคารสถานที่ที่ร่มรื่นสวยงามและให้เป็นแหล่งเรียนรู้ควบคู่กับการมีจิตสาธารณะ					
2. จัดให้มีสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ให้เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ จัดป้ายนิเทศ ป้ายคำขวัญเกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้ในสถานศึกษา					
3. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน นอกห้องเรียนและทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา					
4. จัดให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้/ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน					

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ จิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1. ส่งเสริมความตระหนักในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน					
2. จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ					
3. เสริมสร้างความเข้าใจ และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะนักเรียน					
4. จัดให้มีพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring) ในการติดตามผลงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะของนักเรียน					
5. เสริมสร้างขวัญ กำลังใจและความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ					

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและนอกห้องเรียน

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1. จัดประชุมชี้แจงเรื่องการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบพร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์					

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
2. จัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ร่วมกับชุมชน เช่น กิจกรรมทางศาสนา ประเพณีท้องถิ่นหรืองานพิธีต่าง ๆ เพื่อให้เด็กมีจิตสาธารณะ					
3. จัดค่ายอาสาเพื่อพัฒนาสาธารณะประโยชน์ให้กับนักเรียน					
4. ส่งเสริมให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์โดยเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียน					
5. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์					

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.3 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะด้วยวิธีหลากหลายและประเมินตามสภาพจริง

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1. จัดให้มีการวัดและประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
2. ส่งเสริมให้ครูสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลจิตสาธารณะให้ครอบคลุมตัวชี้วัด					
3. ส่งเสริมครูวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีหลากหลาย					

4. จัดทำคู่มือแนวทางการวัดและประเมินผล คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะนักเรียนที่ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551					
5. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการ พัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน					

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.4 พัฒนาระบบนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1. จัดให้มีคณะกรรมการนิเทศติดตามการจัด กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ					
2. กำหนดขอบข่าย ภารกิจ และตาราง การนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บูรณาการจิตสาธารณะ					
3. ส่งเสริมการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตร เพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงขับเคลื่อนในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ					

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน					
2. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะสอดแทรกในกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมยุวกาชาด กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ ชุมนุม ชมรม					
3. จัดให้มีกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความสนใจและความถนัดของนักเรียน					

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้สู่จิตสาธารณะ

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1. ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะโดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข					
2. จัดให้มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอจุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นด้านจิตสาธารณะ					

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
3. ส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน ทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียน ด้านจิตสาธารณะ					
4. ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรม พัฒนาจิตสาธารณะเป็นทีม เน้นความเป็น ระบบ มีวิจาณญาณร่วมกันตลอดเวลาว่า กำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน					

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.3 จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือสังคม หรือชุมชน โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้ 1.1 ปลุกฝังจิตสำนึกสาธารณะ 1.2 ปลุกฝังความสามัคคี 1.3 ปลุกฝังความเสียสละ					
2. จัดให้มีกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาจิตสาธารณะ					
3. จัดให้มีศูนย์การเรียนรู้เผยแพร่กิจกรรม พัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน					
4. ส่งเสริมกิจกรรมปลุกฝังความรัก ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และ หวงแหนสมบัติของชาติ					

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.4 จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงานการดำรงชีพและทักษะชีวิต
เน้นจิตสาธารณะ

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1. จัดให้มีการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล					
2. จัดให้มีการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนด้วยการร่วมกันฝึกการทำงาน ทักษะอาชีพ และการใช้ทักษะชีวิต					

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งสถานนักเรียน เพื่อปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน
กลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานนักเรียนให้ชัดเจน

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1. ส่งเสริมสถานนักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน					
2. จัดให้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานนักเรียน					
3. ส่งเสริมให้ที่มาของสถานนักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย					
4. บูรณาการกิจกรรมสถานนักเรียนกับการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ					

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประชุม

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1. จัดให้มีการสร้างระบบการสื่อสารที่ดีในสถานักเรียนโดยใช้ “สุนทรียสนทนา” เป็นกระบวนการสื่อสารและสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกัน โดยผ่านการประชาสัมพันธ์ของพิธีกรในสถานักเรียน					
2. จัดให้มีการเพิ่มพื้นที่สื่อในการประชาสัมพันธ์ของสถานักเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะให้แพร่หลาย เช่น สื่อท้องถิ่นหรือวิทยุชุมชน					
3. จัดให้มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ทักษะการประชุมของสถานักเรียน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างสถานักเรียนได้อย่างชัดเจน					

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1. ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีกระบวนการวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย สอดคล้องกับหลักการวธรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม					
2. ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน					

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
3. จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลโลก/เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน					
4. จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
5. ส่งเสริมสถานักเรียนให้มีการดำเนินการประเมินผลและรายงานผลการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรมของสถานักเรียนอย่างชัดเจน					

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้นการปลูกจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1. จัดให้มีการวางแผนการดำเนินงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน					
2. จัดให้มีการกำหนดการทำงานระหว่างโรงเรียน/ชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาจิตสาธารณะ การประเมิน สรุป รายงานผล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมสถานักเรียน					

กลวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
3. จัดให้มีการรณรงค์ให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ โดยเปิดเวทีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู นักเรียน ภายในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษาหรือระหว่างครู นักเรียน กับชุมชนหรือองค์กรเอกชน					

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ ที่นี้

นายจเร พัฒนผล

นิสิตปริญญาเอก ปรัชญาคุณภิวัตน์

สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก จ

แบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview)

1.3 การส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ มีวิธีการ
ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 การจัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมสาธารณะ มีวิธีการ
ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ ทั้ง 4 แนวทาง มีวิธีการ
ดำเนินการอย่างไร

2.1 การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิต
สาธารณะ มีวิธีการดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและนอก
ห้องเรียน มีวิธีการดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 การส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะด้วยวิธีหลากหลายและประเมิน
ตามสภาพจริง มีวิธีการดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 การพัฒนาระบบนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ
มีวิธีการดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. การพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ ทั้ง 4 แนวทาง มีวิธีการดำเนินการอย่างไร

3.1 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ มีวิธีการดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 การจัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้สู่จิตสาธารณะ มีวิธีการดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 การจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ มีวิธีการดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.4 การจัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงานการดำรงชีพและทักษะชีวิตเน้นจิต
สาธารณะ มีวิธีการดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. การส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่าง
ยั่งยืน ทั้ง 4 แนวทาง มีวิธีการดำเนินการอย่างไร

4.1 การสร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนให้ชัดเจน มีวิธีการ
ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.2 การส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประชุม มีวิธีการ
ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อประเมินกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน
สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

**แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อประเมินกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน
สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี**

เรียน ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย ในการศึกษาหลักสูตรปริญญาเอก
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถาม
ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความถูกต้อง
ครอบคลุมเนื้อหาของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา
ในจังหวัดจันทบุรี

2. ขอความกรุณาให้ท่านผู้ทรงคุณวุฒิตอบครบทุกประเด็น ตรงกับความเป็นจริงและ
ความคิดเห็นของท่าน โปรดใส่เครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมี
ความหมายของอันดับคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง เหมาะสม/ เป็นประโยชน์/ เป็นไปได้/ ถูกต้องครอบคลุม มากที่สุด
- 4 หมายถึง เหมาะสม/ เป็นประโยชน์/ เป็นไปได้/ ถูกต้องครอบคลุม มาก
- 3 หมายถึง เหมาะสม/ เป็นประโยชน์/ เป็นไปได้/ ถูกต้องครอบคลุม ปานกลาง
- 2 หมายถึง เหมาะสม/ เป็นประโยชน์/ เป็นไปได้/ ถูกต้องครอบคลุม น้อย
- 1 หมายถึง เหมาะสม/ เป็นประโยชน์/ เป็นไปได้/ ถูกต้องครอบคลุม น้อยที่สุด

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ ที่นี้

นายจเร พัฒนผล

นิติคปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
ด้านความเหมาะสม					
1. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา					
2. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีความเหมาะสมสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด					
3. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรได้อย่างเหมาะสม					
4. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี กำหนดโครงสร้างของกลยุทธ์หลัก กลยุทธ์ย่อย และกลวิธีได้อย่างเหมาะสม					
5. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ทำให้สถานศึกษามีการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนอย่างเหมาะสม					
ด้านความเป็นประโยชน์					
6. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา มีประโยชน์ในการบริหารจัดการสถานศึกษา					
7. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ทำให้บุคลากรมีส่วนร่วมคิดร่วมวางแผนการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน					
8. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี เป็นประโยชน์สำหรับการตัดสินใจเพื่อการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้น					
9. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ทำให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันปัญหาของสถานศึกษา					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
10. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ทำให้สถานศึกษาสามารถพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นแผนในเชิงรุกได้ง่ายขึ้น					
ด้านความเป็นไปได้					
11. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สามารถนำไปใช้ได้ ใน สถานการณ์จริงของสถานศึกษา					
12. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีกระบวนการที่ชัดเจน เป็น รูปธรรม ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ					
13. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ทำให้เกิดการใช้งบประมาณที่ คุ่มค่า สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันปัญหา					
14. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจ และให้ความร่วมมือมากขึ้น					
15. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ทำให้บุคลากรมีความตระหนักใน ความรับผิดชอบต่อคุณภาพของสถานศึกษาร่วมกัน					
ด้านความถูกต้อง ครบถ้วน					
16. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีความถูกต้อง สอดคล้องกับ หลักการทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนกลยุทธ์					
17. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี มีความถูกต้อง สอดคล้องกับ หลักการทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะ					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
18. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ที่จัดทำขึ้นมี 4 กลยุทธ์หลักนั้น มีความถูกต้องครอบคลุมงานการพัฒนาจิตสาธารณะของสถานศึกษา					
19. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ที่จัดทำขึ้น 16 กลยุทธ์ย่อยนั้น มีความถูกต้องครอบคลุมงานการพัฒนาจิตสาธารณะของสถานศึกษา					
20. กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ที่จัดทำขึ้น 64 กลวิธีนั้น มีความถูกต้อง ครอบคลุมงานการพัฒนาจิตสาธารณะของสถานศึกษา					

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ ที่นี้

นายเจ พัฒนผล

นิติคปริญาเอก ปรัชญาคุณธิบัณฑิต

สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก ข

กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

กลยุทธ์	กลยุทธ์ย่อย	กลวิธี
กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบาย พัฒนาจิต สาธารณะ ของ นักเรียน	กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ สถานศึกษา ด้านการ พัฒนา จิตสาธารณะนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดให้มีการวิเคราะห์ห้บริบท (SWOT Analysis) เพื่อกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาจิตสาธารณะ 2. จัดให้มีการกำหนดนโยบายด้านการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะอย่างชัดเจน 3. กำหนดให้มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน 4. มีการสร้างอัตลักษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนา 5. เผยแพร่วิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ
	กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 จัดทำ แผนการพัฒนาจิต สาธารณะนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดให้มีโครงสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน 2. แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะ 3. จัดให้มีแนวทางการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน 4. จัดให้มีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน 5. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการพัฒนาจิตสาธารณะ
	กลยุทธ์ย่อยที่ 1.3 ส่งเสริมการนำนโยบาย พัฒนาจิตสาธารณะ นักเรียนสู่การปฏิบัติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น 2. วินิจฉัยและกำหนดบทบาทของครูที่ปรึกษาครูประจำชั้น ครูผู้สอนแต่ละวิชาในการพัฒนาจิตสาธารณะ

กลยุทธ์	กลยุทธ์ย่อย	กลวิธี
กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบาย พัฒนาจิต สาธารณะ ของ นักเรียน	กลยุทธ์ย่อยที่ 1.3 ส่งเสริมการนำนโยบาย พัฒนาจิตสาธารณะ นักเรียนสู่การปฏิบัติ	3. กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนา จิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคล 4. จัดให้มีการวางแผนพัฒนาจิตสาธารณะ นักเรียนรายบุคคลเพื่อให้ได้รับการพัฒนา อย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพ
	กลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 จัด สภาพแวดล้อมภายในให้ เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิต สาธารณะ	1. จัดให้มีอาคารสถานที่ที่ร่มรื่นสวยงามและให้ เป็นแหล่งเรียนรู้ควบคู่กับการมีจิตสาธารณะ 2. จัดให้มีสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ให้เป็น สดส่วน สะดวกต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ จัดป้ายนิเทศ ป้ายคำขวัญเกี่ยวกับจิตสาธารณะ ไว้ในสถานศึกษา 3. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน นอกห้องเรียนและทั้งในสถานศึกษาและ นอกสถานศึกษา 4. จัดให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้/ ภูมิปัญญา ท้องถิ่นในชุมชนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียน
กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนา กิจกรรมการ เรียนรู้บูรณาการ จิตสาธารณะ	กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 พัฒนา ศักยภาพบุคลากรด้านการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ บูรณาการจิตสาธารณะ	1. ส่งเสริมความตระหนักในการพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียน 2. จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ จิตสาธารณะ 3. เสริมสร้างความเข้าใจ และสร้าง ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรใน สถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะนักเรียน 4. จัดให้มีพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring) ในการติดตามผลงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บูรณาการจิตสาธารณะของนักเรียน

กลยุทธ์	กลยุทธ์ย่อย	กลวิธี
		5. เสริมสร้างขวัญ กำลังใจและความพึงพอใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ จิตสาธารณะ
	กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรม การเรียนรู้บูรณาการจิต สาธารณะทั้งในและนอก ห้องเรียน	1. จัดประชุมชี้แจงเรื่องการจัดกิจกรรม จิตสาธารณะให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบ พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัด กิจกรรมสาธารณะประโยชน์ 2. จัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ร่วมกับชุมชน เช่น กิจกรรมทางศาสนา ประเพณีท้องถิ่นหรือ งานพิธีต่าง ๆ เพื่อให้เด็กมีจิตสาธารณะ 3. จัดค่ายอาสาเพื่อพัฒนาสาธารณะประโยชน์ ให้กับนักเรียน 4. ส่งเสริมให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์โดย เข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ทั้งในและ นอกโรงเรียน 5. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์
	กลยุทธ์ย่อยที่ 2.3 ส่งเสริมการวัดและ ประเมินผลจิตสาธารณะ ด้วยวิธีหลากหลายและ ประเมินตามสภาพจริง	1. จัดให้มีการวัดและประเมินผลคุณลักษณะ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ 2. ส่งเสริมให้ครูสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัด และประเมินผลจิตสาธารณะให้ครอบคลุม ตัวชี้วัด 3. ส่งเสริมครูวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ด้วยวิธีหลากหลาย 4. จัดทำคู่มือแนวทางการวัดและประเมินผล คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะนักเรียนที่ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

กลยุทธ์	กลยุทธ์ย่อย	กลวิธี
		5. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาจิตสาธาณณะนักเรียน
	กลยุทธ์ย่อยที่ 2.4 พัฒนาระบบการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธาณณะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดให้มีคณะกรรมการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธาณณะ 2. กำหนดขอบข่าย ภารกิจ และตารางการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธาณณะ 3. ส่งเสริมการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตรเพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงขับเคลื่อนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธาณณะ
กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธาณณะ	กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เน้นจิตสาธาณณะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการพัฒนาจิตสาธาณณะของนักเรียน 2. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาจิตสาธาณณะสอดแทรกในกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมยุวภาษา กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ ชุมนุม ชมรม 3. จัดให้มีกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธาณณะประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการตอบสนองความสนใจและความถนัดของนักเรียน
	กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้สู่จิตสาธาณณะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธาณณะโดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข 2. จัดให้มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอจุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่น ด้านจิตสาธาณณะ 3. ส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธาณณะ

กลยุทธ์	กลยุทธ์ย่อย	กลวิธี
		<p>4. ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะเป็นทีม เน้นความเป็นระบบ มีวิจรรณญาณร่วมกันตลอดเวลาที่กำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน</p>
	<p>กลยุทธ์ย่อยที่ 3.3 จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ</p>	<p>1. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะ 1.2 ปลูกฝังความสามัคคี 1.3 ปลูกฝังความเสียสละ <p>2. จัดให้มีกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาจิตสาธารณะ</p> <p>3. จัดให้มีศูนย์การเรียนรู้เผยแพร่กิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน</p> <p>4. ส่งเสริมกิจกรรมปลูกฝังความรักความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และหวงแหนสมบัติของชาติ</p>
	<p>กลยุทธ์ย่อยที่ 3.4 จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิตเน้นจิตสาธารณะ</p>	<p>1. จัดให้มีการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล</p> <p>2. จัดให้มีการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนด้วยการร่วมกันฝึกการทำงาน ทักษะอาชีพ และการใช้ทักษะชีวิต</p>
<p>กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน</p>	<p>กลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนให้ชัดเจน</p>	<p>1. ส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน</p> <p>2. จัดให้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน</p> <p>3. ส่งเสริมให้ที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย</p>

กลยุทธ์	กลยุทธ์ย่อย	กลวิธี
		4. บูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนกับการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ
	กลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะ ความเป็นผู้นำและทักษะ การประชุม	1. จัดให้มีการสร้างระบบการสื่อสารที่ดีใน สถานักเรียน โดยใช้ “สุนทรียสนทนา” เป็น กระบวนการสื่อสารและสร้างกลไกการเรียนรู้ ร่วมกันโดยผ่านการประชาสัมพันธ์ของพิธีกร ในสถานักเรียน 2. จัดให้มีการเพิ่มพื้นที่สื่อในการประชาสัมพันธ์ ของสถานักเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะ ให้แพร่หลาย เช่น สื่อท้องถิ่นหรือวิทยุชุมชน 3. จัดให้มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะ ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ทักษะการประชุมของ สถานักเรียน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตาม โครงสร้างสถานักเรียนได้อย่างชัดเจน
	กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของสถานักเรียนในการ ส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรม ของ โรงเรียน	1. ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีกระบวนการวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย สอดคล้องกับหลักการวธรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม 2. ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน 3. จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลโลก/ เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 4. จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5. ส่งเสริมสถานักเรียนให้มีการดำเนินการประเมินผลและรายงานผลการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรมของสถานักเรียนอย่างชัดเจน

กลยุทธ์	กลยุทธ์ย่อย	กลวิธี
	<p>4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียน เน้นการปลูกจิตสำนึกสาธารณะอย่างยั่งยืน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดให้มีการวางแผนการดำเนินงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะนักเรียน 2. จัดให้มีการกำหนดการทำงานระหว่างโรงเรียน/ ชุมชน/ องค์กรภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ การประเมิน สรุป รายงานผล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมสถานักเรียน 3. จัดให้มีการรณรงค์ให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะ โดยเปิดเวทีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู นักเรียน ภายในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษาหรือระหว่างครู นักเรียน กับชุมชนหรือองค์กรเอกชน

ภาคผนวก ฅ

คู่มือกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ส่วนที่ 1 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

1. หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีแนวคิดในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 ก) และการศึกษาเน้นการพัฒนาใน 2 มิติ มิติแรกเป็นบทบาทพัฒนาการศึกษา เพื่อการพัฒนาโลกยุคใหม่ที่มุ่งพัฒนาคนพร้อมกับพัฒนาองค์ความรู้ เสริมนวัตกรรมที่เป็นการเพิ่มขีดความสามารถของประเทศมิติที่สองเป็นการศึกษาที่มีวิญญูณของตนเอง สถาบันต้องมีบทบาทชี้นำสังคมเป็นสถาบันภูมิปัญญาของสังคม รวมถึงการศึกษาในโรงเรียนต้องจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน มีผลการเรียนที่พัฒนาขึ้นและมีจิตสาธารณะตามที่สังคมต้องการด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 ข)

การสร้างคนให้มีจิตสาธารณะจึงมีความจำเป็นและความสำคัญต่อบุคคล องค์กร สังคม ประเทศชาติและโลกอย่างมาก ถ้าปลูกฝัง ส่งเสริมหรือพัฒนาให้เด็กมีจิตสาธารณะด้วยวิธีการต่าง ๆ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวม รู้จักแบ่งปันโอกาสในการใช้ของส่วนรวมให้กับผู้อื่น จะทำให้ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นลดลงกระทรวงศึกษาธิการในฐานะองค์กรหลักในการพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 1 ว่า คุณลักษณะของคนไทยทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก โดยคนไทยต้องเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตัวบ่งชี้ คือ กำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ความรู้และทักษะที่จำเป็นเพียงพอในการดำรงชีวิต และพัฒนาสังคม ทักษะการเรียนรู้และการปรับตัวทักษะทางสังคม คุณธรรม จิตสาธารณะและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลกโดยมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องด้านต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนรวมถึงการรู้จักรักษาประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาธิการในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคนไทยยุคใหม่ โดยกำหนดเป็นตัวบ่งชี้หนึ่ง คือ การมีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมสามารถทำงานเป็นกลุ่ม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า 12) ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดย

กำหนด “จิตสาธารณะ” เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 1 ใน 8 ข้อ ที่สถานศึกษาต้องเน้น โดยสถานศึกษาต้องมีชั่วโมงให้เด็กทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ รวม 165 ชั่วโมง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 7) สอดคล้องกับคำขวัญวันเด็กประจำปี 2554 ที่กล่าวไว้ว่า “รอบคอบ รู้คิด มีจิตสาธารณะ” โดยมีแนวคิดของคำขวัญนี้ว่า “รอบคอบ” เนื่องจากปัจจุบันมีทางเลือกที่จะรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อใหม่ต่าง ๆ มากมายเยาวชนไทยต้องรู้รอบด้านจะได้ไม่ตกเป็นเหยื่อรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จนอาจทำสิ่งที่เกิดปัญหากับตนเองและสังคมได้ในอนาคต “รู้คิด” เมื่อเยาวชนไทยเรียนรู้รอบด้านแล้วต้องรู้จักคิดใช้ชีวิตอย่างมีสติไม่ประมาท เด็ก ๆ ต้องรู้จักคิดให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่นด้วย “จิตสาธารณะ” สังคมต้องพึ่งพากัน เห็นได้ในยามมีภัยคนไทยเราช่วยกัน การปลูกฝังจิตสำนึกเช่นนี้จำเป็นอย่างยิ่งในสังคม โดยต้องเริ่มที่เด็ก ๆ เยาวชนไทย

จากเหตุผลดังกล่าวประกอบกับปัจจุบันยังไม่ พบว่า โรงเรียนในเขตจังหวัดจันทบุรี มีกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนที่ชัดเจน (อธยา บุญยรัตน์เสรณี, 2554 อ้างถึงใน สมคิด วงษ์สกุลพิน, 2558) จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าและพัฒนากลยุทธ์ การพัฒนาจิตสาธารณะที่มีประสิทธิภาพและเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้ได้ตามเป้าหมายและตัวชี้วัดด้านผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนากลยุทธ์ดังกล่าวข้างต้นเพื่อให้โรงเรียนในเขตจังหวัดจันทบุรี ได้นำไปปรับใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผล ดังนั้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะสร้างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนในเขตจังหวัดจันทบุรี โดยใช้กลยุทธ์เป็นเครื่องมือในการบริหารเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนและการจัดกิจกรรมต้องให้ผู้เรียนมีจิตวิญญาณที่มีความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อผู้อื่นและสังคมโดยรวมมากขึ้นและมุ่งการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่ทำลายเบียดเบียนบุคคล สังคม วัฒนธรรม ประเทศชาติ และสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมที่สงบสุขและมีการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินสภาพการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนในจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อรับรองกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

3. กลุ่มเป้าหมาย

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

4. กรอบการประเมินการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์สถานศึกษา ด้านการพัฒนา จิตสาธารณะ
นักเรียน

1.2 จัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

1.3 ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ

1.4 จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

2.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและนอกห้องเรียน

2.3 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะด้วยวิธีหลากหลายและประเมินตาม

สภาพจริง

2.4 พัฒนาระบบการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่ จิตสาธารณะ

3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ

3.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้สู่จิตสาธารณะ

3.3 จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ

3.4 จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิตเน้น

จิตสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

4.1 สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนให้ชัดเจน

4.2 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประชุม

4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของ

โรงเรียน

4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้นการปลูกจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

5. กระบวนการพัฒนา

1. ศึกษาคู่มือการใช้แบบประเมินตามกลยุทธ์
2. ดำเนินการจัดกิจกรรมตามกลวิธี และลำดับขั้นตอน
3. ดูแล ส่งเสริมนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างใกล้ชิด
4. สังเกต ประเมินผล และบันทึกผลการประเมินตามแบบที่กำหนด
5. นำผลการประเมิน ไปพัฒนาและแก้ไขเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

6. การประเมินผลการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

ก่อนใช้แบบประเมินตามกลยุทธ์ และเมื่อสิ้นสุดการใช้แบบประเมินตามกลยุทธ์ และใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริง เน้นคุณภาพของผลงาน โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินผล ดังนี้

เกณฑ์การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการใช้แบบประเมินตามกลยุทธ์ ต้องมีคะแนนการประเมินตามเกณฑ์ ที่กำหนด

7. เงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จ

1. มีแนวทางการปฏิบัติการที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมสำหรับโรงเรียนใช้เป็นคู่มือสู่การปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วยงาน
2. บุคลากรทุกฝ่ายให้ความร่วมมือ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน สังคม หน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชน ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาจิตสาธารณะให้แก่เด็กและเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา
3. มีการจัดระบบการติดตาม ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือที่จริงจัง ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ
4. จัดสรรงบประมาณสนับสนุน
5. มีการเสริมสร้างขวัญ กำลังใจ แก่บุคลากรตามโอกาส

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตจังหวัดจันทบุรี
2. ได้กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน เป็นเครื่องมือในการบริหารการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
3. สถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีบริบทและสภาพที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ที่ศึกษาสามารถนำกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะไปปรับปรุง และประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีจิตสำนึกต่อสังคม มีจิตวิญญาณเสียสละ รับผิดชอบต่อส่วนรวม ได้ดียิ่งขึ้น

ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนในเขตจังหวัดจันทบุรี

กรอบการประเมินกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนในเขต จังหวัดจันทบุรี

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์สถานศึกษา ด้านการพัฒนาจิตสาธารณะ
นักเรียน

1.2 จัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

1.3 ส่งเสริมการนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ

1.4 จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

2.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและนอก

ห้องเรียน

2.3 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะด้วยวิธีหลากหลายและประเมินตาม

สภาพจริง

2.4 พัฒนาระบบการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ

3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ

3.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้สู่จิตสาธารณะ

3.3 จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ

3.4 จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิตเน้นจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

4.1 สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนให้ชัดเจน

4.2 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประชุม

4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของ

โรงเรียน

4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้นการปลูกจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

คำอธิบาย: โรงเรียนต้องมีนโยบายและแผนการดำเนินงาน โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกำหนดภาระงานด้านจิตสาธารณะไว้ชัดเจน ดำเนินการจัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน และนำนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมสาธารณะ มีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ครูมีความมุ่งมั่น ทุ่มเทในการปฏิบัติงาน โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์สถานศึกษาด้านการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน
2. เพื่อจัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน และนำนโยบายสู่การปฏิบัติ
3. เพื่อเตรียมสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ

เกณฑ์การประเมินผล

กำหนดเป็นระดับขั้นของความสำเร็จ แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 4 ระดับ พิจารณาจากความก้าวหน้าของขั้นตอนการดำเนินงานตามเป้าหมายแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับการดำเนินการ

ระดับคุณภาพ	
4 หมายถึง	มีการวิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ อัตลักษณ์ เผยแพร่วิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน กำหนดโครงสร้างบุคลากร แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบโครงการ สร้างแนวทางการดำเนินงาน การปฏิบัติหน้าที่ จัดให้มีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะ และจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการพัฒนาจิตสาธารณะ กำหนดเป้าหมาย วินิจฉัย กำหนดบทบาทของครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ครูผู้สอน แต่ละวิชา กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของนักเรียนรายบุคคล และวางแผนพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคลเพื่อให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพ โดยเผยแพร่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ มีการจัดอาคารสถานที่เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในห้องเรียน นอกห้องเรียน ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา มีสภาพแวดล้อมร่มรื่นสวยงาม อาคารสถานที่ให้เป็นสัดส่วน มีป้ายนิเทศ ป้ายคำขวัญ เกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้ในสถานศึกษา และมีการใช้แหล่งเรียนรู้/ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

ระดับคุณภาพ	
3 หมายถึง	มีการวิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ อัตลักษณ์ เผยแพร่วิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ ในการพัฒนาจิตสาธารณะ นักเรียน กำหนดโครงสร้างบุคลากร แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบโครงการ สร้างแนวทางการดำเนินงาน การปฏิบัติหน้าที่ จัดให้มีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะ และจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการพัฒนาจิตสาธารณะ กำหนดเป้าหมาย วินิจฉัย กำหนดบทบาทของครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ครูผู้สอน แต่ละวิชา กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของนักเรียนรายบุคคล และวางแผนพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคลเพื่อให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพ โดยเผยแพร่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ
2 หมายถึง	มีการวิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ อัตลักษณ์ เผยแพร่วิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ ในการพัฒนาจิตสาธารณะ นักเรียน ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ กำหนดโครงสร้างบุคลากร แต่งตั้งบุคลากร รับผิดชอบโครงการ สร้างแนวทางการดำเนินงาน การปฏิบัติหน้าที่ จัดให้มีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะ และจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการพัฒนาจิตสาธารณะ
1 หมายถึง	มีการวิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ด้านการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะอย่างชัดเจน อัตลักษณ์ เผยแพร่วิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

แหล่งข้อมูล/ วิธีการ

- รายงานผลการดำเนินโครงการ
- รายงานผลการประชุม/ อบรม/ สัมมนา
- แผนการจัดการเรียนรู้ บันทึกการอบรม สื่อการสอน
- ผลงานนักเรียน

เกณฑ์การแปลผลคุณภาพ

ช่วงคะแนน	1.00-1.79	1.80-2.59	2.60-3.39	3.40-4.00
แปลผล	ปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีมาก

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

คำอธิบาย: โรงเรียนจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดกิจกรรม สาธารณประโยชน์ จัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ร่วมกับชุมชน ให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียน ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม สาธารณประโยชน์ มีการติดตามผลงาน การนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตร เสริมสร้างขวัญ กำลังใจ และประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วัดและประเมินผลคุณลักษณะด้าน จิตสาธารณะทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล มีการประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีหลากหลาย และครุณาผลการประเมิน ไปใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ
2. เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งในและนอกห้องเรียน
3. เพื่อให้มีการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะด้วยวิธีหลากหลายและประเมินตาม

สภาพจริง

4. เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

เกณฑ์การประเมินผล

กำหนดเป็นระดับขั้นของความสำเร็จ แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 4 ระดับ พิจารณา จากความก้าวหน้าของขั้นตอนการดำเนินงานตามเป้าหมายแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ	
4 หมายถึง	มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ เพื่อสร้างความตระหนัก เสริมสร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา จัดประชุมชี้แจงเรื่อง การจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ แต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดกิจกรรม สาธารณประโยชน์ จัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ร่วมกับชุมชน ส่งเสริม ให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียน ประสานความร่วมมือ กับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ มีพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ในการติดตามผลงาน มีการเสริมสร้างขวัญ กำลังใจ และประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดให้มีการวัดและประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

ระดับคุณภาพ	
	พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลจิตสาธารณะให้ครอบคลุมตัวชี้วัด วัด และประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีหลากหลาย จัดทำคู่มือแนวทางการวัด และประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะนักเรียนที่สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนมีคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม กำหนดขอบข่าย ภารกิจ และตารางการนิเทศติดตาม การจัดกิจกรรม การเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ ส่งเสริมการนิเทศอย่างเป็นทางการเป็นกัลยาณมิตร
3 หมายถึง	มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บูรณาการจิตสาธารณะ เพื่อสร้างความตระหนัก เสริมสร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา จัดประชุมชี้แจงเรื่อง การจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ แต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดกิจกรรม สาธารณะประโยชน์ จัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ร่วมกับชุมชน ส่งเสริม ให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียน ประสานความร่วมมือ กับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ มีพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ในการติดตามผลงาน มีการเสริมสร้างขวัญ กำลังใจ และประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดให้มีการ วัดและประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลจิตสาธารณะให้ครอบคลุมตัวชี้วัด วัด และประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีหลากหลาย จัดทำคู่มือแนวทางการวัด และประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะนักเรียนที่สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน
2 หมายถึง	มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บูรณาการจิตสาธารณะ เพื่อสร้างความตระหนัก เสริมสร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา จัดประชุมชี้แจงเรื่อง การจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ แต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดกิจกรรม สาธารณะประโยชน์ จัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ร่วมกับชุมชน ส่งเสริม ให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียน ประสานความร่วมมือ กับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ มีพี่เลี้ยง

ระดับคุณภาพ	
	(Coaching and mentoring) ในการติดตามผลงาน มีการเสริมสร้างขวัญกำลังใจ และประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
1 หมายถึง	มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บูรณาการจิตสาธารณะ เพื่อสร้างความตระหนัก เสริมสร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา มีพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring) ในการติดตามผลงาน มีการเสริมสร้างขวัญกำลังใจ และประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แหล่งข้อมูล/ วิธีการ

- รายงานผลการจัดกิจกรรมแข่งขันทักษะ
- ผลการแข่งขันระดับต่าง ๆ

เกณฑ์การแปลผลคุณภาพ

ช่วงคะแนน	1.00-1.79	1.80-2.59	2.60-3.39	3.40-4.00
แปลผล	ปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีมาก

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่ จิตสาธารณะ

คำอธิบาย: โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการพัฒนาจิตสาธารณะ สอดแทรกกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะในกิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความสนใจและความถนัดของนักเรียน โดยให้การวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย เปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่น ด้านจิตสาธารณะ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สามารถทำงานเป็นทีม เน้นความเป็นระบบ ร่วมกันฝึกการทำงาน ทักษะอาชีพ และการใช้ทักษะชีวิตมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน ปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะ ความสามัคคี และความเสียสละ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และห่วงแหนสมบัติของชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ
2. เพื่อจัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้สู่จิตสาธารณะ
3. เพื่อจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ
4. เพื่อจัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพ และทักษะชีวิตเน้นจิต

สาธารณะ

เกณฑ์การประเมินผล

กำหนดเป็นระดับขั้นของความสำเร็จ แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 4 ระดับ พิจารณาจากความก้าวหน้าของขั้นตอนการดำเนินงานตามเป้าหมายแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ	
4 หมายถึง	จัดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการพัฒนาจิตสาธารณะ สอดแทรกกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะในกิจกรรมนักเรียน จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความสนใจและความถนัดของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผลนักเรียนสอดคล้องกับการเรียนรู้และใช้วิธีอย่างหลากหลาย มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอจุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่น ด้านจิตสาธารณะให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ด้วยความสุข มีการร่วมกันทำกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะเป็นทีม เน้นความเป็น

ระดับคุณภาพ	
	<p>ระบบ มีวิจรรณญาณร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน ทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธารณะ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน ปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะ ความสามัคคี และความเสียสละ มีกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาจิตสาธารณะ ปลูกฝังความรัก ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และหวงแหนสมบัติของชาติ จัดศูนย์การเรียนรู้เผยแพร่กิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน มีการจัดกิจกรรม การพัฒนาจิตสาธารณะที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และ ความต้องการของนักเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนร่วมกัน ฝึกการทำงาน ทักษะอาชีพ และการใช้ทักษะชีวิต</p>
3 หมายถึง	<p>จัดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการพัฒนาจิตสาธารณะ สอดแทรกกิจกรรม พัฒนาจิตสาธารณะในกิจกรรมนักเรียน จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความสนใจและความถนัดของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผลนักเรียนสอดคล้องกับ การเรียนรู้และใช้ชีวิตอย่างหลากหลาย มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอจุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่น ด้านจิตสาธารณะให้นักเรียนได้ลงมือ ปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างมี ความสุข มีการร่วมกันทำกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะเป็นทีม เน้นความเป็น ระบบ มีวิจรรณญาณร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน ทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธารณะ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน ปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะ ความสามัคคี และ ความเสียสละ มีกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาจิตสาธารณะ ปลูกฝังความรัก ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และหวงแหนสมบัติของชาติ จัดศูนย์ การเรียนรู้เผยแพร่กิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน</p>
2 หมายถึง	<p>จัดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการพัฒนาจิตสาธารณะ สอดแทรกกิจกรรม พัฒนาจิตสาธารณะในกิจกรรมนักเรียน จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความสนใจและ</p>

ระดับคุณภาพ	
	<p>ความถนัดของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผลนักเรียนสอดคล้องกับการเรียนรู้และใช้วิธีอย่างหลากหลาย มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอจุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่น ด้านจิตสาธารณะให้นักเรียน ได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ด้วยความสุข มีการร่วมกันทำกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะเป็นทีม เน้นความเป็นระบบ มีวิจารณ์ญานร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธารณะ</p>
1 หมายถึง	<p>จัดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการพัฒนาจิตสาธารณะ สอดแทรกกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะในกิจกรรมนักเรียน จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความสนใจและความถนัดของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผลนักเรียนสอดคล้องกับการเรียนรู้และใช้วิธีอย่างหลากหลาย</p>

แหล่งข้อมูล/ วิธีการ

- รายงานผลการจัดกิจกรรม
- ผลการแข่งขันระดับต่าง ๆ

เกณฑ์การแปลผลคุณภาพ

ช่วงคะแนน	1.00-1.79	1.80-2.59	2.60-3.39	3.40-4.00
แปลผล	ปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีมาก

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

คำอธิบาย: โรงเรียนดำเนินการจัดตั้งสถานักเรียนตามกระบวนการประชาธิปไตย กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน บูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนกับการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะและประชาธิปไตยในโรงเรียน พัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี มีการประชุมของสถานักเรียน สร้างระบบการสื่อสารที่ดี สร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกัน ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ จัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลโลก/เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จัดกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วางแผนการดำเนินงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน จัดกิจกรรมรณรงค์ให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะภายในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษาหรือระหว่างครู นักเรียน กับชุมชนหรือองค์กรเอกชน มีการประเมิน สรุป รายงานผล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมสถานักเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดตั้งสถานักเรียนและโครงสร้างการบริหารสภาให้ชัดเจน
2. เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประชุม
3. เพื่อส่งเสริมสถานักเรียนให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน
4. เพื่อสร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้นการปลูกจิตสาธารณะ อย่างยั่งยืน

เกณฑ์การประเมินผล

กำหนดเป็นระดับขั้นของความสำเร็จ แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 4 ระดับ พิจารณาจากความก้าวหน้าของขั้นตอนการดำเนินงานตามเป้าหมายแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ	
4 หมายถึง	มีการจัดตั้งสถานักเรียนโดยที่มาจากสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน มีการบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนกับการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะและประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี มีการประชุมของสถานักเรียน คณะกรรมการสถานักเรียน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตาม โครงสร้างสถานักเรียน มีการสร้างระบบการสื่อสารที่ดีในสถานักเรียน สร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกัน มีการเพิ่มพื้นที่สื่อในการประชาสัมพันธ์ของสถานักเรียน เกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะให้แพร่หลาย เช่น สื่อท้องถิ่นหรือวิทยุชุมชน เป็นต้น สถานักเรียนต้องมีกระบวนการวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย สอดคล้องกับ

ระดับคุณภาพ	
	<p>หลักการวาทกรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม มีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ จัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลโลก/ เติริยมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จัดกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการวางแผนการดำเนินงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/ องค์กรภาครัฐและเอกชน กำหนดการทำงานระหว่างโรงเรียน/ ชุมชน/ องค์กรภาครัฐและเอกชน จัดกิจกรรมรณรงค์ให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ โดยเปิดเวทีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู นักเรียน ภายในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษาหรือระหว่างครู นักเรียน กับชุมชนหรือองค์กรเอกชน มีการประเมิน สรุป รายงานผล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมสถานักเรียน</p>
3 หมายถึง	<p>มีการจัดตั้งสถานักเรียน โดยที่มาจากสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน มีการบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนกับการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะและประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี มีการประชุมของสถานักเรียน คณะกรรมการสถานักเรียน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตาม โครงสร้างสถานักเรียน มีการสร้างระบบการสื่อสารที่ดีในสถานักเรียน สร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกัน มีการเพิ่มพื้นที่สื่อในการประชาสัมพันธ์ของสถานักเรียน เกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะ ให้แพร่หลาย เช่น สื่อท้องถิ่นหรือวิทยุชุมชน เป็นต้น สถานักเรียนต้องมีกระบวนการวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย สอดคล้องกับหลักการวาทกรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม มีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ จัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลโลก/ เติริยมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จัดกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเมินผลและรายงานผลการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรมของสถานักเรียนอย่างชัดเจน</p>
2 หมายถึง	<p>มีการจัดตั้งสถานักเรียน โดยที่มาจากสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน มีการบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนกับการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ</p>

ระดับคุณภาพ	
	และประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี มีการประชุมของสถานักเรียน คณะกรรมการสถานักเรียน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตาม โครงสร้างสถานักเรียน มีการสร้างระบบ การสื่อสารที่ดีในสถานักเรียน สร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกัน มีการเพิ่มพื้นที่ สื่อในการประชาสัมพันธ์ของสถานักเรียน เกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะ ให้แพร่หลาย เช่น สื่อท้องถิ่นหรือวิทยุชุมชน
1 หมายถึง	มีการจัดตั้งสถานักเรียน โดยที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการ ประชาธิปไตย กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน มี การบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนกับการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ และประชาธิปไตยในโรงเรียน

แหล่งข้อมูล/ วิธีการ

- รายงานการอบรม
- แผนการจัดการเรียนรู้

เกณฑ์การแปลผลคุณภาพ

ช่วงคะแนน	1.00-1.79	1.80-2.59	2.60-3.39	3.40-4.00
แปลผล	ปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีมาก

ภาคผนวก ๑
แบบบันทึกผลการประเมิน

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....
 ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์สถานศึกษาด้านการพัฒนาจิตสาธารณะ
 นักเรียน

กลวิธี	ระดับคุณภาพการปฏิบัติงาน			
	4	3	2	1
1. มีการวิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) เพื่อกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาจิตสาธารณะ				
2. มีการกำหนดนโยบายด้านการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะอย่างชัดเจน				
3. กำหนดให้มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน				
4. มีการสร้างอัตลักษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนา				
5. เผยแพร่วิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ				

ข้อค้นพบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....
 ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 จัดทำแผนการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

กลวิธี	ระดับคุณภาพการปฏิบัติงาน			
	4	3	2	1
1. จัดให้มีโครงสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน				
2. แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบ โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะ				
3. จัดให้มีแนวทางการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่อย่างชัดเจน				
4. จัดให้มีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างชัดเจน				
5. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการพัฒนาจิตสาธารณะ				

ข้อค้นพบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.3 ส่งเสริมการน่านโยบายพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนสู่การปฏิบัติ

กลวิธี	ระดับคุณภาพการปฏิบัติงาน			
	4	3	2	1
1. กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น				
2. วินิจฉัยและกำหนดบทบาทของครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ครูผู้สอนแต่ละวิชาในการพัฒนาจิตสาธารณะ				
3. กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคล				
4. จัดให้มีการวางแผนพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนรายบุคคลเพื่อให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพ				

ข้อค้นพบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....
 ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมนโยบายพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 จัดสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมสาธารณะ

กลวิธี	ระดับคุณภาพการปฏิบัติงาน			
	4	3	2	1
1. จัดให้มีอาคารสถานที่ที่ร่มรื่นสวยงามและให้เป็น แหล่งเรียนรู้ควบคู่กับการมีจิตสาธารณะ				
2. จัดให้มีสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ให้เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ จัดป้ายนิเทศ ป้ายคำขวัญเกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้ในสถานศึกษา				
3. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน นอกห้องเรียน และทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา				
4. จัดให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้/ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน				

ชื่อค้นพบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....
 ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

กลวิธี	ระดับคุณภาพการปฏิบัติงาน			
	4	3	2	1
1. ส่งเสริมความตระหนักในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน				
2. จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ				
3. เสริมสร้างความเข้าใจ และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะนักเรียน				
4. จัดให้มีพี่เลี้ยง (Coaching and mentoring) ในการติดตามผลงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะของนักเรียน				
5. เสริมสร้างขวัญ กำลังใจและความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ				

ข้อค้นพบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....
 ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะทั้งใน และนอก
 ห้องเรียน

กลวิธี	ระดับคุณภาพการปฏิบัติงาน			
	4	3	2	1
1. จัดประชุมชี้แจงเรื่องการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะให้ ทุกภาคส่วนได้รับทราบพร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการ ในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์				
2. จัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ร่วมกับชุมชน เช่น กิจกรรมทางศาสนา ประเพณีท้องถิ่นหรืองานพิธีต่าง ๆ เพื่อให้เด็กมีจิตสาธารณะ				
3. จัดค่ายอาสาเพื่อพัฒนาสาธารณะประโยชน์ให้กับ นักเรียน				
4. ส่งเสริมให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์โดยเข้าร่วม กิจกรรมสาธารณะประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียน				
5. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัด กิจกรรมสาธารณะประโยชน์				

ข้อค้นพบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....
 ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.3 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลจิตสาธารณะด้วยวิธีหลากหลาย และประเมินตามสภาพจริง

กลยุทธ์	ระดับคุณภาพการปฏิบัติงาน			
	4	3	2	1
1. จัดให้มีการวัดและประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้				
2. ส่งเสริมให้ครูสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลจิตสาธารณะให้ครอบคลุมตัวชี้วัด				
3. ส่งเสริมครูวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีหลากหลาย				
4. จัดทำคู่มือแนวทางการวัดและประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551				
5. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน				

ข้อค้นพบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.4 พัฒนาระบบการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ

กลวิธี	ระดับคุณภาพการปฏิบัติงาน			
	4	3	2	1
1. จัดให้มีคณะกรรมการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ				
2. กำหนดขอบข่าย ภารกิจ และตารางการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ				
3. ส่งเสริมการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตรเพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงขับเคลื่อนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการจิตสาธารณะ				

ข้อค้นพบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....
 ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่ จิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ

กลวิธี	ระดับคุณภาพการปฏิบัติ			
	4	3	2	1
1. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน				
2. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะสอดแทรกในกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมยุวภาษา กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ ชุมนุมชมรม				
3. จัดให้มีกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความสนใจและความถนัดของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผลนักเรียนสอดคล้องกับการเรียนรู้และใช้หลายวิธี				

ข้อค้นพบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....
 ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่ จิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ

1. กิจกรรมแนะแนวที่เน้นการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

ชื่อ-สกุล	ระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของครู			
	4	3	2	1
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
.				
.				
.				
15.				

ข้อค้นพบ

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....
 ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่จิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นจิตสาธารณะ

2. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ชุมนุม ชมรม

ชื่อ-สกุล	ระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของครู			
	4	3	2	1
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
.				
.				
.				
15.				

ข้อค้นพบ

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....
 ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่ จิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 จัดกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้สู่จิตสาธารณะ

กลวิธี	ระดับคุณภาพการปฏิบัติ			
	4	3	2	1
1. ส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะโดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข				
2. จัดให้มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่น ด้านจิตสาธารณะ				
3. ส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธารณะ				
4. ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะเป็นทีม เน้นความเป็นระบบ มีวิจารณ์ญานร่วมกันตลอดเวลาที่กำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน				

ข้อค้นพบ

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....
 ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่ จิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.3 จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ

กลวิธี	ระดับคุณภาพการปฏิบัติ			
	4	3	2	1
1. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้				
1.1 ปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะ				
1.2 ปลูกฝังความสามัคคี				
1.3 ปลูกฝังความเสียสละ				
2. จัดให้มีกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาจิตสาธารณะ				
3. จัดให้มีศูนย์การเรียนรู้เผยแพร่กิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน				
4. ส่งเสริมกิจกรรมปลูกฝังความรัก ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และหวงแหนสมบัติของชาติ				

ข้อค้นพบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....
 ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่ จิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.3 จัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมจิตสาธารณะ

1. กิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาจิตสาธารณะ

ชื่อ-สกุล	ระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของครู			
	4	3	2	1
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
.				
.				
.				
15.				

ข้อค้นพบ

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....
 ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ จิตสาธารณะ

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.4 จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิต เน้นจิต
 สาธารณะ

กลวิธี	ระดับคุณภาพการปฏิบัติ			
	4	3	2	1
1. จัดให้มีการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล				
2. จัดให้มีการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนด้วยการร่วมกันฝึกการทำงาน ทักษะอาชีพ และการใช้ทักษะชีวิต				

ข้อค้นพบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....
 ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน
 กลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 สร้างเสริมโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียนให้ชัดเจน

กลวิธี	ระดับคุณภาพการปฏิบัติ			
	4	3	2	1
1. ส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน				
2. จัดให้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน				
3. ส่งเสริมให้ที่มาของสถานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย				
4. บูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนกับการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ				

ชื่อค้นพบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน
 กลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำและทักษะการประชุม

กลวิธี	ระดับคุณภาพการปฏิบัติ			
	4	3	2	1
1. จัดให้มีการสร้างระบบการสื่อสารที่ดีในสถานักเรียน โดยใช้ “สุนทรียสนทนา” เป็นกระบวนการสื่อสาร และสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกัน โดยผ่านการประชาสัมพันธ์ของพิธีกรในสถานักเรียน				
2. จัดให้มีการเพิ่มพื้นที่สื่อในการประชาสัมพันธ์ของสถานักเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะให้แพร่หลาย เช่น สื่อท้องถิ่นหรือวิทยุชุมชน				
3. จัดให้มีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ทักษะการประชุมของสถานักเรียน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างสถานักเรียน ได้อย่างชัดเจน				

ข้อค้นพบ

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมของโรงเรียน

กลวิธี	ระดับคุณภาพการปฏิบัติ			
	4	3	2	1
1. ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีกระบวนการวางแผน การดำเนินงานส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย สอดคล้องกับ หลักการวาทกรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม				
2. ส่งเสริมให้สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรม พัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน				
3. จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็น พลโลก/ เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน				
4. จัดให้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				
5. ส่งเสริมสถานักเรียนให้มีการดำเนินการประเมินผล และรายงานผลการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรมของ สถานักเรียนอย่างชัดเจน				

ข้อค้นพบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน
 กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมของ
 โรงเรียน

1. กิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

ชื่อ-สกุล	ระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของครู			
	4	3	2	1
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
.				
.				
15.				

ข้อค้นพบ

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมของโรงเรียน

2. กิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลโลก/เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ชื่อ-สกุล	ระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของครู			
	4	3	2	1
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
.				
.				
15.				

ข้อค้นพบ

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมของโรงเรียน

3. กิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อ-สกุล	ระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของครู			
	4	3	2	1
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
.				
.				
15.				

ข้อค้นพบ

.....

แบบบันทึกผลการประเมินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์
การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

.....
 ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ สกุล.....

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียน เพื่อการปลูกกระแสจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน
 กลยุทธ์ย่อยที่ 4.4 สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานักเรียนเน้นการปลูกจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

กลวิธี	ระดับคุณภาพการปฏิบัติ			
	4	3	2	1
1. จัดให้มีการวางแผนการดำเนินงานในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน				
2. จัดให้มีการกำหนดการทำงานระหว่างโรงเรียน/ชุมชน/ องค์กรภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาจิตสาธารณะ การประเมิน สรุป รายงานผล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมสถานักเรียน				
3. จัดให้มีการรณรงค์ให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ โดยเปิดเวทีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูนักเรียน ภายในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษาหรือระหว่างครู นักเรียน กับชุมชนหรือองค์กรเอกชน				

ข้อค้นพบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....